

ნინო გორდელაძე
გვანცა ჩხენკელი

„დედა ენის“ კვალიე

მასწავლებლის წიგნი

გრიფმინიჭებულია საქართველოს განათლების, მეცნიერების, კულტურისა
და სპორტის სამინისტროს მიერ 2018 წელს.

ნინო გორდელაძე
გვანცა ჩხენკელი
კონსულტანტი ნინო რამიშვილი

„დედა ენის“ პვალზე
მასწავლებლის წიგნი

რედაქტორი რუსუდან გორგაძე
ტექნიკური დიზაინერი ლადო ლომსაძე

© ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა, 2018
ყველა უფლება დაცულია.

შპს „ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა“
მისამართი: დავით აღმაშენებლის 150, თბილისი 0112
ტელ.: 291 09 54, 291 11 65
ელფოსტა: info@sulakauri.ge

ISBN 978-9941-30-002-8

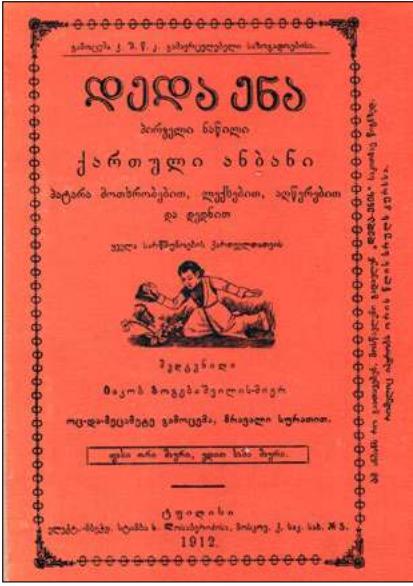
GEORGIAN FOR THE 1ST GRADE
Teacher's book

© Sulakauri Publishing, 2018
All rights reserved.

Tbilisi, Georgia
www.sulakauri.ge

სარჩევი

<u>იაპოპ გოგებაშვილის „დედა ენის“ არსი.</u>	4
<u>იაპოპ გოგებაშვილის „დედა ენის“ განახლებული გამოცემა</u>	7
წინასაანბანო პერიოდი	9
საანბანო პერიოდი	11
ანბანის შემდგომი პერიოდი	12
ანბანის შემდგომი პერიოდის სასწავლო თემების ჩამონათვალი	14
ელექტროცული რესურსების ფინანობის და მათი გამოყენების გზები	16
ეროვნული სასწავლო გეგმა	18
სახელმძღვანელოს შესაბამისობა ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან	24
განვითარებისა და სწავლის რამდენიმე თეორია	29
რეკომენდაციები სწავლების მათოდიკაში	
კითხვის სწავლება (ია კუტალაძე, შეფასებისა და გამოცდების ეროვნული ცენტრი).	34
წაკითხულის გააზრება, „კითხულობენ, მაგრამ გაგება უჭირთ“, თამარ ჯაყული, სასწავლო გეგმების ცენტრი	38
შეფასების სისტემა	47
კლასის მოსწავლეების თვითშეფასება	49
 <u>წინასაანბანო პერიოდის სამუშაო</u>	51
ანბანისა და ანბანის შემდგომი პერიოდის სამუშაო	
წერის რამდენიმე მეთოდი	62
ზეპირი შემაჯამებლები	65
რუპრიდის შეფასების პრიტერიუმები	67
სანიტარიუმის გაცვალები	
წინასაანბანო პერიოდი	68
საანბანო პერიოდი	104
ანბანის შემდგომი პერიოდი	111
 <u>სავარჯიშო რეალული მოცემული ქირითადი აქტივობების აღწერა</u>	118
ზოგიერთი სავარჯიშოს პასუხები	121
მასალა დაფინანსდა გადასაცერად და ასო-პგერებზე სავარჯიშოდ	123
რამდენიმე სიტყვის განვითარება	125
მოსწავლის წიგნები მოცემული ანდაზების ასენა	126
დამატებითი საკითხები	129
შემაჯამებელი სავარჯიშოები	132
 <u>დანართი 1 – მოსწავლეთა შეფასების ფურცლების ნიმუშები</u>	139
დანართი 2 – სურათების გარემონტის შესაბამისი აქტივობები	145



იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენის“ არსი

უკვე ას წელზე მეტია, რაც საქართველოში იაკობ გოგებაშვილის მიერ შექმნილია „დედა ენა“ პატარა მკითხველისათვის მშობლიური ენის შესასწავლად. ეს უნიკალური წიგნი იმ-სახურებს, რომ ტრადიცია გაგრძელდეს. ამ მემკვიდრეობის შენარჩუნება ძალზე მნიშვნელოვანია სახელმწიფო ბრივად, რადგან ქვეყნის კულტურულ წარმოაჩენს; ამასთან, ბავშვისთვის შესანიშნავი აღმოჩენა იქნება ის ფაქტი, რომ მისი ოჯახის უფროსი წევრებიც ამავე წიგნით სწავლობდნენ, მათაც იციან, უყვართ და ახსოვთ „დედა ენა“.

რაც უფრო სწრაფად მიდის წინ ცხოვრება, სახელმძღვანელო მით უფრო მალე ბერდება, ამიტომ ის მუდმივ განახლებასა და გაუმჯობესებას მოითხოვს. თვითონ იაკობ გოგებაშვილიც განუწყვეტლივ ხვეწდა თავის „დედა ენას“. გოგებაშვილის შემ-დეგაც, ბუნებრივია, ამ წიგნში ცვლილებები მოხდა და კვლავაც მოხდება, მაგრამ უცვლელი უნდა დარჩეს მისი აგების მეცნიერული პრინციპი, ასოთა სწავლების თანამიმდევრობა, სწავლების მე-თოდიკა: მოკლედ რომ ვთქვათ, იაკობ გოგებაშვილის სახელმძღვანელოს უნიკალურობა.

რატომ არის ის უნიკალური? განმარტებისთვის წარმოვაჩინოთ სხვადასხვა ასპექტი:

გოგებაშვილმა პირველმა მიაგნო ამ წიგნისათვის ზედგამოჭრილ სახელწოდებას – „დედა ენას“, რომელიც დედამიწის, დედაბოძის, დედაქალაქის და სხვა ამგვარი სიტყვების ანალოგით არის შედგენილი და ერთ სიტყვად კრავს ორ ყველაზე ახლობელ ცნებას.

მან პირველმა მიაგნო გენიალურ პალინდრომს – იმ ორ პატარა ასოს, რომელთა გადასმა-გად-მოსმაც მთელ ფრაზას ქმნის და ბავშვს ერთბაშად ხიბლავს, ერთბაშად აგრძნობინებს, თუ რა ჯადოსნურ სამყაროში შეჰვავს იგი მშობლიურ ანბანს, „აი იას“.

გოგებაშვილმა განავითარა და დანერგა წერა-კითხვის სწავლება ქართულ ენაზე ანალიზურ-სინთეზური მეთოდით. როგორც სპეციალისტები აღნიშნავენ, ეს ღვაწლი განსაკუთრებულ ადგილს აკუთვნებს მას ქართული წერა-კითხვის სწავლების მეთოდიკის ისტორიაში. იაკობ გოგებაშვილმა ასო-ბერათა სწავლების თანამიმდევრობა ასოთა მოხაზულობის სიმარტივე-სირთულეს დაუქვემდებარა და ამით დიდად გააადვილა მათი შესწავლა. წერა-კითხვის ერთად სწავლება ნაკარნახევია თვით ქართული ენის ბუნებიდან, ქართულში ხომ როგორც ვწერთ, ისევე ვკითხულობთ.

გოგებაშვილმა „დედა ენას“ შესძინა ენციკლოპედიური ხასიათი, რათა ამ წიგნით ბავშვს მარტო წერა-კითხვა კი არ ესწავლა, არამედ სამშობლოს ბუნებასა და ისტორიასაც გასცნობოდა, ხალხის ყოფასაც დაჰკვირვებოდა. საგანგებოდ აღსანიშნავია ამ წიგნის დიდაქტიკური მხარე: ყოველი ფრაზა, შერჩეული ლექსი თუ მოთხოვთ ემსახურება მიზანს, რომ ბავშვს პასუხისმგებლობა ძალდაუტანებლად გაუღვივოს, მართალი, პატიოსანი და კაცომოყვარე გაიზარდოს.

გოგებაშვილი ზედმინევნით იცავს ყველა ეთიკურ-მორალურ ნორმას: მის თხზულებებში მოქმედი პირები არიან როგორც ვაჟები, ისე გოგონები, თანაბრად. არასოდეს არის გამწვავებული რელიგიური თემა, პირიქით, წიგნს ხაზგასმით აწერია: „ყველა სარწმუნოების ქართველთათვის“. ცხადია, ისეთი გამჭრიახი და ჰუმანისტი პიროვნება, როგორიც გოგებაშვილი იყო, ითვალისწინებდა საქართველოს ყოველი კუთხის თავისებურებას, ისტორიულ ბედს. იგი ენით, დედაენით კრავდა, ამთლიანებდა თავის ქვეყანას; ქვეყნის ყველა კუთხის ბავშვი ერთად იღებდა ხელში წიგნს, სახელად „დედა ენა“.

„დედა ენის“ კიდევ ერთი უმნიშვნელოვანების ღირსება მისი ენაა. იაკობს ეკუთვნის პირველობა ახალ ქართულ სალიტერატურო ენაზე სახელმძღვანელოების შექმნის საქმეში. მისი სახელმძ-

ღვანელოები დაწერილი იყო საქართველოს ყველა კუთხის მცხოვრებთათვის გასაგები ენით, მათში ყველა პოულობდა ნაცნობ სამყაროს. გასაოცარია ერთდროულად ენის ასეთი სისადავე, სილრმე და ხატოვანება. ძალზე საგულისხმოა მკვლევარ ზურაბ ჭუმბურიძის შენიშვნა: იყო დრო, როცა ისეთი ძველი და საჭირო სიტყვაც კი, როგორიცაა ჯეჯილი, თურმე ბევრს არ ესმოდა. აკი უსაყვედურა გოგებაშვილს ერთ-ერთმა რეცენზინტმა: „ეს სიტყვა დასავლეთ საქართველოში არ იციან და „დედა ენაში“ რად იხმარეო. „ნუთუ თვითონ ლექსი დღესავით ცხადად არა ჰყოფს, რომ ჯეჯილი ჰქვია ახლად ამოსულს მწვანე ყანასა?“ – უპასუხებდა ამაზე ი. გოგებაშვილი. ლაპარაკია „დედა ენაში“ დაბეჭდილ ლექსზე: „იზარდე, მწვანე ჯეჯილო, დაპურდი, გახდი ყანაო“. მართლაც, ამ კონტექსტში ჯეჯილს არავითარი განმარტება აღარ სჭირდება და მისი მნიშვნელობა ლექსთან ერთად სამუდამოდ აღიბეჭდება ბავშვის მეხსიერებაში. ძირითადად, სწორედ ასეთ „მოხდენილ კონტექსტშია მოცემული ახალ-ახალი სიტყვები „დედაენაში“. მან კარგად იცოდა, რომელი სიტყვა როდის და რა სახით მიეწოდებინა მოსწავლისთვის და რომელი სიტყვის ხმარებისაგან შეეკავებინა თავი. იაკობ გოგებაშვილი სიტყვის მნიშვნელობის ნათელსაყოფად კონტექსტთან ერთად ხშირად მიმართავდა სინონიმებსაც. თუ საქმე გაძნელდებოდა, „დედა ენას“ დართულ პატარა ლექსიკონსაც იშველიებდა.

როგორც მკვლევარი გურამ რამიშვილი აღნიშნავს, უნიკალურია გოგებაშვილის ენობრივი ალლო. სიტყვების დიდი უმრავლესობა, რომლებიც მან „დედა ენაში“ შეიტანა, ქართული ენის „მარადიული“ ნაწილია, ხოლო მათი შენარჩუნება ენის ეკოლოგიის დაცვას ნიშნავს.

ხალხური შემოქმედების ნიმუშებს გოგებაშვილი კრებდა უმთავრესად თავის მშობლიურ ქართლში, რომლის მკვიდრთა მეტყველებაც ყველაზე ახლოსაა სალიტერატურო ენასთან. მაგრამ ეს მასალა სრულიად უცვლელი სახით ვერ შევიდოდა „დედა ენაში“. გოგებაშვილი დიდი ტაქტითა და ზომიერების დაცვით არჩევდა ფოლკლორულ ნიმუშებს, ზოგ რამეს ცვლიდა პედა-გოგიური მიზნების შესაბამისად, ტექსტს ხვენდა ენობრივად, მაგრამ ისე კი, რომ მას ხალხური მეტყველების სურნელი არ დაკლებოდა. სწორედ ასე შერჩეულმა და დახვეწილმა მასალამ განსაზღვრა გოგებაშვილის წიგნის ენობრივი პროფილი, მიანიჭა მას გენიალური სისადავე, სიცხადე, მომხიბლაობა.

მწერალთაგან „დედა ენაში“ თვალსაჩინო ადგილი ეთმობა ახალი ქართული სალიტერატურო ენის ფუძემდებლების – ილია ჭავჭავაძის, აკაკი წერეთლის – შემოქმედების ნიმუშებს. თუმცა, გოგებაშვილს ამ სახელოვან მწერალთა თხზულებებშიც შეჰქონდა ზოგიერთი ცვლილება, ნაკარნახევი პედაგოგიური თუ ლინგვისტური მოსაზრებებით. მეთოდურ ნიუანსებს გოგებაშვილი დიდი ყურადღებით აზუსტებდა, ხვენდა, რათა მარტივიდან რთულისაკენ სვლა ბავშვისთვის ბუნებრივი, სასურველი და სახალისო ყოფილიყო.

ბუნებრივია, სახელმძღვანელოში ყველაზე მეტია თვითონ იაკობ გოგებაშვილის მიერ დაწერილი, თარგმნილი ან გადმოკეთებული მასალა. უდავოა, რომ გოგებაშვილი უნიჭიერესი საბავშვო მწერალია, ესეც ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი მიზეზია იმისა, რომ ძნელია, მის წიგნს მეტოქეობა გაუწიოს სხვა ავტორმა.

„დედა ენის“ უნიკალურობა განპირობებულია იმითაც, რომ იაკობ გოგებაშვილის შემოქმედებით მიდგომაში შერწყმულია მეცნიერისა და მწერლის ნიჭი, ენობრივი ალლო. იგი სათანადო ნახატით იწყებს ბავშვისათვის სიტყვის გაცნობას და შემდეგ, განაწყობს რა ნაწერის აღსაქმელად, მთლიანად აწვდის ამ სიტყვის გრაფიკულ ხატს; ამას მოსდევს კითხვის გაიოლებისთვის ბუნებრივი ეტაპი – სიტყვის მარცვლებად დაყოფა; შემდგომი ნაბიჯია ასო-ბერებად სიტყვის დაშლა, რასაც მოჰყვება უმცირესი ნანილის – შესასწავლი ასოს ცალკე გამოყოფა. ყოველი ასოს შესწავლა განმტკიცებულია სათანადო ფრაზებისა და წინადადებების საკითხავი ნაწილით. ფრაზებით, წინადადებებით იწყება ც, ტ, წ, ჭ, ჯ, უ და ჲ ასოების შესწავლა.

როგორც აღვნიშნეთ, გოგებაშვილმა ანბანის შესწავლა პატარა მკითხველს უნიკალური მიგნებით დააწყებინა – მისი „აი ია“ ხომ უკვე წინადადებაა. მისათითებელი სიტყვა „აი“-ს წყალობით შემდგომ ასოებთანაც ახერხებს ავტორი აღწერითი წინადადებების შედგენას. „აი იას“

მოსდევსა არანაკლებ მომხიბლავი მიგნება: თითისა და თითას ანალოგია , – ადამიანის მოქნილი თითების მიმსგავსებით დარქმეული სახელი „თითა“, ყურძნის გრძელმარცვლოვანი ჯიშისა... კარგი პედაგოგი განავრცობს ამ შესანიშნავ შედარებას და ბავშვს აუხსნის, რომ ქართულ ენაში ითქმის: ხელის მტევანი, ყურძნის მტევანი. ამასთან, „ა“ და „ი“ ასოების მოხაზვის შემდეგ „თ“-ს წერაც უადვილდება... ამგვარად, იაკობ გოგებაშვილის მეთოდის საფუძველი ხელისა და გონების ერთობლივი ვარჯიშია.

ალსანიშნავია, რომ დღეს პედაგოგიკაში გაჩნდა მოსაზრება, რომ უფრო ეფექტურია დაბალანსებული (ე. წ. კომბინირებული), მიდგომა, რომელიც მოიცავს ასო-ბერათა მიმართებით სწავლებას და, ამასთანავე, ეყრდნობა ე.წ. მთლიანობის მეთოდს.

იაკობ გოგებაშვილი თავის „დედა ენაში“ სწორედ ამგვარი – კომბინირებული მიდგომის საშუალებას გვიქმნის. ამიტომაც არის მის მიერ შედგენილი სახელმძღვანელო ასეთი მიმზიდველი და დღესაც შედეგიანი.

გამოყენებული ლიტერატურა:
ზურაბ ჭუმბურიძე, იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენა“;
გურამ რამიშვილი, „დედაენის თეორია“

იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენის“ განახლებული გამოცემა

„დედა ენამ“, რომლის შექმნას იაკობ გოგებაშვილმა რამდენიმე ათეული წელი შეალია, საბოლოო სახე 1912 წლის გამოცემისათვის მიიღო (ანუ 36 წლის შემდეგ მისი პირველი გამოცემიდან) და მომდევნო რამდენიმე წლის განმავლობაშიც გამოიყენებოდა სასწავლო პროცესში. მოვიანებით იგი სხვა წიგნებით ჩანაცვლდა, თუმცა სამართლიანად მიჩნეულია, რომ მის ბაზაზე, გოგებაშვილის მეთოდის მიხედვით მომზადდა ვ.რამიშვილის „დედა ენა“, რომელიც ე.ნ. საბჭოთა პერიოდში ათწლეულების მანძილზე წერა-კითხვის სწავლების ერთადერთი სახელმძღვანელო იყო საქართველოში.

რაც შეეხება იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენას“, იგი უცვლელი სახით დაიბეჭდა ამ 35 წლის წინათ, მაგრამ სკოლაში პრაქტიკულად არ დანერგილა. მიზეზი, რის გამოც იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენა“ სასწავლო პროცესში პირვანდელი სახით აღარ გამოიყენება, სავსებით გასაგებია: ამ ასწლოვან წიგნში დღეს უკვე დაგროვდა ისეთი ენობრივი ფორმები, რომლებიც თანამედროვე ქართულ ენაში აღარ გვხვდება. გარდა ამისა, „დედა ენის“ შავ-თეთრი ილუსტრაციები და პოლიგრაფიული ხარისხი, რაც თავის დროზე მოწინავე ტექნოლოგიების გამოყენებით შესრულდა, ცხადია, აღარ აკმაყოფილებს თანამედროვე სახელმძღვანელოს მოთხოვნებს.

ჩვენ გადავწყვიტეთ, მოგვემზადებინა იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენის“ განახლებული გამოცემა, სადაც შენარჩუნებული იქნებოდა ტექსტუალური მასალა იმგვარად, რომ მცირედი რედაქტირება ჩაუტარდებოდა მხოლოდ იმ ენობრივ ფორმებს, რომლებიც თანამედროვე ქართულში შეცვლილია. ბუნებრივია, შავ-თეთრი ილუსტრაციები შეიცვლებოდა ფერადი ნახატებით ისე, რომ ილუსტრაციათა სტილისტიკა მეტისმეტად განსხვავებული არ ყოფილიყო. გარდა ამისა, იმისათვის, რომ წიგნი თანამედროვე საგანმანათლებლო სტანდარტებთან (უპირველეს ყოვლისა კი ეროვნულ სასწავლო გეგმასთან) შესაბამისი ყოფილიყო, გაჩნდა დამატებითი გვერდებიც, სადაც კითხვის, წერის და ზეპირმეტყველების განმავითარებელი სავარჯიშოებია მოთავსებული. მაგალითად, მე-7 გვერდზე შემოდის ასო „ბ“, ხოლო რვეულში მისი შესაბამისი გვერდი ეთმობა სავარჯიშოების ბლოკს.

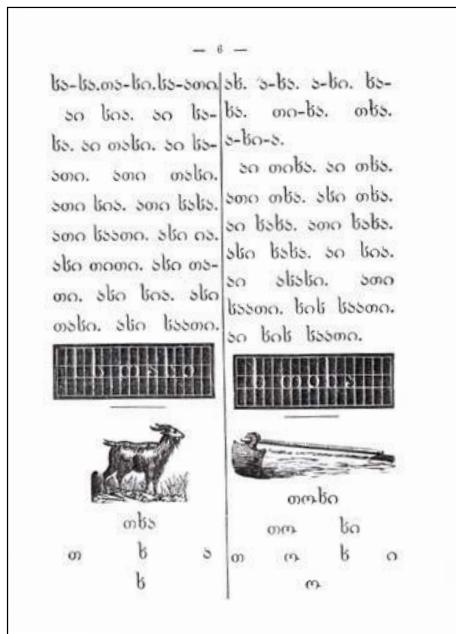
იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენის“ საბოლოო, 1912 წლის გამოცემა ორი ნაწილისაგან შედგება: პირველ, მომცრო ნაწილში (ქვესათაურით „ქართული ანბანი“) მოცემულია მხოლოდ საანბანო პერიოდის მასალა (გავიხსენოთ, რომ იმ დროს ამ წიგნს ერთი სასწავლო წელი ეთმობოდა); მეორე, უფრო მოზრდილ წიგნს (ქვესათაურით „ანბანის შემდგომ საკითხთავი წიგნი“), რომელშიც მრავალი სხვადასხვა ტიპის ტექსტია ანბანისშემდგომი პერიოდისათვის, ორი წელი ეთმობოდა.

„დედა ენის“ განახლებული გამოცემაც ორი ნაწილისაგან შედგება (ეს ნაწილები ერთ წიგნშია თავმოყრილი): პირველს, „ქართული ანბანი“ ჰქვია, ხოლო მეორეს – „დედა ენის კვალზე“. პირველი ნაწილი მიჰყება გოგებაშვილის გამოცემას; კერძოდ, უცვლელია ასოების შემოტანის რიგი. ეს კი ძალზე მნიშვნელოვანია. გოგებაშვილის „დედა ენა“ ხომ წერა-კითხვის შემსწავლელი წიგნია. სწორედ წერის თვალსაზრისით არის უნიკალური ასოთა ასეთი თანმიმდევრობა: გოგებაშვილს ჩინებულად აქვს დაცული პრინციპი – მარტივიდან რთულისაკენ, ყოველი მომდევნო ასოს მოხაზულობას აადვილებს წინას ცოდნა (სხვათა შორის, 2009 წლამდე, ანუ ჩვენ მიერ შესრულებულ პირველ გამოცემამდე არც ერთ შემდგენელს, რომელიც მიიჩნევს, რომ წიგნი გოგებაშვილის მეთოდის მიხედვით მოამზადა, არ დაუცავს ასოების შემოტანის იაკობისეული რიგი); ძირითადად შენარჩუნებულია აგრეთვე: მთავარი სიტყვა, რითაც იხსნება ახალი ასო-ბერა; სიტყვები და ფრაზები, რომლებიც კითხვაში სავარჯიშოდა განკუთვნილი; გვერდის ბოლოში მოცემული ასოებისა და სიტყვების გამონერის ნიმუშები. აქ შეტანილი ყველა ცვლილება თანამედროვე ბავშვის ინტერესს ექვემდებარება.

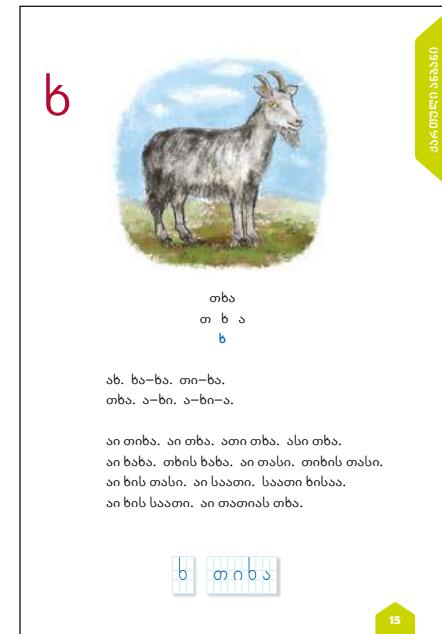
იმისათვის, რომ თვალსაჩინო იყოს განსხვავება ძველსა და ახალ გამოცემებს შორის, შე-

ვადაროთ, როგორ შემოდის ასო „b“ 1912 წლის გამოცემაში და როგორ გამოიყურება იგივე ტექ-
სტი ახალ გამოცემაში:

1912 წლის გამოცემა

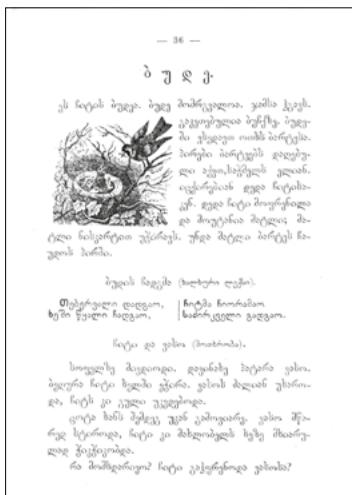


განახლებული გამოცემა

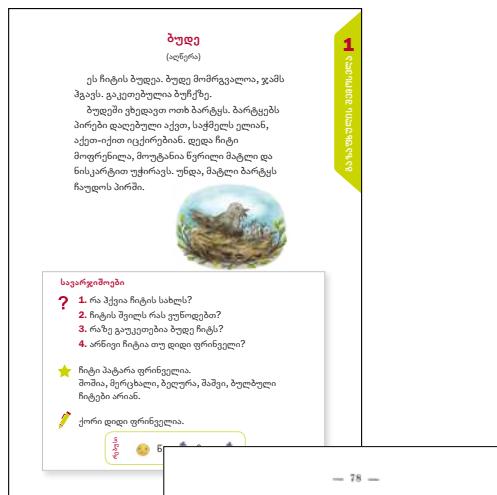


წინამდებარე სახელმძღვანელოს მეორე ნაწილშიც უმთავრესად იაკობ გოგებაშვილის „დედა ენიდან“ აღებული ტექსტებია. აქაც ტექსტებში ჩატარებულია აუცილებელი სარედაქციო ცვლილებები. არსებითი განსხვავება მხოლოდ სავარჯიშოებშია. ნიმუშისათვის შევადაროთ ერთი და იგივე ტექსტი ძველი და ახალი რედაქციით:

1912 წლის გამოცემა



განახლებული გამოცემა



ტექსტები, რომლებიც ვერ დაეტია პირველკლასელთათვის განკუთვნილ წიგნში, გადავა მე- ორე კლასის სახელმძღვანელოში, ხოლო მოზრდილი მოცულობის შემეცნებითი ტექსტების ნა- წილი მე-3 და მე-4 კლასების წიგნებშიც მოხვდება.

სახელმძღვანელოს კომპონენტები

იმისათვის, რომ „დედა ენა“ თანამედროვე მოთხოვნებთან სრულად შესაბამისი იყოს, ბუნებ- რივია, საკმარისი არა მხოლოდ სარედაქციო ცვლილებები მოსწავლისათვის განკუთვნილ წიგნში – საჭირო გახდა კიდევ რამდენიმე კომპონენტის დამატება. ესენია, უპირველეს ყოვ- ლისა, მასწავლებლისათვის განკუთვნილი მეთოდური სახელმძღვანელო (ანუ მასწავლებლის წიგნი) და ორი დამატებითი რვეული, ამათგან ერთი დედნის ფუნქციას ასრულებს და დართული აქვს საწერი ბადე წიგნში მოცემული გადასაწერი დავალებებისათვის; მეორე კი უშუალო კავ- შირშია მოსწავლის წიგნთან, მასში წარმოდგენილია დამატებითი სავარჯიშოები. ეს რვეული განკუთვნილია მასწავლებლის ხელმძღვანელობით კლასში სამუშაოდ.

როგორც მოგეხსენებათ, პირველ კლასში სწავლება სამ პერიოდად იყოფა: წინასაანბანო, საანბანო და ანბანისშემდგომი პერიოდები.

წინასაანბანო პერიოდი

წინასაანბანო პერიოდში მასწავლებელი ჯერ „დედა ენას“ ანუ მოსწავლის წიგნს არ იყენებს, ამ პერიოდის მიზანია მოსწავლეთა მომზადება წიგნზე გადასასვლელად და ეს, ძირითადად, ორი მიმართულებით ხდება: ვარჯიში მეტყველებაში და მოტორიკის განვითარება ქართული წერის ტრადიციული ბადის ფარგლებში. აქტივობათა ორივე ეს ტიპი სავარჯიშოების რვეულისა და მასწავლებლის წიგნის დახმარებით სრულდება. სავარჯიშოების რვეულის პირველ 18 გვერდზე ზედა ნაწილში მოთავსებულია თემატური სურათები (მათი მეშვეობით მასწავლებელი ატარებს საუბრებს სათანადო თემაზე და აღანერინებს მოსწავლეებს ამ სურათებს). ეს თემებია:

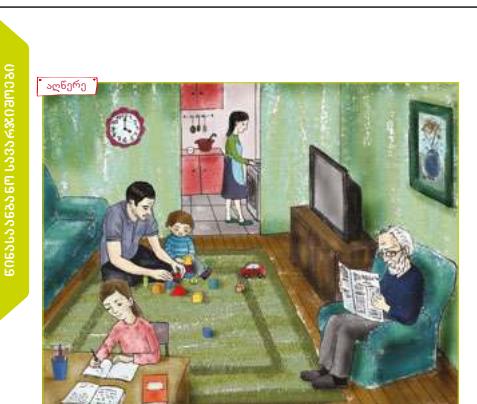
1. შემოდგომა;
2. სკოლა;
3. შინაური ცხოველები და ფრინველები;
4. გარეული ცხოველები და ფრინველები;
5. ოჯახი;
6. ქუჩა;
7. თამაში;
8. წიგნის მაღაზიაში;
9. ზამთარი;
10. სპორტი;
11. ზაფხული;
12. ხელოვნება (სცენა).

რვეულის ქვედა ნაწილში მოთავსებულია გოგებაშვილისეული ბადე (მისი ზომები აბსოლუ- ტური სიზუსტით ემთხვევა 1912 წლის გამოცემას) და ამ ბადეში გამოსაწერი სხვადასხვა ელე- მენტები. ერთადერთი განსხვავება ისაა, რომ 1912 წლის გამოცემაში ბადის ხაზები შავ ფონზე თეთრად მოჩანს, განახლებულ გამოცემაში კი – თეთრ ფონზე ლურჯად. გარდა ამისა, საგანგე- ბოდ გამუქებულია მთავარი ხაზი, შემდგომში ე.წ. ცალხაზიანი რვეულის ლერძი. იწყება ყველაზე მარტივი ელემენტით (მოკლე ვერტიკალური ხაზი ბადის შუაში) და თანდათანობით რთულდება.



ასეთია სავარჯიშოების რვეულის ერთ-ერთი გვერდი. იგი წინასაანბანო პერიოდისთვისაა განკუთვნილი.

გვერდის ზედა ნახე-
ვარში თემატური სურა-
თია მოთავსებული.



აღნიშვნა

გვერდის ქვედა
ნაწილი მოტორიკის
სავარჯიშოებს
ეთმობა.

წინასაანბანო პერიოდი 3 კვირას გრძელდება. ეს პერიოდი არა მარტო ანბანისათვის მომზა-
დებას სჭირდება, არამედ ზოგადად სკოლასთან შეგუებასაც. თემატური საუბრების დახმარებით
მასწავლებელი ეცნობა ბავშვებს, არკვევს მათი მომზადების დონეს, ავარჯიშებს მეტყველებაში
სპეციალური სავარჯიშოების მეშვეობით. სანამ რვეულში ელემენტების გამოწერას დააწყე-
ბინებდეს, ბუნებრივია, ჯერ აცნობს იმ ელემენტარულ ნორმებს, რომელთა დაცვაც აუცილე-
ბელია წერის პროცესში: როგორ უნდა იჯდეს გამართულად, როგორ დაიჭიროს ხელში კალამი
და ა.შ. ამის შემდეგ უხსნის, რა არის გამოსაწერი, ჯერ აჩვენებს დაფაზე, მერე აკეთებინებს და-
მოუკიდებლადაც და თან ინდივიდუალურად ყველასთან მიდის და ნახულობს, როგორ მუშაობენ.
ამ დროს მასწავლებელმა კიდევ ერთხელ უნდა აუხსნას მოსწავლეს, როგორ დაჯდეს, როგორ
დაიჭიროს კალამი, სად გაავლოს ხაზი; შეაქოს მოსწავლე და მოერიდოს წევატიური შეფასებების
გამოთქმას („არ ვარგა“, „უშნოდ წერ“ და ა.შ.); ამის ნაცვლად უნდა წაახალისოს ბავშვები, აღნიშ-
ნოს მათი წარმატებები („ყოჩალ, ძალიან კარგად გამოგდის“, „აი, ეს კარგად გამოგსვლია, აბა,
კიდევ ერთხელ სცადე“ და ა.შ.).

წინასაანბანო პერიოდში უნდა შესრულდეს, ასევე, ფონემური ცოდნის შესაძენად შედგენილი
სავარჯიშოებიც. ეს სავარჯიშოები თავმოყრილია მასწავლებლის წიგნში (გვ. 17-25). გარდა ამი-
სა, მოსწავლის რვეულის წინა გვერდები განკუთვნილია ამავე მიზნის მისაღწევად:

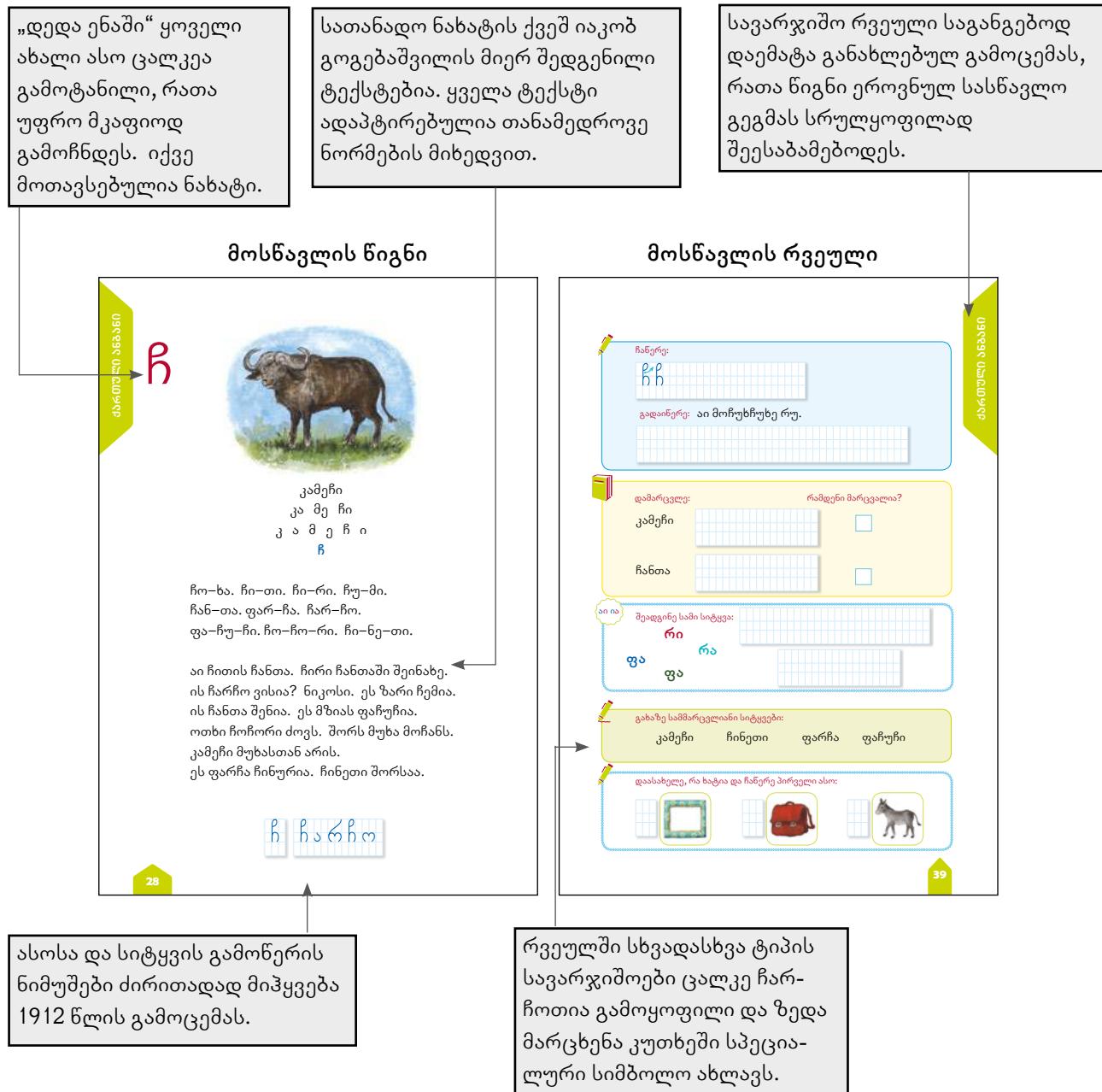
- ნახატი და სიტყვა;
- გამოიცანი სიტყვის პირველი ბგერა;
- იპოვე სიტყვები ერთნაირი პირველი ბგერებით;
- გაურითმე სიტყვა.

ცხადია, მითითებას მოსწავლეებს მასწავლებელი წაუკითხავს.

ამასთან, მასწავლებლის წიგნში შეტანილია პატარა მოთხოვნები წინასაანბანო პერიოდისთ-
ვის. მოსმენა, მოსმენილის გააზრება, შეკითხვის ჩამოყალიბება უმნიშვნელოვანესი უნარია და
აუცილებელია, მისი განვითარება წინ უსწრებდეს წერა-კითხვის სწავლებას.

საანბანო პერიოდი

სწავლის დაწყებიდან 3 კვირაში მოსწავლეები გადადიან საანბანო პერიოდზე, ვიწყებთ ან-ბანის შესწავლას.



ყოველი ასოს შესწავლას, დაახლოებით, 2-3 საგაკვეთილო საათი ეთმობა, ანუ კვირაში შეისწავლება 2 ან მაქსიმუმ 3 ასო (რადგან სულ კვირაში 7 საათია).

წერა ასოების შესწავლის, გაცნობის პარალელურად იწყება. გამოსაწერი ასოებისა და სიტ-ყვების ნიმუშები მოცემულია როგორც „დედა ენაში“ შესაბამისი გვერდის ქვედა ნაწილში, ასევე წერის რვეულშიც.

მენიშვნა 1:

სახელმძღვანელოს საანბანო ნაწილში სრულად შენარჩუნებულია იაკობ გოგებაშვილისეული ასოთა თანამიმდევრობა და ე.წ. თაური სიტყვებიც (გარდა სიტყვისა ურემი, რომელიც გადატანილია დამატებით საკითხავში). რედაქტირებულია მხოლოდ მომდევნო საკითხავი ტექსტები; ყველა ცვლილება ექვემდებარება თანამედროვე სალიტერატურო ენის ნორმებს. ასევე ამოღებული და ჩანაცვლებულია დღეისათვის არქაიზმად ქცეული ლექსიკური ერთეულები.

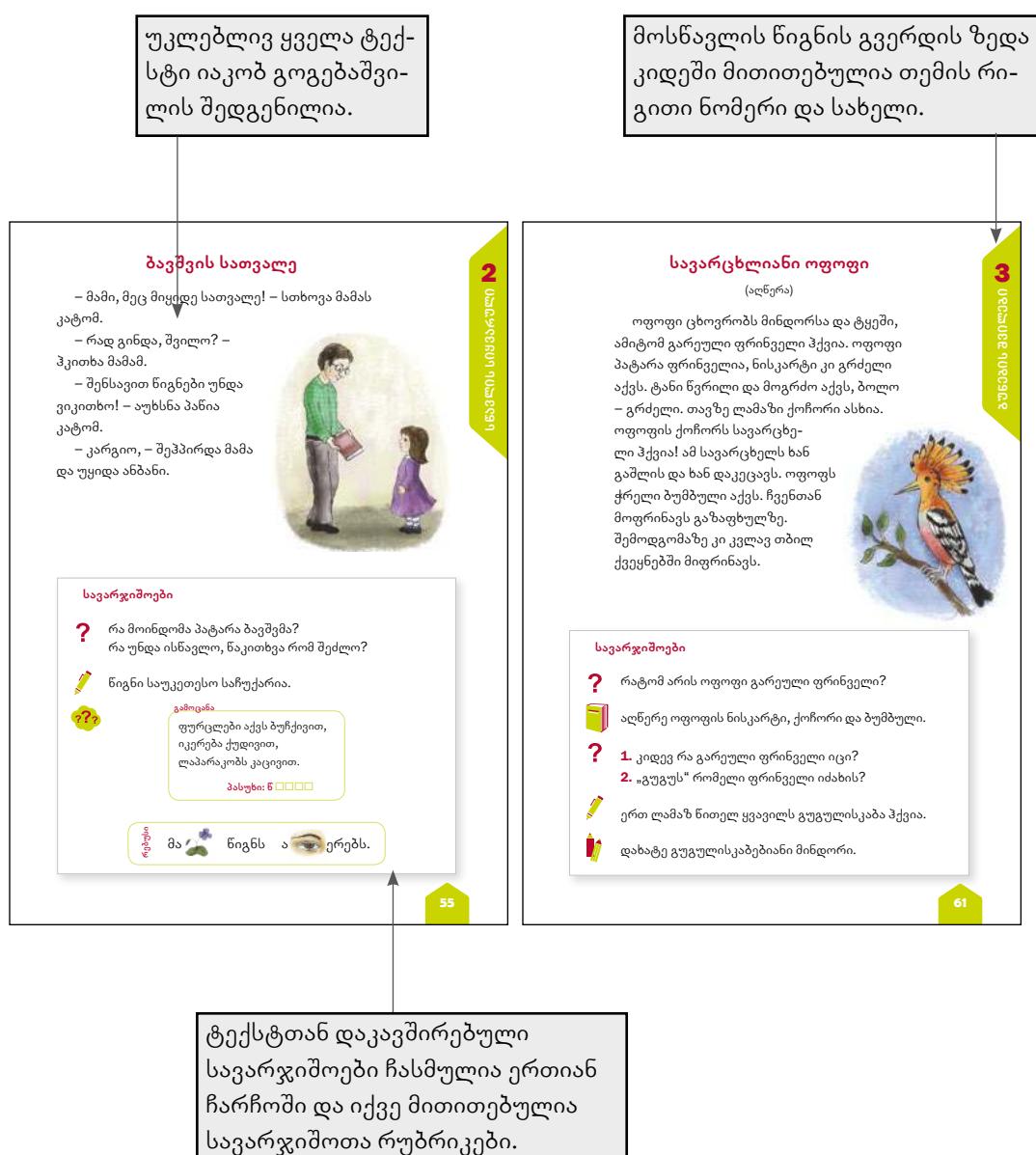
გვერდი 2:

წინასაანბანო პერიოდში ზამთრის თემის შესწავლისას სასურველია, მოიძიოთ და კლასში მოაწყოთ მულტფილმ „გუდა გუდას“, საანბანო პერიოდში კი – „აი ია“-ს შესწავლის შემდეგ – მულტფილმ „ბომბორას“ ჩვენება.

ასოების – 6, ლ, პ და 6-ს შესწავლის შემდეგ მოსწავლეებს წააკითხეთ დამატებითი საკითხავი ტექსტები, რომლებიც მოცემულია მოსწავლისავე წიგნში.

ანბანისშემდგომი პერიოდი

„დედა ენის“ მეორე ნაწილი, რომელსაც „დედა ენის კვალზე“ ვუწოდეთ, იაკობ გოგებაშვილის მიერ შედგენილი საკითხავი ტექსტების კრებულია. დამატებულია მხოლოდ სავარჯიშოთა სისტემა და რამდენიმე თვისებრივად შესაბამისი ტექსტი. მთელი ეს საკითხავი მასალა მოწესრიგებულია თემატურად. თემების ჩამონათვალი იხილეთ გვ. 14-15-ზე.



სახელმძღვანელოს ამ ნაწილში თავმოყრილია საკმაოდ ბევრი ტექსტი. იმ შემთხვევაში, თუ არ ესწრება ყველა ტექსტის შესწავლა, შეგიძლიათ, მორჩილი ტექსტები დაავალოთ არდადეგებზე საკითხავად, ან თავად წაუკითხოთ გაკვეთილზე.

თემების შესწავლას სხვადასხვა დრო ეთმობა. სავარჯიშოების რვეულში გამოყოფილია წიგნის ამ მონაკვეთის სწავლებისას შესასრულებელი დავალებები. სავარჯიშოთა სისტემა მრავალფეროვანია: მოცემულია ყველა ისეთი ტიპის სავარჯიშო, რომლითაც შესაძლებელია ეროვნული სასწავლო გეგმით გათვალისწინებული შედეგების მიღწევა. სავარჯიშოთა ტიპები შესაბამისი სიმბოლოებითაა აღჭურვილი:

	ზეპირად შესასრულებელი სხვადასხვა ტიპის სავარჯიშო		გამოიცანი გამოტოვებული ასო, სიტყვა, გამოცანა ...
?	შეკითხვა	!	ნაიკითხე ანდაზა
	გადაიწერე რვეულში		დახატე
	შეადგინე სიტყვები		გამოიცანი რეპუსი
	მიაქციე ყურადღება! დაიმახსოვრე!		შეაერთე ხაზით

მოაწყვეთ ჩვენება

ეკრანის ლოგოთი აღნიშნულია ნაწარმოებები, რომელზეც გადაღებულია ასაკისთვის შესაბამისი ფილმი ან მულტფილმი, ან საერთოა (ემთხვევა) პერსონაჟი და თემა (მაგალითად, „შვლის ნუკრის ნაამბობი“ და „ბემბი“) ან ფილმი ეხება თემას, რომელიც გაშლილია შესასწავლ თავში; ანაც შექმნილია აუდიოსპექტაკლი, აუდიოზღაპარი (მაგალითად, ზღაპარი „რწყილი და ჭიანჭველა“ ვებგვერდზე: <https://soundcloud.com/audio-archives-of-georgia>)

თუ მოსწავლის წიგნში ნაწარმოების სათაურთან მოცემულია მითითებული ნიშანი, ეს იმას ნიშანს, რომ სახელმძღვანელოს ავტორების რეკომენდაციით, მასწავლებელმა, სასურველია, მოიძიოს მითითებული ვიდეომასალა, მოკლე ინფორმაცია ფილმის გამოშვების წლის, რეჟისორის თუ სხვა მნიშვნელოვან ამბებისა და პიროვნებების შესახებ და ამ ნაწარმოების შესწავლის შემდეგ აჩვენოს მოსწავლებს კლასში. ჩვენება შეიძლება 2 საგაკვეთილო საათსაც გაგრძელდეს. ქვემოთ მოცემულია ვიდეომასალის დამუშავებისას საგაკვეთილო პროცესში დასმული შეკითხვებისა და განსახორციელებელი აქტივობების ნიმუშები:

- სად გაწყდა ფილმის ჩვენება? რა იყო პირველ ნაწყვეტში? იგულისხმება შინაარსი;
- ემთხვევა თუ არა ნაწარმოებისა და ეკრანიზაციის სათაური? და თუ არის განსხვავება, იმსჯელონ, რომელი ვერსია მოსწონთ და რატომ;
- ვიდეომასალაში (ფილმში, მულტფილმში...) რა არის მოცემული განსხვავებულად? დამატებულია ან აკლია პერსონაჟი თუ ამბავი; შეცვლილია ფინალი... აქვე გაიმართება მსჯელობა რეჟისორის ფანტაზიით შექმნილ მასალაზე;
- შესაძლებელია შეფასდეს კოსტიუმები და დაისვას კითხვები, რომელ პერსონაჟს რა ტიპის ტანსაცმელი უფრო მოუხდებოდა და რატომ;
- შეიქმნას ფილმის აფიშა და მოსაწვევი ფილმზე დასასწრებად თანატოლებისთვის;
- შეიქმნას ფილმის რეკლამა: მოსწავლეების ჩართულობით დაიწეროს სცენარი რომელშიც ჩაერთვება ბავშვების მიერ ხმათა უმრავლესობით არჩეული მუსიკა. მასწავლებელმა საბოლოო პროდუქტი ვიდეოზე აღბეჭდოს. ან: გაკეთდეს სარეკლამო პლაკატი ჩანახატებითა და სლოგანებით.
- დაიდგას კოსტიუმირებული სპექტაკლი ამ ნაწარმოების მიხედვით. სასურველია, ამ კოსტიუმების მხატვრები თავად მოსწავლეები იყვნენ. მაგალითად, ჩვეულებრივი ტანსაცმელი ქალალდის ელემენტებით იყოს შეფუთული.



წერის მეორე რვეული – **დედანი** გათვლილია საანბანო პერიოდზე. ყოველი ასოს ნიმუშების შემდეგ გამოყოფილია თავისუფალი სივრცე და რამდენიმე ცარიელი გვერდიც ერთვის. ანბანის შემდგომ პერიოდში შესასრულებელი წერითი დავალებები მოცემულია მოსწავლის წიგნში.

თუ დედანი არ აღმოჩნდება საკმარისი, ცხადია, შესაძლებელია ჩვეულებრივი, ბადიანი, ცარიელი რვეულის გამოყენებაც.

შენიშვნა:

კოლეგებო, იაკობ გოგებაშვილის მიერ სახელმძღვანელოში შეტანილი ზოგიერთი ანდაზა ძნელად აღსაქმებულია პატარებისათვის. სამაგიეროდ, ამ რთული შინაარსის ტექსტის წაკითხვა თქვენ დაგეხმარებათ, შეამოწმოთ, რამდენად აითვისეს მოსწავლეებმა კითხვის ტექნიკა. რა თქმა უნდა, ჩვენი მიზანია, პატარებმა ანდაზების გააზრებაც შეძლონ. თუ ისინი თავად ვერ გაუმკლავდებიან ამ ამოცანას, დაეხმარეთ, აუხსენით, რათა არ გაიზეპირონ გაუაზრებლად.

**ანბანის შემდგომ პერიოდში სასწავლო თემებისა და
ამ თემებში შეტანილი ტექსტების თანამიმდევრობა ასეთია:**

გაზაფხულის შემოსვლა

1. ია
2. *** (თებერვალი დადგაო) (ხალხური)
3. ბუდე
4. *** (მარტი კაბას კერავდაო) (ხალხური)

13. კაკანა ქათამი

13. სავარცხლიანი ოფოფი

14. ყურცქვიტა კურდღელი

15. დიდი და მშვიდობიანი კამეჩი

16. პატარა ცხოველები

17. რას რა ჰყავს?

სწავლის სიყვარული

5. *** (ყაყაჩოსა სინითლითა) (ხალხური)
6. ხუთი თითი
7. ხუთი ხმოვანი: ა, ე, ი, ო, უ
8. ნუცას სკოლა
9. ბავშვის სათვალე
10. მარცვალი
11. მსუნაგი და ბეჯითი

ცხოველები ლექსებსა და მოთხრობებში

20. ჩიტი და ვასო

21. კამეჩის პასუხი

22. *** (კამეჩი წევს და იცოხნის) (ხალხური)

23. ვანო, კატო და ჩიტი

24. კატა და ძეხვები

25. ჯიუტი თხები

26. კუდა ხარი და ბუზები

27. პეპელა და ფუტკარი

28. ჩიტი და მელა (ხალხური)

ბუნების შვილები

12. ჩიტი ნიბლია (ხალხური)

- ოთხი დრო
- 29.** წელიწადის ოთხი დრო
- 29.** რა დროა? (ხალხური)
- 30.** მეცხვარე და მარტი
- იგავ-არაკები
- 31.** ქორი და იხვი
- 32.** კოლო და ლომი
- 33.** გვრიტი და მტრედი
- 34.** ირემი
- 35.** მწყერი და ლამურა
- ცა და მიწა
- 36.** *** (მზე დედაა ჩემი) (ხალხური)
- 37.** *** (დიდსა, მაღალსა) (სულხან-საბა ორბელიანი)
- 37.** უუშუნა წვიმა მოვიდა (ხალხური)
- 38.** *** (იზარდე, მწვანე ჯეჯილო)
- (იოსებ დავითაშვილი)
- კარგი და ცუდი
- 39.** მამლის ბოლო
- 40.** დაუფიქრებელი საქციელი
- 41.** საბრალო მოხუცი ქალი
- 42.** ხე და ლერწამი
- 43.** მსხალი
- 44.** ძმობა (სულხან-საბა ორბელიანი)
45. ბრძნული აზრები (შოთა რუსთაველი, ვაჟა-ფშაველა)
- 46.** მე წავალ! (მარიჯანი (მარიამ ალექსიძე))
- იყო და არა იყო რა
- 47.** ციხე-დარბაზი
- 48.** თხა და ვენახი (ხალხური)
- 47.** შესაძლებელია? (ხალხური)
- ისტორიული ამბები
- 48.** მეფე გახტანგ გორგასალი
- 49.** თამარ მეფე
- 50.** მეფე ერეკლე
- აპა, გამოიცანი!
- 51.** ლექს-გამოცანები
- 52.** თავსატეხი
- 53.** დრო
- სიტყვის კონა
- 54.** ქართული ლექსიკონი
- 55.** ასოთა სახელები და პატარა ლექსიკონი
- 56.** ხუთფურცელა
- დამატებითი საკითხავი
- 57.** საანბანო პერიოდის ტექსტები
- 58.** რწყილი და ჭიანჭველა

კოლეგებო, აუხსენით მოსწავლეებს, რომ ამ სახელმძღვანელოს ყოველი ნაწარმოები, რომელიც წიგნში შეტანილია ავტორის გვარის მითითების გარეშე, შექმნილია იაკობ გოგებაშვილის მიერ. მათი სიმრავლის გამო, მითითებულია მხოლოდ სხვა ავტორთა გვარები. წიგნი მთლიანად ეყრდნობა გოგებაშვილის „დედა ენას“.

ელექტრონული რესურსების წყაროები და მათი გამოყენების გზები:

სასწავლო პროცესში სახელმძღვანელოს პარალელურად რეკომენდებულია სხვადასხვა ელექტრონული რესურსის გამოყენება. რომელთა მოპოვებაც შესაძლებელია შემდეგ საიტებზე:

<http://www.buki.ge>

<http://kids.ge>

<http://kargiskola.ge>

მაგალითად: სახელმძღვანელოში მოცემული თემატური ილუსტრაციების გარდა, გაკვეთილის გამოსაწყვეტილების ფაზებზე შეგიძლიათ გამოიყენოთ „კარგი სკოლისგან“ მომზადებული თემატური პოსტერები: დაბადების დღე, ექსკურსია, მაღაზია, სოფელში, თეატრი, დარბაზი, კლასი, ოთახი, სეზონები, ზოოპარკი... ამავე საგანმანათლებლო ვებ პორტალზეა:

სამუშაო პარათები,

კომპიუტერული თამაშები,

სამუშაო ფურცლები და

მოსწავლის აუდიონიგნები...

სხვადასხვა უნარის გასავითარებლად საინტერესოა kids.ge-ზე მოცემული თემატური გასაფერადებლები - ხილი და ბოსტნეული, შინაური ცხოველები და ფრინველები... თამაშები: იპოვე განსხვავება და მსგავსება, იპოვე დამალული ნივთები და ა. შ.

სასარგებლოა [buki.ge](http://www.buki.ge)-ზე წარმოდგენილი საგანმანათლებლო თამაშები და სახალისო დავალებები: ასოს ამოცნობა, მარცვლების გამთლიანება, წინადადებების აწყობა, სინონიმების და ომონიმების დაწყვილება, კროსვორდები, რებუსები, „ვინ რა ინატრა“, მაუგლისთან და ჩხიკვ ზაქარასთან ერთად თავსატეხების დაძლევა და ა. შ.

ისტის გამოყენება

ამონარიდი ისტ-ის სტანდარტიდან:

„ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების (ისტ) გარეშე დღეს წარმოუდგენელია პროგრესი სახელმწიფო და საზოგადოებრივი მოღვაწეობის ნებისმიერ სფეროში.

ინფორმაციული და საკომუნიკაციო ტექნოლოგიების სწავლებაში განისაზღვრა ორი მიდგომა. ესენია:

ა) ისტ-ი, როგორც დამოუკიდებელი საგანი, ბ) ისტ-ი, როგორც ინტეგრირებული სხვა სასწავლო დისცი-პლინებში. (ესგ)

ჩვენ შემთხვევაში, რა თქმა უნდა, გვაინტერესებს მეორე მიდგომა, ისტის გამოყენება ქართულის სწავ-ლებისას. კერძოდ კი, სტანდარტის მიხედვით:

მიმართულება: ისტ რესურსების შექმნა

ის ტექნ. I.3. მოსწავლეს შეუძლია ისტ პროდუქტის შესაქმნელი საშუალებების გამოყენება.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- იყენებს სახატავ და ტექსტურ რედაქტორებს მასწავლებლის მიერ ჩატარებული სასწავლო აქტივობისას;
- ამზადებს და გამოსცემს ორიგინალურ ნამუშევარს ელექტრონულ ფორმატში (მაგალითად, ქმნის ნახ-ატს);
- იყენებს ისტ-ს საგამოცემლო და სხვა შემოქმედებით საქმიანობაში (მაგალითად, ტექსტურ რედაქტორში ქმნის დაბადების დღის მისალოც ბარათს);
- ქმნის თავისი ასაკობრივი ჯგუფისათვის შესაბამისი ციფრული ფორმატის პროდუქტს როგორც ინდი-ვიდუალურად, აგრეთვე თანაკლასელებთან ერთად; ასევე მასწავლებლის ან მშობლის დახმარებით (მაგალითად, გარემოს დაცვის შესახებ პროექტის დამხმარე, თვალსაჩინო მასალა)“.

ამის გათვალისწინებით, მასწავლებელს შეუძლია გამოიყენოს ასეთი აქტივობები: დაეხმაროს მოსწავ-ლებს შექმნან შესწავლილი ნაწარმოებების ილუსტრაციები გრაფიკულ რედაქტორში, დაბეჭდონ მცირე ტექსტი ტექსტურ რედაქტორში, ნეთბუქის ვებ-კამერის საშუალებით ჩაწერონ ხმოვანი ტექსტი და გააკე-თონ ნამუშევრების პრეზენტაციები.

წლის ბოლოს შესაძლებელია ასევე წერითი დავალების პარალელურად მოსწავლეებმა მასწავლებლის დახმარებით, დაბეჭდონ მარტივი წინადადებები, ნასწავლი ლექსები ან ენის გასატეხები...

ეროვნული სასწავლო გეგმა

ქართული ენა და ლიტერატურა
სტანდარტი

I კლასი. წლის ბოლოს მისაღწევი შედეგები

მიმართულება:		
ზეპირმეტყველება	კითხვა	წერა
ქართ. დაწყ. (I).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში.	ქართ. დაწყ. (I).6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს განაფულად კითხვა.	ქართ. დაწყ. (I).13. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის მცირე ზომის მარტივი ტექსტების შექმნა ნაცნობ თემატიკაზე.
ქართ. დაწყ. (I).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა, გაგება-გააჩრება და გადმოცემა.	ქართ. დაწყ. (I).7. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების წაკითხვა და გაგება-გააჩრება; ტექსტში ვერბალური და არავერბალური ფორმით მოწოდებული ინფორმაციის (მაგ., ილუსტრაციისა და ტექსტის) ურთიერთადაკავშირება.	ქართ. დაწყ. (I).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკის, ნასწავლი ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციებისა და სტრუქტურული ელემენტების ადეკვატურად გამოყენება; კალიგრაფიისა და მართლწერის საბაზისო ნორმების დაცვა.
ქართ. დაწყ. (I).3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა ტექსტის თემის, მასში განხილული საკითხების მიმართ; მხატვრული ნაწარმოების პერსონაჟების, მისი/მათი ქცევის შეფასება და საკუთარი თვალსაზრისის ახსნა.	ქართ. დაწყ. (I).8. მოსწავლემ უნდა შეძლოს მცირე ზომის მხატვრული ტექსტების ინტერპრეტირება ვერბალური და არავერბალური გზით; ვერბალური ინფორმაციის ვიზუალურად გარდაქმნა და/ან პირიქით.	ქართ. დაწყ. (I).15. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წერის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.
ქართ. დაწყ. (I).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა.	ქართ. დაწყ. (I).9. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წაკითხული ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა; ტექსტის თემის და/ან მასში განხილული კონკრეტული საკითხების შეფასება.	
ქართ. დაწყ. (I).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.	ქართ. დაწყ. (I).10. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მაორგანიზებელი ელემენტების, სტრუქტურული და კომპოზიციური მახასიათებლების ამოცნობა.	
	ქართ. დაწყ. (I).11. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების ლექსიკურ და სემანტიკურ მხარეზე, ენობრივ ფორმებზე დაკვირვება.	
	ქართ. დაწყ. (I).12. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კითხვის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.	

მიმართულება: ზეპირმატყველება

ქართ. დაწყ. (I).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (ჟესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

ქართ.დაწყ. (I).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა, გაგება-გააზრება და გადმოცემა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ისმენს და ადეკვატურად ალიქვამს მარტივ ინფორმაციას ნაცნობ თემაზე;
- ამოიცნობს ზღაპარს დასაწყისისა და დასასრულის ფორმულების მიხედვით („იყო და არა იყო რა“; „ჭირი იქა, ლხინი აქა“...);
- ამოიცნობს ფაქტების/მოქმედებების თანამიმდევრობას ტექსტში;
- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;
- აკავშირებს ერთმანეთთან ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (მასწავლებლის დახმარებით ან დამოუკიდებლად);
- ამოიცნობს მოსმენილი მხატვრული ტექსტის პერსონაჟის ემოციურ მდგომარეობას (მხიარული, მოწყენილი, გაკვირვებული და ა. შ.);
- ილუსტრაციებს უკავშირებს მოსმენილ ტექსტს და განალაგებს მათ მოქმედებათა თანამიმდევრობის მიხედვით;
- გადმოსცემს ნაცნობი ტექსტის/ტექსტის ეპიზოდის შინაარსს (მარტივი საყრდენების გამოყენებით ან მათ გარეშე).

ქართ. დაწყ. (I).3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა ტექსტის თემის, მასში განხილული საკითხების მიმართ; მხატვრული ნაწარმოების პერსონაჟ(ებ)ის, მისი/მათი ქცევის შეფასება და საკუთარი თვალსაზრისის ახსნა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- იხსენებს მოსმენილის მსგავს ამბავს, ცდილობს ახსნას, რით ჰგავს იგი მოსმენილს;
- აფასებს პერსონაჟსა და მის საქციელს (კეთილია / ბოროტია; კარგად მოიქცა / ცუდად მოიქცა და ა. შ.);
- აფასებს მოსმენილს (მომენტია / არ მომენტია), ცდილობს ნათქვამის ახსნას.

ქართ. დაწყ. (I).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- განარჩევს მსგავსი ჟღერადობის მარცვლებს/ სიტყვებს;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);

- ამოიცნობს და სათანადოდ იყენებს სამეტყველო ეტიკეტის ენობრივ ფორმულებს (მისალმება, დამშვიდობება, ბოდიშის მოხდა, მაღლობის გადახდა და ა. შ.);
- წინადადების დასრულებას გამოხატავს პაუზით და შესაბამისი ინტონაციით;
- თავს არიდებს პარაზიტი ჩანართების („ესე იგი“, „დიახ“, „მნა-მნა“...) გამოყენებას სამეტყველო პაუზების დროს;
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

ქართ. დაწყ. (I).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

დავალებათა / აქტივობათა ნიმუშები:

- სიტუაციური/როლური თამაშები, ჯგუფური აქტივობები (მოსწავლეთათვის სხვადასხვა სამეტყველო როლის შეთავაზებით);
- ინტერაქცია (კითხვა-პასუხი) ნაცნობი ტექსტის/თემის შესახებ;
- თხრობა, საუბარი კონკრეტულ ფაქტებზე წინასწარ მიცემული მარტივი გეგმის/ინსტრუქციის საფუძველზე (მაგ., საუბარი ყოველდღიური საქმიანობის შესახებ რუბრიკებით: „დილა“, „შუადღე“, „საღამო“);
- პერსონაჟის განსახიერება (შესაბამისი ხმის ტემპრით, ჟესტებით, მიმიკით, ინტონაციით, რიტმული მოძრაობებით) და/ან განსახიერებული პერსონაჟის ამოცნობა;
- ილუსტრაციის აღნერა მოქმედების დასახელებით, საგნებისა და მათი განლაგების (წინ, უკან, ზევით, ქვევით, მარჯვნივ, მარცხნივ) აღნიშვნით;
- მოსმენილი ტექსტის ცალკეული მონაკვეთის/მონაკვეთების მიხედვით ილუსტრაციების შექმნა და დასათაურება
- და სხვა.

მიმართულება: პითევა

ქართ. დაწყ.(I).6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს გაწაფულად კითხვა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- სიტყვებში გამოყოფს და წარმოთქვას მარცვლებს, მარცვლებში – ბგერებს;
- სიტყვებს შლის ბგერებად, ბგერებს აერთიანებს სიტყვებად;
- თავისუფლად ცნობს ხშირად გამოყენებული სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს;
- ნაცნობ ასოებს ამთლიანებს მარცვლებად, მარცვლებს - სიტყვებად;
- თავისუფლად კითხულობს ნაცნობ სიტყვებს;
- თავისუფლად კითხულობს ანბანის ყველა ასოს;
- ხმამაღლა (მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით) კითხულობს და იგებს მარტივი წინადადებებით შედგენილ მცირე ზომის სხვადასხვა ტიპის ტექსტებს;
- ხმამაღლა კითხვისას სწორად მონიშნავს წინადადების საზღვრებს ტექსტში, იცავს პაუზას;
- ცდილობს სათანადო ინტონაციით გამოხატოს წინადადების მოდალობა (თხრობითი და კითხვითი წინადადებების);
- აგრძელებს სხვის მიერ დაწყებულ კითხვას სათანადო ადგილიდან.

ქართ.დაწყ.(I).7. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების წარმოშობა-განვითარება; ტექსტში ვერბალური და არავერბალური ფორმით მოწოდებული ინფორმაციის (მაგ., ილუსტრაციისა და ტექსტის) ურთიერთადაკავშირება.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ამოიცნობს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (ვინ, სად, როდის, რამდენი, როგორ...);
- აკავშირებს ერთმანეთთან ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (მასწავლებლის დახმარებით ან დამოუკიდებლად);
- ამოიცნობს მარტივი სახის პრაგმატული ტექსტების (მაგ., მისალოცი/მოსაწვევი ბარათის, რეკლამის, გამაფრთხილებელი აპრის, სხვ.) დანიშნულებას, ადრესატს;
- გამოაქვს დასკვნა ნაწარმოებში წამოწეულ ზნეობრივ და მორალურ საკითხებზე/თემებზე (მაგ., სიზარმაცე ცუდია, უნდა იყო მეგობრული...);
- იგებს და ასრულებს მარტივი ენით დაწერილ სამ- ან ოთხსაფეხურიან ინსტრუქციებს (მაგ., იცავს უსაფრთხოების წესებს, ქმნის მარტივ ნაკეთობას და სხვ.);
- დამოუკიდებლად იგებს სავარჯიშოს/დავალების პირობას;
- ერთმანეთთან აკავშირებს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციასა და ილუსტრაციას.

ქართ.დაწყ.(I).8. მოსწავლემ უნდა შეძლოს მცირე ზომის მხატვრული ტექსტების ინტერპრეტირება ვერბალური და არავერბალური გზით; ვერბალური ინფორმაციის ვიზუალურად გარდაქმნა და/ან პირიქით.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- ხატავს/აფერადებს წაკითხული ნაწარმოების ცალკეულ ეპიზოდს/პერსონაჟს;
- წარმოადგენს მხატვრული ტექსტის პერსონაჟს სათანადო ხმის ტემბრით, ინტონაციით, უესტ-მიმიკით (ნაწარმოების ინსცენირების, როლური თამაშის დროს);
- ილუსტრაციაზე დაყრდნობით ჰყვება ამბავს.

ქართ.დაწყ.(I).9. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წაკითხული ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა; ტექსტის თემის და/ან მასში განხილული კონკრეტული საკითხების შეფასება.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- წაკითხული ტექსტის მიმართ გამოხატავს პირად დამოკიდებულებას (მომენტი/არ მომენტი);
- ვერბალური თუ არავერბალური ტექსტებით გადმოცემულ ამბავს უკავშირებს საკუთარ გამოცდილებას (მაგ., მე როგორ მოვიქცეოდი/მოვიქეცი ანალოგიურ სიტუაციაში);
- აფასებს პერსონაჟის საქციელს (კარგად/ცუდად მოიქცა; კეთილია, ზარმაცია და ა.შ.).

ქართ.დაწყ. (I).10. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მაორგანიზებელი ელემენტების, სტრუქტურული და კომპოზიციური მახასიათებლების ამოცნობა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- განარჩევს ერთმანეთისაგან წიგნის გარეკანს, თავფურცელს, სათაურს, ძირითად ტექსტს, ავტორის გვარსა და სახელს, ტექსტის ბოლოს მოცემულ კითხვებს, სხვ.;
- ამოიცნობს ტექსტის მაორგანიზებელ ელემენტებს (სათაურს, ილუსტრაციას, აბზაცს, წარწერას, ლოგოს, ტიპოგრაფიულ მახასიათებლებს, მაგ., მსხვილ შრიფტს და სხვ.);
- ამოიცნობს ტექსტის, აბზაცის, სტროფის, წინადადების დასაწყისა და დასასრულს;
- განარჩევს მარტივი სახის პრაგმატული ტექსტების (წერილის, მისალოცი ბარათის, სხვ.) სტრუქტურულ ელემენტებს (მიმართვას, ძირითად ტექსტს, ხელმოწერას), ამოიცნობს მათს ფუნქციას.

ქართ.დაწყ.(I).11. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების ლექსიკურ და სემანტიკურ მხარეზე, ენობრივ ფორმებზე დაკვირვება.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- განარჩევს წინადადებათა მოდალობებს (თხრობით, კითხვით, ბრძანებით წინადადებებს);
- ცდილობს უცნობი ლექსიკური ერთეულების, ენობრივი ფორმების მნიშვნელობის გააზრებას

(სხვათა დახმარებით);

- ამოიცნობს სასვენ ნიშნებს (წერტილს, კითხვის ნიშანს, ძახილის ნიშანს).

ქართ.დაწყ.(I).12. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კითხვის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- სიტყვის/წინადადების/მონაკვეთის უკეთ გასაგებად უბრუნდება წაკითხულს;
- კონტექსტზე დაყრდნობით ცდილობს ამოიცნოს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა ან მიმართავს მასწავლებელს/მშობელს;
- ილუსტრაციაზე დაყრდნობით გამოთქვამს ვარაუდს, რაზე/ვისზე შეიძლება იყოს ნაწარმოები;
- საჭიროებისამებრ იყენებს საყრდენებს/მინიშნებებს (ილუსტრაციას, მარტივ გეგმას, სხვ.);
- საჭიროებისამებრ იყენებს მულტიმედიურ რესურსებს (ნეტბუქის მასალას).

დავალებათა / აქტივობათა ნიმუშები:

- სიტყვებში ნაცნობი ასოების პოვნა და მათი შესაბამისი ბერების წარმოთქმა;
- სხვადასხვა სიტყვის ორთოგრაფიული ხატების შედარება, საერთო მარცვლების, ასოების პოვნა;
- ასოებისაგან სიტყვის, მოკლე წინადადების შედგენა მოძრავი ანბანის გამოყენებით;
- სიტყვაში გამოტოვებული ასოს აღდგენა, წინადადებაში - გამოტოვებული სიტყვისა;
- სიტყვათა ჩამონათვალში მითითებული სიტყვის პოვნა;
- სიტყვის გრაფიკული ხატისა და სურათის დაკავშირება;
- საბავშვო წიგნების, უურნალების დათვალიერება-განხილვა ილუსტრაციებზე, მსხვილ შრიფტსა და სხვა ფორმალურ მახასიათებლებზე დაკვირვების მიზნით;
- რებუსების ამოხსნა;
- მიჯრით მიწყობილი სიტყვების ხაზით გამოყოფა;
- გრძელ სიტყვაში მოკლე სიტყვის ამოცნობა;
- აბზაცში წინადადებების, წინადადებაში სიტყვების რაოდენობის დათვლა;
- ინტერაქცია (კითხვა-პასუხი) წაკითხული ტექსტების თემის, მხატვრული ტექსტების პერსონაჟების შესახებ (მათი ქცევის შეფასების მიზნით);
- ნაცნობი ტექსტის ალტერნატიული სათაურის მოფიქრება;
- ამბის (ზღაპრის, მცირე ზომის მოთხოვნის) დასასრულის შეცვლა;
- ილუსტრაციების დასათაურება;
- წაკითხული ტექსტის მიხედვით აპლიკაციების, კოლაჟების შექმნა;
- ლექსიკური სავარჯიშოები (მაგ., საპირისპირო მნიშვნელობის მქონე სიტყვების დაკავშირება: ცუდი - კარგი, ბოროტი - კეთილი);
- წაკითხული ტექსტის სახელდახელო ინსცენირება
- და სხვა.

მიმართულება: ცერა

ქართ. დაწყ. (I).13. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის მცირე ზომის მარტივი ტექსტების შექმნა ნაცნობ თემატიკაზე.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- წერს მარტივ წინადადებებს, ფრაზებს, მცირე ზომის ტექსტებს ნაცნობ თემებზე, გასაგებად გადმოსცემს აზრს;
- ავსებს ტექსტში ნაკლულ ინფორმაციას;
- წარწერას უკეთებს ილუსტრაციას;
- წერილობით პასუხობს მარტივ კითხვებს;
- წერს და აფორმებს მარტივი სახის პრაგმატულ ტექსტებს (მოდელის, საყრდენების, მინიშნებების გამოყენებით).

ქართ. დაწყ. (I).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკის, ნასწავლი ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციებისა და სტრუქტურული ელემენტების აღეკვატურად გამოყენება; კალიგრაფიისა და მართლწერის საპაზისო ნორმების დაცვა.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);
- იცავს ხაზოვან სისტემაში ასოების განლაგების პრინციპს;
- ხელის სწორი მოძრაობით წერს ანბანის ყველა ასოს შესაბამისი მიმართულებით;
- დამოუკიდებლად წერს სიტყვებს, რომელთა ორთოგრაფიული ხატი მისთვის ნაცნობია;
- წერს აკურატულად, იცავს კალიგრაფიის საბაზისო პრინციპებს (მანძილს ასოებს, სიტყვებს, სტრიქონებს შორის, სხვ.);
- სათანადოდ იყენებს საგნების, მათი თვისებებისა და მოქმედების გამომხატველ სიტყვებს;
- სიტყვების დასაკავშირებლად მართებულად იყენებს კავშირებს (და, მაგრამ...);
- სათანადოდ იყენებს სასვენ ნიშნებს წინადადების ბოლოს (წერტილს, კითხვის ნიშანს).

ქართ. დაწყ. (I).15. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წერის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.

შედეგი თვალსაჩინოა, თუ მოსწავლე:

- იყენებს მოდელს, მითითებებს/საყრდენებს (ტექსტების შედგენისა და სათანადოდ გაფორმების მიზნით);
- სიტყვის დაწერამდე ჩუმი ხმით წარმოთქვამს მას (დასაწერ სიტყვას);
- სიტყვის წერისას ჩუმი ხმით ასახელებს გამოსაყვანი ასოს შესაბამის ბგერას;
- ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.
-

დავალებათა/აქტივობათა ნიმუშები:

- ნაცნობი ასოს მოხაზულობის ჰაერში გამოსახვა (ხელის სწორი მოძრაობით);
- ასოების გამოძერწვა, გაფერადება, გამოწერა წერტილების შეერთებით;
- სიტყვების/წინადადებების გადაწერა (წიგნიდან, დაფიდან);
- ნაცნობ თემაზე/საკითხზე მოცემული სიტყვებისგან წინადადებების შედგენა და დაწერა;
- მასწავლებლის მიერ მოცემული სიტყვების მიხედვით მარტივი წინადადებების შედგენა;
- წინადადების/მცირე ზომის ტექსტის შედგენა ნაცნობ თემაზე საყრდენების (ჩარჩო-კონსტრუქციების) გამოყენებით ან მათ გარეშე („ჩემი ოჯახი“, „ჩემი მეგობარი“ და სხვ.);
- კარნახით წერა (ასოების, მარცვლების, სიტყვების, წინადადებების);
- ნაცნობი თემატიკის მარტივ ტექსტში ნაკლული ინფორმაციის შევსება;
- მარტივი სახის მცირე ზომის პრაგმატული ტექსტების (მისალოცი/მოსაწვევი ბარათის, წერილის, საყიდლების სის, დღის რეჟიმის, გამაფრთხილებელი აბრის, საყვარელი კერძების მენიუს) შედგენა მოდელის, მინიშნებების/საყრდენების გამოყენებით;
- მარტივი კითხვარის შევსება ბიოგრაფიული და/ან სხვა მონაცემებით (მაგ., „მე მქვია...“, „მე მიყვარს...“, სხვ.);
- არეული რიგით მოწოდებული სიტყვებისგან წინადადების/მცირე ზომის პრაგმატული ტექსტის შედგენა (მაგ., გამაფრთხილებელი აბრის შექმნა სიტყვებისგან: „წესები, მოძრაობის, დაიცავი“)
- და სხვა.

ପ୍ରକାଶନ କମିଶନର ଦେଖିଲୁଗାରେ ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଯାହାର ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ ଏହାର ଅଧିକାରୀଙ୍କ ପରିଚାଳନା କରିବାରେ

განვითარებისა და სწავლის რამდენიმე თეორია

საგნის სწავლების პროცესში გასათვალისწინებელია განვითარების თეორიები, რომლებშიც მასწავლებლებმა შეიძლება აღმოაჩინონ თავიანთი ყოველდღიური პრაქტიკის ელემენტები. ეს თეორიები ეხმარება მასწავლებელს საგნის სწავლებისა და დავალებების შესრულებისას გაითვალისწინონ მოსწავლეზე ორიენტირებული მიდგომების სპეციფიკა, რაც გულისხმობს სამიზნე ასაკის თავისებურებებს.

სწავლებისას მნიშვნელოვანია მოსწავლის ასაკი. ბავშვის ზრდასთან ერთად იზრდება მისი უნარი, გააკონტროლოს საკუთარი სხეული. მას თანდათანობით უფრო დიდხანს შეუძლია ერთ ადგილზე ჯდომა და ყურადღების კონცენტრაცია. თუმცა უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები ჯერ კიდევ არ არიან ფიზიკურად ბოლომდე მომზიფებული და მათ ისევ სჭირდებათ ფიზიკური აქტიურობა. ამ ასაკის ბავშვი ერთ ადგილზე დიდხანს ჯდომით უფრო იღლება, ვიდრე სირბილით, ხტუნვით... ამიტომ უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვები ხშირად უნდა იყვნენ ჩართული აქტიურ საქმიანობაში. ასაკთან ერთად მათ უვითარდებათ წვრილი მოტორული უნარები.

ფიზიკური განვითარების ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ასპექტია ტვინის და ნერვული სისტემის განვითარება. ტვინის თანდათანობითი მომწიფება, რომელიც ერთვის ბავშვების მზარდ შესაძლებლობას, შეიმეცნონ და გამოსცადონ სამყარო, ხელს უწყობს მათი კოგნიტური უნარების განვითარებას. მაგ., კითხვისას ბავშვის თვალებიდან ინფორმაცია ჯერ მის ტვინს გადაეცემა, სადაც მუშავდება ინფორმაცია.

სწავლების უმნიშვნელოვანესი მიზანი მოსწავლეთა კოგნიტური განვითარების ხელშეწყობაა. კოგნიტური განვითარება გულისხმობს მოსწავლეთა აზროვნების, შემეცნებითი და განსჯის უნარებისა და ინტელექტუალური შესაძლებლობების განვითარებას.

განვითარების თეორიები:

ჟან პიაუე (კოგნიტური თეორიის ერთ-ერთი ავტორი. შეეიცარიელი ფსიქოლოგი)

ჟან პიაუემ შეიმუშავა სამი საგანმანათლებლო პრინციპი, რომლებიც დღესაც გავლენას ახდენს მასწავლებლის მომზადებასა და საკლასო მუშაობაზე:

- აღმოჩენებით სწავლება მზა ცოდნის ზეპირი გადაცემის ნაცვლად, მასწავლებელმა ხელი უნდა შეუწყოს მოსწავლეს აღმოჩენებით ათვისებაში. ამ დროს სასურველია: 1. სთხოვეთ მოსწავლეებს შეადარონ საგნები მათი მდებარეობის, ფორმის, ფერების, თვისებების მიხედვით; 2. სთხოვეთ მოსწავლეებს დაამოწმონ თავიანთი დასკვნები და პასუხები; 3. ახალი მასალის ახსნისას შეეცადეთ ჯერ თავად ახსნან და გააკეთონ დასკვნები.
- ბავშვების სწავლებისადმი მზადყოფნის მიმართ გულისხმიერება - პიაუეს ყოველთვის სჯეროდა, რომ შესაბამისი სასწავლო გამოცდილება ბავშვის მოცემული მომენტისათვის დამახასიათებელ აზროვნებას ეყყარება. მასწავლებელი უსმენს მოსწავლეს, უნერგავს გამოცდილებას, რომელიც მათ ხელს უწყობს აამოქმედონ მათ მიერ აღმოჩენილი სქემები, რომლებიც სავარაუდოდ ეწინააღმდეგება მათ შეხედულებებს.
- ათვისება და ინდივიდუალური განსხვავებები - პიაუე თვლის, რომ ყველა ბავშვი განვითარებას ერთი და იმავე თანმიმდევრობით, მაგრამ განსხვავებული სიჩქარით გადის. ამიტომ მასწავლებელმა მუშაობა მოსწავლეებთან ინდივიდებისა და პატარა ჯგუფებისთვის უნდა დაგეგმოს და არა მთელი კლასისთვის.

ლევ ვიგორტსკი (რუსი ფსიქოლოგი და პედაგოგი)

ვიგორტსკიმ ბავშვის ფსიქოლოგიაზე მუშაობისას ყურადღება მიაქცია იმ ფაქტს, რომ შემეცნებითი განვითარება მხოლოდ მაშინ ხდება, როდესაც ბავშვი შეითვისებს ახალ უნარებს. ის ამას ახერხებს არა მხოლოდ მისი ცხოვრებისეული გამოცდილებით, არამედ ზოგადად ცხოვრებაში

არსებული ცოდნის შედეგად. მან გამოყო კოგნიტური განვითარების ორი ზონა: აქტუალური და პოტენციური. აქტუალური ზონა განსაზღვრავს დამოუკიდებლად ამოცანის გადაწყვეტისათვის ბავშვის შესაძლებლობებს. პოტენციური ზონა განსაზღვრავს იმ ამოცანის ხასიათს, რომელსაც ბავშვი ამოხსნის ხელმძღვანელის ან თავისზე უფრო უნარიანი თანატოლის დახმარებით. ამ ორ ზონას შორის განსხვავებას ვიგოტსკიმ განვითარების უახლესი ზონა უწოდა.

განვითარების უახლოესი ზონა გულისხმობს იმ ამოცანათა და მოქმედებათა მრავალფეროვნებას, რომელთა შესრულება ბავშვს დამოუკიდებლად მხოლოდ მოზრდილი ადამიანების ან თანატოლების დახმარებით შეუძლია. ერთობლივად მუშაობა ხელს უწყობს არამარტო მოსწავლეთა კოგნიტურ განვითარებას, არამედ მათ სოციალურ განვითარებასა და მოტივაციის ამაღლებასაც. თანაკლასელებთან სხვადასხვა თემის განხილვა მათ უფრო ეფექტური სოციალური უნარ-ჩვევების შეძენაში ეხმარება.

ჰოვარდ გარდნერი მრავალმხრივი ინტელექტის თეორია:

ჰოვარდ გარდნერს მიაჩნია, რომ ადამიანებს აქვთ ცხრა ერთმანეთისგან განსხვავებული უნარი, ანუ მრავალმხრივი ინტელექტი: ლინგვისტური/ენობრივი ინტელექტი; ლოგიკურ-მათემატიკური; სივრცითი; მუსიკალური; ფიზიკურ-კინესტეტიკური (სხეულებრივი); ინტერპერსონალური (პიროვნებათშორისი); ინტრაპერსონალური (შიდაპიროვნული); ნატურალისტური. მისი აზრით ყველა ბავშვს გააჩნია რვავე ტიპის ინტელექტი და შეუძლია მათი საკმაოდ მაღალ დონეზე განვითარება. როცა ბავშვები სკოლაში პირველად მიდიან, მათ უკვე ჩამოყალიბებული აქვთ სწავლის წესები: ისინი სწავლის დროს ზოგიერთ ინტელექტს უფრო მეტად იყენებენ, ვიდრე სხვებს. უნდა გვახსოვდეს, რომ მოსწავლეთა უმრავლესობას მაღალი გონიერივი უნარები ერთდროულად რამდენიმე სფეროში გააჩნიათ. სწორედ ამიტომ დაუშვებელია მოსწავლის ერთი ინტელექტის სფეროში კლასიფიცირება. აუცილებელია, რომ მასწავლებელმა ისეთ სასწავლო აქტივობებს მიმართოს, რომლებიც ბავშვის უნარებს არამხოლოდ ერთი, არამედ სხვადასხვა მიმართულებით განავითარებს.

გარდნერმა დაასრულა მუშაობა მეცხრე ინტელექტზე. ესაა ეგზისტენციალური ინტელექტი, რომელსაც მიეკუთვნება ადამიანის აზროვნების მიღრეკილება და მისწრაფება ისეთი ფუნდამენტური საკითხებისადმი, როგორებიცაა ყოფიერება, მარადისობა, სიცოცხლე და სიკვდილი.

გარდნერი გვირჩევს, გაკვეთილები ისე დავგეგმოთ, რომ ინტელექტის რაც შეიძლება მეტ სფეროზე გავამახვილოთ ყურადღება. მაგ., მასწავლებელს შეუძლია გაკვეთილის ნაწილი დაუთმოს ლექციის კითხვასა და დაფაზე წერას(ენობრივი ინტელექტი); ლაპარაკის დროს იყენებს უესტებს (ფიზიკურ-კინესტეტიკური); რიტმულად აკეთებს აქცენტს სხვადასხვა სიტყვებსა და ფრაზებზე (მუსიკალური ინტელექტი); ხატავს დაფაზე ან თვალსაჩინოებას აჩვენებს ბავშვებს (სივრცული ინტელექტი); ხშირად ასმენინებს მუსიკას(მუსიკალური ინტელექტი); აძლევს მოსწავლეებს საშუალებას, რომ ახლად შეძენილი ცოდნა დაუკავშირონ საკუთარ გამოცდილებასა და ემოციებს (ინტრაპერსონალური); მოსწავლეებს ერთმანეთთან კომუნიკაციის შესაძლებლობის საშუალებას აძლევს. მაგ., ჯგუფში, წყვილებში მუშაობა (ინტერპერსონალური); მასალას აკავშირებს ბუნებასთან (ნატურალისტური).

გარდნერი გვაფრთხილებს, რომ ყოველთვის არ არის შესაძლებელი თითოეული ინტელექტის ყველა საგანზე ან თემაზე ეფექტურად მორგება.

კონსტრუქტივისტური თეორია:

ფსიქოლოგთა უმრავლესობა მიიჩნევს, რომ მასწავლებელს არ შეუძლია მოსწავლეს უშუალოდ გადასცეს ცოდნა. მოსწავლემ თვითონ უნდა ააგოს ცოდნა გონიერაში. მასწავლებელი მას მხოლოდ ეხმარება ცოდნის აგებაში. ამისთვის მას შეუძლია გამოიყენოს სწავლების ისეთი მეთოდები, რომლებიც ახალ ინფორმაციას მოსწავლისათვის საინტერესოსა და მნიშვნელოვანს გახდის; მისცეს მოსწავლეებს ცოდნის აღმოჩენისა და ახალი იდეების განხორციელების შესა-

ძლებლობა და ასწავლის მათ სწავლის ეფექტური სტრატეგიების გამოყენება.

სწავლის თეორიებს, რომელიც სწავლას განსაზღვრავენ, როგორც გამოცდილებიდან ცოდნის აგებას, სწავლის კონსტრუქტივისტული (აგება) თეორიები ეწოდება. ამ თეორიის ძირითადი პრინციპი არის, რომ მოსწავლეებმა თვითონ ააგონ ცოდნა სამყაროს შესახებ. მათ თვითონ უნდა აღმოაჩინონ და გარდაქმნან რთული ინფორმაცია იმისთვის, რომ ახალი ცოდნა გაითავისონ. მოსწავლეები აქტიურ როლს ასრულებენ სწავლის პროცესში, სადაც მასწავლებლის როლი მოსწავლის მეგზურობითა და რჩევის მიცემით შემოიფარგლება.

თანამედროვე კონსტრუქტივისტული აზროვნება ეფუძნება პიაუესა და ვიგოტსკის ნაშრომებს. ისინი თვლიდნენ, რომ კოგნიტურ ცვლილებას მხოლოდ მაშინ აქვს ადგილი, როცა არსებული ცოდნა დისკორსულის (წონასწორობის დარღვევა) განიცდის ახალი ინფორმაციის საფუძველზე. ამ დროს ბავშვი ცდილობს შეცვალოს სქემა, ის ინყებს უფრო რთული და დახვეწილი აზროვნების პროცესის გამოყენებას და გადადის განვითარების უფრო მაღალ დონეზე. ეს მუდმივი პროცესია და ამ დროს ხდება „ცოდნის ჩონჩხის“ აგება - კონსტრუირება (დამოუკიდებლად, აღმოჩენების გზით).

ვიგოტსკი და პიაუე ყურადღებას ამახვილებდნენ სწავლის პროცესის სოციალურ ბუნებაზეც. ვიგოტსკი ხაზს უსვამს სწავლის სოციალურ ხასიათს. მისი აზრით, ბავშვები სწავლობენ მოზრდილ ადამიანებთან და უფრო კომპეტენტურ თანატოლებთან კომუნიკაციის შედეგად. ამ დროს ბავშვები იძენენ ცოდნას, რასაც დამოუკიდებლად ვერ შეძლებდნენ. საკლასო ოთახში ცოდნის სოციალურად აგება მოიცავს მოსწავლეებისა და მასწავლებლის ერთობლივ, აქტიურ მუშაობას, რომელიც ახალი ინფორმაციისა და მოვლენების უკეთ გაგებას ისახავს მიზნად. მასწავლებელმა მოსწავლეებს შეიძლება დაავალოს მუშაობა წყვილებში ან პატარა ჯგუფებში, რათა მათ განიხილონ, ახსნან, გააანალიზონ, გამოიკვლიონ და იკამათონ სხვადასხვა თემებზე. ერთობლივად მუშაობა ხელს უწყობს არამარტო მოსწავლეთა კოგნიტურ განვითარებას, არამედ მათ სოციალურ განვითარებასა და მოტივაციის ამაღლებასაც.

გამოყენებული ლიტერატურა: განვითარებისა და სწავლის თეორიები

(დამხმარე სახელმძღვანელო, 2011 წ.

ავტორები: ნათია ჯანაშია, ნათელა იმედაძე, სოფიო გორგოძე)

სახელმძღვანელოს შედგენისას, პირველ ყოვლისა, გავითვალისწინეთ ბავშვის ასაკობრივი თავისებურებები, რაც მნიშვნელოვანია სასურველი შედეგის მისაღწევად. უმცროსი სასკოლო ასაკის მოსწავლისთვის (განსაკუთრებით პირველკლასელთათვის) აუცილებელია:

- მრავალფეროვანი აქტივობები, რათა სასწავლო პროცესი არ გახდეს უინტერესო;
- წვრილი მოტორიკის გასავითარებელი სავარჯიშოები;
- კოგნიტური (საზროვნო) უნარების განვითარებისთვის საჭირო დავალებები და სავარჯიშოები;

ამ ასაკში მოსწავლისთვის მნიშვნელოვანია აღმოჩენით სწავლა. მან საკუთარ ცოდნასა და გამოცდილებაზე დაფუძნებით უნდა აღმოაჩინოს და დაამუშაოს ახალი საკითხები. ეს შესაძლებლობას მისცემს მათ უკეთ გაიაზრონ ახალშეძენილი ცოდნა. მასწავლებელმა უნდა მიაწოდოს მოსწავლეს მხოლოდ აუცილებელი მასალა და მისცეს მათ საშუალება დააკვირდნენ, გამოთქვან თავიანთი მოსაზრება, დაუკავშირონ თავიანთ გამოცდილებას. ამისთვის მასწავლებელმა უნდა გამოიყენოს მუშაობის სხვადასხვა ფორმა, სტრატეგია, რაც ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში საჭირო უნარების განვითარებას.

შედეგის მისაღწევად მნიშვნელოვანია დავეხმაროთ მოსწავლეებს მიღებული ინფორმაცია მყარ და ფუნქციურ ცოდნან გარდაქმნან. სასურველია სასწავლო მასალის ეტაპობრივად და მრავალმხრივად დამუშავება. ახალი საკითხების, ცნებების განსხვავებულ კონტექსტში განხილვა.

სწავლა - სწავლების ეფექტიანი პროცესისთვის მნიშვნელოვანია მოსწავლის მოტივაცია. მოტივაციის ასამაღლებლად მოსწავლეებს უნდა გაუჩნდეთ წინსვლის შეგრძნება. ამისათვის თითოეულ მოსწავლეს, მიუხედავად მათი აკადემიური მიღწევებისა, უნდა მივცეთ ეტაპობრივი პროგრესირების საშუალება საკუთარ შესაძლებლობებსა და ცოდნაზე დაყრდნობით. ამ დროს მნიშვნელოვანია სწორად შეირჩეს დავალებათა სირთულის დონე. ზედმეტად რთული, დაუძლეველი დავალება მოსწავლეებს წინსვლის იმედს დაუკარგავს.

სწავლებისას მნიშვნელოვანია ისეთი აქტივობების გამოყენება, რომლებიც განუვითარებს მათ დაკვირვების უნარს: აღწერა, ხატვა, მსგავსება-განსხვავების პოვნა, ზღაპრების, ლექსების, მოთხრობების მოსმენა და შეთხზვა, გამოცანებისა და რებუსების გამოცნობა და სხვ. ასეთი აქტივობები ეხმარება მოსწავლეს ობიექტური მასალის გარდაქმნასა და საგნის ობიექტური თვისებების აღქმაში.

ამ ასაკის ბავშვის ყურადღება მჭიდროდაა დაკავშირებული აზროვნებასთან, მას უჭირს ყურადღების კონცეტრირება მისთვის გაუგებარ, ბუნდოვან მასალაზე. ამიტომ მნიშვნელოვანია ყოველი გაკვეთილი მოსწავლეთა მომზადების დონის შესაბამისად წარიმართოს. ჩვენს სახელმძღვანელოში თემატიკა ისეა შერჩეული და დალაგებული, რომ ახალი მასალა მოსწავლის ცოდნასა და გამოცდილებას ეყრდნობა და მის ბუნებრივ გაგრძელებას წარმოადგენს.

უმცროსი სასკოლო ასაკის ბავშვებს უჩნდებათ ლოგიკური აზროვნების ნიშნები, რომლებიც კონკრეტულია. მათი მსჯელობა ემყარება კონკრეტულ მაგალითებსა და პირად გამოცდილებას. ამიტომ, ახსნისას უპირატესობა უნდა მივანიჭოთ კონკრეტული მაგალითების გამოყენებას.

მათ უჭირთ თეორიული ცოდნის გაგება. ისინი უკეთ იგებენ მასალას სხვადასხვა აქტივობებით: დაკავშირებით, გადაადგილებით, კომბინაციით.

დავალებებისა და საგაცემითილო სცენარების შედგენისას ჩვენ ეს პრინციპები მაქსიმალურად გავითვალისწინეთ. ჩვენს ყველა რეკომენდაციას მასწავლებელი შემოქმედებითად უნდა მიუდგეს კლასის, მოსწავლის საჭიროებებიდან გამომდინარე.

საგნის სწავლებისას მნიშვნელოვანია ყურადღება გამახვილდეს გამჭოლ უნარებზე. მოსწავლებს უნდა შეეძლოთ მოძიებული ინფორმაციიდან მნიშვნელოვანი საკითხების გამოყოფა. მათ უნდა შეძლონ ამ ინფორმაციის დახარისხება, დამუშავება და გამოყენება. სარგებლობა მოაქვს იმ ცოდნას, რომელიც კონცეპტუალურად არის გააზრებული და შესაძლებელია მისი პრაქტიკული, შემოქმედებითი და კრიტიკული გამოყენება. ამიტომ ჩვენი ერთ-ერთი მთავარი ამოცანაა, მოვამზადოთ მოსწავლე შემოქმედებითი და კრიტიკული აზროვნებისთვის, რათა მან შეძლოს ინფორმაციის მოპოვება, გაანალიზება, კრიტიკული განსჯა, შეფასება და გამოყენება თავისი ამოცანების განსახორციელებლად.

დაწყებით საფეხურზე მშობლიური ენის სწავლება ემსახურება აუცილებელი უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებას ზეპირმეტყველების, კითხვისა და წერის მიმართულებით.

დაწყებით საფეხურზე მნიშვნელოვანია ტექსტების ნაირსახეობა, სხვადასხვა სახის მხატვრული და არამხატვრული ტექსტები. ამ ასაკის მოსწავლისთვის აუცილებელია ისეთი თემატური გარემო, რომელიც დაეხმარება მას ცხოვრებისეული ურთიერთობებისთვის საჭირო გამოცდილების შეძნაში. მნიშვნელოვანია, მოსწავლეები დაეუფლონ მხატვრული, საინფორმაციო-შემეცნებითი და პრაგმატული ტექსტების აღქმის, გაგების, დამუშავების საბაზისო უნარ-ჩვევებს. ასევე მნიშვნელოვანია მოსწავლეთა შემოქმედებითი უნარების განვითარება (ახალი ტექსტების შექმნა, თვითგამოხატვა).

მოსწავლეთა ასაკობრივი თავისებურებების გათვალისწინებით, დაწყებით კლასებში ძირითადი აქცენტი უნდა გაკეთდეს ბუნებრივი ენობრივი უნარების კორექციასა და შემდგომ განვითარებაზე., ლექსიკური მარაგის გამდიდრებაზე; ზეპირმეტყველების, კითხვისა და წერის კულტურის გამომუშავებაზე (საწყის დონეზე).

სწავლა - სწავლების პროცესში მოსწავლეთა ზეპირმეტყველების უნარების განვითარებას სისტემური და თანამიმდევრული ხასიათი უნდა მიეცეს. მოსმენილის ზეპირად გადმოცემა/თხრობა, მასზე აზრის გამოთქმა, პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და სხვა, რაც ხელს უწყობს გაგება-გააზრების პროცესებს. მოსმენილი ტექსტობრივი მასალის ენობრივ-გამომსახ-

ველობითი საშუალებებისა და შესწავლილი სიტყვების აქტიურად გამოყენებით კი თანდათანობით მდიდრდება მოსწავლეთა ლექსიკური მარაგი, იხვეწება მათი გემოვნება.

საგანგებო ყურადღება უნდა მიექცეს მოსწავლეთა ფონოლოგიური უნარ-ჩვევების განვითარებას, რაც კითხვისა და მართლმეტყველების საფუძველს წარმოადგენს. თავის მხრივ, ეს ცოდნა ხელს უწყობს მართლწერისა და, ზოგადად, წერითი მეტყველების უნარ-ჩვევის განვითარებას. მნიშვნელოვანია ასევე მოსწავლეთა ორთოეპიული (მართლწარმოთქმის) უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბება და განვითარება.

საწყის ეტაპზე კითხვის სწავლების უპირველესი მიზანია მოსწავლეებში წერილობითი ტექსტის გაშიფრვის უნარის (გაშიფრვა, იგივე დეკოდირება - სიტყვის გრაფიკული ხატის, ანუ ასოების ამოცნობა და მათი დაკავშირება შესაბამის ბერასთან; ბერების სიტყვად გამთლიანება და სიტყვის მნიშვნელობასთან დაკავშირება). სწორედ ეს უნარი აძლევთ მათ საშუალებას, შეიძინონ ცოდნა და მიიღონ ინფორმაცია სხვადასხვა ტიპისა და დანიშნულების ტექსტებიდან. კითხვის სწავლების საბოლოო მიზანია წაკითხულის გააზრება, რაც გულისხმობს მკითხველის აქტიურ მონაწილეობას კითხვის პროცესის სამივე ეტაპზე: კითხვის დაწყებამდე, კითხვის დროსა და კითხვის შემდეგ.

წაკითხულის გაგება-გააზრება მნიშვნელოვანილად დამოკიდებულია ლექსიკურ მარაგზე. ამდენად, ლექსიკური მარაგის შევსება-გამდიდრებაზე ზრუნვას სწავლის საწყის ეტაპზევე საგანგებო ყურადღება უნდა მიექცეს.

მოსწავლეები წერას პირველსავე წელს სწავლობენ. წერაში კარგი შედეგების მისაღწევად აუცილებელია, მოსწავლეებმა წერონ ხშირად და მიზანმიმართულად. ნებისმიერი ტიპის წერითი სამუშაო (ასოების, სიტყვების, წინადაღებების გამოწერა; მცირე ზომის ტექსტების შექმნა) თავდაპირველად მასწავლებლის ხელმძღვანელობით უნდა წარიმართოს, საყრდენების, მინიშნებების გამოყენებით თუ მოდელის მიხედვით. მრავალფეროვანი წერითი დავალებები, მკაფიოდ და გასაგები ინსტრუქციები ხელს უწყობს მოსწავლეებს კალიგრაფიის დახვეწაში, წერაში განაფვაში. გარდა ამისა, ისინი აქტიურად ჩაერთვებიან წერის სამივე ეტაპში: წერის დაწყებამდე, წერის პროცესი, წერის შემდეგ.

სწორედ, ეს პრინციპები იყო ჩვენთვის ამოსავალი სახელმძღვანელოს შექმნისას. ჩვენ მიერ შექმნილი სახელმძღვანელო ხელს შეუწყობს მოსწავლეებში, როგორც საგნობრივი ცოდნის შეძენასა და გაღრმავებას, ისე სხვადასხვა სასწავლო- სოციალური უნარ-ჩვევის განვითარებას. მრავალფეროვანი ტექსტები (აღნერითი, საინფორმაციო, ლიტერატურული, დიდაქტიკური ხასიათის); ლექსიკური თუ სხვა ტიპის სავარჯიშოები და დავალებები დახემარება მოსწავლეებს ზეპირმეტყველების, კითხვისა და წერის უნარ-ჩვევების განვითარებაში, ჩამოუყალიბებს მათ ლიტერატურულ გემოვნებას; განუვითარებს შემოქმედებით უნარს. სახელმძღვანელო გათვლილია ყველა ტიპის მოსწავლეზე და ითვალისწინებს მათ აქტიურ ჩართვას სასწავლო პროცესში.

სხვადასხვა სახის სასწავლო რესურსმა მოსწავლეებში უნდა განავითაროს აზროვნება, შემოქმედებითობა, დაკვირვება, კვლევა, ესთეტიკური გემოვნება... . ასევე ხელი უნდა შეუწყოს მოსწავლეებში ინფორმაციის ვიზუალურად მიღებასა და გაგებას, სწავლის, ანალიზის, კვლევის და სხვა უნარ-ჩვევების ჩამოყალიბებასა და განვითარებას.

დამხმარე საშუალებები, მასალები და რესურსები უნდა შეესაბამებოდეს გაკვეთილის მიზანს. მასწავლებელმა გაკვეთილის დაგეგმვის დროს პირველ რიგში უნდა გაითვალისწინოს თუ რა სახის რესურსი სჭირდება და როგორ გამოიყენოს ისინი მიზნობრივად და ეფექტურად.

წარმატებული და შედეგზე ორიენტირებული სწავლებისათვის გამოსაყენებელი საგანმანათლებლო რესურსების ეფექტური მიზნობისთვის მასწავლებელმა უნდა გაითვალისწინოს რამდენიმე ფაქტორი: შეარჩიოს რესურსი ისე, რომ გაუღვივოს მოსწავლეებს მოტივაცია, ინტერესი; რესურსებმა ხელი უნდა შეუწყოს მოსწავლეს ნასწავლის უკეთ გაგება- გააზრებაში; რესურსმა ხელი უნდა შეუწყოს მოსწავლეს ისწავლოს გამოცდილების საფუძველზე, პრაქტიკით (სწავლა კეთებით); რესურსი უნდა დაემართოს მოსწავლეებს იმის გაცნობიერებაში თუ რა ისწავლეს ერთმანეთისგან და მასწავლებლისგან.

რეკომენდაციები სწავლების მეთოდიკაში

1. კითხვის სწავლება

ფონეტიკური მეთოდი

ამ მიდგომის მთავარი თეზაა – საუკეთესო გზა კითხვის სწავლისთვის არის გზა ნაწილიდან მთელისკენ. ფონეტიკური მეთოდის მიხედვით, პატარები კითხვის სწავლისას პირველ რიგში ცდილობენ, გაიაზრონ ენის უმცირესი კომპონენტი და შემდეგ უკვე გადადიან მთლიანი ტექსტის გააზრებაზე (ადამსი, 1990; სტალი, 1998). ამ მიდგომაში ძირითადი აქცენტი ნაცნობი სიტყვების მარაგისა და ახალი სიტყვების შესწავლის მეშვეობით ფონეტიკური ელემენტების შესწავლაზე კეთდება.

ფონეტიკური მეთოდის მიხედვით, ბავშვი პირველ რიგში სწავლობს იმ სიტყვებს, რომლებ-შიც ერთსა და იმავე ფონეტიკურ კომპონენტებს ვხვდებით, როგორიცაა, მაგალითად, ფონემა და სიტყვებში: დათვი, დოლი, დევი. ამ ელემენტს თავად ბავშვი აღმოაჩენს, რადგანაც იგი კითხულობს იმ სიტყვებს, რომლებიც შეიცავს კონკრეტულ ფონეტიკურ ელემენტს. შემდეგ ეტაპზე ბავშვი სწავლობს, თუ როგორ განასხვაოს ეს ფონემა სხვა ფონემებისგან. მაგალითად, ის კითხულობს სიტყვებს – დათვი, მერხი, დოლი და იღებს გადაწყვეტილებას იმის თაობაზე, იწყება თუ არა ეს სიტყვები ერთი და იმავე ასო-ბერებით, როგორც პირველად მიცემული სიტყვები (დათვი, დოლი, დევი). ამის შემდეგ მას მოეთხოვება, შეადგინოს სიტყვები, რომლებიც მის მიერ შესწავლილი ფონემებისგან შედგება. ხოლო მას შემდეგ, რაც ბავშვი ამ საფეხურსაც გადალახავს, მას დასჭირდება, ისწავლოს, თუ როგორ შეიძლება განაზოგადოს ეს ყველაფერი ახალი სიტყვების კითხვისას და, საბოლოო ჯამში, ნასწავლი გამოიყენოს – წაიკითხოს უკვე მთლიანი წინადაღებები და არა ცალკეული სიტყვები. იმის ნაცვლად, რომ შესწავლილ იქნას იზოლირებულად ცალკეული ასო-ბერები, მათი შესწავლა კონტექსტში ხორციელდება.

მასწავლებელი, როგორც წესი, სწავლებას ნაცნობი სიტყვებით იწყებს, რომელთა ფონეტიკური ელემენტები ბავშვისათვის ნაცნობია და შემდეგ ამატებს ახალ სიტყვებს, რომლებშიც იგივე ასო-ბერები შეიძლება იყოს. როცა ბავშვები სწავლას იწყებენ ნაცნობი სიტყვებით. მათ უნდა შევასწავლოთ გარითმვის პრინციპიც, რაც ხელს შეუწყობს ფონეტიკური ცნობიერების განვითარებას.

ფონეტიკური მეთოდით გათვალისწინებული აქტივობებისთვის ერთი გაკვეთილის განმავლობაში დიდი დროის დათმობა, შესაძლოა, პატარებისთვის მოსაწყენი გახდეს, ამიტომაც ის მასალა, რომელიც სწავლების დროს გამოიყენება, რაც შეიძლება მიმზიდველი და საინტერესო უნდა იყოს. ფონეტიკის სწავლება არ უნდა დავიდეს უაზრო სავარჯიშოების გაკეთებასა და გაზეპირებამდე. ცხადია, ექსპლიციტური სწავლება ფონეტიკური ცნობიერების ჩამოსაყალიბებლად, ასევე ანბანის პრინციპების ათვისება უნდა გაგრძელდეს მანამ, სანამ ეს ყველაფერი ავტომატიზმში არ გადაიზრდება.

ამერიკის შეერთებულ შტატებში ბავშვთა ჯანმრთელობისა და განვითარების ნაციონალური ინსტიტუტი 30 წლის განმავლობაში ატარებდა კვლევების სერიას. მიუხედავად იმისა, რომ კვლევები მკაფიოდ ადასტურებს ფონეტიკის სწავლების მნიშვნელობას, ასევე ნათლად ჩანს, რომ განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია წაკითხულიდან აზრის გამოტანის, მოტივაციის და კითხვისაგან სიამოვნების მიღების ფაქტორები, რაც მთლიანი ენის მიდგომისას აქცენტირებულია. ამის გამო გაჩნდა მოსაზრება, რომ უფრო ეფექტურია დაბალანსებული (ე. წ. კომბინირებული), მიდგომა, რომელიც მოიცავს ასო-ბერებისა და, ამასთანავე, ეყრდნობა ე.წ. მთლიანობის მეთოდს.

იაკობ გოგებაშვილი თავის „დედა ენაში“ სწორედ ამგვარი – კომბინირებული მიდგომის საშუალებას გვიქმნის. ამიტომაც არის მის მიერ შედგენილი სახელმძღვანელო ასეთი მიმზიდველი და დღესაც შედეგიანი.

ფონემური ცოდნა

ფონემები ისეთი სამეტყველო ბგერებია, რომელთა ურთიერთჩანაცვლების შედეგად იცვლება სიტყვის მნიშვნელობა. მაგ. ქართულში ფონემებია ზ – ს – ზარი – სარი სხვადასხვა სიტყვა, ქ – კ – ქარი – კარი ასევე განსხვავებული მნიშვნელობის სიტყვებია.

ფონემების გაცნობიერების უნარი სხვადასხვა ასპექტს მოიცავს:

სიტყვის პირველი ბგერის გამოყოფა – რა ბგერაზე იწყება სიტყვა; სიტყვებში პირველი ბგერის იგივეობა (მაგ., ბალი, ბალი, ბანანი)

სიტყვაში პირველი და ბოლო ბგერის გამოყოფა – მაგ. სიტყვაში ფანჯარა პირველი ბგერაა ფ, ბოლო – ა.

ბგერების სიტყვად გაერთიანება – მაგ., თ ხ ა – თხა; ვ ა შ ლ ი – ვაშლი.

სიტყვის ბგერებად დაშლა – მაგ., თარო – თ ა რ ო.

მეცნიერული კვლევის მიხედვით, ბავშვები, რომლებსაც კარგად განვითარებული აქვთ ფონემების გაცნობიერების უნარი, ადვილად ითვისებენ კითხვასა და მართლწერას. ამიტომ დიდი მნიშვნელობა აქვს ჯერ კიდევ სკოლამდელ ასაკში აღნიშნული უნარის განვითარებაზე ზრუნვას. ჩვენი ერთ-ერთი რეკომენდაცია სწორედ სკოლამდელი აღზრდის სისტემას ეხება, სადაც განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს ბავშვის სასკოლო მზაობის ფორმირებასა და ბავშვის ფონოლოგიური ცნობიერების განვითარებას.

ბავშვების ფონოლოგიური ცნობიერება შეიძლება გამოვლინდეს შემდეგ მოქმედებებში:

გარითმვა: მაგ., პური-ყური, კედელი-მჭედელი;

სიტყვებში მარცვლების გამოყოფა: მაგ., ფორთოხალი – ფორ-თო-ხა-ლი;

სიტყვებში პირველი და ბოლო მარცვლის გამოყოფა: მაგ., კარადა, პირველი მარცვალია კა-, ბოლო მარცვალია – და.

სიტყვაში ერთი ბგერის ან ერთი მარცვლის ისე შეცვლა, რომ ახალი სიტყვა გამოვიდეს. მაგ., ბოლი-ბალი; თოხი-თოფი; თავი-თათი.

რას გვეუბნება მეცნიერული კვლევები ფონემური გაცნობიერების უნარის განვითარების შესახებ? ფონემური გაცნობიერების უნარი შესაძლებელია გავარჯიშდეს და დასწავლილ იქნას. ამ უნარის სტიმულირება და გავარჯიშება აუმჯობესებს ბავშვების კითხვის უნარს და წაკითხულის გააზრებას. ფონემური გაცნობიერების უნარის განვითარების შედეგად ბავშვები სწრაფად და თავისუფლად კითხულობენ რთულ სიტყვებსაც კი, ავტომატიზებული ხდება სიტყვების წაკითხვა, ამიტომ მათ უკვე შეუძლიათ მეტი ყურადღების გამახვილება წაკითხულის შინაარსზე. გარდა ამისა, ამ უნარის განვითარება ხელს უწყობს მართლწერის ათვისებას.

მასწავლებლები მრავალფეროვან სასწავლო მეთოდებს იყენებენ მოსწავლეთათვის ფონემების გაცნობიერების უნარის განვითარებისა და გავარჯიშების მიზნით. კერძოდ, კვლევების მიხედვით, ყველაზე გავრცელებული და ეფექტური სავარჯიშოებია:

ფონემის იზოლაცია – სიტყვაში ერთი ბგერის ცნობა. მაგ.: რა არის პირველი ბგერა სიტყვაში „თავი“?

ფონემის იდენტურობა – სხვადასხვა სიტყვაში ერთი და იმავე ბგერის ცნობა. მაგ.: რომელი ბგერაა ერთნაირი შემდეგ სიტყვებში: კატა, კომში, კედელი?

ფონემების კატეგორიზაცია – სხვადასხვა სიტყვაში საწყისი ბგერის გამორჩევა და ამის მიხედვით სიტყვების კლასიფიკაცია. მაგ.: რომელი სიტყვა იწყება განსხვავებული ბგერით: თითი, თარო, ტაფა.

ფონემების გაერთიანება – ფონემების თანმიმდევრობის მოსმენა და მათი ერთ სიტყვად გაერთიანება, შემდეგ ჩანერა და წაკითხვა. მაგ.:

მასწავლებელი: რა სიტყვა იქნება ძ-ა-ლ-ლ-ი?

ბავშვები: ძალლი.

მასწავლებელი: ახლა ჩავწეროთ ამ სიტყვის ბგერები: ძ (ჩანერეთ) ა, ღ, ლ, ი.

ამის შემდეგ მასწავლებელი თვითონ წერს დაფაზე სიტყვას „ძალლი“.

მასწავლებელი: ახლა კი წავიკითხოთ, რა დავწერეთ: ძალლი.

ფონემების სეგმენტაცია – სიტყვის ბგერებად დაშლა, ან სიტყვაში შემავალი ბგერების დათვლა. მაგ.:

მასწავლებელი: რამდენი ბგერაა სიტყვაში „თოხი“?

ბავშვები: 4 ბგერაა.

მასწავლებელი: რა ბგერებია?

ბავშვები: თ ო ხ ო.

მასწავლებელი: ახლა ჩავწეროთ ეს ბგერები თ (ჩანერეთ), ო, ხ, ო.

მასწავლებელი: ახლა წავიკითხოთ, რა ჩავწერეთ?

ფონემის გამოკლება (წაშლა) – ახალი სიტყვის მიღება სიტყვაში ერთი ფონემის გამოკლებით. მაგ.: მასწავლებელი: რა სიტყვას მივიღებთ, თუ სიტყვას „შველი“ გამოვაკლებთ პირველ ბგერას „შ“? (ველი)

ფონემის დამატება – ახალი სიტყვის შექმნა არსებულ სიტყვაზე ფონემის დამატებით. მაგ.:

მასწავლებელი: რა სიტყვას მივიღებთ, თუ სიტყვას „შველი“ გამოვაკლებთ პირველ ბგერას „შ“?

ფონემის დამატება – ახალი სიტყვის შექმნა არსებულ სიტყვაზე ფონემის დამატებით. მაგ.:

მასწავლებელი: რა სიტყვას მივიღებთ, თუ სიტყვას „ალამი“ დავამატებთ პირველ ბგერას „კ“?

ბავშვები: „კალამი“.

ფონემის შეცვლა – ახალი სიტყვის შექმნა სიტყვაში ერთი ფონემის შეცვლით. მაგ.:

მასწავლებელი: სიტყვაში „ქვა“ „ქ“ შეცვალოთ „რ“ ბგერით, რა სიტყვას მივიღებთ?

ბავშვები: „რვა“.

ფონემების გაცნობიერების უნარის გავარჯიშება მეტად მნიშვნელოვანია ჯერ კიდევ სკოლა-მდელ ასაკში, სანამ ბავშვი ანბანის ასოებს ისწავლის. კვლევების მიხედვით, განსაკუთრებით შე-დეგიანია ამ უნარის განვითარება ანბანის ასოების დაუფლებასთან ერთად.

ფონემების გაცნობიერების უნარის სტიმულირება განსაკუთრებით ეფექტურია, თუ ერთი სასწავლო წლის პერიოდში საშუალოდ 20 საათი ეთმობა ფონემების გაცნობიერების უნარის გან-ვითარების პროგრამას, რაც ხელს უწყობს მოსწავლეებს წერა-კითხვის ათვისებაში.

ასო-ბგერითი მიმართების სწავლება

ასო-ბგერითი მიმართების სწავლება გულისხმობს ფონემებისა და გრაფემების შესატყვისობის სწავლებას წერისა და კითხვის დროს.

ასო-ბგერითი მიმართების სწავლება ეხმარება მოსწავლეებს ანბანის პრინციპის გაგებასა და გამოყენებაში. ბავშვები სწავლობენ, რომ არსებობს მყარი და განსაზღვრული კავშირი დაწერილ ასოებსა და გამოთქმულ ბგერებს შორის.

ალმოჩნდა, რომ ასო-ბგერითი მიმართების სისტემატური და თანმიმდევრული სწავლება:

- შემდგომში აუმჯობესებს წაკითხულის გააზრებას;
- განსაკუთრებით სასარგებლოა კითხვის პრობლემების მქონე ბავშვებისათვის (ფონემების გაცნობიერების უნარის გავარჯიშებასთან ერთად, იგი კითხვის პრობლემების პრევენციის კარგი საშუალებაა).

ასო-ბგერითი მიმართებების სწავლების პროგრამები მრავალფეროვანია და მასწავლებლები განსხვავებულ მიდგომას იყენებენ, თუმცა ყველა მათგანის მიზანია ბავშვებისთვის სიტყვების დეკოდირების (ამოკითხვის) სწავლება ასო-ბგერითი კავშირების დასწავლის გზით.

ასო-ბგერითი მიმართების სწავლების პროგრამებია:

სინთეზური – ბავშვები სწავლობენ, თუ როგორ უნდა გარდაქმნან ასოები ბგერებად და როგორ უნდა გააერთიანონ ეს ბგერები სიტყვებად;

ანალიტიკური – ბავშვები სწავლობენ ასო-ბგერით კავშირებს დასწავლილი სიტყვების ანალიზის საფუძველზე. ამ დროს არ ხდება სიტყვების ცალკეულ ბგერებად გამოთქმა.

ანალოგიაზე დაფუძნებული – ბავშვები სწავლობენ ნაცნობი სიტყვების ნაწილების გამოყენ-

ებას, უცნობი სიტყვების ფონემებად დანაწევრებას და ფონემებისგან სიტყვების შედგენას ამ ფონემების შესატყვისი ასოების ჩაწერით.

მართლწერის გამოყენება – ბავშვები სწავლობენ სიტყვების ფონემებად დანაწევრებას და ფონემებისგან სიტყვების შედგენას ამ ფონემების შესატყვისი ასოების ჩაწერით.

კითხვის მოქნილობა

მოქნილობა გულისხმობს ტექსტის ზუსტად და სწრაფად წაკითხვას. მოქნილობა მეტად მნიშვნელოვანი უნარია, რადგან წარმოადგენს ხიდს სიტყვების ცნობასა და მათი მნიშვნელობის გაგებას შორის. შესაბამისად, ამ უნარის მქონე მკითხველი ერთდროულად ცნობს სიტყვას და იგებს მის მნიშვნელობას; ის არის კონცენტრირებული სიტყვების დეკოდირებაზე (ასო-ბერითი მიმართების დადგენაზე) და ამიტომ მისი უურადღება მიმართულია მნიშვნელობასა და ტექსტში გადმოცემულ აზრებზე; ასევე, ადვილად ამყარებს აზრობრივ კავშირს ტექსტის სხვადასხვა ნაწილებს შორის.

მოქნილობის ხარისხი იცვლება და დამოკიდებულია იმაზე, თუ რას კითხულობს ადამიანი – ნაცნობ თუ უცნობ ტექსტს, ტექსტს უცნობი და რთული სიტყვებით და ა. შ.

არსებობს კითხვის მოქნილობის გასაუმჯობესებელი ორი სტრატეგია:

ხმამაღალი განმეორებითი კითხვა: მოსწავლეები ტექსტის ნაწილებს ხმამაღლა კითხულობენ და მასწავლებლისგან მკაფიო უკუკავშირს იღებენ;

ჩუმი კითხვა, კითხვა „თავისთვის“: მოსწავლეები ჩუმად და დამოუკიდებლად კითხულობენ.

ბავშვები ტექსტის ნაწილების რამდენჯერმე ხმამაღლა წაკითხვისას, მასწავლებლის დახმარებით მნიშვნელოვნად აუმჯობესებენ კითხვის ტემპს, სიზუსტეს, სიტყვების ამოცნობის უნარს. მასწავლებლები კლასში ხშირად იყენებენ ხმამაღლალი კითხვის მეთოდს, როდესაც რიგრიგობით აკითხებენ მოსწავლეებს. მაგრამ ეს მეთოდი არ აუმჯობესებს მოქნილობას, რადგანაც თითო მოსწავლე მხოლოდ ერთხელ კითხულობს ტექსტის მცირე ნაწილს. ხმამაღლი განმეორებითი კითხვის დროს კი მოსწავლეები რამდენჯერმე კითხულობენ ტექსტის ერთსა და იმავე ნაწილებს, სანამ მოქნილობის გარკვეულ ხარისხს არ მიაღწევენ.

კითხვის მოქნილობის გაუმჯობესება, პირველ რიგში, შესაძლებელია მოსწავლეთათვის კარგი კითხვის მაგალითის ჩვენებით. აუცილებელია, მასწავლებელმა ტექსტის ნაწყვეტი გამოთქმით წაუკითხოს კლასს და შემდეგ სთხოვოს მოსწავლეებს, წაკითხონ იგივე ტექსტი. ბუნებრივია, რამდენჯერმე ერთი და იმავე ტექსტის წაკითხვა მოსაწყენია. შესაბამისად, შეიძლება გაკვეთილზე სხვადასხვა ტიპის სიტუაციის მოფიქრება, სადაც რამდენჯერმე ერთი და იმავე ტექსტის წაკითხვა არ იქნება მოსაბეზრებელი. ამ თვალსაზრისით სასარგებლოა ზღაპრები, სადაც ფრაზები მეორდება. მაგ., ზღაპარი „ციხე-დარბაზი“. ასევე „თხამ ვენახი შეჭამა“, „რწყილი და ჭიანჭველა“.

კითხვის მოქნილობაზე მუშაობა უნდა გაგრძელდეს კითხვის ავტომატიზებულ ჩვევად გადაქცევამდე.

კითხვა არ არის ავტომატიზებული თუ:

- უცხო ტექსტის წაკითხვისას მოსწავლე შეცდომით, ან საერთოდ ვერ ამოიცნობს ლექსიკური ერთეულების 10 %-ს;
- ვერ კითხულობს გამოთქმით და შესაბამისი ინტონაციით;
- ხმამაღლა წაკითხვის შემდეგ მოსწავლეს უჭირს აზრის გამოტანა წაკითხულიდან. ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ ხმამაღლა საკითხავი ტექსტი იყოს;
- მარტივი (დასაშვებია, რომ 20 სიტყვაში 1 სიტყვის ამოკითხვა იყოს გაძნელებული);
- მოკლე (50-დან 200 სიტყვამდე, ე. ი. იზრდება მოსწავლეთა ასაკის შესაბამისად);
- საინტერესო და ცნობისმოყვარეობის აღმძვრელი.

მოქნილობაში სავარჯიშოდ განსაკუთრებით კარგია ლექსები.

არსებობს ხმამაღლალი განმეორებითი კითხვის რამდენიმე მეთოდი:

ბავშვი-უფროსის კითხვა: ამ დროს ბავშვი და უფროსი ერთმანეთს ენაცვლებიან კითხვისას. პირველად კითხულობს უფროსი და აჩვენებს მაგალითს. შემდეგ კი ბავშვი რამდენჯერმე კითხულობს იმავე ტექსტს ხმამაღლა უფროსის დახმარებით.

გუნდური კითხვა: ანუ უნისონში კითხვა, როდესაც მასწავლებელი და ბავშვები ერთად კითხულობენ მოკლე ტექსტს. ჯერ მასწავლებელი კითხულობს ტექსტს და შემდეგ სთხოვს მოსწავლებს, მასთან ერთად ხმამაღლა წაიკითხონ რამდენჯერმე (3-4-ჯერ).

წყვილში კითხვა: ორი მოსწავლე უკითხავს ერთმანეთს ხმამაღლა, რიგრიგობით. ამ დროს კარგია, თუ წყვილში განსხვავებული უნარის მკითხველები არიან, რადგანაც კარგი მკითხველი ეხმარება სუსტ მკითხველს.

მკითხველთა თეატრი: მოსწავლეები სწავლობენ პიესას, სადაც დიალოგებია. გაკვეთილზე ინაწილებენ როლებს და კითხულობენ დიალოგებს. ასეთი სიტუაცია კარგი საფუძველია ერთი და იმავე ტექსტის რამდენჯერმე წაკითხვისათვის. ეს მეთოდი ასევე სახალისოს ხდის კითხვას.

რადგანაც გაკვეთილის დრო შეზღუდულია აღნიშნული ვარჯიშისთვის, მეტად მნიშვნელოვანია, ამგვარ აქტივობებში ოჯახის წევრების ჩართვა. ამიტომ ხშირად მასწავლებლები სახლში მშობლებს სთხოვენ, წაუკითხონ ბავშვს ტექსტი ხმამაღლა. კარგი კითხვის მაგალითი ზრდის ბავშვის ინტერესს წიგნის მიმართ.

კითხვის მოქნილობის შემოწმება ხდება მოსწავლის ხმამაღლი კითხვისას მისი ინტონაციის, პაუზებისა და ტემპის შეფასებით. მოქნილობის ხარისხი მაღალია, თუ მოსწავლე:

- კითხულობს ექსპრესიულად: ინტონაციით, საჭირო პაუზებით სასვენ ნიშნებთან;
- კარგად იგებს წაკითხულის შინაარსს.

ამერიკელი სპეციალისტების მიერ გამოქვეყნებული ასაკობრივი ნორმის მიხედვით, პირველი კლასის ბოლოს მოსწავლის კითხვის სტანდარტია წუთში 60 სიტყვის სწორად წაკითხვა; მეორე კლასის ბოლოს – 90-100 სიტყვა წუთში, ხოლო საშუალოდ 114 სიტყვა – მესამე კლასის ბოლოს. (Put Reading First The research building blocks of Reading Instruction. National Institute of Literacy).

ფრაგმენტები გამოცდების ეროვნული ცენტრის მიერ მომზადებული მასალიდან
„წიგნიერება“, PIRLS კვლევა – 2006 საქართველოში
ავტორი ია კუტალაძე

2. წაკითხულის გააზრება:

**კითხულობენ, მაგრამ გაგება უჭირთ
პირველი ნაწილი**

სტატიის ავტორი – თამარ ჯაფელი

2007 წელს ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრმა ჩაატარა კვლევა VII კლასის მოსწავლეთა კითხვის უნარის შესაფასებლად მშობლიურ ენასა და ლიტერატურაში (იხ. ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის კვლევები, თბილისი, 2007 წ.: გვ. 189-215).

კითხვის უნარის შესამოწმებლად შეირჩა მხატვრული და ინფორმაციული ტექსტები. რამდენადაც ტრადიციულად მხატვრული ტექსტის კითხვას წამყვანი ადგილი ეჭირა ქართული ენისა და ლიტერატურის გაკვეთილზე, მოსალოდნელი იყო, რომ მოსწავლეთა დიდი უმრავლესობა იოლად დაძლევდა ტექსტთან დაკავშირებულ კითხვებს, მაგრამ კვლევის შედეგებმა სხვა სურათი აჩვენა: მიღწევის ოთხივე დონეზე (საშუალოზე დაბალი, საშუალო, საშუალოზე მაღალი, მაღალი) მოსწავლეებს უჭირთ ტექსტის სიღრმისეული ანალიზი. მაგალითად, მოსწავლეთა უმრავლესობისათვის პრობლემას წარმოადგენს: მხატვრული ნაწარმოების სათაურის გაგება ნაწარ-

მოების არსის საფუძველზე; ტექსტში დასმული პრობლემური საკითხის გაანალიზება მთლიანი ტექსტის გააზრების საფუძველზე; პერსონაჟის დახასიათება ტექსტის გააზრებაზე დაყრდნობით; სახეობრივი მეტყველებით გადმოცემული ინფორმაციის ამოცნობა და გაანალიზება და სხვ. (იხ. ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის კვლევები, თბილისი, 2007 წ., გვ. 189-215). მოსწავლეთა უმეტესობა ანალიზისა და შეფასების უნარს, ძირითადად, ტექსტის ზედაპირზე მოცემული ინფორმაციისკენ წარმართავს, რაც იმას ნიშნავს, რომ ისინი მხატვრულ ტექსტს აღიქვამენ, როგორც მხოლოდ ზედაპირზე მოცემული ინფორმაციის გადმოცემის საშუალებას.

რაც შეეხება საინფორმაციო ტექსტს, აქაც ანალოგიური მდგომარეობაა. მოსწავლეებს უჭირთ ამოცნობა, გააანალიზონ ის ინფორმაცია, რომელიც ტექსტის შინაარსიდან გამომდინარეობს, მაგრამ მის ზედაპირზე არ არის მოცემული. მაგალითად, მათვის პრობლემურია მთლიანი ტექსტის გააზრების საფუძველზე დასკვნების გამოტანა, ტექსტის მიზნისა და აუდიტორიის ამოცნობა, შემაჯამებელი აბზაცის გააზრება და სხვა (იხ. ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის კვლევები, თბილისი, 2007 წ., გვ. 189-215).

საგულისხმოა ჩვენი ცენტრის მიერ ჩატარებული ის კვლევაც, რომლის ობიექტებიც პირველ-კლასელები იყვნენ. კითხვასთან დაკავშირებით საკმაოდ მძიმე სურათი გამოიკვეთა (იხ. ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრის კვლევები, თბილისი, 2007 წ., გვ. 85-102).

უნდა აღვნიშნოთ, რომ კითხვის უნარი, დაწყებით საფეხურზე, შეაფასა გამოცდების ეროვნულმა ცენტრმა ჯერ კიდევ 2003 წელს, როდესაც მან ჩატარა სასწავლო პროცესის სახელმწიფო შეფასება მშობლიურ ენაში (იხ. სახელმწიფო შეფასების შედეგები ქართულ ენასა და ლიტერატურაში (წინასწარი ანგარიში) 2004 წ., ასევე <http://naec.ge/> სახელმწიფო შეფასება ქართულ ენაში). ასევე 2006 წელს ჩატარდა პირლსის საერთაშორისო კვლევა. კვლევის შედეგები შეგიძლიათ იხილოთ შემდეგ მისამართზე:

http://naec.ge/files/765_PIRLS-2006.pps.

კვლევის შედეგად გამოიკვეთა ანალოგიური პრობლემები: ოთხნედის დასრულებისას მოსწავლეთა დიდი უმრავლესობა ახერხებს ექსპლიციტურად მოცემული ინფორმაციის ამოცნობას, მაგრამ პრობლემას წარმოადგენს ისეთი საზროვნო ოპერაციები, როგორებიცაა ტექსტის სხვადასხვა ნაწილებს შორის ლოგიკური კავშირების ამოცნობა, ვარაუდისა და ფაქტის ერთმანეთისაგან გარჩევა, აზრის დასაბუთება ტექსტში ექსპლიციტურად მოცემული არგუმენტების პოვნის გზით, საკუთარი ცოდნისა და ტექსტში მოცემული ფაქტების დაკავშირების საფუძველზე დასკვნის გაკეთება. საგულისხმოა კვლევის შედეგად გამოვლენილი ერთ-ერთი დასკვნა: ოთხნედის დასრულებისას მოსწავლეთა 18% ისეთი სირთულის ტექსტებს, როგორიც სასწავლო სახელმძღვანელოებშია წარმოდგენილი, კითხულობს, მაგრამ ვერ იგებს.

კითხვაში არსებულ პრობლემებს, ცხადია, არაერთი მიზეზი აქვს. ამ სტატიაში ჩვენ მხოლოდ ერთ-ერთ მათგანზე შევაჩერებთ ყურადღებას. ეს გახლავთ ჩუმი და ხმამაღალი კითხვის ტექნიკის გამოყენებასთან დაკავშირებული პრობლემა.

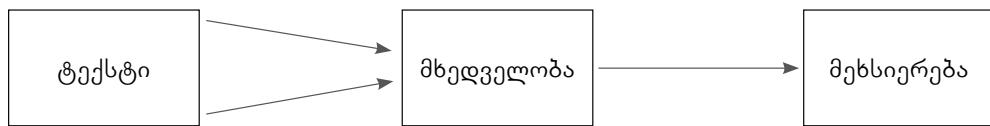
სოციალურ პრაქტიკაში ხმამაღალი კითხვა ზეპირ საკომუნიკაციო სიტუაციას გულისხმობს – მკითხველი ამა თუ იმ კომუნიკაციური მიზნით გადასცემს ინფორმაციას მსმენელს. ეს აქტივობა შეიძლება სრულიად სხვადასხვა მიზნით (ინფორმაციის შეტყობინება, გართობა, გარკვეული ემოციური ზეგავლენის მოხდენა, ცოდნის გადაცემა, აზრის/განცდის გაზიარება და სხვ.) და სხვადასხვა კონტექსტში განხორციელდეს, მაგალითად, ოჯახურ წრეში, როდესაც უფროსი უკითხას ბავშვს ან მოხუცს, პოეზის საღამოზე, კონფერენციაზე და სხვ. ყველა შემთხვევაში, ადრესატი, ანუ ის, ვისთვისაც არის ინფორმაცია განკუთვნილი, არის მსმენელი, რომლის ამოცნაა ინფორმაციის მოსმენა-გააზრება. ასე რომ, სოციალურ პრაქტიკაში, ანუ ფუნქციურად, ხმამაღალი კითხვა საკითხავი კი არა, ზეპირი აქტივობაა.

დავუბრუნდეთ სკოლას, კერძოდ კი სწავლების პირველ წლებს. სკოლაში ფაქტობრივად პირველი დღეებიდანვე გამოიყენება ხმამაღალი კითხვის ტექნიკა. როდესაც მკითხველი მასწავლებელია, მაშინ ხმამაღალი კითხვა ინარჩუნებს თავის ფუნქციას: მასწავლებელს ჰყავს მსმენელი, რომელსაც სიტყვიერი გზით გადასცემს ინფორმაციას. რა ხდება მაშინ, როდესაც ტექსტის ხმამაღლა კითხულობენ მოსწავლეები? ასეთ შემთხვევაში ხმამაღალი კითხვა კომუნიკაციურ ფუნქციას კარგავს, რამდენადაც არ არსებობს მსმენელი; ყველას წინ უდევს და თვალს ადევნებს იმ ტექსტს, რომელსაც ერთ-ერთი მათგანი „კითხულობს“. მაშინ, რისთვის ვაკითხებთ მოსწავლე-

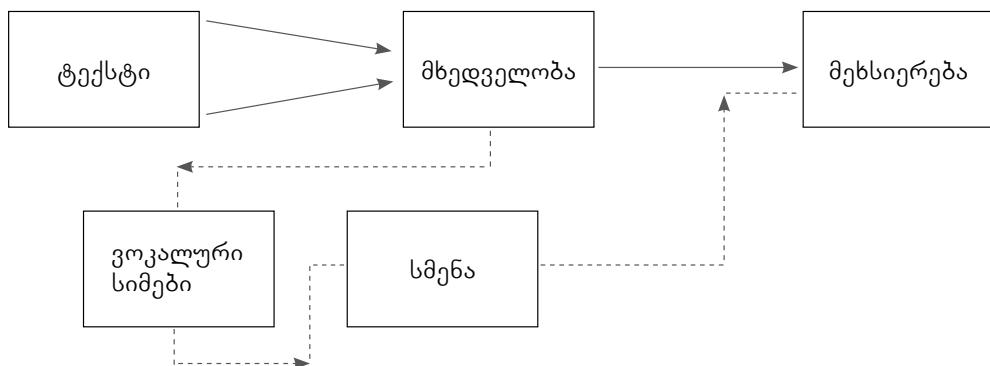
ებს ხმამაღლა? პასუხი ერთია: იმისთვის, რომ კითხვა ისწავლონ. დასადგენია, რას ვგულისხმობთ კითხვაში და ნამდვილად ვასწავლით თუ არა იმას, რასაც ვგულისხმობთ.

ამის დასადგენად, ვნახოთ, რა ხდება, როცა მოზარდი ხმამაღლა კითხულობს ტექსტს. მოვიშველიებთ ფრანგი ექსპერტების მიერ გამოყენებულ ჩუმი და ხმამაღლი კითხვის შედარებით სქემას (იხ. "la lecture, apprentissage, évaluation, perfectionnement", Alain Bentola, Brigitte Chevelier, Daniel Falcoz-Vigne; NATHAN 2000).

ჩუმი კითხვა



ხმამაღლალი კითხვა ანუ გახმოვანება



როგორც სქემიდან ჩანს, ჩუმი კითხვისას თვალი აღიქვამს წერილობით კოდს და პირდაპირ ტვის გადასცემს. ტვინი ახდენს მის დეკოდირებას. ჩუმი კითხვა პირდაპირია, ფუნქციური (ასე კითხულობს ზრდასრული ადამიანი) და ქმედითი (ჩუმი კითხვის ტექნიკით მკითხველი ოთხჯერ უფრო სწრაფად კითხულობს).

ხმამაღლალი კითხვისას ინფორმაცია ტვინამდე პირდაპირ კი არა, შემოვლითი გზით მიდის. თვალი აღიქვამს წერილობით კოდს, გადასცემს მას ვოკალურ სიმებს, სიმები ახმოვანებს და გადასცემს სმენას, ტვინი ბერას აღიქვამს და აკავშირებს მას წერილობით კოდთან, ანუ ასოსთან. როგორც ვხედავთ, ხმამაღლალი კითხვისას, გონება დაკავებულია ასოების ბერებთან დაკავშირებით. მოსწავლე ხანმოკლე მეხსიერებაში იმახსოვრებს ჯერ ერთი ასოს სათანადო ბერასთან კავშირს, შემდეგ – მეორისას, მესამისას, მეოთხისას და ამასობაში პირველი ავინყდება. ამდენს ვეღარ იტევს ხანმოკლე მეხსიერება, ამიტომ ბრუნდება უკან, რომ პირველი გაიხსენოს. სანამ სიტყვის ბოლოში გადის, მისი ხანმოკლე მეხსიერება ისეა გადატვირთული, რომ მოზარდი შინაარსის აღქმას ვეღარ ახერხებს, იგი დაკავებულია გრაფოფონეტიკური კავშირების დამყარებით. ამიტომაცა, რომ ხშირ შემთხვევაში, მოსწავლე ვერც ამბობს, რა სიტყვა „წაიკითხა“. რეალურად, მან კი არ წაიკითხა (ანუ შინაარსი კი არ გაიაზრა), არამედ ასოები ბერებად გადააქცია, დაწერილი ნიშნები ხმოვან ნიშნებად გარდაქმნა, ანუ გაახმოვანა.

ვფიქრობთ, აქედან ნათელი ხდება, რომ ხმამაღლალი კითხვისას ჩვენ მოსწავლეებს წერილობითი ტექსტის გაგებაზე კი არა, მის გახმოვანებაზე ვავარჯიშებთ. ტექსტის გახმოვანება კი მის გაგება-გააზრებას არ გულისხმობს. შესაძლებელია, მოსწავლემ სრულიად უშეცდომოდ წაიკითხოს ტექსტი, მაგრამ ეს სრულიადაც არ ნიშნავს იმას, რომ მან გაიგო შინაარსი. ამ მხრივ, ნიშანდობლივია ზემოთ მოტანილი კვლევის შედეგი: მოსწავლეთა გარკვეული რაოდენობა „კითხულობს, მაგრამ ვერ იგებს“, რაც იმას ნიშნავს, რომ მოსწავლეები წერილობით კოდს ახმოვანებენ, მაგრამ ვერ კითხულობენ, ანუ ვერ იაზრებენ შინაარსს. ფრანგი მკვლევარი ეველინ შარმე თავის საგულისხმო სტატიაში „ხმამაღლალი კითხვა არის თუ არა კითხვა?“ შენიშნავს, როცა მოსწავლის ხმა უშუალოდ მიჰყვება თვალების მოძრაობას, მაშინ იგი კითხულობს იმას, რასაც ხედავს და არა იმას, რასაც იაზრებს. ხმამაღლალი კითხვისას მას არ უვითარდება შინაარსის გაგება-წვდომისათვის აუცილებელი სააზროვნო უნარ-ჩვევები, რაც სრულიად ბუნებრივია: მთელი ყურადღება

გადატანილია ლინგვისტური ერთეულების ხმოვან (და არა სემანტიკურ) ასპექტზე.

თუ გვსურს, მოსწავლეებს განვუვითაროთ შინაარსის გააზრება-გაანალიზების უნარი, თუ გვსურს კითხვისას ავამოქმედოთ სააზროვნო უნარები, აუცილებელია, რომ შინაარსის გაგებაზე მუშაობისას მოსწავლეებს ჩუმი კითხვის ტექნიკა გამოვაყენებინოთ.

ცხადია, ჩუმი კითხვის ტექნიკის დამკვიდრება არავითარ შემთხვევაში არ ნიშნავს სასწავლო პროცესიდან ხმამაღალი კითხვის ტექნიკის განდევნას. საკითხი სხვაგვარად დგას: აუცილებელია, გვესმოდეს, რას ვაკეთებთ, როგორ ვაკეთებთ და რისთვის ვაკეთებთ. შესაბამისად, რას ვასწავლით მოსწავლეებს, გააზრებას თუ გააზრებულის გადაცემას. თუ გააზრებას ვასწავლით, მაშინ ჩუმი კითხვის ტექნიკას უნდა მივმართოთ. თუ გააზრებულის გადაცემას ვასწავლით, მაშინ – ხმამაღალი კითხვისას. ხმამაღალი კითხვა აუცილებელი აქტივობაა, რომელიც ავსებს და ამდიდრებს კითხვის პროცესს, მაგრამ არავითარ შემთხვევაში არ შეიძლება მისი კითხვასთან, კითხვის სწავლასთან გაიგივება. არ შეიძლება ერთდროულად ვიმუშაოთ კითხვის უნარისა და ხმამაღალი კითხვის უნარის განვითარებაზე. მნიშვნელოვანია, რომ ერთმანეთში არ ავურიოთ ეს ორი ტიპის სწავლება. კლასში მასწავლებელმა უნდა იმუშაოს:

* ან კითხვის უნარის განვითარებაზე – ასეთ შემთხვევაში, მოსწავლე სწავლობს შინაარსის გააზრებას, მის კონსტრუირებას;

* ან ხმამაღალი კითხვის უნარის განვითარებაზე – ასეთ შემთხვევაში, მოსწავლე სწავლობს გააზრებული შინაარსის ნათლად გადაცემას სხვისთვის. ამის განხორციელება სერიოზულ მომზადებას ითხოვს: მოსწავლემ უნდა გაიაზროს, თუ რა შინაარსის გადაცემა უნდა, რა არის მისი კომუნიკაციური მიზანი/ჩანაფიქრი (ერთი და იგივე ტექსტი სხვადასხვა მკითხველმა შეიძლება სხვადასხვაგვარად წაიკითხოს და, შესაბამისად, მან სხვადასხვა ზეგავლენა მოახდინოს მსმენელზე), უნდა შეარჩიოს სათანადო საშუალებები (ინტონაცია, ლოგიკური მახვილი, პაუზა, მეტყველების ტემპი, ხმის ტემპი და სიმაღლე, უსტიკულაცია), უნდა იმუშაოს დიქციასა და გამოთქმაზე. ეს ითხოვს წაკითხულის ახალი კუთხით წაკითხვას და დაფიქრებას იმაზე, თუ როგორ წაიკითხავს ტექსტს, რომ უკეთესად გამოხატოს, გამოკვეთოს ის, რისი გადაცემაც უნდა მკითხველს ამ ტექსტით. ამ თვალსაზრისით, ხმამაღალი კითხვა უფრო შემოქმედებითი აქტივობაა, ვიდრე აღქმითი.

ხმამაღალი კითხვის ტექნიკის გამოყენება კითხვის, როგორც გაგება-გააზრების უნარის, გასავითარებლად საზიანოა არაერთი თვალსაზრისით:

ხმამაღალი კითხვისას უმცროსკლასელები შინაარსს ვერ იგებენ, რაც იმას ნიშნავს, რომ კითხვის პროცესი მათთვის სრულიად დაცლილია შინაარსისაგან. უშინაარსო აქტივობა, რომელიც ისედაც დიდ ძალისხმევას ითხოვს უმცროსკლასელებისგან, კითხვის პროცესს უკიდურესად მოსაბეზრებელს ხდის, რაც, თავის მხრივ, უარყოფითად მოქმედებს როგორც მოტივაციაზე, ისე მოსალოდნელ შედეგებზე. თუ რამდენად მოსაბეზრებელია შინაარსისაგან დაცლილი კითხვის პროცესი, ამის გაგება არ გაგვიჭირდება, თუ თავად წავიკითხავთ შინაარსისაგან დაცლილ ფრაზებს და წარმოვიდგენთ, რომ ჩვენგან ყოველდღე მოითხოვენ ასეთი ტექსტების კითხვას. გთავაზობთ, თქვენ თავზე გამოსცადოთ, როგორია კითხვა, როცა აზრი ვერ გამოგაქვთ: რდაკლოლულიანები ფარდოკუროპჭყობული მაგვდორტებოს ძნიახურსტაგ. დგლოვიგერგიბოდი მრიკუნლტრითა და დრუბზატაგ მიდოპრაჯე გადმოღრიფრუდგან. ტცკრიზბადობლუთიტები გადფრონულტუნები ავამზიდებულებუნე...

ტექსტის გასააზრებლად ხმამაღალი კითხვის ტექნიკის გამოყენება არის აქტივობა, რომელიც ხელს უწყობს პასიური მკითხველისთვის დამახასიათებელი ქცევების ჩამოყალიბებას – ტექსტის გახმოვანებაში გართული მოსწავლე მოელის, რომ ტექსტში ჩადებული იდეები თავისთავად გადაიშლება მის თვალწინ. ზემოთ მოტანილმა კვლევებმა აჩვენა კიდეც, რომ ჩვენი მოსწავლეების დიდ უმეტესობას პასიური მკითხველის ქცევები ახასიათებს. ისინი აღიქვამენ ტექსტის ზედაპირზე ექსპლიციტურად მოცემულ ინფორმაციას, მაგრამ უჭირთ შემეცნებითი უნარების წარმართვა შინაარსის სიღრმისეული ასპექტებისაკენ. უჭირთ იმიტომ კი არა, რომ ამის შესაძლებლობა არ აქვთ, არამედ იმიტომ, რომ სასწავლო პროცესი მათი შემეცნებითი უნარების გამოვლენასა და ამოქმედებას ვერ უწყობს ხელს, უქმად ტოვებს პოტენციებს.

უნდა გავითვალისწინოთ, რომ კომუნიკაციის მიზნით ხმამაღალი კითხვა საკმაოდ კომპლექსური აქტივობაა და მისი განხორციელება არაერთ ფაქტორზეა დამოკიდებული. მართლაც, მკითხველს ტექსტი გააზრებული უნდა ჰქონდეს, რის გარეშეც იგი სათანადოდ ვერც გადასცემს

შინაარსს; მას განვითარებული უნდა ჰქონდეს ზეპირმეტყველების უნარი და, შესაბამისად, იყოს საკმარისად თამამიც; უნდა ახერხებდეს ხმისა და თვალის კოორდინირებულ მართვას – თვალ-მა წინასწარ უნდა აღიქვას წერილობითი ნიშნები, დაამყაროს კონტაქტი აუდიტორიასთან და, ვიდრე ხმის საშუალებით გააგრძელებს მსმენელთან ურთიერთობას, კვლავ უნდა მიუბრუნდეს წერილობით წყაროს. როგორც ვხედავთ, ხმამაღლალი კითხვა ერთდროულად არაერთი უნარ-ჩვე-ვის გამოყენებას მოითხოვს.

ამიტომაც არის, რომ ზოგიერთი ექსპერტი ხმამაღლალ კითხვაზე, როგორც კომუნიკაციურ უნარზე, მუშაობის დაწყებას მე-2 კლასის ბოლოდან ან მე-3 კლასიდან მიიჩნევს გამართლებულად, როდესაც მოსწავლე დაუფლებულია ტექსტის გაგება-გააზრების ელემენტარულ საბაზო უნარ-ჩვევებს.

ყოველივე ზემოთ თქმულიდან გასაგები ხდება, რომ ხმამაღლალ კითხვაზე მუშაობისას მხოლოდ ისეთი ტექსტის გამოყენებაა რეკომენდებული, რომლის შინაარსიც მოსწავლეებისათვის ნაცნობია. მოტივაციის ამაღლების თვალსაზრისით, შეიძლება, მოსწავლეებს ვთხოვოთ თვითონვე შეარჩიონ ის ნაწყვეტი/ტექსტი, რომლის წარდგენის სურვილიც ექნებათ კლასის წინაშე. არ არის აუცილებელი, რომ ეს ტექსტი მიეკუთვნებოდეს სკოლაში გავლილ მასალას.

ევლინ შარმეს რეკომენდაციით, იმისთვის, რომ მოსწავლე დაეუფლოს ხმამაღლალ კითხვას, სასურველია, ჩამოვუყალიბოთ საამისო ქცევები და მივაჩვიოთ თვალებით ტექსტის აღქმას, ვიდრე იტყოდეს იმას, რასაც ხედავს. ამისთვის ასეთ სავარჯიშოს იყენებენ: მოზარდი ჩუმად კითხულობს ფრაზას, გაიაზრებს მას, შემდეგ მსმენელს შეხედავს და ფრაზას ზეპირად ამბობს. ასეთ შემთხვევაში ამბობს იმას, რაც გაიაზრა და არა იმას, რასაც მისი თვალი ხედავს.

მეორე ნაწილი

წარმატებული მკითხველის ფუნდამენტი დაწყებით საფეხურზე იყრება.

მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომელიც უზრუნველყოფს კითხვის წარმატებულ სწავლებას, არის მოსწავლეთა ჩაყენება აქტიური მკითხველის პოზიციაში. ამის განსახორციელებლად, სასურველია, კითხვის პროცესი ეტაპებად დაიყოს:

– პირველ ეტაპზე, სასურველია, მოსწავლეებს შევთავაზოთ კითხვის წინმსწრები აქტივობები, იქნება ეს სათაურსა და სურათზე მუშაობა – მათ შორის კავშირის დანახვა, მათზე დაყრდნობით ვარაუდების გამოთქმა, თუ მოსწავლეთა ცოდნისა და გამოცდილების გააქტიურება ტექსტში განხილულ საკითხებთან მიმართებაში. კითხვის წინმსწრები აქტივობები, ერთი მხრივ, გამოიწვევს მოსწავლეთა ინტერესს ტექსტის მიმართ, მეორე მხრივ, ისინი ამზადებს მათ შინაარსის აღსაქმელად, მის გასააზრებლად.

– მეორე ეტაპზე, სასურველია, ტექსტის სამუშაო მონაკვეთებად დაყოფა და ამ მონაკვეთების გააზრებაზე ორიენტირებული საკითხავი ამოცანების დასმა. როცა მოსწავლეს კონკრეტული საკითხავი ამოცანა აქვს დასმული, იგი ტექსტთან მიღის კონკრეტული მიზნით და ხდება აქტიური მკითხველი. ყოველთვის უნდა ავარიდოთ თავი უმცროსკლასელთათვის ისეთი ზოგადი საკითხავი დავალების მიცემას, როგორიცაა „წაიკითხეთ ტექსტი“ ან კიდევ: „წაიკითხეთ ტექსტი და ამონერეთ უცნობი სიტყვები“. ეს ნიშავს ყოველგვარი დახმარების გარეშე მოსწავლეთა დაყენებას დაუძლეველი ან უკიდურესად მძიმედ დასაძლევი ამოცანის წინაშე. ტექსტი გაცილებით მეტია, ვიდრე სიტყვების გროვა. ტექსტის გაება გულისხმობს არა სიტყვების, არამედ მათ შორის არსებული გრამატიკული თუ სემანტიკური კავშირების გააზრებას. შეიძლება ტექსტის ყველა სიტყვა ნაცნობი იყოს, მაგრამ აზრი მაინც ვერ გამოვიტანოთ. და პირიქით, შეიძლება გარკვეული რაოდენობა სიტყვებისა არ გვესმოდეს, მაგრამ ტექსტის შინაარსი მაინც გავიაზროთ. იმისთვის, რომ მოსწავლემ იპოვოს უცნობი სიტყვები, მან ტექსტი უნდა წაიკითხოს, ანუ მან უნდა აამოქმედოს სხვადასხვა დონის სააზროვნო უნარი, რათა ჩასწვდეს ტექსტში გადმოცემულ ფაქტებს, მოვლენებს, პერსონაჟების ქცევის მოტივებს, წინადადებებსა თუ ტექსტის სხვადასხვა ნანილებს შორის არსებულ აზრობრივ, ლოგიკურ კავშირებს და სხვა. ანუ, თითქოს მარტივი დავალება – წაიკითხე ტექსტი და ამოიწერე უცნობი სიტყვები – სინამდვილეში გულისხმობს მრავალჯერადი სააზროვნო ოპერაციის განხორციელებას, რომელიც მოსწავლის მხრიდან ძალიან დიდ ძალისხმევას მოითხოვს. ასე რომ, ზოგადი ინსტრუქციებით (წაიკითხე ტექსტი, ამოიწერე უცნობი სიტყვები) პატარა მკითხველებს მარტო ვტოვებთ ძალიან ამოცანების წინაშე, რაც

ცხადია, უარყოფითად მოქმედებს მათ მოტივაციაზე. ამიტომაა ძალიან მნიშვნელოვანი ეტაპობრივი საკითხავი ამოცანების მიცემა. საკითხავ ამოცანებში ვგულისხმობთ ტექსტის შინაარსზე ორიენტირებულ სხვადასხვა ტიპის დავალებას. ეს შეიძლება იყოს კითხვები, რომელთა პასუხიც მოსწავლეებმა ტექსტში უნდა მოძებნონ; ასევე, არჩევითი პასუხებიდან სწორი ვარიანტის შერჩევა; აბზაცის დასათაურება, ან სათაურების შესაბამის აბზაცებთან დაკავშირება; ინფორმაციის დაჯგუფება გარკვეული კრიტერიუმის მიხედვით (მაგ., მსგავსებისა და განსხვავების პოვნა) და სხვა. არა აქვს გადამწყვეტი მნიშვნელობა იმას, თუ დავალების რომელ ტიპს გამოვიყენებთ. მთავარია, კითხვის პროცესში მოსწავლეს მივცეთ კონკრეტული ამოცანები, თუნდაც იყოს შინაარსზე ორიენტირებული კითხვები. უბრალოდ, სასურველია, რომ კითხვები იყოს მრავალფეროვანი და მიმართული აზროვნების უნარის სხვადასხვა დონისაკენ, იქნება ეს კონკრეტული დეტალების ამოცნობა, ტექსტის სხვადასხვა ნაწილს შორის არსებული აზრობრივი კავშირის დადგენა, დასკვნების გამოტანა, შინაარსის განზოგადება, ინტერპრეტაცია თუ მოვლენების, ქცევების შეფასება.

შევნიშნავთ, რომ აუცილებელია, დასმულ კითხვებზე პასუხი მოსწავლეებმა ჩუმი კითხვის გზით, დამოუკიდებლად იპოვონ ტექსტში და შემდეგ წარმოადგინონ კლასის წინაშე.

ძალიან მნიშვნელოვანია აგრეთვე, დრო დავუთმოთ წარმოდგენილი პასუხების შედარება-გაანალიზებას. მას შემდეგ, რაც ერთ-ერთი მოსწავლე პასუხს გასცემს რომელიმე კითხვას, მასწავლებელი აუცილებლად იყიდთხავს, არის თუ არა განსხვავებული აზრი/პასუხი. პასუხის მოსმენისას მოსწავლეებს მოუწოდებს, დაასაბუთონ საკუთარი ვარიანტები, რისთვისაც მოსწავლეები მიუბრუნდებიან ტექსტს და წარმართავენ ძალისხმევას მის გასააზრებლად. მასწავლებელი ეცდება, რომ სწორი პასუხების ამოცნობისა და მათი გაანალიზების პროცესში ჩააბას მთელი კლასი. ასეთი მიდგომა იწვევს მოსწავლეთა შინაგანი მოტივაციის გაზრდას და მათ გააქტიურებას კითხვის პროცესში, რაც, თავის მხრივ, დადებითად მოქმედებს შედეგებზეც. რაც შეეხება უცნობ სიტყვებს, მათი მნიშვნელობაც მონაკვეთების გარჩევის პროცესში გაირკვევა.

აქვე შევნიშნავთ იმასაც, რომ მოსწავლეთა პასუხების შედარება-გაანალიზების პროცესი კარგი საშუალებაა გაუპედავი/პასიური მოსწავლეების გასააქტიურებლად. მასწავლებელი აუცილებლად მიაღებინებს მათ მონაწილეობას ამ პროცესში. იმ მოსწავლეებს, რომლებსაც არ აქვთ პასუხი, აზრთა სხვადასხვაობის შემთხვევაში, ჰკითხავს, თუ ვის მოსაზრებას ემხრობიან. სუსტ მოსწავლეებს საკუთარი თავის ნდობა აქვთ დაკარგული და ასეთი მიდგომით მასწავლებელი საშუალებას მისცემს, თანდათანობით დაიბრუნონ საკუთარი შესაძლებლებისადმი რწმენა და გააქტიურდნენ.

– მომდევნო ეტაპზე, მას შემდეგ, რაც ერთი მონაკვეთი დამუშავდება ამ წესით, სასურველია, მომდევნო მონაკვეთის დამუშავებამდე მოსწავლეებს წაკითხულზე დაფუძნებით გამოვათქმევინოთ თავიანთი მოსაზრებები მოვლენათა განვითარების შესაძლო ვარიანტებზე. ცხადია, მასწავლებელი მიიღებს ვარაუდების არა ნებისმიერ ვარიანტს, არამედ მხოლოდ იმ ვარიანტებს, რომლებიც წაკითხულის შინაარსიდან გამომდინარეობს, მის ლოგიკურ გაგრძელებას წარმოადგენს. ასეთი ტიპის აქტივობა მოსწავლეს უვითარებს კრიტიკულ აზროვნებას, ასევე, მეტყველების უნარს და, ამას გარდა, ულვივებს ინტერესს მომდევნო პასაჟების მიმართაც. მომდევნო მონაკვეთების დამუშავება მოხდება იმავე წესით.

მეორე მნიშვნელოვანი ფაქტორი, რომელიც უზრუნველყოფს კითხვის წარმატებულ სწავლებას, გახლავთ საბოლოო, გრძელვადიანი მიზნის განხორციელებამდე მისასვლელი გზის ეტაპობრივად დაგეგმვა მოსწავლეთა შესაძლებლობების გათვალისწინებით. ყოველი მოსწავლის წინსვლას რომ შეუწყოს ხელი, აუცილებელია, მასწავლებელმა თითოეულ მათგანს დაძლევადი მიზნები დაუსახოს და, შესაბამისად, დაძლევადი ამოცანები შესთავაზოს. მოსწავლეები შესაძლებლებების მიხედვით ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან. ამდენად, მნიშვნელოვანია, მასწავლებელმა აამოქმედოს ისეთი მეთოდური აპარატი, რომელიც დაეხმარება მას თითოეული მოსწავლის შესაძლებლობათა შეფასებასა და კითხვის შესაბამისი ინდივიდუალური პროგრამის შემუშავებაში, რათა მოსწავლეებს სირთულეების ეტაპობრივად დაძლევის საშუალება მისცეს.

რა სჭირდება ასეთი მეთოდური აპარატის ამოქმედებას?

პირველ რიგში, საჭროა ისეთი ტიპის დავალებების გამოყენება, რომლებიც მასწავლებელს განმავითარებელი შეფასების ჩატარების საშუალებას მისცემს, ვგულისხმობთ რვეულში ინდი-

ვიდუალურად შესასრულებელ საკითხავ დავალებებს. მართლაც, ზეპირი, კოლექტიური ხასიათის საკითხავი აქტივობა, ანუ ისეთი, როგორიც ზემოთ აღვწერეთ, ნაკლებად იძლევა თითოეული მოსწავლისათვის წინსვლის, მიღწევებისა თუ საჭიროებების დადგენის, აგრეთვე, სათანადო ზომების მისაღებად მათი სუსტი და ძლიერი მხარეების განსაზღვრის საშუალებას. ამდენად, აუცილებელია ისეთი საკითხავი ამოცანების დასმა, რომლებსაც მოსწავლე რვეულში შეასრულებს. ეს მასწავლებელს საშუალებას მისცემს, გადაამოწმოს, თუ როგორ ართმევს თავს მოსწავლე ამათუ იმ სირთულის/ტიპის საკითხავ ამოცანას.

ამას გარდა, გასათვალისწინებელია ყველა, ასე ვთქვათ, ქვეუნარი, რომელთა დაუფლებასაც გულისხმობს კითხვის უნარ-ჩვევა. ეს ქვეუნარებია: შინაარსის ამოცნობა, მხედველობითი აღქმის სისწრაფე, მხედველობითი მეხსიერება; ასოების, მარცვლების, ბგერების ფუნქციონირების წვდომა, ანუ კომბინაციათა აღქმა-გააზრება-წარმოება; წერილობითი კოდის წინასწარ აღქმა, შინაარსის წინასწარ განჭვრეტა და კონტექსტის გათვალისწინება, ინფორმაციის დამახსოვრება, ტექსტის ნაწილებს შორის არსებული კავშირების ამოცნობა; მასწავლებელს საშუალება უნდა ჰქონდეს, გადაამოწმოს, ვინ როგორ ეუფლება ამა თუ იმ უნარს, ვის რომელი უნარის გასავითარებლად ესაჭიროება დამატებითი დახმარება. ამდენად, მასწავლებელს ხელთ უნდა ჰქონდეს სავარჯიშოთა მრავალფეროვანი სპექტრი, რომლითაც ის შეძლებს მოსწავლეებს კონკრეტული უნარი გაუვარჯიშოს.

გთავაზობთ კითხვის უნარებსა თუ ქვეუნარებზე მიმართულ სავარჯიშოთა ნიმუშების ერთ ნაწილს, რომელიც ამოვკრიფეთ ფრანგი სპეციალისტების წიგნებიდან: (*Jeux pour lire, Michel martin; Hachette; La LECTURE, APPRENTISSAGE, EVALUATION, PERFECTIONNEMENT, Alain Bentolila, Brigitte Chevalier, Daniel Falcoz-Vigne; Nathan, 2000*).

ამოცნობაზე მიმართული სავარჯიშოები:

1. კითხვის ერთი მონაკვეთის დასრულებისას შეიძლება ასეთი თამაში შევთავაზოთ: მოსწავლეებს ვეუბნებით, რომ ისინი არიან მაძიებლები და შინაარსზე დაყრდნობით უნდა იპოვონ ზოგიერთი სიტყვა. პირობა: იპოვე ამა და ამ გვერდზე სიტყვა, რომელიც აღიშნავს ამას და ამას.

– სხვა ვარიანტი: ამა და ამ გვერდზე იპოვე ორი ყვავილის (ან სამი ცხოველის და სხვა) სახელი;
– სხვა ვარიანტი: რამდენი ცხოველის სახელია ამა და ამ გვერდზე? გადმოიწერე.

2. მოსწავლეებს ურიგდებათ შესწავლილი ტექსტის ქსეროასლი. მათ ხაზი უნდა გაუსვან ერთი სემანტიკური ველის მქონე სიტყვებს (სათამაშო, ცხოველები, ტანსაცმელი და სხვა). პირობა: ხაზი გაუსვით ცხოველების აღმნიშვნელ სიტყვებს.

3. მასწავლებელი დაფაზე ხატავს ნახატების ერთ წყებას და ქვეშ მიუწერს სათანადო სახელს, ზოგიერთს – შეცდომით. პირობა: გადაიწერე მხოლოდ იმ ნახატების სიტყვები, რომელიც ნახატის ესადაგება.

4. მასწავლებელი ხატავს ნახატს, რომელიც შეესაბამება წაკითხული ტექსტის შინაარს; გვერდით წერს რამდენიმე მსგავს წინადადებას. პირობა: იპოვე, რომელი წინადადება შეესაბამება ნახატს და გადაიწერე.

5. მასწავლებელი ამზადებს რამდენიმე მსგავს ნახატს, მოსწავლეებს კი დაურიგებს მხოლოდ ერთი ნახატის წერილობით აღწერას. პირობა: იპოვე, რომელი ნახატია აღწერილი და გააფერადე (მაგ. სახლს წითელი სახურავი აქვს. სახლის წინ ტანმაღლალი ხეა. სახლის გვერდით ბალია).

6. მასწავლებელი წაკითხული ტექსტიდან შეარჩევს აბზაცს, რომელიც ნახატის შექმნის შესაძლებლობას იძლევა. პირობა: ამა და ამ გვერდზე წაკითხე აბზაცი, რომელიც იწყება ასე: „...“ და დახატე.

7. წაკითხული ტექსტის ორ ვარიანტს სთავაზობს მოსწავლეებს. ერთ-ერთში მცირე ცვლილებებია შეტანილი. პირობა: გადაიწერე სიტყვები, რომლებიც აკლია ტექსტს 2; გადაიწერე სიტყვები, რომლებიც დამატებულია ტექსტში 2.

8. კლასში წაკითხულ ტექსტს მასწავლებელი გადაწერს და შიგადაშიგ შეაპარებს სხვა წინადადებებს. პირობა: გახაზე წინადადებები, რომლებიც წაკითხულ შინაარსს არ შეესაბამება.

სავარჯიშოები თვალის გასავარჯიშებლად:

1. მასწავლებელი დაფაზე ჩამოწერს სიტყვებს, რომელთა წაკითხვაზეც მოსწავლეებმა წინასწარ ივარჯიშეს. მოსწავლეებს კი აძლევს ერთ ან ორმარცვლიან სიტყვებს. პირობა: იპოვე დიდ სიტყვებში პატარა სიტყვები და გაუსვი ხაზი (მაგალითად: ხე ალი და ია კი თუ არ. მახშე; თვალი;

დათვი; გალია; ზოოპარკი; არწივი; თუთიყუში და სხვა).

2. მასწავლებელი სთავაზობს მოსწავლეებს ჩამოთვლილი სიტყვების ორ სიას. პირობა: დააკავ-შირე ან შემოხაზე ერთნაირი სიტყვები.

3. მოსწავლეებმა ტექსტიდან უნდა გადმოიწერონ სიტყვები კონკრეტული ინსტრუქციის მიხედვით. პირობა: გადაიწერე სიტყვები, რომლებიც იწყება „ბ“ ასოზე; გადაიწერე სიტყვები, რომლებსაც დეფისი აქვთ; გადაიწერე ოთხასოიანი სიტყვები და სხვა.

4. მოსწავლეები გადაიწერენ დაფიდან 5-6 სიტყვას. შემდეგ მასწავლებელი ამ 6 სიტყვიდან კარნახობს ორს ან სამს. მოსწავლეებმა ეს სიტყვები უნდა მიუწერონ სათანადო სიტყვებს.

5. სიტყვათა ჩამონათვალიდან მოსწავლეებმა უნდა ამოიცნონ და გადმოიწერონ „იღუმალი“ სიტყვა. პირობა: იღუმალი სიტყვა იწყება „თ“ ასოთი და სრულდება ასო „ა“-თი; ან იწყება „ს“ ასოთი და აღნიშნავს ცხოველს და სხვა.

სავარჯიშოები ინფორმაციის დამახსოვრებაზე – ტექსტის მთლიანობაში აღქმა-გაგებისას მნიშვნელოვან როლს თამაშობს მეხსიერება. ამდენად, საჭიროა დამახსოვრების უნარის გავარ-ჯიშებაც.

1. მოსწავლე კითხულობს ერთ წინადადებას. შემდეგ მას სთავაზობენ ამ წინადადების სამ ვარიანტს, უნდა ამოიცნოს, რომელია მის მიერ მანამდე წაკითხული ვარიანტი.

2. მოსწავლე ორჯერ კითხულობს ტექსტს. შემდეგ მას ვთავაზობთ იმავე ტექსტს, საიდანაც ამოღებულია საკვანძო სიტყვები. მან სიტყვები უნდა აღადგინოს (შეიძლება იქვე მივცეთ იმ სიტყვების განმარტებები, რომლითაც იხელმძღვანელებს, თუკი სიტყვა ვერ გაიხსენა).

3. ფურცლის ერთ მხარეს უკვე შესწავლილი ტექსტის მონაკვეთია, უკანა მხარეს იგივე მონაკვეთი მცირეოდენი ცვლილებებით – მოსწავლემ უნდა იპოვოს ეს ცვლილებები. მნიშვნელოვანია, რომ ეს ორი ვარიანტი ერთი ფურცლის ორ გვერდზე იყოს განთავსებული.

სავარჯიშოები ასოების, მარცვლების, ბერების კომპინაციათა აღქმა-წარმოებაზე:

1. მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს განსხვავებულ სამმარცვალს, რომლებიც სამსვეტადაა განაწილებული (მაგალითად: გა, ტი, გო) და სიტყვათა ჩამონათვალს. ამ სიტყვებში ერთ-ერთი მარცვალი მაინც უნდა იყოს წარმოდგენილი. მოსწავლეებმა ეს სიტყვები შემადგენელი მარცვლების მიხედვით სათანადო სვეტში უნდა გადაანაწილონ. (ციგა, ტოტი, გოგრა).

2. მოსწავლეებმა წაკითხულ ტექსტში უნდა შემოხაზონ, რაც შეიძლება, მეტი სიტყვები, რომებიც შედგება წინასწარ განსაზღვრული მარცვლისაგან.

3. მოსწავლეებმა სიტყვათა ჩამონათვალში მოცემული სიტყვები უნდა განალაგონ ანბანური რიგით (ანბანი ხელმისაწვდომი უნდა იყოს).

4. მასწავლებელი მოსწავლეებს აძლევს რამდენიმე ასოს (4, 5, 6). მათ განსაზღვრულ დროში (სამ წუთში) უნდა შეადგინონ ყველაზე გრძელი სიტყვა. მეორე ვარიანტი: სამ წუთში უნდა იპოვონ განსაზღვრული რაოდენობის სამ, ოთხასოიანი სიტყვა.

5. მასწავლებელი წერს დაფაზე სიტყვას. მოსწავლეებმა 10 წუთში უნდა შეადგინონ, რაც შეიძლება, მეტი რაოდენობის სიტყვა ამ ასოების გამოყენებით.

6. მოსწავლეებს ვაძლევთ ზმინისწინებსა და საწყისებს. მათი გამოყენებით მოსწავლეებმა უნდა აწარმოონ ზმნები (მაგ.; გადა, წამო, გა; – სვლა, ხტომა, ტარება და სხვა).

სავარჯიშოები წინასწარ განჭვრეტის უნარის გასავითარებლად:

1. უკვე წაკითხული ტექსტიდან ამოვაგდებთ ყოველ მეშვიდე სიტყვას. მოსწავლეებმა ხარვეზები უნდა შეავსონ. შეიძლება სავარჯიშოს გართულება ყოველი მეხუთის ან მეოთხის ამოღდებით. V და VI კლასის მოსწავლეებისათვის შეიძლება უცხო ტექსტი გამოვიყენოთ. მოსწავლეები ჯერ მთლიანად უნდა გაეცნონ ნაკლულ ტექსტს, შემდეგ ეცადონ კონტექსტზე დაყრდნობით ნაკლული ადგილების აღდგენას.

2. მოცემულია სამი-ოთხი სვეტი, თითო სვეტში ორი სიტყვა. ყოველი სვეტიდან ერთი სიტყვა უნდა აირჩიოს, რომ წინადადება გამოვიდეს. შესაძლებელია მხოლოდ ერთი ვარიანტი;

3. მოსწავლეს სთავაზობენ კომიქსს, რომლის ბუშტულები ცარიელია; ნახატებზე დაფუძნებით უნდა შეადგინოს ტექსტი და ბუშტულებში ჩაწეროს.

4. მზადდება ცხრილი, სადაც სვეტებად ერთი ტიპის სიტყვებია ჩამოთვლილი. მოსწავლეებმა

წინადაღებები უნდა ააგონ თითო სვეტიდან თითო სიტყვის შერჩევით. მრავალი კომბინაციაა შესაძლებელი, თუმცა ზოგიერთი გაუმართლებელია. ასე რომ, მოსწავლე მექანიკურად ვერ იმოქმედებს, მან გააზრებულად უნდა წაიკითხოს და შეარჩიოს მონაცემები. ეს სტრატეგია დიფერენცირების საშუალებას იძლევა: ზოგს შეუძლია მეტი წინადაღება შეადგინოს, ზოგს – ნაკლები.

1	2	3	4
<ul style="list-style-type: none"> • დღეს • დილით • ხვალ • გუშინ • საღამოს 	<ul style="list-style-type: none"> • ბიძაჩემი • ჩემი კატა • გიო • ნუცა და ლალი 	<ul style="list-style-type: none"> • სკოლაში • სოფელში • სახლში • მაღაზიაში 	<ul style="list-style-type: none"> • წავა. • წავლენ. • დაბრუნდება. • საქმიანობას. • გაემგზავრება.

გვინდა ყურადღება შევაჩეროთ კითხვის აღმავალ და დაღმავალ მიღებზე, რომლებიც აქტუალურია I-II კლასის პედაგოგიკისათვის. ნახევარ საუკუნეზე მეტია ამ მიღების ავკარგიანობაზე ცხარე პოლემიკა იმართებოდა. მოგეხსენებათ, რომ:

– კითხვის აღმავალი მეთოდი გულისხმობს სვლას ნაწილიდან მთელისაკენ, ასოდან სიტყვისაკენ. მოსწავლეები სიტყვას დანაწევრებულად, ასო-ასო ან დამარცვლით კითხულობენ, შემდეგ ამთლიანებენ და ამოიცნობენ მის შინაარსს. ეს არის სწორხაზოვანი, დანაწევრებული მიღომა. მის განსახორციელებლად აუცილებელია, მოსწავლე ცნობდეს წასაკითხი სიტყვების ყველა ასოს.

– კითხვის დაღმავალი ანუ მთლიანობის მეთოდი კი გულისხმობს სიტყვის მნიშვნელობის ამოცნობას მისი დანაწევრება-დამარცვლის გარეშე. ამის განსახორციელებლად მოსწავლე მოიშველიებს სხვადასხვა მინიშნებას (ნაცნობი ასოები, ერთნაირი ასოები, სიტყვის სიგრძე და სხვა), კონტექსტს, ილუსტრაციას, მიხედვილობას. ამ გზით სიტყვის შინაარსის ამოცნობის შემდეგ მოსწავლის ყურადღებას მიმართავენ ამ სიტყვის შემადგენელი ასოებისაკენ. სწორედ ამიტომ ეწოდება ამ მიღომას დაღმავალი: ეს არის სვლა მთელიდან ნაწილისაკენ, სიტყვიდან ასოსაკენ. დაღმავალი მეთოდის შემთხვევაში მოსწავლე ჯერ მთლიანს აღიქვამს და შემდეგ ანაწევრებს მას (ეს არის არადანაწევრებული, არასწორხაზოვანი მიღომა).

დიდი ხანი არ არის, რაც ეს პოლემიკა მიწყნარდა. ამ მიღომების პრაქტიკულ გამოყენებასთან დაკავშირებით დიდი გამოცდილება დაგროვდა და გაჩნდნენ სპეციალისტები, რომლებმაც დანერგეს კითხვის აღმავალი და დაღმავალი მიღების ინტეგრირებულად გამოყენების მეთოდი. ჩატარებულმა გამოკვლევებმა ძალიან კარგი შედეგები აჩვენა.

(იხილე გაზეთები: „ახალი განათლება“, 2008 წელი, 10-16 აპრილი. „დიალოგი“, N7 2008 წელი, ეროვნული სასწავლო გეგმებისა და შეფასების ცენტრი.)

შენიშვნა: სტატიაში მუქი შრიფტით გამოკვეთილია პასაჟები, რომელთა გაცნობაც, ჩვენი აზრით, განსაუთრებით სასარგებლო იქნება დაწყებით საფეხურზე სწავლების პროცესში.

შეფასების სისტემა

ზოგადი რეკომენდაციები

ახალი ეროვნული სასწავლო გეგმის მიხედვით, დაწყებით კლასებში (I-IV კლასებში) ნიშნებით

შეფასება აღარ არის; წლიური შეფასება ხდება ჩათვლების შემდეგი სისტემით:

- წარჩინებით ჩაეთვალა;
- ჩაეთვალა;
- პირობით ჩაეთვალა.

ეს იმას ნიშნავს, რომ დაწყებით საფეხურზე მოსწავლეებს არადამაკმაყოფილებელი შეფასება არ ეძლევათ.

პირველ კლასში სწავლებისას, მასწავლებელს, რა თქმა უნდა, ყოველ გაკვეთილზე შეუძლია ზეპირად, სიტყვიერად შეაფასოს ესა თუ ის მოსწავლე.

სიტყვიერი შეფასებისას უნდა ვეცადოთ, უფრო მეტად შევაქოთ და წავახალისოთ მოსწავლე, ვიღრე გავაკრიტიკოთ. საერთოდ დაუშვებელია საყველურები, მუქარა და შერცხვენა.

ჩათვლების სისტემა მასწავლებელმა უნდა გამოიყენოს სემესტრების ბოლოს. ანუ სემესტრის დასასრულს თითოეულ მოსწავლეს ეწერება რომელიმე შეფასება – წარმატებით ჩაეთვალა, ჩაეთვალა ან პირობით ჩაეთვალა.

წარჩინებით ჩაეთვალა ეწერება მოსწავლეს, თუ ის სემესტრის განმავლობაში სისტემატურად:

- ყურადღებით იყო ჩართული სამუშაო პროცესში;
- დავალებებს ასრულებდა სწორად და ადვილად პოულობდა შეცდომებს;
- სვამდა ლოგიკურ კითხვებს;
- ეხმარებოდა თანაკლასელებს წყვილებში ან ჯგუფებში მუშაობის დროს;
- პრეზენტაციის დროს საუბრობდა გარკვევით და არგუმენტირებულად.

ჩაეთვალა ეწერება მოსწავლეს, თუ ის სემესტრის განმავლობაში:

- ყურადღებით იყო ჩართული სამუშაო პროცესში;
- ცდილობდა, დავალებები შეესრულებინა სწორად;
- ხელს არ უშლიდა თანაკლასელებს წყვილებში ან ჯგუფებში მუშაობის დროს.

პირობით ჩაეთვალა ეწერება მოსწავლეს, თუ ის სემესტრის განმავლობაში წინა (ჩათვლის) კრიტერიუმებსაც კი ვერ აკმაყოფილებდა.

სემესტრული შეფასებების საფუძველზე მასწავლებელს საგნის წლიური შეფასება გამოჰყავს. ამ დროს თანაბრად გასათვალისწინებელია I და II სემესტრების შეფასებები. მაგრამ ბოლო სემესტრის შეფასებას მეტი წონა აქვს წლიურის გამოსაანგარიშებლად.

წლიური შეფასებისას მასწავლებელს შეუძლია (და სასურველიც არის) გაითვალისწინოს მოსწავლის პროგრესი. მაგალითად, თუ სემესტრული შეფასებები ასეთია: ჩაეთვალა და წარჩინებით ჩაეთვალა, მოსწავლეს წლიურ შეფასებაში შეიძლება დაეწეროს წარჩინებით ჩაეთვალა.

რას ნიშნავს შეფასება?

ძალიან ხშირად, როდესაც შეფასებაზე საუბრობენ, მასწავლებლები შეფასებაში ნიშნებს გულისხმობენ. სინამდვილეში ე.წ. ნიშნები შეფასების სისტემის ერთ-ერთი კერძო შემთხვევაა. იმ შემთხვევაშიც კი, როდესაც ბავშვი შინაა, იგი გამუდმებით იღებს ამა თუ იმ ხასიათის შეფასებას: ეს შეიძლება იყოს მშობლის შექება კარგი საქციილისათვის; მცირე შენიშვნა და ა.შ.

შეფასება სასწავლო პროცესის განუყოფელი ნაწილია. უნიშნო სწავლების დროსაც კი მასწავლებელი სხვადასხვა საშუალების გამოყენებით აფასებს, სწორად პასუხობს თუ არა მოსწავლე, შეესაბამება თუ არა მისი საქციილი კლასში დადგენილ წესს, სჭირდება თუ არა გაუმჯობესება მოსწავლის უნარს და ა.შ. ამ ყველაფრის გაკეთება შესაძლებელია ვერბალური (სიტყვიერი) ხერხებით.

შეფასების კარგად გააზრებული სისტემის გარეშე ვერც ერთი მოსწავლე შედეგებს ვერ გააუმჯობესებს. დაწყებით კლასებში, სადაც მოქმედებს შეფასების უნიშნო სისტემა, განსა-

კუთრებით მნიშვნელოვანია მრავალფეროვანი, პოზიტიური (როდესაც პედაგოგი ცდილობს, აღნიშნოს მოსწავლის წარმატება და არა წარუმატებლობა. ერთი სიტყვით, წახალისებაზე და არა დასჯაზე ორიენტირებული) მიღება.

შეფასებათა სხვადასხვა სახე

ა) ზეპირი (სიტყვიერი) შეფასება

შეფასების ამ სახეს მასწავლებელი გამუდმებით იყენებს (არა მხოლოდ ბავშვის აკადემიური მოსწრების შესაფასებლად, არამედ მისი საქციელისაც). ამიტომ ძალიან მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებელი იყოს თანმიმდევრული, გულწრფელი და სამართლიანი. იგი უნდა შეეცადოს, სშირ-ხშირად წაახალისოს მოსწავლეები, თანაც ისე, რომ გამუდმებით ერთი და იგივე ლექსიკა არ გამოიყენოს. ბუნებრივია, დაუშვებელია ყვირილი და სხვაგვარი ძალადობა ბავშვზე. როგორც იტყვიან, „გველსა ხვრელით ამოიყვანს ენა ტკბილად მოუბარი“. პოზიტიურ მიღება საბოლოო შედეგის თვალსაზრისით ვერაფერი შეედრება.

ბ) კომენტირებული შეფასება

ბავშვის შეფასება ხშირად მშობელს არანაკლებ აინტერესებს. ასეთ დროს განსაკუთრებით მნიშვნელოვანია, რომ მასწავლებელი მოსწავლის რვეულის გასწორებისას გარკვეულ კომენტარებს წერდეს – აღნიშნავდეს მოსწავლის პროგრესს (მაგალითად, „ყოჩალ, ნაწერი გაგიუმჯობესებია“, „დავალება სრულყოფილადაა შესრულებული“, „ეცადე, უფრო ლამაზად წერო“ და ა.შ.). გარდა ამგვარი კომენტარებისა, სასურველია უფრო ვრცელი კომენტარების დაწერაც სპეციალურ ფურცელზე, რომელიც მშობლისთვისაა განკუთვნილი. ეს შეიძლება სემესტრის ან სასწავლო წლის ბოლოსაც გაკეთდეს.

სასწავლო წლის ბოლოს გაკეთებულ კომენტარებში აუცილებლად უნდა აისახოს მოსწავლის მიერ ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული შედეგების მიღწევის დონე.

მიმდინარე შეფასება

გარდა ზეპირი, სიტყვიერი შეფასებებისა, მიმდინარე შეფასებები მოსწავლის რვეულში უნდა აისახოს. მთავარია, მოკლე კომენტარები ნიშნებს არ დაემსგავსოს (ასე მაგალითად, ერთ-ერთი მასწავლებელი ყოველთვის წერდა მხოლოდ სამ სხვადასხვა სიტყვას: „ყოჩალ“, „კარგია“ და „არა უშავს“. თანაც ამ სიტყვებს ნიშნების მაგივრად იყენებდა. ბუნებრივია, არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს, ერთსა და იმავე დავალებაში მოსწავლე „ყოჩალს“ მიიღებს თუ „ფრიადს“). სწორედ ამიტომა ძალიან მნიშვნელოვანი, რაც შეიძლება მრავალფეროვანი ლექსიკის გამოყენება და ზოგჯერ უფრო ვრცელი (არაერთსიტყვიანი) კომენტარის გაკეთება.

სემესტრული და წლიური შეფასება

იმისათვის, რომ ოფიციალური შეფასება გააკეთოს (ვთქვათ, „ჩაეთვალა“), აუცილებელია მასწავლებელმა შედეგები შეუდაროს ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრულს. გარდა წლიური შეფასების ფორმალურად გამოყვანისა (იხ. ზემოთ), სასურველია, წლის ბოლოს გაკეთდეს ვრცელი კომენტირებული შეფასება, რომლის დახმარებითაც შესაძლებელი იქნება იმის გარკვევა, რამდენად ეფექტურად იქნა მიღწეული ესგ-თი განსაზღვრული შედეგები.

შეფასების კომპონენტები

სტანდარტის მიხედვით, დაწყებით კლასებში განსაკუთრებული ყურადღება უნდა მიექცეს შემდეგ უნარ-ჩვევებს:

- ხმამაღლი კითხვა;
- ჩუმი კითხვა (მარტივი საკითხავი ამოცანების დამოუკიდებლად გადაჭრა);
- გამოწერა;
- გადაწერა;
- კარნახით წერა;
- ნარმოსახვის უნარი;
- ეპიზოდების თხრობა;
- შინაარსის ვრცლად და მოკლედ გადმოცემა;
- შინაარსის გადმოცემა საკვანძო სიტყვებზე დაყრდნობით;
- ტექსტის ინტერპრეტირება (შინაარსის გადმოცემა საკუთარი სიტყვებით);
- მსჯელობა;
- გამომხატველობითი კითხვა.

სასიცოცხლო უნარ-ჩვევები:

- შემოქმედებითობა;
- თანამშრომლობა (მეწყვილესთან, ჯგუფის წევრებთან);
- სასწავლო აქტივობებში მონაწილეობის ხარისხი.

უნარ-ჩვევები ფასდება შემდეგი დავალებებით:

- დასმულ კითხვებზე პასუხის გაცემა;
- სხვადასხვა ტიპის ლექსიკური სავარჯიშოები;
- დისკუსიის მოწყობა პრობლემურ საკითხთან დაკავშირებით;
- სხვადასხვა ტიპის საკითხავი და მოსასმენი ამოცანების გადაჭრა;
- სხვადასხვა ტიპის ზეპირი აქტივობის შესრულება დამოუკიდებლად, მეწყვილესთან ერთად ან ჯგუფურად;

I კლასის მოსწავლეების თვითშეფასება

დაწყებით საფეხურზე უმნიშვნელოვანესია მოსწავლეებში ისეთი სოციალური უნარის განვითარება, როგორიცაა საკუთარი ქცევის შეფასება (თვითშეფასება). თვითშეფასების უნარის განვითარება ხელს უწყობს მოსწავლეებში სასწავლო მოტივაციის ამაღლებას და სწავლის უნარ – ჩვევების განვითარებას. ამ უნარის განვითარების ხელშემწყობია მასწავლებლის ობიექტური შეფასება. ობიექტური და კორექტული შეფასების შემთხვევაში მოსწავლეს (მითუმეტეს პირველასელს) არ ეშინია შეცდომების დაშვების, უყალიბდება საკუთარი შეცდომების აღმოჩენის, გააზრებისა და კორექტირების ჩვევა. სწორედ მასწავლებლის კორექტულმა შეფასებამ შეიძლება განსაზღვროს მოსწავლის სწრაფვა წარმატებისკენ და ჩამოუყალიბოს მათ თვითშეფასების უნარი.

რა უნდა მოიმოქმედოს ამისთვის მასწავლებელმა?

ერთ-ერთი უპირველესი პირობაა კარგად გააზრებული, მრავალფეროვანი და პოზიტიური შეფასების სისტემა. სწორედ ამ ტიპის მიდგომა არის მოსწავლეებში თვითშეფასების უნარის განვითარების საწინდარი.

მასწავლებელმა უნდა გამოიყენოს როგორც ზეპირი, ისე წერილობითი შეფასება (არა მხოლოდ აკადემიური მოსწრების შესაფასებლად, არამედ მისი საქციელისაც). სწავლა – სწავლების პროცესში ზეპირი შეფასების დროს, მასწავლებელმა გარდა ერთსიტყვიანი შესაქები სიტყვებისა (ყოჩალ, კარგია), უნდა მიმართოს მოკლე კომენტარებს, რომლებიც მარტივი, მოსწავლისთვის გასაგები ენით უნდა ჩამოაყალიბოს. კომენტარები შეფასების კრიტერიუმებიდან უნდა გამომდინარებდეს. კრიტერიუმები კი ეროვნული სასწავლო გეგმით განსაზღვრული შედეგების მიღწევის დონეს უნდა აკმაყოფილებდეს. სასურველია, მასწავლებელმა ხმირად ჰკითხოს მოსწავლეს, თუ რატომ მიიღო მან ესა თუ ის შეფასება. რა შეცდომა დაუშვა და როგორ შეიძლება ამის გამოსწორება.

გთავაზობთ ნიმუშს, თუ როგორ შეიძლება მასწავლებელმა შეაფასებინოს საკუთარი ნაწერი მოსწავლეს:

მასაწავლებელი: გიორგი, ასოების ბადე სამნაწილიანია, სამ სართულს მოგვაგონებს. რომელ „სართულებზე“ იწერება ასო „ლ“?

გიორგი: შუა და ქვედა (პირველ) სართულზე .

მასწავლებელი: რამდენ უჯრაში იწერება ეს ასო? (დაითვალე)

გიორგი: სამში.

მასწავლებელი: დააკვირდი, შენ როგორ გინერია?

გიორგი: მე მიწერია ორ უჯრაში.

მასწავლებლის რეკომენდაცია: გიორგი, შეეცადე, დააკვირდე ბადეს (დაითვალო უჯრები) და სწორად ჩაწერო ასო „ლ“ ბადეში.

თავდაპირველად კითხვების დახმარებით შეაფასებინეთ საკუთარი ნაშრომი. შემდგომში თავად მოაძებნინეთ შეცდომა საკუთარ ნაწერში. შეეცადოს, დამოუკიდებლად ახსნას, რა შეეშალა და როგორ უნდა გამოასწოროს.

მსგავსი მიდგომა გამოიყენეთ მოსწავლეთა თვითშეფასებისას თხრობის, კითხვის, მსჯელობის... დროს. ბუნებრივია, მაგალითს მოსწავლე მასწავლებლისაგან უნდა იღებდეს. ეს კი იმ შემთხვევაშია შესაძლებელი, თუ მასწავლებელი ხშირად აფასებს მას კომენტარებით.

წინასაანბანო, საანბანო და ანბანის შემდგომი შეფასების ფურცლების ნიმუშები იხილეთ დანართში (გვ. 139)

წინასაანბანო პერიოდის სამუშაო

მასალა მასწავლებლისათვის

წინასაანბანო პერიოდს სამი კვირა (15 სასწავლო დღე) დაეთმობა. სწავლების ამ მონაცემთში მოსწავლეებს მოსმენისა და მეტყველების უნარები უნდა განუვითარდეთ.

ზეპირმეტყველების უნარის განვითარებას – მართლმეტყველების ძირითადი წესების დაცვა-სა და სიტყვის მარაგის გამდიდრებას – ისახავს მიზნად მოსწავლის რვეულში შემოთავაზებული თემები, შესაბამისი ილუსტრაციებით. სურათების აღნერა და თემატური საუბარი წინასაანბანო პერიოდის ერთ-ერთი ძირითადი სამუშაოა. (იხილეთ გაკვეთილის ნიმუშის აღნერა, გვ. 26) თემა შემოდგომა.

გარდა ამისა, ამავე პერიოდში უნდა შეიძინოს მოსწავლემ ე. წ. ფონოლოგიური უნარები; ბავშვმა უნდა გააცნობიეროს:

სამეტყველო ბერები → მარცვალი → სიტყვა → წინადადება. სამეტყველო ბერების (იგივე, ფონების) შესახებ ცოდნის შეძენა და ფონოლოგიური უნარის განვითარება, სამომავლოდ, ხელს შეუწყობს როგორც სწრაფად კითხვის ათვისებას, ისე მართლწერას.

გთავაზობთ სავარჯიშოებს მოსწავლეთათვის ბერების (ფონების) გაცნობიერების უნარის გასავითარებლად და გასავარჯიშებლად.

ფონები ცოდნის შეძენა წინასაანბანო პერიოდში (სავარჯიშოთა ათი ტიპი)

დრო: ყოველ გაკვეთილზე, დაახლოებით 10 წუთი.

შესავალი: საუბრის თემა - სიტყვა და ბერები

მასწავლებელი:

– შეხედეთ ამ ნახატებს და გამოიცანით სიტყვები!

(მიუთითეთ მოსწავლის რვეულის სათანადო გვერდი (გვ. 4), სასურველია, სიტყვისა და ნახატის კავშირის გაცნობიერება ერთმარცვლიანი და ორმარცვლიანი სიტყვებით დავიწყოთ).

მოსწავლეები: ია, ხე, მზე, ბუდე, ჩიტი.

მასწავლებელი:

– თქვენ ხუთივე სიტყვა სწორად დაასახელეთ! ნახატების დახმარებით სიტყვები გამოიცანით!

„ია“ სიტყვაა. დააკვირდით, რა გესმით, როდესაც მე ამ სიტყვას ხმამაღლა ვამბობ? ი ა

როდესაც მოსწავლეები დაშლიან სიტყვას ბერებად – „ი“ და „ა“, აუხსენით:

„ი“ და „ა“ ბერებია. სიტყვა ბერებს აერთიანებს.

სიტყვაში „ია“ ორი ბერაა და ა.შ.

ზეპირი სავარჯიშო 1. მიზანი - სიტყვაში პირველი ბერის გამოყოფა

(ვიწყებთ ხმოვნებით)

დასვით შეკითხვა:

რა ბერაზე იწყება სიტყვა: „ია“? (ი), „აი“? (ა), „ირემი“? (ი), „ალი“? (ა), „იხვი“? (ი), „აივანი“? (ა)...

მასწავლებელი:

– ახლა გამოიცანით, რა ბერაზე იწყება სიტყვა:

- ა) ეზო (ე),
- ბ) ერთი (ე),
- გ) ორი (ო),
- დ) ორმო (ო),

- ე) ურო (უ),
ვ) ურემი (უ)...

(გაიმეორეთ: ა, ი, ე, ო, უ).

(გადავდივართ თანხმოვნებზე) წარმოთქვით სიტყვა „ცა“ და დასვით შეკითხვა:

– რა ბგერა გესმით „ა“-ს წინ? (ც)

წარმოთქვით სიტყვა „ხე“ და დასვით შეკითხვა:

– რა ბგერა გესმით „ე“-ს წინ? (ხ)

ასევე განაგრძეთ:

– ჩიტი (ჩ), ბუდე (ბ).

დასვით შეკითხვა:

– რა ბგერით იწყება სიტყვა „მზე“? (ზ)

ასევე: მთა, გზა.

გააგრძელეთ ვარჯიში სიტყვაში პირველი ბგერის გამოყოფაზე;

თუ მოსწავლეებს ამ დავალების მოსმენით შესრულება გაუჭირდებათ, მოიშველიეთ ნახატები (მოსწავლის რვეული, გვ. 5), თვალსაჩინო საგნები:

ჩანთა, მერხი, წიგნი, კალამი, დაფა.

მასწავლებელი:

– რა ბგერაზე იწყება სიტყვა: „ჩანთა“? (ჩ) „მერხი“? (ზ) „წიგნი“? (ნ) და ა.შ.

ზეპირი სავარჯიშო 2.

ცნობიერდება სიტყვებში პირველი ბგერის იგივეობა

წარმოთქვით სიტყვა, მაგალითად, მზე. (ზ)

სთხოვეთ მოსწავლეებს, დაასახელონ პირველი ბგერა;

შემდეგ გაიხსენონ, კიდევ რომელი სიტყვა იწყება ამავე ბგერით?

მუთითეთ თვალსაჩინო ნივთები, საგნები საკლასო ოთახში და თან ხმამაღლა ჩამოთვალეთ:

1. – დაფა, წიგნი, სკამი, მერხი.

2. – ჭერი, კედელი, ფანჯარა, მინა.

გაიმეორეთ: მზე, მერხი, მინა.

სამივე სიტყვა „მ“ ბგერაზე იწყება!

შემდეგ სთხოვეთ მოსწავლეებს, გაიხსენონ სხვა ისეთი სიტყვებიც, რომლებიც „მ“ ბგერით იწყება.

(მიწა, მე, მამა, მაგიდა, მამალი, მელა...)

ზეპირი სავარჯიშო 3

ერთი ბგერის შეცვლა სიტყვასაც შეცვლის!

ცნობიერდება ბგერის (ფონემის) არსი.

განაწყვეთ მოსწავლეები, დააკვირდნენ, რა ძალა ჰქონია ერთ ბგერას!

ჩამოთვალეთ სიტყვები:

ზარი, კარი, დარი, ბარი, ტარი, სარი...

გაამეორებინეთ ეს სიტყვები მოსწავლეებსაც.

აუხსენით მათ, რომ ერთი ბგერის შეცვლამ სიტყვა შეცვალა.

მოიშველიეთ ნახატები: (მოსწავლის რვეული, გვ. 8)

ნახ. 1. ბუ

ნახ. 2. კუ

დასვით შეკითხვა:

ნახ. 1. გამოიცანით სიტყვა და წარმოთქვით, რომელი ბგერაა პირველი? (ბ)

ნახ. 2. რა არის ამ სიტყვის პირველი ბგერა? (კ)

ნახ. 4, 5 (ბელი) (ბაჭია). დასვით შეკითხვა:

–რომელი ბგერით იწყება ეს „სიტყვები“? (ბ).
(დაეხმარეთ: დათვის ... , კურდღლის ...)

ნახ. 3 (კვიცი). დასვით შეკითხვა:

–ეს სიტყვა რომელი ბგერით იწყება? (კ).
(დაეხმარეთ: ცხენის ...).

განსამტკიცებელი თამაში ბგერებზე „ბ“ და „კ“

თქვენ მიანიშნეთ სიტყვა, რომელიც უნდა გამოიცნონ და წარმოთქვან:

პატარა ცხოველებს, ფრინველებს ქართულ ენაში შესაფერისი სიტყვებით გამოვხატავთ;
სწრაფად დაასახელეთ მათი პირველი ბგერა!

ჩამოთვალეთ:

- ა) დათვის ... ბ(ელი)
- ბ) კურდღლის ... ბ(აჭია)
- გ) ცხენის ... კ(ვიცი)
- დ) კატის ... კ(ნუტი)
- ე) ცხვრის ... ბ(ატკანი) ან კ(რავი)
- ვ) ჩიტის ... ბ(არტყი)

ზეპირი სავარჯიშო 4.

განსხვავებული ბგერის გამორჩევა

მასწავლებელი:

– მოუსმინეთ, რომელი სიტყვა იწყება განსხვავებული ბგერით?

სიტყვათა რიგი ჩამოთვალეთ და დამოუკიდებლად აპოვნინეთ:

1. ბადე, ბუდე, ბელი, გული.
2. თავი, თითი, თმა, თვალი, ხელი.
3. ცა, ცივი, ცხელი, წყალი.

და ა. შ.

დაასახელეთ სიტყვა და იკითხეთ:

– პირველად რა ბგერა გესმით? მაგალითად: დიდი (დ), თითი (თ) და ასე შემდეგ.

დიდი ყურადღება უნდა მიექცეს განსხვავებას მულერ და ყრუ ბგერებს შორის: ბ – ფ, დ – თ,
გ – ქ. ავარჯიშეთ მათ წარმოთქმაში; სიტყვებიც შეაძველეთ:

ბარი ფარი
გორი ქორი
დევი თავი

ბამბა ფაფა
გორგალი ქანქარა

ზეპირი სავარჯიშო 5.

ვივარჯიშოთ სიტყვაში ერთი ბგერის შეცვლასა და ახალი სიტყვის მიღებაზე:

მაგალითები:

ძმა – ხმა

წელი – ხელი

სალამი – კალამი

ბალახი – ტალახი

შესაძლებელია ნახატების გამოყენებაც (გვ. 10) მასწავლებელი ამბობს სიტყვას, მოსწავლე გამოიცნობს ნახატს. მნიშვნელოვანია, რომ სიტყვა გასარითმია:

- დარღი (ვარღი)
- თარო (ტარო)
- ქოჩორი (ჩოჩორი)
- ქარი (ზარი)
- ბასრი (კასრი)
- ნაზი (ვაზი)

ე) ვარჯიში პირველი ბგერის გამოკლებით ახალი სიტყვის მიღებაზე:

რა სიტყვას მივიღებთ, თუ სიტყვას „მგელი“ პირველ ბგერას გამოვაკლებთ? (გელი)

- * შველი (ველი)
- * ღორი (ორი)
- * ცალი (ალი)
- * თავი (ავი)
- * კვიცი (ვიცი)
- * გუნდა (უნდა)

სავარჯიშო 6.

სიტყვაში ბოლო ბგერის გამოყოფა

მასწავლებლის შეკითხვა:

1. რით დასრულდა სიტყვა?
ია / მზე / ბუ / დრო / ბურთო

2. იპოვეთ განსხვავებული ბოლო ბგერა:

- ხელი, თავი, თვალი, თმა (ა)
- კედელი, ჭერი, ჭალი, თარო (ო)
- ჭია, კალია, კოდალა, კუ (უ)
- რკო, წერო, დრო, ბუდე (ე)
- მელა, ძერა, ტურა, მგელი (ი)

აუხსენით: ა, ი, ე, ო, უ ხმოვნებია. (ხმოვანი ბგერებია)
ქართულ ენაში 5 ხმოვანია.

* რამდენჯერ გესმით ა ხმოვანი ამ სიტყვაში?
(თუ გაუჭირდებათ, დამარცვლით მოასმენინეთ).

კარადა, მაგიდა, კალათა, ბარათი...
(3) (2) (3) (2)

* რამდენჯერ გესმით ო ხმოვანი?
ღობე, გოგონა, გოგრა, გოდორი...
(1) (2) (1) (2)

* რამდენჯერ გესმით ი ხმოვანი?
ბილიკი, ბიბინი, სირბილი, ქუხილი...
(3) (3) (3) (2)

* რამდენჯერ გესმით ე ხმოვანი?
ღამე, სახე, ენძელა, მეეტლე...
(1) (1) (2) (3)

* რამდენჯერ გესმით უ ხმოვანი?

ბუბუნი, ზუზუნი, გუგუნი..

(2)

(2)

(2)

თამაშები ცოდნის განსამტკიცებლად:

ა) საკუთარი სახელების პირველი ბგერა

ყველამ უნდა წარმოთქვას საკუთარი სახელის მხოლოდ პირველი ბგერა.

ბ) ცხოველები დასახელებულ ბგერაზე

მასწავლებელი ასახელებს ბგერას, ბავშვები მოიფიქრებენ ცხოველს:

უ (უირაფი)

ძ (ძროხა)

თ (თხა)

ლ (ლომი)

ც (ცხვარი) და ა.შ.

გ) სიტყვის გამოცნობა:

• რა უნდა იყოს პირველი ბგერა, სიტყვა რომ გამოვიდეს?

მასწავლებელი ამბობს: ბავშვები:

–ათვი	დათვი
–ხუნელა	თხუნელა
–აზუნა	ზაზუნა
–იანგი	ნიანგი
–ოდალა	კოდალა
–ულბული	ბულბული
–აშვი	შაშვი
–ელია	მელია და ა.შ.

• დ) რა უნდა იყოს ბოლო ბგერა, სიტყვა რომ გამოვიდეს?

კენგურ– (უ)

მარტორქ– (ა)

ბეჭემოთ– (ი)

მიმინ– (ო)

ყანჩ– (ა)

პინგვინ– (ი)

სპილ– (ო)

ტბ– (ა)

წყარ– (ო)

მდინარ– (ე)

ნაკადულ– (ი)

რ– (უ)

ზეპირი სავარჯიშო 7.

სიტყვაში ბგერების დათვლა

მასწავლებელი:

რამდენი ბგერა გესმის?

სთხოვეთ მოსწავლეებს, რამდენი ბგერაც ესმით, იმდენი წერტილი დასვან.

ა (1)

ია (2)
გია (3)
მაია (4)

მე (2)
მზე (3)
ზღვა (4)

აი (2)
ალი (3)
ქალი (4)
გალია (5)

სიტყვის ბგერებად დაშლა

მასწავლებელი:	ბავშვები:
ია	ი / ა
გია	გ / ი / ა
მაია	მ / ა / ი / ა
მე	მ / ე
მზე	მ / ზ / ე
ზღვა	ზ / ღ / ვ / ა
მთა	მ / თ / ა
მინა	მ / ი / ნ / ა
გალია	გ / ა / ლ / ი / ა

* ბგერების სიტყვად გამთლიანება

მასწავლებელი:

დ / ა
ძ / მ / ა
გ / უ / ლ / ი
თ / ვ / ა / ლ / ი
ბავშვები:
და
ძმა
გული და ა. შ.

ზეპირი სავარჯიშო 8.

სიტყვაში ბგერის შეცვლით ახალი სიტყვის მიღება

მასწავლებელი:

1. სიტყვაში „ბალი“ ბგერა ლ შევცვალოთ „ლ“ ბგერით.
რა სიტყვას მივიღებთ? (ბალი)
2. სიტყვაში „ნაზი“ ბგერა ნ შევცვალოთ „ნ“ ბგერით. (ნაზი).

მაგალითები:

ქუდი – კუდი
ტოლი – დოლი
ბუზი – კუზი

ხმოვნის შეცვლა:

ქორი – ქარი
ხელი – ხალი

ცული – ცელი

ზეპირი სავარჯიშო 9.

სიტყვის დამარცვლა (მარცვლების დათვლა)

მასწავლებელი:

- დააკვირდით, ი - ა
- სიტყვაში რამდენი ხმოვანიცაა, იმდენი მარცვალია.
ი-ა (2)
- მი-ნა (2)
- ხე (1)
- ბუ-ნე-ბა (3)
- და (1)
- გუ-და (2)
- ზღა-პა-რი (3)

მასწავლებელი:

რომელია ამ სიტყვის პირველი მარცვალი?

- კიბე
- ღობე
- კალია
- გალია
- ბალახი
- ტალახი

რომელია ამ სიტყვის ბოლო მარცვალი?

რა გესმით სიტყვის ბოლოს?

- მდინარე
- ნაკადული
- მცენარე
- ყვავილი
- მინდორი
- ლილილო

ზეპირი სავარჯიშო 10.

მარცვლის გამოცნობა

მასწავლებელი:

- რომელი მარცვალი უნდა დაემატოს ბოლოში, სიტყვა რომ გამოვიდეს?
სავარცხე-(ლი)
- ხელოსა-(ნი)
- მაკრატე-(ლი)
- პატრო-(ნი)
- და. ა. შ.

– რა უნდა იყოს პირველი მარცვალი, სიტყვა რომ გამოვიდეს?

(მიანიშნეთ, რომ ტანსაცმელია):

- ბა (კა)
- რანგი (პე)
- ყელო (სა)

-ჭაკი (პი)

-ლათი (ხა)

და ა. შ.

II. საუბრის თემა:

ბგერა – მარცვალი – სიტყვა – წინადადება

① მასწავლებელი:

– რამდენი ბგერა გესმით? დასვით იმდენივე წერტილი:

ჩიტი ...

– რამდენი მარცვალი გესმით?

დახატეთ იმდენივე რკალი:

ჩი/ტი))

– რამდენი სიტყვა გესმით?

გაავლეთ იმდენივე ხაზი:

ჩიტი —

შემდეგი ნიმუში:

ა) ბეღურა

ბეღურა)))

ბეღურა —

② დასვით შეკითხვა:

– რამდენი სიტყვა გესმით?

და წარმოთქვით:

ბეღურა ჩიტია.

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გაავლონ იმდენივე ხაზი.

—

ბეღურა პატარა ჩიტია.

— —

აუხსენით:

– სიტყვებით წინადადებას ვადგენთ.

ჰკითხეთ:

– რამდენი სიტყვაა ამ წინადადებაში?

პატარა ბეღურა ტოტზე ზის. (4).

ხის წვერზე ჩიტი ზის. (4)

ქარი ხეს არხევს. (3)

③ წაიკითხეთ და დასვით შეკითხვა:

– რამდენი წინადადება მოისმინეთ?

ა) მზე ამოვიდა. ადამიანებმა გაიღვიძეს. (2)

ბ) სახლში სიჩუმეა. ბავშვი იძინებს. მთვარე ოთახს ანათებს. (3)

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გამოყონ წინადადებები მოსმენილი მონათხრობიდან:

წეიმს.

მინა დასველდა.

ქალი ქუჩაზე გადადის. (3)

დაწერეთ დაფაზე წინადადებები და შეუქმენით მოსწავლეებს წინადადებაზე ვიზუალური წარმოდგენა ერთმანეთისაგან გამოყოფილი სიტყვებისა და წერტილის დახმარებით:

ია ყვავილია. ბელურა პატარა ჩიტია. ჩიტმა ხეზე ბუდე გაიკეთა. წვიმს.
• • / • • • / • • • • / •

ბავშვებს დაათვლევინეთ:
ნინადადებების რაოდენობა (4);
ნინადადებაში სიტყვების რაოდენობა;
სიტყვაში ასოს (ანუ დაწერილი ბერის) რაოდენობა.

სთხოვეთ, იპოვონ:
მოკლე წინადადება, გრძელი წინადადება.
მოკლე სიტყვა, გრძელი სიტყვა;

წინასაანბანო პერიოდის დამატებით აქტივობათა აღწერა

გარდა წერითი (მოტორიკის განმავითარებელი) სავარჯიშოებისა, უმნიშვნელოვანესია მეტ-ყველებაში ვარჯიში, რადგან ეს აქტივობები ეხმარება არა მხოლოდ მეტყველების განვითარებას, არამედ წერა-კითხვისათვის მომზადებასაც. აქტივობათა სახეებია:

- ენის გასატეხის გამეორება:
ფიფქი ფიფქავს, ფიფქი ფიფქავს, მიწას ფიფქ-ფიფქ დააფიფქავს.
ორი მრგვალი რგოლი რგოლ-რგოლ გადარგოლდა.
შაშვმა შაშხი შაბათამდე სანსლა, სანსლა, ვერ შესანსლა.
ხან ავარცხნა, ხან ჩავარცხნა, ბოლოს მარცხნივ გადავარცხნა.
- ამა თუ იმ ბერაზე დაწყებული სიტყვების მოფიქრება:
დაყავით კლასი ჯგუფებად. წარმოთქვით ბერა, რომელზე დაწყებული სიტყვებიც უნდა მოიფიქრონ ბავშვებმა. დაფის ერთ მხარეს ჩამოწერეთ | ჯგუფის მიერ მოფიქრებული სიტყვები. დაფის მეორე მხარეს || ჯგუფის მიერ მოფიქრებული სიტყვები. თამაშის ბოლოს დაითვალეთ სიტყვები. გამარჯვებულია ის ჯგუფი, რომელმაც მეტი სიტყვა მოიფიქრა.

	ა
ალი	აივანი
ასო	აუზი
...	...

გარითმვა:

წარმოთქვით სიტყვა, მაგ., „დოლი“. შემდეგ დასვით შეკითხვა:
- რომელი ჰგავს ამ სიტყვას, ბურთი თუ გოლი? (ხელი – სახლი თუ ველი; ფარი – ქოლგა თუ კარი; ბარი – ქურქი თუ ქარი; ფერი – თვალი თუ ქერი; დარი – ჩარჩო თუ ხარი; ქუდი – ტანი თუ კუდი; და ა.შ.)

ძვირფასო კოლეგებო, როგორც მოგეხსენებათ, ამ ასაკის ბავშვებისთვის მნიშვნელოვანია კეთებით სწავლა, რაც ხელს უწყობს მათი მოტივაციის გაზრდას, თანამშრომლობას, დამოუკიდებლად გადაწყვეტილების მიღებას...

გთავაზობთ რამდენიმე ნიმუშს.

წიგნის დამზადება

კოლეგებო, წინასაანბანო პერიოდის დასრულებისას მოსწავლეებს დაამზადებინეთ „დიდი წიგნები“. მოსწავლეებმა წიგნში თავი უნდა მოუყარონ და თემატურად განალაგონ განვლილ თავში („შემოდგომა“) შესწავლილი მასალა. რახან მოსწავლეებმა ჯერ არ იციან წერა, უნდა გამოიყენონ ნახატები.

ამ აქტივობით მოსწავლეები შეძლებენ:

- მიღებული/შესწავლილი ინფორმაციის გააქტიურებას და გამოყენებას;
- არსებულ ცოდნაზე დაყრდნობით თვალსაჩინო მასალის დამოუკიდებლად (მასწავლებლის მცირედი დახმარებით) შექმნას;
- ჯგუფში მუშაობის წესების დაცვას, თანამშრომლობას;
- მოტორიკის განვითარებას (ხატვა, გაფერადება).

ამ ტიპის აქტივობები ხელს შეუწყობს:

- მოსწავლეების ჩართულობას საგაკვეთილო პროცესში;
- საკუთარი ხელით შექმნილი ვიზუალური მასალით სიხარულის განცდას;
- განვლილი მასალის უკეთ გააზრებას;
- ვიზუალურ - სივრცითი ინტელექტის განვითარებას;
- შინაგანი მოტივაციის გაზრდას;
- დამოუკიდებელ აზროვნებას;
- სხვადასხვა საგნის ინტეგრირებას (ქართული ენის ლექსიკა, ხელოვნება, ბუნება).

რესურსი:

ფერადი ფანქრები, მაკრატელი, მოზრდილი ფურცლები (ფერადი ან თეთრი), ლენტი, მშრალი წებო.

კოლეგებო, გაკვეთილის დაწყებამდე უთხარით, რომ ამ გაკვეთილზე მათ უნდა შექმნან „წიგნი“ ბუნებაზე (დაარქვით „ბუნების წიგნი“).

მსვლელობა;

1. შეკითხვების დასმით ჩამოათვლევინეთ მოსწავლეებს წიგნის შემადგენელი ნაწილები (ყდა, ფურცლები...). შემდეგ გაახსენეთ განვლილი თემა „შემოდგომა“. ჩამოათვლევინეთ შემოდგომის ხილი და ბოსტნეული.

2. აუხსენით, რომ უნდა შექმნან „წიგნი“, რომელიც ბუნებას შეეხება და შიგ შევა მათ მიერ ნასწავლი და დახატული ხილი/ბოსტნეული;

3. დაყავით კლასი ჯგუფებად (3 ჯგუფად. თუ კლასი მცირერიცხოვანია, ორ ჯგუფად);

4. პირველ ჯგუფს დაავალეთ „წიგნის“ ყდის გაფორმება.

სასურველია, ყდაზე თითო ან ორი სახეობის ხილი/ბოსტნეული დაიხსატოს. შესაძლებელია, ყდა ფოთლებით ან სხვა დეტალებით დამშენდეს. მთავარია, საქმე განაპილდეს ჯგუფის წევრებზე თანაბრად. დასრულებისას თავად გაანაწილონ ყდაზე ნახატები დასაწებელად;

5. მეორე ჯგუფის მოსწავლეებმა დახატონ ხილი (ვაშლი, მსხალი, ყურძენი, ბრონეული, კომში, ქლიავი...); მესამე ჯგუფის მოსწავლეებმა დახატონ ბოსტნეული (პომიდორი, კიტრი, ბოლოკი, ბადრიჯანი, ბულგარული წინაკა...);

6. შეახსენეთ, რომ ნახატები უნდა გააფერადონ შესაბამის ფრაზე;

7. ყველა მოსწავლემ ცალკე ფურცელზე უნდა დახატოს, შემდეგ გამოჭრას და ნახატი წიგნის შესაბამის გვერდზე დაკრას. ამიტომ შეახსენეთ, რომ ნახატი არც ძალიან დიდი უნდა იყოს და არც ძალიან პატარა;

8. მოსწავლეებმა თავად აირჩიონ დასახატი ობიექტი. თქვენ კი გააკონტროლეთ, ერთი და იგივე არ დახატონ; ნახატები გაანაწილონ სამ-ოთხ გვერდზე;

9. შეახსენეთ, რომ დაწებებისას წიგნის გვერდის მარცხენა მხარეს დატოვონ მინდორი. წიგნის აკინძვისას ამ მინდვრის ზედა და ქვედა ადგილები უნდა გაიხვრიტოს და ლენტით შეიკრას;

10. აკინძული წიგნი გამოდეთ საკლასო ოთახში, თვალსაჩინო ადგილას.

შესაძლებელია მსგავსი „წიგნის“ შექმნა შინაურ და გარეულ ცხოველებსა და ფრინველებზე. თუ ფიქრობთ, რომ დახატვას ვერ შეძლებენ, სთხოვეთ ხელოვნების მასწავლებელს გაუმზადოს მოსწავლეებს ცხოველებისა და ფრინველების კონტურებიანი ნახატები, რომლებსაც ისინი თავად გააფერადებენ და გამოჭრიან.

ჰერბარიუმის შექმნა

გთავაზობთ კიდევ ერთ აქტივობას – შემოდგომის ფერები. შემოდგომაზე, როდესაც ხეებს ფოთლები უნიტლდება და უყვიტლდება, დაავალეთ მოსწავლეებს, მოიტანონ სკოლაში ხის ფოთლები (სასურველია, დაადგინოთ, რომელი ხისაა).

რესურსი: დიდი ფორმატის ფურცელი, წებო.

შეგროვებული ფოთლები დააწყვეთ მაგიდაზე. ერთნაირი ფოთლები ერთად დააწყობინეთ მოსწავლეებს. დაასახელონ, რომელი ხის ფოთლები მოიტანეს. თუ რომელიმე ფოთოლი ბევრია, გული რომ არ დაწყდეთ ბავშვებს, ისე მოვათავსოთ ფორმატზე, რომ დავატიოთ (მაგ. მარაოსავით). შეეცადეთ, ყველა მოსწავლემ მიიღოს მონაწილეობა. თითო მოსწავლემ თითო ფოთოლი მაინც დააწებოს. გამზადებული პლაკატი გამოაკარით თვალსაჩინო ადგილას და დაუსვით მოსწავლეებს შეკითხვები:

1. დაასახელეთ მითითებული ფოთოლი, რომელი ხისაა? რა ფერისაა? რა ფორმისაა? უფრო მრგვალია, თუ მოგრძო?
2. რატომ სცვივა ხეს ფოთოლი? წელიწადის რომელ დროს სცვივა?
3. ჩამოთვალეთ ხეების სახელები;
4. რატომ უნდა მოვუაროთ ხეებს, მცენარეებს?
5. თქვენ თუ გაქვთ ეზოში, სახლში ხეები/მცენარეები? ჩამოთვალეთ.

ანბანის დასრულებისას შესაძლებელია მოსწავლეებს დაახატვინოთ ასოები დიდად, გააფერადებინოთ, გამოაჭრევინოთ და დააწებებინოთ ფოთლების მსგავსად დიდ ფორმატზე. დაასახელებინეთ თითოეული ასო. მათ საკლასო ოთახში საკუთარი ხელით შექმნილი ანბანი ექნებათ.

შესაძლებელია, დაამზადებინოთ მისალოცი ბარათებიც. ერთი თაბახის ფურცელი ერთ ბარათს ეყოფა. მოსწავლეებმა თავად გააფორმონ და დაწერონ ტექსტი.

ანბანისა და ანბანის შემდგომი პერიოდის სამუშაო

წერის რამდენიმე მეთოდი

1. დაფილაციანი გადახერა

დაფილაციან გადახერა უვითარებს მოსწავლეებს ყურადღების უნარს; გადაწყვეტილების დამუკიდებლად მიღების უნარს (მოსწავლემ უნდა წაიკითხოს სიტყვა; დაიმახსოვროს; ჩაწეროს რვეულში სათანადო ადგილას; სიტყვებს შორის გამოტოვოს ორი უჯრა; წინადადების დაწერის შემთხვევაში არ დაავიწყდეს წერტილის დასმა); ხელს უწყობს მოსწავლეებში სუფთად და ლამაზად წერის ჩვევის ჩამოყალიბებას.

ეს დავალება მისცემს მოსწავლეებს შესაძლებლობას მიაღწიონ შემდეგ შედეგებს:

ქართ. დაწყ. (I).14. ინდიკატორები: 1. დამოუკიდებლად წერს სიტყვებს, რომელთა ორთოგრაფიული ხატი მისთვის ნაცნობია; 2. წერს აკურატულად, იცავს კალიგრაფიის საბაზისო პრინციპებს (მანძილს ასოებს, სიტყვებს, სტრიქონებს შორის);

ქართ. დაწყ. (I).15. ინდიკატორები: 1. სიტყვის დაწერამდე ჩუმი ხმით წარმოთქვამს მას (დასაწერ სიტყვას); 2. ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.

მსვლელობა:

მოსწავლეები უნდა მოემზადონ წერისთვის: გადაშალონ რვეულები, მოამზადონ კალმები.

ამასობაში, მასწავლებელი დაფაზე წერს ტექსტს. სასურველია ტექსტი იყოს მოკლე და ნაცნობი (თავდაპირველად რამდენიმე სიტყვა შეიძლება გადავაწერინოთ, შემდეგ თანდათან გართულდეს. გადაიწერონ ანდაზა, ამონარიდი რომელიმე ნასწავლი გაკვეთილიდან, მათთვის ნაცნობი სიტყვებით შედგენილი მოკლე წინადადებები);

მასწავლებელი აკითხებს დაფაზე დაწერილ ტექსტს მთელ კლასს(გუნდურად), შემდეგ ცალკეულ მოსწავლეს აკითხებს;

სვამს შეკითხვას: ბავშვებო ყველა სიტყვის მნიშვნელობა გესმით? (აახსნევინოს მოსწავლეებს. სასურველია მასწავლებელმა გადაამონმოს და მოსწავლეებს, რომლებიც არ აქტიურობენ საგანგებოდ ჰქითხოს სიტყვების მნიშვნელობა. საჭიროების შემთხვევაში მასწავლებელი აუხსნის.);

ამის შემდეგ, მოსწავლეები ჩამოთვლიან წესებს: წერას ვიწყებთ კიდედან; სიტყვებს შორის ორი უჯრა უნდა გამოვტოვოთ; წინადადების ბოლოს წერტილი იწერება; უნდა დავწეროთ ლამაზად და სუფთად;

იწყებონ წერას (დავალების შესასრულებლად გამოიყოს 15 წუთი). წერის დამთავრების შემდეგ იწყება შეცდომების გასწორება.

შეცდომების გასწორება:

შეცდომების გასწორების ორი ვარიანტი შეიძლება გამოიყენოს მასწავლებელმა: 1. შეაგროვოს ნაწერები, გაასწოროს, სწორად გამოუწეროს შეცდომით დაწერილი სიტყვა ან წინადადება, შემდეგ გაკვეთილზე დაურიგოს და გამოაწერინოს. 2. მოსწავლეებმა თავად შეასწორონ თავიანთი ნაწერი.

სასურველია, ძირითადად მეორე ვარიანტი გამოიყენოს მასწავლებელმა.

მოსწავლეებმა წერის დამთავრების შემდეგ უნდა გადაიკითხონ ნაწერი, შეადარონ არსებულ ტექსტს და აღმოაჩინონ(არსებობის შემთხვევაში) შეცდომა(გამოტოვებული ასო, შეცდომით დაწერილი წინადადება). სასურველია მასწავლებელმა წააკითხოს რამდენიმე მოსწავლეს თუ რა შეასწორა მან და რატომ. იკითხოს, აქვს თუ არა ვინმეს მსგავსი შეცდომა დაშვებული. მასწავლებელმა მთელი კლასი უნდა ჩართოს მსჯელობაში. შემდეგ, მასწავლებელმა შეცდომით დაწერილი სიტყვა/წინადადება მოსწავლეს გამოაწერინოს იმავე გაკვეთილზე (ვისაც არ აქვს დაშვებული

შეცდომა მისცეს სხვა დავალება: დახატონ/წაიკითხონ);

შეცდომების გასწორება შეიძლება ნებისმიერი წერითი სამუშაოს შემდეგ ჩატარდეს. მთავარია, ზუსტად განსაზღვროთ, რა ტიპის შეცდომებს გაასწორებენ ბავშვები.

ეს მეთოდი ეხმარება მოსწავლეებს საკუთარი შეცდომის აღმოჩენასა და ადეკვატურად რეაგირებაში; ხელს უწყობს შეცდომების გასწორების უნარის ჩამოყალიბებას, ზრდის მოტივაციას და ავითარებს დამოუკიდებლად სწავლის უნარ - ჩვევებს. უყალიბებს შეცდომებისადმი ადეკვატურ დამოკიდებულებას (შეცდომის დაშვება და მისი შესწორება სასწავლო პროცესის თანამდევი ნაწილია). ამ მეთოდის მეშვეობით მოსწავლე სწავლობს აქტიურად, „კეთებით“. მოსწავლეებს უვითარდებათ ზეპირი და წერითი მეტყველება, თვითშეფასება, ურთიერთშეფასება, თანამშრომლობა.

2. კითხვებზე პასუხი

კითხვებზე - პასუხი მნიშვნელოვანი მეთოდია და მისცემს მოსწავლეებს შესაძლებლობას მიაღწიონ შემდეგ შედეგებს:

ქართ. დაწყ. (1). 13. ინდიკატორები: 1. წერს მარტივ წინადადებებს, ფრაზებს, მცირე ზომის ტექსტებს ნაცნობ თემებზე, გასაგებად გადმოსცემს აზრს; 2. წერილობით პასუხობს მარტივ კითხვებს;

ქართ. დაწყ. (1). 15. ინდიკატორები: 1. ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.

კითხვებზე პასუხი უვითარებს მოსწავლეებს:

- ადეკვატური და კონკრეტული პასუხების მოძიების უნარს;
- ინფორმაციის ამოცნობის უნარს;
- მასწავლებლის მიერ დასმული კითხვების მეშვეობით არსებით საკითხებზე ყურადღების გამახვილების უნარს.
- მაღალი სააზროვნო დონის კითხვები ხელს უწყობს მოსწავლის კოგნიტურ განვითარებას და ჩართულობას სასწავლო პროცესში (კოგნიტური განვითარება გულისხმობს მოსწავლის აზროვნების, შემეცნებითი თუ განსჯითი უნარებისა და ინტელექტუალური შესაძლებლობების განვითარებას).

პირველ კლასში ამ მეთოდის გამოყენება თავდაპირველად, მხოლოდ, ზეპირი სახით უნდა შესრულდეს. შემდეგ (ანბანის შემდეგ პერიოდში) წერილობითაც. მოსწავლის წიგნში ანბანის შემდეგ საკითხავ ნაწილში ყველა გაკვეთილს ახლავს შეკითხვები. ტექსტის შესწავლის შემდეგ მოსწავლებმა ზეპირად უნდა გასცენ შეკითხვებს პასუხი, თუ მასწავლებელი ჩათვლის საჭიროდ, წერილობითაც. მასწავლებელი უნდა დარწმუნდეს, რომ კითხვაც და პასუხიც ყველასთვის გასაგებია. მასწავლებელმა შეიძლება რამდენიმე კითხვაზე გააცემინოს მოსწავლეებს ზეპირი პასუხი, მაგრამ მხოლოდ ერთი - ორი პასუხი დააწერინოს.

მსვლელობა:

გადააშლევინეთ რვეულები და დასვით შეკითხვა, რამდენიმე მოსწავლემ გასცეს პასუხი;

შემდეგ მასწავლებელმა გაიმეოროს ის კითხვა (საჭიროების შემთხვევაში შეკითხვის პერიტორაზი გააკეთოს, რათა მისცეს დასაფიქრებლად საკმარისი დრო ყველა მოსწავლეს, მათ შორის იმათაც, ვისი ტემპიც დაბალია.), რომელზეც მოსწავლეებმა წერილობით უნდა ჩამოყალიბონ პასუხი.

მოსწავლეებმა დამოუკიდებლად უნდა დაწერონ. წერის დროს შეიძლება დასვან კითხვა, აუცილებლად უპასუხეთ;

წერის დასრულებისას წააკითხეთ რამდენიმე მოსწავლეს პასუხები (თუ მცირერიცხოვანი კლასია, წააკითხეთ ყველას).

იკითხეთ, ვის აქვს განსხვავებული პასუხი გაცემული.

არასწორი პასუხის შემთხვევაში სხვა მოსწავლეს შეასწორებინეთ; სთხოვეთ, მოიძიონ ტექსტში სწორი პასუხის დამადასტურებელი წინადადება.

ასეთი ტიპის გაკვეთილს, შეიძლება მთელი საგაკვეთილო დრო დასჭირდეს, რაც გამართლებულია მეთოდის ეფექტიანობით.

3. ლექსიკურ ერთეულებზე დაყრდნობით ტექსტის (წილი და გვ. 3) შედგენა

ლექსიკურ ერთეულებზე დაყრდნობით ტექსტის (წინადადებების) შედგენის მეთოდი ეხმარება მოსწავლეს კონტექსტისათვის ადეკვატური ერთეულების შერჩევისა და გამოყენების უნარის ჩამოყალიბებაში; ლექსიკური მარაგის გამდიდრებაში; სპეციფიკური ტერმინოლოგიის შერჩევა-გამოყენებაში.

ტექსტის შედგენაში იგულისხმება წინადადების შედგენაც. ამ მეთოდს შეიძლება მივმართოთ პირველი კლასის მეორე ნახევრიდან, მას შემდეგ, რაც მოსწავლეს წერა - კითხვა დამოუკიდებლად შეეძლება. მეთოდი ორი სხვადასხვა მიზნით გამოიყენება:

1. ლექსიკური ერთეულების კონტექსტის ადეკვატურად გამოყენება;
2. კონკრეტულ თემასთან დაკავშირებული სიტყვებით მხატვრული და არამხატ-ვრული ტექსტის შექმნისას.

ეს მეთოდი მისცემს მოსწავლეებს შესაძლებლობას გავიდნენ შემდეგ შედეგებზე:

ქართ. დაწყ. (1). 13. ინდიკატორები: 1. წერს მარტივ წინადადებებს, ფრაზებს, მცირე ზომის ტექსტებს ნაცნობ თემებზე, გასაგებად გადმოსცემს აზრს;

ქართ. დაწყ. (1). 14. ინდიკატორები: სათანადოდ იყენებს საგნების, მათი თვისებებისა და მოქმედების გამომხატველ სიტყვებს; სათანადოდ იყენებს სასვენ ნიშნებს წინადადების ბოლოს (წერტილს, კითხვის ნიშანს);

ქართ. დაწყ. (1). 15. ინდიკატორები: 1. გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.

ამ მეთოდის გამოყენებით მოსწავლეები შეძლებენ:

- წერის პროცესში სათანადოდ გამოიყენონ საგნების, მათი თვისებებისა და მოქმედებების გამომხატველი სიტყვები;
- ააგონ მარტივი წინადადებები მასწავლებლის მიერ მიცემული სიტყვებით;
- დაახასიათონ მათვის ნაცნობი ადამიანები და მოვლენები;
- ტექსტის შედგენისას გამოიყენონ ახლად შესწავლილი სიტყვები და ფრაზები;
- თანმიმდევრულად გადმოსცენ ფაქტები, მოვლენები;
- შესაფერისი ლექსიკის გამოყენებით შეადგინონ მარტივი დარგობრივი ტექსტები (კლიმატის აღნერა, გეოგრაფიული გარემოს აღნერა, წელიწადის რომელიმე დროის აღნერა და სხვ.);
- სხვადასხვა საგანში შეძენილი ცოდნის საფუძველზე შექმნან მცირე ზომის თხზულება (მაგ., „შემოდგომა“, „შინაური ცხოველები“ და სხვ.)

1. ლექსიკური ერთეულების გამოყენება კონტექსტის ადეკვატურად

მეთოდის ეს ვარიანტი გულისხმობს, რომ მოსწავლეებმა უნდა შეადგინონ წინადადებები უკვე ნასწავლი და დამუშავებული სიტყვებით.

მსვლელობა:

მასწავლებელი დაფაზე წერს მოსწავლეებისათვის უკვე ახსნილ, ნასწავლ ლექსიკურ ერთეულებს.

მოსწავლეებმა უნდა შეადგინონ წინადადებები დამოუკიდებლად, რისთვისაც ეძლევათ გარკვეული დრო.

წერის დასრულების შემდეგ მასწავლებელი წააკითხებს მოსწავლეებს მათ მიერ შედგენილ წინადადებებს;

მასწავლებელი მისცემს შესაძლებლობას მოსწავლეებს გამოხატონ თავიანთი აზრი თანაკლასელის მიერ შედგენილ წინადადებაზე (მომენტი, არ მომენტი – ახსნან თავიანთი მოსაზრება) და თავადაც გააკეთებს კომენტარებს მოსწავლეების მიერ შესრულებულ სამუშაოზე.

ამ მეთოდის გამოყენება მიზანშეწონილია პირველკლასელებთან მას შემდეგ, რაც მოსწავლეები წერა-კითხვას დამოუკიდებლად შეძლებენ. მანამდე, სასურველია წინადადებები ზეპირად

შეადგინონ. აუცილებლად უნდა გაითვალისწინოთ მათი შესაძლებლობები: დავიწყოთ მარტივი დავალებით (მაგ., შეადგენინეთ ერთი - ორი წინადადება) და თანდათან გაართულეთ.

კონკრეტულ თემასთან დაკავშირებული სიტყვებით მხატვრული და არამხატვრული ტექსტის შექმნა.

მსვლელობა:

- წერის დაწყებამდე მოსწავლეები მასწავლებლის დახმარებით შეარჩევენ თემას და დაფაზე ჩამოწერენ ამ თემასთან დაკავშირებულ სიტყვებს;
- მოსწავლეები ამ სიტყვების გამოყენებით წერენ ინფორმაციულ ან აღწერით ტექსტს;
- ინფორმაციული ტექსტის შესაქმნელად მასწავლებელი სთხოვს, გაიხსენონ სხვა საგნებში მიღებული ცოდნაც (მაგ., ბუნებისმეტყველებაში, ხელოვნებაში, მუსიკაში, მათემატიკაში; გააჩნია თემას);
- აღწერითი ტექსტის შექმნისას კი მასწავლებელი სთხოვს მათ აღწერონ საგანი და დაურთონ თავიანთი გამოცდილება (ის, რაც თავად უნახავთ, გაუგონიათ) და დამოკიდებულება(მოსწონთ, არ მოსწონთ, უყვართ...).

ზეპირი შემაჯამებლები

ძვირფასო კოლეგებო, ძალიან მნიშვნელოვანია ზეპირი მეტყველების უნარის განვითარება მოსწავლეებში. ამისთვის აუცილებელია მივცეთ მათ შესაძლებლობა იმეტყველონ, მოყვნენ, აღწერონ, გამოხატონ თავისი აზრი, ემოცია.

გთავაზობთ სამი ტიპის ზეპირი შემაჯამებელი გაკვეთილის ნიმუშს: 1. შემაჯამებელი რომელიმე თავის (მაგ., „გაზაფხულის შემოსვლა“, „ბუნების შვილები“, „ფრინველები და ცხოველები ლექსებსა და მოთხოვნებში“, „ოთხი დრო“, „ცა და მიწა“) დასრულებისას; 2. პრეზენტაცია კონკრეტულ თემაზე; 3. აღწერა.

სასურველია შემაჯამებელს დაწყვილებული გაკვეთილი დაუთმოთ.

მოსალოდნელი შედეგები:

ქართ. დაწყ. (1).1. ინდიკატორები: 1. გასაგებად გამოხატავს სათქმელს; 2. გადმოსცემს ფაქტებს; 3. ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;

ქართ. დაწყ. (1).2. ინდიკატორები: 1. აკავშირებს ერთმანეთთან ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას;

ქართ. დაწყ. (1).5. ინდიკატორები: 1. მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს...).

ამ ტიპის დავალებები უვითარებს მოსწავლეებს: ფანტაზიის, წარმოსახვის, დაკვირვების, დამახსოვრების, საკუთარი აზრის გადმოცემის უნარებს;

**გთავაზობთ ერთ-ერთი თავის („გაზაფხულის შემოსვლა“) შემდეგ
შესასრულებელ ზეპირ შემაჯამებელს:**

ამ თავის დასრულების შემდეგ მოამზადეთ რამდენიმე კითხვა, რომლებიც ამ თავიდან დასკვნის გამოტანის საშუალებას მისცემს მოსწავლეებს. კითხვების შედგენისას გამოიყენეთ საანბანე პერიოდში განვლილი მასალაც; წინასწარ გამზადებული გქონდეთ პატარა ბარათებზე დაწერილი დასახატი საგანი (მაგ., ია, გვირილა, ყაყაჩო, მერცხალი, ბეღურა, კოდალა, ოფოფი, ფოთლოვანი ხე - მუხა, წინვოვანი ხე - ნაძვი). ბარათები ჩაყარეთ კალათაში ან ყუთში; მოსწავლეებს უნდა ჰქონდეთ სახატავი ფურცლები და ფერადი ფანქრები.

მსვლელობა:

დასვით შეკითხვები. ამას 10 15 წუთი დაუთმეთ:

- რა ემართება ბუნებას გაზაფხულზე? (იღვიძებს, ხეებს ფოთლები გამოსდის, ყვავილები იშლება...)
- როდის იღვიძებს ბუნება? (თებერვალში. გაახსენეთ ლექსი; „თებერვალი დადგაო...“)
- ბავშვებო, გაზაფხულის რომელ თვეში იქარგება ყვავილებით მთა და ბარი? (აპრილში. გაახსენეთ ლექსი: „თებერვალი ბერავდაო...“)
- დაასახელეთ მინდვრის ყვავილები(ია, ყაყაჩო, გვირილა..., აღწერონ).
- რა ემართებათ ფოთლოვან ხეებს გაზაფხულზე?(გამოსდით ხასხასა, მწვანე ფოთლები) ჩა-მოთვალეთ ისინი (მუხა, ჭადარი, ნეკერჩხალი, ტირიფი...).
- რას ვუნოდებთ წინვოვან ხეებს? რატომ?(მარადმწვანეს. მათ წინვები არ სცვივათ და ზამთარშიც მწვანე ფერი აქვთ) ჩამოთვალეთ (ნაძვი, ფიჭვი).
- როგორ იქცევიან ჩიტები გაზაფხულის დადგომისთანავე?(ბუდეს იკეთებენ)
- რომელი ფრინველი გვახარებს გაზაფხულის შემოსვლას?(მერცხალი)ჩამოთვალეთ სხვა ფრინველებიც (ოფოფი, კოდალა, ბელურა...).
- ჩამოთვალეთ გაზაფხულის თვეები.
- შეადარეთ ერთმანეთს გაზაფხული და შემოდგომა. მასწავლებელი დაწერს დაფაზე ორ სიტყვას „შემოდგომა“ და „გაზაფხული“. მოსწავლები რიგ-რიგობით დაასახელებენ ჯერ შემოდგომის დასახასიათებელ სიტყვებს (ბევრი ხილია, ფრინველები მიფრინავენ თბილ ქვეყნებში, ხეებს ფოთლები სცვივა, გრილა...), შემდეგ - გაზაფხულის (ბუნება იღვიძებს, ხეებს ფოთლები გამოსდის, ფრინველები მოფრინავენ თბილი ქვეყნებიდან და იკეთებენ ბუდეს, მინდვრები ყვავილებით ირთვება, მზე ანათებს და თბილა...). საჭიროების შემთხვევაში მასწავლებელი კითხვებით დაეხმარება მოსწავლეებს.

- გიყვართ გაზაფხული? რატომ?

ამის შემდეგ ამოაღებინეთ თითოეულ მოსწავლეს კალათიდან ბარათი (ვისაც რა შეხვდება, ის დახატოს). მიეცით ინსტრუქცია: ბავშვებო, ამოიღეთ კალათიდან ბარათი, წაიკითხეთ. დახატეთ ის, რაც წერია ბარათზე, გააფერადეთ.

თუ კლასში ბევრი მოსწავლეა შესაძლებელია განმეორდეს ნახატი. მთავარია დასახატი საგანი იყოს ნაცნობი მოსწავლეებისთვის. ყველამ მიაწეროს ნახატს სახელი. განუსაზღვრეთ დრო (15 წთ.);

ხატვის დასრულებისას გამოიძახეთ თითოეული მოსწავლე (თუ ორი ერთნაირი ნახატია, ორივე გამოვიდეს) დაფასთან. წარადგინონ დახატული აღწერონ. აუცილებლად დაუკავშირონ გაზაფხულს. შეახსენეთ რომ ის, რაც მათ დახატეს გაზაფხულს ეხება. საჭიროების შემთხვევაში შეეშველეთ შეკითხვებით.

თემატური პრეზენტაცია

შეარჩიეთ რამდენიმე თემა: მაგ., „ჩემი ოჯახი“, „ჩემი მეგობარი“, „ავტოპორტრეტი“. დაწერეთ სამივე თემა დაფაზე. მოსწავლეებს უნდა ჰქონდეთ სახატავი ფურცელი და ფანქრები.

მსვლელობა:

გაუნაწილეთ მოსწავლეებს თემები. მათ უნდა შექმნან ამორჩეული თემის შესაფერისი ნახატი (დახატონ ოჯახის ნევრები; თავისი მეგობარი; ავტოპორტრეტი); დრო 15 წთ.

დასრულების შემდეგ გამოიძახეთ დაფასთან მოსწავლეები, რომლებსაც ერთნაირი თემა აქვთ. გამოაკარით დაფაზე მათი ნახატები და სთხოვეთ მოსწავლეებს რიგ-რიგობით მოუთხრონ კლასს ვინ დახატეს და რა შეუძლიათ მოყვნენ მათ შესახებ („ოჯახი“ - უნდა დაასახელონ ოჯახის ნევრები, მიუთითონ ნახატზე ვინ ვინ არის, დაახასიათონ ისინი; დაასახელონ მეგობარი და დაახასიათონ, აღწერონ; დაახასიათონ და აღწერონ თავიანთი თავი).

აღწერა

მომზადებული გქონდეთ სხვადასხვა შინაარსის მქონე რამდენიმე თვალსაჩინოება (პლაკატები, სურათები, რომლებზეც გამოსახული იქნება მათთვის ნაცნობი საგნები, სიუჟეტები. შესაძლებელია წინასაანბანო პერიოდში გამოყენებული აღსანერი თვალსაჩინოების გამოყენებაც). გაკვეთილის დაწყებისას გამოაკარით კლასში. თუ კლასი მცირერიცხვანია, სჯობს თითოეულ მოსწავლეს სხვადასხვა ნახატი შეხვდეს. მოსწავლეებს ევალებათ გამოვიდნენ და რაც შეიძლება ზუსტად აღწერონ ის, რაც ნახატზე/პლაკატზეა გამოსახული: ჩამოთვალონ ნახატზე გამოსახული საგნები; მათი მოქმედებები და მდებარეობა (მარჯვნივ, მარცხნივ, ზევით, ქვევით, შუაში); ფერები; რაოდენობა.

რუბრიკის შეფასების კრიტერიუმები

მიმართულება ზეაპონიუმის გადაწყვეტილება

აღნირა

1. ასახელებს ილუსტრაციაზე გამოსახულ საგნებს და მათ მოქმედებებს; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
2. ასახელებს საგნების მდებარეობას (წინ, უკან, მარჯვნივ, მარცხნივ, ზემოთ, ქვემოთ, შუაში), ზომას, რაოდენობას, ფერებს; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
3. მეტყველებს გაბმულად, მკაფიოდ და გასაგებად. (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).

თხრობა

1. გადმოსცემს ამბავს თანმიმდევრულად; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით)
2. თხრობისას ლექსიკურ ერთეულებს იყენებს ადეკვატურად; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
3. მეტყველებს გაბმულად, მკაფიოდ და გასაგებად. (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).

მიმართულება კითხვა

ხმაგაღალი კითხვა

1. კითხულობს ხმამაღლა (ასო-ასო, მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით); (კარგად, საშუალოდ, სუსტად).
2. ხმამაღლა კითხვისას სწორად მონიშნავს წინადადების საზღვრებს ტექსტში, იცავს ინტონაციას; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
3. აგრძელებს სხვის მიერ დაწყებულ კითხვას სათანადო ადგილიდან. (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).

ჩუმი კითხვა

1. ამოიცნობს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (ვინ, სად, როდის, რამდენი, როგორ...); (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით)
2. აკავშირებს ერთმანეთთან ტექსტში მოცემულ ინფორმაციას; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით)
3. გამოაქვს დასკვნა ნაწარმოებიდან (ეს კარგი საქციელია, უნდა იყო მეგობრული...); (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით)
4. გამოხატავს დამოკიდებულებას ნაწარმოების, პერსონაჟის მიმართ. (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით)

მიმართულება ნერა

ასოებისა და სიტყვების გამოწერა

1. ხელის სწორი მოძრაობით წერს ანბანის ყველა ასოს შესაბამისი მიმართულებით; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
2. წერს აკურატულად, იცავს მანძილს ასოებს, სიტყვებს შორის; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
3. აღწერს თითოეული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).

ნაცონი ლექსიკური ერთეულებით წინადადებების შედგენა

1. წერს მარტივ წინადადებებს და იცავს მანძილს ასოებსა და სიტყვებს შორის; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
2. წერის პროცესში სათანადო იყენებს საგნების, მათი თვისებებისა და მოქმედების გამომხატველ სიტყვებს; (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).
3. ადეკვატურად იყენებს წინადადებაში მითითებულ ლექსიკურ ერთეულებს. (დამოუკიდებლად, მითითებით, დახმარებით).

სანიმუშო გაკვეთილები

წინასაანბანო პერიოდი

თემა – შემოდგომა (2 სტ)

I საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; საგნების დასახელება; ადამიანების მოქმედებების ამოცნობა; ფერების დასახელება;

დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი სიტყვის ბგერებად დაშლა და მოსმენილი ბგერებით სიტყვის შექმნა; ხაზების გამოწერა ბადემი (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი სხვადასხვა ხილით), დაფა, ცარცი, ფერადი ფანქერები, სახატავი ფურცლები.

ლექსიკური მარაგი: კალათა, ურიკა, ვაზი, ვენახი, რთველი, მტევანი, „მზიანი დარია“, „ცდილობს, მოწყვიტოს“, მარჯვნივ, მარცხნივ, მუავე, ტკბილი.

1. შესავალი (5 წთ)

ძვირფასო კოლეგებო, დაუსვით შეკითხვები მოსწავლეებს და შეეცადეთ, ყველა ჩართოთ ამ აქტივობაში.

- წელიწადის რა დროა ახლა?
- წელიწადის ამ დროს ცივა, ცხელა თუ თბილა?
- დღეს დარია თუ ავდარია?
- როგორ გვაცვია შემოდგომაზე? (თბილად, ხალვათად).

2. აღწერა (10-15 წთ)

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გადაფურცლონ სავარჯიშოების რვეული სათანადო გვერდზე და დაუსვით შეკითხვები:

- ვის ხედავთ ნახატზე?
- რამდენი ბავშვია? რამდენი უფროსი? რამდენი ხეა?
- რას აკეთებენ ბავშვები?
- ხეებს რა ასხია?
- ბავშვები რაში აწყობენ ვაშლს?
- რა არის ვაზი?
- ვაშლის ხეები მარჯვნივ ხატია თუ მარცხნივ? ვაზი?
- როგორი ამინდია?
- როგორ ფიქრობთ, წელიწადის რომელი დროა ნახატზე? როგორ მიხვდი?

შესთავაზეთ მოსწავლეებს, იქნებ რომელიმემ დამოუკიდებლად აღწეროს სურათი. შეაქეთ.

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გამოხატონ თავიანთი აზრი. დაუსვით შეკითხვები:

- გიყვართ ხილი? გარდა ვაშლისა და ყურძნისა, რომელი ხილი იცით? ამათგან რომელი უფრო გემრიელია?
- წელიწადის რომელი დრო გიყვართ ყველაზე მეტად, შემოდგომა თუ ზამთარი? რატომ?
- ვისაც სურვილი ექნება, მოაყოლეთ ამბავი რთველთან, ხილთან, სოფელთან, წელიწადის დროსთან დაკავშირებით. შეაქეთ.

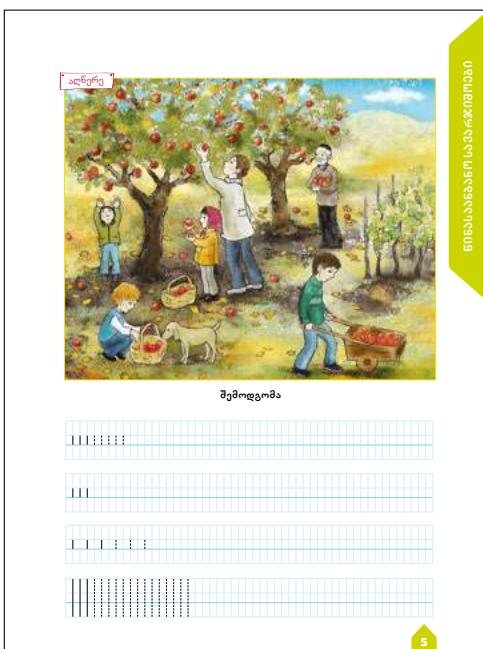
3. გაარითმინეთ:

თქვენ დაასახელეთ სიტყვა (მაგალითად, ბალი) და ორი ვარიანტიდან შეარჩევინეთ რომელი უფრო ჰგავს ბგერებით (ატამი თუ მსხალი?). ასევე: სიტყვა „ხაზი“, ვარიანტები: ყურძენი, ვაზი. სიტყვა „ველი“, ვარიანტები: რთველი, კალათა, ხელი.

4. ხატვა (5 წთ)

დაახატვინეთ მოსწავლეებს ხილი (ვაშლი, მსხალი, ყურძენი, საზამთრო...) ან ფოთლები.

თვითონ გადაწყვიტონ, რისი დახატვა სურთ. აუცილებლად გააფერადონ. დასრულებისას შეაგროვეთ ნახატები. თუ ვერ მოასწრებენ დახატვას, დაავალეთ, სახლში დაასრულონ.



II საათი

1. შესავალი (5-10 წთ)

ნახატები გამოფინეთ. მოსწავლეებმა აღწერონ, რაც დახატეს. დაასახელონ საგანი, აღნიშნონ ფორმა, ფერი, ზომა, გემო, რაოდენობა. მაგ.: ეს ვაშლია. ვაშლი დიდია, მრგვალი, წითელი, ტკბილი.

აუცილებლად შეაფასეთ. გასახალისებლად გაიხსენეთ გამოცანებიც: „გარეთ – ატლასი, შიგნით – ათასი“ (ბრონქული). „ასი, ასი, ასლამაზი, ასი კაბა მაცვია, აბრეშუმის ქოჩორი თავზე გადამვარცხნია“ (სიმინდის ტარო).

2. ბგერა, ასო, სიტყვა (15 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, გავიხსენოთ სიტყვები შემოდგომასთან დაკავშირებით.

ყველა მოსწავლე ჩართეთ. ყველამ უნდა თქვას ერთი სიტყვა მაინც. შემდეგ ამოარჩიეთ ყველაზე მოკლე სიტყვა და ბგერებად დააშლევინეთ მოსწავლეებს. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი გამოყოს ბგერები (მაგალითად, ბ/ა/ლ/ი). თითოეული სიტყვის წარმოქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბგერაა ამ სიტყვაში. ეს სიტყვა დაფაზე დაწერეთ და მიუთითეთ დაწერილ სიტყვაზე. შემდეგ შეამოწმეთ და მათთან ერთად დათვალეთ ასოები. მიაქცევინეთ ყურადღება: რამდენი ბგერაც წარმოთქვეს, იმდენივე ასო წერია დაფაზე. შემდეგ, პირიქით, სიტყვა ბგერებად წარმოთქვით, ხოლო მოსწავლემ უნდა შეაერთოს და სიტყვა შექმნას.

მოსწავლეებმა უნდა განასხვაონ ბგერისა და ასოს მიმართება და უნდა გააცნობიერონ, რომ გარკვეული ბგერებით/ასოებით სიტყვების შექმნა შეიძლება. თუ სიტყვას ვამბობთ, ბგერები გვესმის. ნაწერში კი ასოებია და მალე ჩვენ მათ შესწავლას დავიწყებთ. შეეცადეთ, თამაშის სახე მისცეთ ამ აქტივობას. შეასრულებინეთ სახალისო აქტივობა: დაასახელონ, რომელი ხილი იწყება „ა“ ბგერაზე (ატამი, ალუჩა, ალუბალი, ასკილი, ანანასი...).

3. წერა – 10 წთ

გაავლეთ დაფაზე ვერტიკალური ხაზები (მოკლე და გრძელი). გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებასა და სიღიღეზე (მოკლე, გრძელი).

ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ვერტიკალურ ხაზებს და დაიწყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზს შეამჩნევთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

თემა – სკოლა (2 სთ)

I საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ

საშუალებებს (ჟესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბეგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბეგერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; საგნების დასახელება და მათი განლაგების (წინ, უკან, ზევით, ქვევით, მარჯვნივ, მარცხნივ) დადგენა; ადამიანების მოქმედებების ამოცნობა; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი სიტყვის ბეგერებად დაშლა და მოსმენილი ბეგერებით სიტყვის შექმნა; ვერტიკალური ხაზების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: მერხი, თანაკლასელი, საკლასო ოთახი, დერეფანი, ბიბლიოთეკა, პირველი კლასი, სასკოლო ნივთები, საგანი, ყდა, ილუსტრაცია.

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (კედელზე გამოკრული ნახატებიანი ან-ბანი, პლაკატი/სასკოლო ნივთების ცალკეული ნახატი/საკლასო ოთახში არსებული სასკოლო ავეჯი...), დაფა, ცარცი, ფერადი ფანქრები, სახატავი ფურცლები.

1. შესავალი (5 წთ)

კოლეგებო, მისალმების შემდეგ დაუსვით შეკითხვები მოსწავლეებს და შეეცადეთ, ყველა ჩართოთ ამ აქტივობაში.

- ბავშვებო, შემახსენეთ, თქვენ რომელ კლასში ხართ?
- წელიწადის რა დროს იწყება სწავლა?
- რამდენი ბავშვია ჩვენს კლასში? – რამდენი გოგონაა? რამდენი ბიჭი?
- რამდენსართულიანია ჩვენი სკოლა? თქვენ რომელ სართულზე ხართ?

2. აღწერა (10-15 წთ)

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გადაფურცლონ სავარჯიშოების რვეული სათანადო გვერდზე და დაუსვით შეკითხვები:

- ვის ხედავთ ნახატზე?
 - რამდენი ბავშვია? რამდენი უფროსი? რამდენი მერხია?
 - რას აკეთებენ ბავშვები?
 - რას აკეთებს მასწავლებელი?
 - რა უდევთ ბავშვებს მერხზე?
 - რა კიდია დაფაზე?
 - ფანჯარა მარჯვნივ არის თუ მარცხნივ?
 - რა დევს მასწავლებლის მაგიდაზე?
 - როგორ ფიქრობთ, რა გაკვეთილი უტარდებათ ნახატზე
მოსწავლეებს? როგორ მიხვდით?

შესთავაზეთ მოსწავლეებს, იქნებ რომელიმემ დამოუკ-

იდებლად აღწეროს სურათი. შემდეგ აღწერონ თავიანთი საკლასო ოთახი. შეაქეთ.

სთხოვეთ ძოსხავლებს, გაძოხატობ თავიახთი აზრი.
დაუსვით შეკითხვები:

- მოგხოხთ სკოლაში სიარული? რა მოგხოხთ ყველაზე მეტად სკოლაში? რატომ?
 - რა ჰქვია შენს გვერდით მჯდომ თანაკლასელს?
 - რომელია თქვენი საყვარელი წიგნი? ზღაპარი?



სკოლა

The image shows four rows of handwriting practice lines. Each row consists of a solid blue horizontal line at the top, a dashed blue horizontal line in the middle, and a solid blue horizontal line at the bottom. The first two rows feature vertical blue lines on the left side: the first row has three short vertical lines with small dots between them, and the second row has six short vertical lines with small dots between them. The last two rows are blank, providing space for handwriting practice.

7

3. Եադիքա (8 նշ)

დაახატვინეთ მოსწავლეებს მასწავლებელი, თანაკლასელი, საკუთარი თავი ანუ ავტოპორტრეტი, სკოლა, საკლასო ოთახი...

თვითონ გადაწყვიტონ, რისი დახატვა სურთ. აუცილებლად გააფერადონ. დასრულებისას შეაგროვეთ ნახატები. თუ ვერ მოასწრებენ დახატვას, დაავალეთ, სახლში დაასრულონ.

4. დიდაქტიკური ლექსი (7 ნო)

გთავაზობთ გურამ კობერიძის ორსტრიქონიან საპავშვო ლექსის: „ნარწერა სამ კითხველოში“

დამსვრელი ყდის თუ ყუისა,
ნიგნებთან ყველა ტყუისა.

ეს პატარა ლექსი წაუკითხეთ, აახსნევინეთ სიტყვები. სავარაუდოდ არ ეცოდინებათ სიტყვა „ყუა“, აუხსენით: ყუა არის ზოგიერთი საგნის სქელი კიდე, მაგალითად, პურის ყუა, მჭადის, ყველის სქელი კიდე. ამ შემთხვევაში, წიგნის ორივე ყდის შემაერთებელი ნაწილი იგულისხმება. ამასაც ყუა ჰქვია. ჯერ თქვით ზეპირად პირველი სტრიქონი და გაამეორებინეთ, მერე – მეორე. ამის შემდეგ ორივე სტრიქონი ერთად თქვან. იკითხეთ: ვინ იტყვის ლექსს დამოუკიდებლად? მსურველს აუკილებლად ათქმივინეთ და შეაქით.

ესაუბრეთ, როგორ უნდა მოეპყრას წიგნებს მკითხველი.

|| ୬୩

1. შესავალი (5-10 წთ)

ნახატები გამოფინეთ. მოსწავლეებმა აღწერონ, რაც დახატეს. დაასახელონ საგანი, აღწერონ, დაახასიათონ. მაგ.: ეს ჩემი სკოლააა. სკოლა ორსართულიანია. წინ ეზო აქვს, სადაც ხეგბია.

აუცილებლად შეაფასეთ. (შეფასების დროს უნდა აღნიშნოთ რა მოგეწონათ. ძალიან კორექტულად უნდა უთხრათ, რა უნდა გამოასწორონ).

2. ბგერა, ასო, სიტყვა (15 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, გავიხსენოთ სიტყვები სკოლასთან დაკავშირებით.

ყველა მოსწავლე ჩართეთ. ყველამ უნდა თქვას ერთი სიტყვა მაინც. შემდეგ ამოარჩიეთ ყველაზე მოკლე სიტყვა და ბგერებად დააშლევინეთ მოსწავლეებს. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მათ კი გამოყონ ბგერები (მაგალითად, დ/ა/ფ/ა). თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბგერაა ამ სიტყვაში. ეს სიტყვები დაფაზე დაწერეთ და მიუთითეთ დაწერილ სიტყვაზე. შემდეგ შეამოწმეთ და მათთან ერთად დათვალეთ ასოები. შემდეგ, პირიქით, სიტყვა ბგერებად წარმოთქვით, ხოლო მოსწავლემ უნდა შეაერთოს და სიტყვა შექმნას.

მოსწავლეებმა უნდა განასხვაონ ბგერისა და ასოს მიმართება და უნდა გააცნობიერონ, რომ გარკვეული ბგერებით/ასოებით სიტყვების შექმნა შეიძლება. წინა გაკვეთილზე თქვენ განუმარტეთ ასოსა და ბგერის სხვაობა (თუ სიტყვას ვამბობთ, ბგერები გვესმის. ნაწერში კი ასოებია). გამოიკითხეთ, ვის ახსოვს ეს სხვაობა. კითხვებით დაეხმარეთ. შეახსენეთ, გაიმეორეთ წინა გაკვეთილზე მიცემული განმარტება.

შეასრულებინეთ სახალისო აქტივობა: დაასახელონ თქვენ მიერ შერჩეულ ბგერაზე დაწყებული სიტყვები, რომლებსაც საკლასო ოთახში ხედავენ (მაგალითად, რომელი სიტყვა იწყება „დ“, „მ“, „ნ“, „რ“ ბგერებზე? – დაფა, მერხი, წიგნი, რვეული).

უკვე დასახელებულ სიტყვათაგან შეარჩიეთ 3-4 მოკლე სიტყვა, ჩამოწერეთ დაფაზე და სთხოვეთ მოსწავლეებს, დაითვალონ. შემდეგ ამოარჩიეთ ყველაზე მოკლე სიტყვები (2) და ბგერებად დააშლევინეთ. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი დაასახელოს ბგერები. თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბგერაა ამ სიტყვაში. მიუთითეთ დაფაზე დაწერილ სიტყვაზე. შემდეგ შეამოწმეთ და მათთან ერთად დათვალეთ ასოები. შემდეგ, პირიქით, სიტყვა ბგერებად წარმოთქვით, ხოლო მოსწავლემ უნდა შეაერთოს და სიტყვა შექმნას.

მოსწავლეებმა უნდა განასხვაონ ბგერა და ასო და კიდევ ერთხელ გააცნობიერონ, რომ გარკვეული ბგერებით/ასოებით სიტყვების შექმნა შეიძლება.

3. წერა (10 წთ)

დაწერეთ დაფაზე რვეულში მოცემული გამოსაწერი ნიმუში. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (ზემოდან ქვემოთ),

ბადის რომელ წარმოშობის ინერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს და დაინყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზს შეამჩნევთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

ცოდნის განმარტივება (ლექსიკა, მოტორიკა, ფონოლოგია) (1 სო)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/

- პასუხობს შეკითხვებს);
 - ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
 - ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).
3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;
- მკაფიოდ გამოთქვამს ბეგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
 - ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
 - პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
 - მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
 - იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
 - მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.
4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;
- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
 - მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).
- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბეგერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; წარმოთქმულ სიტყვაში პირველი ბეგერის ამოცნობა; მოსმენილი სიტყვის ბეგერებად დაშლა და მოსმენილი ბეგერებით სიტყვის შექმნა; ვერტიკალური ხაზების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (ავეჯის, ჭურჭლისა და სასკოლო ნივთების პლაკატები), დაფა, ცარცი.

1. შესავალი (5 წთ)

მისალმების შემდეგ მოსწავლეებს ჩამოათვლევინეთ ავეჯი, ჭურჭელი და სასკოლო ნივთები. ამისათვის მოსწავლეები დაყავით სამ ჯგუფად. პირველმა ჯგუფმა დაასახელოს ავეჯი, მეორემ – ჭურჭელი, მესამემ – სასკოლო ნივთები.

2. სიტყვები პირველი ბეგერის ამოცნობა (10 წთ)

დაფაზე გამოკრულია ავეჯის, ჭურჭლისა და სასკოლო ნივთების პლაკატები: გუნდურად ამოიცნონ ავეჯის/ჭურჭლის/სასკოლო ნივთების აღმნიშვნელი სიტყვები. შემდეგ კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ გამოკრულ ნახატებს, ინდივიდუალურად ამოიცნონ, რა ხატია, დაასახელონ პირველი ბეგერა. შეძლებისდაგვარად ყველა ჩართეთ აქტივობაში. მათ მიერ დაასახელებული სიტყვებიდან ამოირჩიეთ რამდენიმე და დაწერეთ დაფაზე (მაგალითად: დაფა, სკამი, ქვაბი). სასურველია, ნაცნობი და ერთ ან ორმარცვლიანი სიტყვები იყოს. დაწერილ სიტყვებშიც (დაფასთან გამოიყვანეთ ბავშვები) თითო დაადონ პირველ ასოს. ამ აქტივობაში ყველა უნდა ჩაერთოს.

კიდევ ერთხელ განუმარტეთ: ბეგერა ითქმის, ასო იწერება. დაუსვით შეკითხვა:

– რამდენი ასოა პირველ, მეორე, მესამე და ა.შ. სიტყვაში?

შემდეგ იკითხეთ:

– რა უნდა იყოს პირველი ბგერა, სიტყვა რომ გამოვიდეს? ჩამოთვალეთ: -აფა, -ოვზი, -კამი (დაფა, კოვზი, სკამი).

3. წერა (10 წთ)

გადაშალონ რვეულები და გამოწერონ წინა გაკვეთილებზე გამოწერილი მოკლე და გრძელი ვერტიკალური ხაზები, თითო ხაზი.

ყოველი აქტივობის შემდეგ შეაქეთ და შეაფასეთ. მაგ.: – ნიკა, ძალიან მომწონს შენი ხაზები, ყოჩალ! მიაქციე ყურადღება, არ გასცდეს შუა უჯრას.

4. თამაში (5 წთ)

ბოლო ხუთი წუთი დაუთმეთ თამაშს. მოსწავლეები ჯერჯერობით კარგად არ იცნობენ ერთ-მანეთს და ზოგჯერ ყველას სახელიც კი არ ახსოვთ. თანაკლასელების სახელების ადვილად დასამახსოვრებლად შეგიძლიათ სახალისო თამაში შესთავაზოთ. დააყენოთ მნირივში, პირველმა მოწაფემ თქვას თავისი სახელი. მეორემ გაიმეოროს და დაამატოს თავისი. მესამემ გაიმეოროს ორივეს სახელი და დაამატოს თავისი და ა.შ. ბოლო მოსწავლე, თუ იქნება ყურადღებით, აუცილებლად დაასახელებს ყველას სახელს. ასეთი მხიარული და სასარგებლო აქტივობით დასრულდება გაკვეთილი. ეს აქტივობა ყურადღების, მოსმენის, მოთმინების უნარებს ავითარებს.

თემა – შინაური ცხოველები და ფრინველები (2 სთ)

I საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (ჟესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების

გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღნერა; შინაური ცხოველების, ფრინველების და მათი ნაშიერების დასახელება; შინაურ ცხოველთა და ფრინველთა ფერების და საფარველის დასახელება; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი/გაგონილი სიტყვის ბგერებად დაშლა და მოსმენილი ბგერებით სიტყვის შექმნა; ჰორიზონტალური და კუთხოვანი ხაზების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: ძროხა – ხბო, ბოროლა; ღორი – გოჭი; თხა – ციკანი, თიკანი; ცხვარი – ბატკანი, ბეკეკა; ქათამი – დედალი – წინილა; ბატი – ჭუჭული; იხვი – ჭუჭული; ინდაური – ჭუკი; საკენკი; სალაფავი; ბუმბული; ფრთა; რქა.

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი შინაური ცხოველებით/ფრინველებით), დაფა, ცარცი, ფერადი ფანქრები, სახატავი ფურცლები.

1. შესავალი (5 წთ)

კოლეგებო, მისალმების შემდეგ მოსწავლეებს დაუსვით შეკითხვები და შეეცადეთ, ყველა ჩართოთ ამ აქტივობაში:

– გყავთ თუ არა შინაური ცხოველი სახლში? (სავარაუდოდ დაასახელებენ ძალლს, კატას, რაიმე ფრინველს: ქათამს, ბატს ან იხვს. ვინც სოფელში ცხოვრობს – ძროხას, ღორს, ცხენს...).

– რა ჰქვია თქვენს „მეგობარს“? (მოსალოდნელია, უმეტე-სად, ძალლის სახელები: „ბომბორა“, „მურა“...)

– რომელი ცხოველი გინდათ, რომ გყავდეთ?

– მოუვლით თუ არა მათ? როგორ?

2. აღნერა თქვენი დახმარებით (10 წთ)

ამის შემდეგ გადააშლევინეთ რვეული, დააკვირდნენ ნახატს და თქვენი კითხვების დახმარებით დაასახელონ ცხოველები, ფრინველები და საგნები.

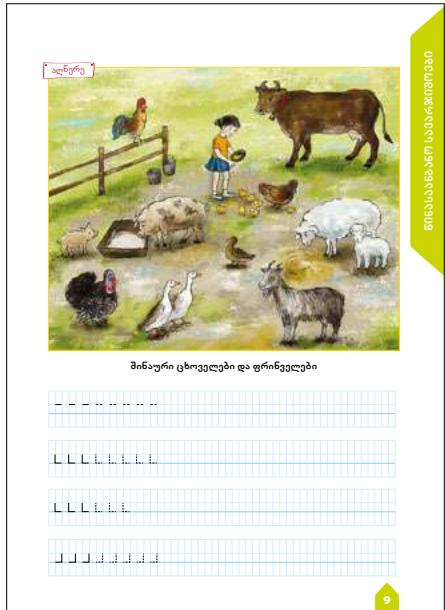
– რა ჰქვია ფრინველს, რომელიც ხის ღობეზე წამოსკუპებულა?

– დაასახელეთ ცხოველები, რომლებსაც რქები აქვთ!(ძროხა და თხა)

– რას უყრის გოგონა ქათამსა და წინილებს?(საკენკა)

– რა ჰქვია აქ დახატულ ორ ერთნაირ ფრინველს?(ბატი)

– რა ეწოდება ღორის საჭმელს?(სავარაუდოდ, თქვენი დახმარება დასჭირდებათ; აუხსენით მნიშვნელობა სიტყვისა – სალაფავი)



– რომელი ფრინველი/ცხოველია მარცხნივ? რომელი მარჯვნივ? რომელი შუაში? ამ აქტივობაში ყველა მოსწავლე ჩართეთ.

3. აღწერა დამოუკიდებლად (10 წთ)

ჰკითხეთ მოსწავლეებს, ვის აქვს სურვილი, დამოუკიდებლად აღწეროს ნახატი. თუ რაიმე გამორჩება, სხვა მოსწავლეებს მიმართეთ. შეაქეთ და შეაფასეთ.

4. დამოკიდებულება – გამოცდილება (5 წთ)

ათამაშეთ „ნაშიერით ცხოველის/ფრინველის გამოცნობა“: თქვენ ეტყვით სიტყვას: „ხბო“, ბავშვები გამოიცნობენ „ძროხას“ („ჩოჩორი“ – „ვირი“; „კვიცი“ – „ცხენი“; „ჭუკი“ – „ინდაური“; „ნიწილა“ – „ქათამი“). სთხოვეთ, გამოხატონ თავიანთი დამოკიდებულება დახატული ცხოველების მიმართ. დაუსვით შეკითხვები:

– გინახავთ ეს ცხოველები და ფრინველები სადმე? სხვა რომელი შინაური ცხოველი/ფრინველი გინახავთ? ჩამოათვლევინეთ შინაური ცხოველები/ფრინველები.

ვისაც სურვილი ექნება, მოაყოლეთ საკუთარი გამოცდილებიდან რაიმე ამბავი. შეაქეთ.

5. ხატვა (5 წთ)

დაახატვინეთ მოსწავლეებს რომელიმე ცხოველი/ფრინველი. თვითონ გადაწყვიტონ, რისი დახატვა სურთ. აუცილებლად გააფერადონ. დასრულებისას შეაგროვეთ ნახატები. თუ ვერ მოასწრებენ დახატვას, დაავალეთ, სახლში დაასრულონ.

II საათი

1. შესავალი (15 წთ)

კლასში/სახლში დახატული ნახატები გამოფინეთ. მოსწავლეებმა აღწერონ, რაც დახატეს. დაასახელონ საგანი, აღნიშნონ საფარველის ფერი, დაახასიათონ. მაგ.: ეს ძროხაა, მისი კანი/ბენვი ყავისფერია, აქვს რქები...

აუცილებლად შეაფასეთ (შეფასების დროს უნდა აღნიშნოთ, რა მოგეწონათ. ძალიან კორექტულად უნდა უთხრათ, რა უნდა გამოასწორონ).

დაუსვით შეკითხვები:

– რა ჰქვიათ ძროხის, ღორის, ქათმის...შვილებს ანუ ნაშიერებს? შეიძლება სხვა შინაური ცხოველის/ფრინველის ნაშიერებიც დაასახელონ. გაააქტიურეთ ზემოთ მითითებული ლექსიკური მარაგი.

– რა ფერისაა რვეულში დახატული ცხოველი/ფრინველი? შეადარონ თავიანთ დახატულს და აღნიშნონ განსხვავება. იკითხეთ, რატომ დახატეს ასე.

2. ბგერა, ასო, სიტყვა (15 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, ჩამოთვალეთ შინაური ცხოველები/ფრინველები. თითოეულ დასახელებულ სიტყვაზე გამოაყოფინეთ პირველი ბგერა, ჰკითხეთ: რაზე იწყება?

ყველა მოსწავლე ჩართეთ. ყველამ უნდა თქვას ერთი სიტყვა მაინც. ჩამოწერეთ დაფაზე ამათ-გან ორი ყველაზე მოკლე სიტყვა, სასურველია, დაინახონ გრაფიკული ხატი და გააცნობიერონ, რომ სიტყვის ჩანერა შესაძლებელია. ეს სიტყვები სათითაოდ წაიკითხეთ. შემდეგ ეს სიტყვები ბგერებად დააშლევინეთ მოსწავლეებს: მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი გამოთქვას გაგონილი ბგერები. თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამ-დენი ბგერაა ამ სიტყვაში. მიუთითეთ დაფაზე დაწერილ სიტყვაზე. შემდეგ შეამონეთ და ახლა მათთან ერთად დათვალეთ ასოები. ბოლოს იკითხეთ, გამოიცნონ, რა სიტყვა დაგვინერია დაფაზე?

მოსწავლეებმა უნდა განასხვაონ ბგერა და ასო და უნდა გააცნობიერონ, რომ გარკვეული ბგერებით/ასოებით სიტყვების შექმნა შეიძლება. შეეცადეთ, თამაშის სახე მისცეთ ამ აქტივობას. გირჩევთ შეარჩიოთ სიტყვები: ხბო, ხარი, კატა.

3. წერა (10 წთ)

გადააშლევინეთ რვეული და მიუთითეთ (დაწერეთ დაფაზე მათ რვეულებში მოცემული ნიმუში) მიმართულება (ზემოდან ქვემოთ; მარჯვნივ – მარცხნივ), ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). სავარჯიშოების რვეულები კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღნეროს გამოსაწერი ნიმუშები (მოკლე ხაზია, იწერება შუა ნაწილში) და დაიწყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. წებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

დაავალეთ, სახლშიც გამოწერონ.

თემა – გარეული ცხოველები და ფრინველები (2 სტ)

I საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სკამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისა იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბეჭედების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; გარეული ცხოველების, ფრინველების და მათი ნაშიერების დასახელება; ცხოველთა და ფრინველთა ფერების და საფარველის დასახელება; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი/გამოთქმული სიტყვის ბეჭედებად დაშლა და ბეჭედით სიტყვის შექმნა; ხაზების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: კურდღელი – ბაჭია; დათვი – ბელი; ბუ – მართვე, ჩიტი – ბარტყი. სოკო; ტყე; ტოტი; ფესვი; კენწერო; ფოთლოვანი ტყე; დაბურული ტყე; მტაცებელი ცხოველები; ბეწვი; რუხი.

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი გარეული ცხოველებითა და ფრინველებით), დაფა, ცარცი, ფერადი ფანქრები, სახატავი ფურცლები.

1. შესავალი (5 წთ)

ძვირფასო კოლეგებო, მისალმების შემდეგ დაუსვით შეკითხვები მოსწავლეებს და შეეცადეთ, ყველა ჩართოთ ამ აქტივობაში.

– ხომ არ გყავთ სახლში კურდღელი? (ზოგს შეიძლება აღმოაჩნდეს).

– სახელიც ხომ არ დაარქვით თქვენს კურდღელს?

– ზოოპარკში თუ ხართ ნამყოფი? სოფლად, ტყეში თუ გინახავთ რომელიმე გარეული ცხოველი/ფრინველი?

2. აღწერა მასწავლებლის დახმარებით (10 წთ)

ამის შემდეგ გადააშლევინეთ რვეული, დააკვირდნენ ნახატს და თქვენი კითხვების დახმარებით დაასახელონ ცხოველები, ფრინველები და საგნები.

– რა ჰქვია ფრინველს, რომელიც ხის ტოტზე წამოსკუპებულა?

– ნახატის მარჯვენა/მარცხენა მხარეს, რომელ ცხოველს ხედავთ?

– როგორი ხეებია ტყეში? (ფოთლოვანი, დიდი, მაღალი)

– დათვის უკან რა ხეებია? (ნაძვები)

– რა ენოდება ნაძვის „ფოთოლს“? (წიწვი)

– ბუ ხის კენწეროზე ზის თუ ხის ტოტზე?

– ხეების ძირში, ფესვებთან რა არის ამოსული? (სოკო)

3. აღწერა დამოუკიდებლად (10 წთ)

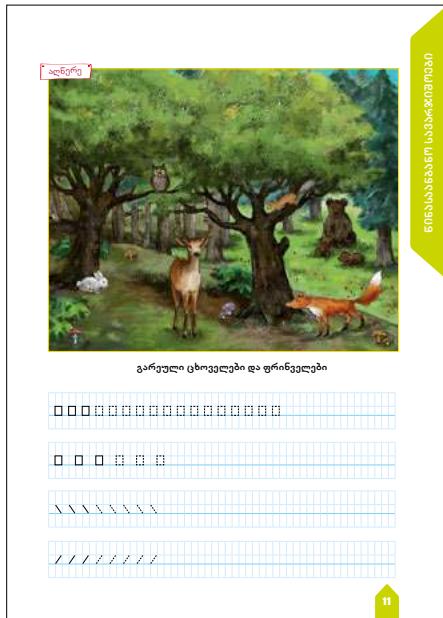
ჰკითხეთ მოსწავლეებს, ვის აქვს სურვილი, დამოუკიდებლად აღწეროს ნახატი. თუ რაიმე გამორჩება, სხვა მოსწავლეებს მიმართეთ. შეაქეთ და შეაფასეთ.

4. დამოკიდებულება – გამოცდილება (5 წთ)

სთხოვეთ მოსწავლეებს, გამოხატონ თავიანთი დამოკიდებულება ტყის მიმართ. დაუსვით შეკითხვები:

– ყოფილხართ დაბურულ ტყეში? (აუხსენით, რომ ტყე შეიძლება იყოს მეჩერი, დაბურული)

– სხვა რომელი გარეული ცხოველი/ფრინველი გინახავთ?



ჩამოათვლევინეთ გარეული ცხოველები/ფრინველები. (ახსენეთ: ზღარბი, კუ, მელა, ციყვი....) ჰქონდეთ:

- რომელი ცხოველი ბინადრობს ხეზე?
- რომელი გამოიჩინება ბუთქუნა კუდით? (ციყვი) გრძელი კუდით? (მელია)
- რომელ ფრინველს სძინავს დღისით, ღამით ფხიზლობს? (ბუ)
- რომელი ცხოველი იძინებს ზამთრობით თავის ბუნაგში?

ვისაც სურვილი ექნება, მოაყოლეთ საკუთარი გამოცდილებიდან რაიმე ამბავი. შეაქეთ.

5. ხატვა (5 წთ)

დაახატვინეთ მოსწავლეებს რომელიმე გარეული ცხოველი/ფრინველი.

თვითონ გადაწყვიტონ, რის დახატვა სურთ. აუცილებლად გააფერადონ. დასრულებისას შეაგროვეთ ნახატები. თუ ვერ მოასწრებენ დახატვას, დაავალეთ, სახლში დაასრულონ.

II საათი

1. შესავალი (15 წთ)

კლასში/სახლში დახატული ნახატები გამოფინეთ. მოსწავლეებმა აღწერონ, დაასახელონ, დაახასიათონ რაც დახატეს. მაგ.: ეს თეთრი კურდღელია, მას გრძელი ყურები აქვს. შეეკითხეთ, კიდევ რა ფერის შეიძლება იყოს კურდღელი? (შვი, რუბი)

აუცილებლად შეაფასეთ. შეფასების დროს უნდა აღნიშნოთ, რა მოგეწონათ. ძალიან კორექტულად უნდა უთხრათ, რა უნდა გამოასწორონ.

დაუსვით შეკითხვები:

- რა პერიოდი კურდღლის, დათვის, ბუს... „შვილებს“/ნაშიერებს? შეიძლება სხვა გარეული ცხოველის/ფრინველის ნაშიერებიც დაასახელონ.

რამდენჯერმე გამოირჩიოთ კარგად შეათვისებინეთ სიტყვათა სემანტიკური ნივილები: კურდღლის ბაჭია, დათვის ბელი, მელიის ლეკვი, მგლის ლეკვი, ლომის ბოკვერი. ბუს მართვეს დასახელება გაუჭირდებათ, ამიტომ თქვენ აუხსენით, რომ ბუს მართვე ჰყავს, ასევე არწივსაც მართვე ჰყავს.

- რა ფერისაა რვეულში დახატული ცხოველის ბეწვი/ფრინველის ბუმბული?

2. ბგერა, ასო, სიტყვა (15 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

- ბავშვებო, ჩამოათვალეთ გარეული ცხოველები/ფრინველები. თითოეულ სიტყვაზე გამოაყოინეთ პირველი ბგერა. ჰქონდეთ: რაზე იწყება?

ყველა მოსწავლე ჩართეთ. ყველამ უნდა თქვას ერთი სიტყვა მაინც. ჩამოწერეთ რამდენიმე მოკლე სიტყვა დაფაზე და სთხოვეთ, დაითვალონ. შემდეგ ბგერებად დააშლევინეთ მოსწავლეებს. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი დაასახელოს ბგერები. თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბგერაა ამ სიტყვაში. მიუთითეთ დაფაზე დაწერილ სიტყვაზე. შემდეგ შეამონებით და ახლა მათთან ერთად დათვალეთ ასოები. მოსწავლემ უნდა გამოიცნოს, რა სიტყვა დაგინერით.

მოსწავლეებმა უნდა განასხვაონ ბგერა/ასო და უნდა გააცნობიერონ, რომ გარკვეული ბგერებით და ასოებით სიტყვების შექმნა შეიძლება. გირჩევთ დაფაზე დასაწერად შეარჩიოთ სიტყვები; ბუ, დათვი, ბელი.

3. წერა (10 წთ)

დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი ხაზები. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (ზემოდან ქვემოთ; მარჯვნივ - მარცხნივ), ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს გამოსაწერი ნიმუშები(დახრილი ხაზია, იწერება შუა ნაწილში) და დაიწყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამსნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

ცოდნის განმტკიცება (ლექსიკა, მოტორიკა, ფონოლოგია) (1 სო)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (ჟესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

ალწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; ასოების ამოცნობა; გამოფენილი ნახატებიდან ერთი და იმავე ბერებით დაწყებული სიტყვების ამოცნობა; ნიმუშის გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, კალამი, თვალსაჩინოება (გარეული ფრინველ-ცხოველთა პლაკატები), დაფა, ცარცი, ანბანი.

1. შესავალი (5 ნორ)

ნაუკითხები მოსწავლეებს ნინო ნაკაშიძის პატარა მოთხოვობა „ფისოს დაავიწყდა, როგორ

ეთხოვა საჭმელი” (გვ. 72). გამოათქმევინეთ აზრი (მომენტი/ არ მომენტი). აუცილებლად იკითხეთ, რატომ მოეწონათ ან არ მოეწონათ მოსმენილი ნაწარმოები.

2. სიტყვაში პირველი და ბოლო ბგერის ამოცნობა (10 წთ)

დაასახელებინეთ ბავშვებს დაფაზე გამოკრული გარეული ფრინველების/ცხოველების აღმ-ნიშვნელი სიტყვები. შეძლებისდაგვარად, ყველა ჩამოთვლის. დააკვირდნენ გამოკრულ ნახ-ატებს, ამოიცნონ რა ხატია, დაასახელონ პირველი და ბოლო ბგერები. დაწერილ სიტყვებში (და-ფასთან გამოიყვანეთ) თითი დაადონ პირველ და ბოლო ასოს.

კიდევ ერთხელ განუმარტეთ: ბგერა, ასო. ბგერა ითქმის, ასო იწერება. დაუსვით კითხვა:

– რამდენი ასოა პირველ (მეორე, მესამე და ა.შ.) სიტყვაში? ახლა კი იკითხეთ: რა უნდა იყოს პი-რველი ბგერა, სიტყვა რომ გამოვიდეს? ჩამოთვალეთ: -ოდალა, -ულბული, -აშვი, -ანჩა, -ინგვინი, -ოროლა (კოდალა, ბულბული, შაშვი, ყანჩა, პინგვინი, ტოროლა).

შემდეგ წარმოთქვით სიტყვები: ბელი, მგელი, ბუ, მამალი, ბატი. აღმოაჩინონ, ერთნაირი პირ-ველი ბგერა რომელ სიტყვებშია. გააკეთონ დასკვნა. მაგ. ბელი, ბუ და ბატი იწყება „ბ“-ზე. მგელი და მამალი „მ“-ზე. ამის შემდეგ აღმოაჩინონ და დაასახელონ „ი“-ზე დამთავრებული სიტყვები; ჩამოთვალეთ: დათვი, მელა, სპილო, მგელი.

გამოიყენეთ სახალისო აქტივობა: დასვით შეკითხვა: რა უნდა იყოს ბოლო ბგერა, სიტყვა რომ გამოვიდეს? ჩამოთვალეთ და დაელოდეთ პასუხს: კენგურ-, სპილ-, ავაზ-, მარტორქ-, ბეჭემოთ-.

3. ხაზების გამოწერა (10 წთ)

გადაშალონ რვეულები და გამოწერონ წინა გაკვეთილებზე გამოწერილი ნიმუშები. თითო ხაზი.

ყოველი აქტივობის შემდეგ შეაქეთ და შეაფასეთ. მაგალითად: – ნინო, ძალიან მომწონს შენი ხაზები, ყოჩად! მიაქციე ყურადღება, არ გასცდეს შუა უჯრას.

4. თამაში (10 წთ)

ბოლო ათი წუთი დაუთმეთ თამაშს. წინა გაკვეთილებზე მათ ისწავლეს გარეული ფრინველ-ები/ცხოველები. ამ სიტყვების კარგად დასამახსოვრებლად და მარაგის გასააქტიურებლად, შეგიძლიათ სახალისო თამაში შესთავაზოთ. მოსწავლეები მნერივში დააყენეთ (თუ კლასი მრავ-ალრიცხოვანია, შეადგინეთ 10-12 ბავშვიანი გუნდი და დააყენეთ მნერივში. პირველმა მნერივმა დაასახელოს ცხოველები, მეორემ - ფრინველები.). პირველმა მოწაფემ თქვას გარეული ცხოვ-ელის/ფრინველის სახელი. მეორემ გაიმეოროს და დაამატოს ახალი. მესამემ გაიმეოროს ორივეს დაასახელებული და დაამატოს თავისი და ა.შ. ბოლო მოსწავლე, თუ იქნება ყურადღებით, აუცი-ლებლად დაასახელებს ყველა ჩამოთვლილ ცხოველს/ფრინველს. ასეთი მხიარული და სასარგე-ბლო აქტივობით დასრულდება გაკვეთილი. სასურველია, ჯერ გარეულ ცხოველებზე „ითამა-შოთ“, შემდეგ – გარეულ ფრინველებზე.

სავარაუდო „მნერივი“:

1. დათვი, მელა, მგელი, ლომი, სპილო, ვეფხვი, კურდლელი, კენგურუ, მაიმუნი, ჟირაფი...
2. ბუ, არწივი, ქორი, ყვავი, შაშვი, ბულბული, თუთიყუში, კოდალა, გარეული ბატი, იხვი...

თუ აერევათ და გარეულის ნაცვლად შინაურს დაასახელებენ, მაინც შეაქეთ, რომ ეს სიტყვა გაახსენდა, მაგრამ სთხოვეთ, შეცვალოს.

თემა – ოჯახი (1 სთ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უსტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბგერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; სურათზე გამოსახული ოჯახის წევრების დასახელება და მათი მოქმედებების ამოცნობა; ავეჯის და ჭურჭლეულის დასახელება; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; ნიმუშის მიხედვით გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: სასტუმრო ოთახი, სამზარეულო, ჩამჩა, ჯამი, გაზქურა, წინსაფარი, ტახტი, კამიდი, სავარძელი, კუბები, იატაკი, ხალიჩა.

რესურსი: რვეული, კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი ავეჯით, ჭურჭლით), დაფა, ცარცი, ფერადი ფანქრები, სახატავი ფურცლები, მოსასმენი მასალა

1. შესავალი (5 წთ)

კოლეგებო, მისალმების შემდეგ მიმართეთ მოსწავლეებს:

- ნიკა/მაია, განმიმარტეთ, რა არის ოჯახი? ჩამოთვალე შენი იჯახის წევრები. რამდენი და/



ძმა გყავს? (არ დაუსვათ კონკრეტული კითხვა მშობლებზე, შეიძლება რამე პრობლემა იყოს, ამიტომ სჯობს, თავად დაასახელონ.)

- გყავთ თუ არა ბებია, ბაბუა/პაპა, დიდედა?

ესაუბრეთ მოსწავლეებს ოჯახის მნიშვნელობაზე. ოჯახის წევრების ერთმანეთისადმი სიყვარულზე, მზურველობაზე, თანადგომაზე. მოიშველიერ ანდაზა: „ცხრა ძმამ ერთი თხოლის გული გაიყოო“. განუმარტეთ, რომ ძმებმა, დებმა (მეგობრებმა) ყველაფერი თანაბრად უნდა გაიყონ. არ გამოიჩინონ სიხარული და ერთმანეთს გაუნანილონ, რაც აქვთ.

2. ალწერა მასწავლებლის დახმარებით (7ნო)

ამის შემდეგ გადაშლევინეთ რვეული, დააკვირდნენ ნახატს და თქვენი კითხვების დახმარებით დაასახელონ, ვის დარას ხედავინ.

აზრით, ვინ არის ის ამ ბავშვებისთვის?

- ჩამოთვალე ავეჯი, რომელიც ოთახის მარჯვენა/მარცხენა მხარეს დგას.(მარჯვნივ – კამო-დი, სავარძელი; მარცხნივ – ტახტი, მაგიდა)

— რას აკეთების მუნჯის სხვა წევრები?

- რა ჭურჭელს ხედავთ სამზარეულოში? (ქვაბი, ჩამჩა, ჯამი). ჩამოთვალეთ, კიდევ რა ჭურჭელი შეიძლება იყოს სამზარეულოში?

- რა დევს საწერ მაგიდაზე?

- რით თამაშობს ბიჭი? (კუპებით)

- საო ზის პიჭი? (იატა, კზე) რა აფენია იატა, კზე? (ხალიჩა)

- የፌዴራል ምትና በንግድ እንደሆነ ተፈጥሯል፡ኩ? (ኅ/ክ/ፌዴራል የፌዴራል ምትና በንግድ እንደሆነ ተፈጥሯል፡ኩ?)

3. აღნირა დამოუკიდებლათ (10 ნტ)

4. მოსმენა (5 წთ)

ნაუკითხეთ მოსწავლეებს მარიჯანის მოთხრობა „ამანათი“ (გვ. 72) და დაუსვით შეკითხვები, რომ გაიგოთ, როგორ გაიაზრის ნანარმოები, მოენონათ თუ არ მოენონათ...

5. დამოკიდებულება – გამოცდილება (5 ნო)

სთხოვეთ მოსწავლეებს (ვისაც სურვილი აქვს), მოყვნენ ოჯახზე, ოჯახის წევრების საქმი-ანობაზე, დღის განრიგზე:

6. წერა (5 ნთ)

გამოწერეთ დაფაზე რვეულში მოცემული ნიმუში. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (ზემოდან ქვემოთ; მარჯვნივ – მარცხნივ).

ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დაკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს გამოსაწერი ნიმუშები (დახრილი ხაზებია, გადაჯვარედინებულია, იწერება ბადის შუა ნაწილში) და დაინტერეს ნერა. აღწერის ზეპირი ნიმუში თქვენგან უნდა ისწავლონ. რაც უფრო გასაგები და „მარტივი“ იქნება თქვენ მიერ მიწოდებული ინფორმაცია გამოსაწერ ხაზებსა და რკალებზე, მით უკეთ შეძლებენ მოსწავლეები მათ დამოუკიდებლად აღწერას. თუ კარგად ეცოდინებათ, რა რო-

გორ უნდა გააკეთონ, თვითშეფასებაც გაუადვილდებათ, რაც წარმატების საწინდარია.

ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

თემა – ძურა (1 სტ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისა იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის

აღწერა; სურათზე გამოსახული ფეხით მოსიარულეთა ჩამოთვლა და მათი მოქმედებების ამოცნობა; ტრანსპორტის სხვადასხვა სახეობის დასახელება; ქუჩაში მოძრაობის წესების ჩამოთვლა; საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი სიტყვის ბეგერებად დაშლა და მოსმენილი ბეგერებით სიტყვის შექმნა; რკალების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: ტროტუარი, შუქნიშანი, ზებრა გადასასვლელი, მგზავრი

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი ტრანსპორტის სხვადასხვა სახეობით), დაფა, ცარცი.

1. შესავალი (5 წთ)

ძვირფასო კოლეგებო, მისალმების შემდეგ თითოეულ მოსწავლეს ჩამოთვლებინეთ ქუჩაში მოძრაობის წესები (გადასვლა მხოლოდ „ზებრაზე“ შეიძლება, მწვანე შუქზე უნდა გადავიდეთ, წითელზე ველოდებით, არ შეიძლება ქუჩაში ნაგვის დაყრა, არ შეიძლება ქუჩაში ყვირილი...)

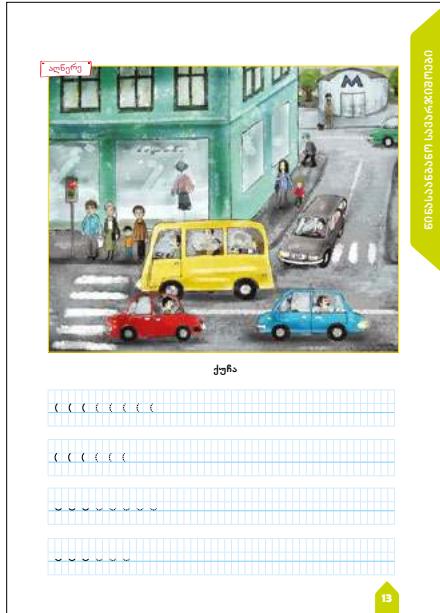
ამ აქტივობაში ყველა ჩართეთ. შემდეგ გადააშლევინეთ რვეული და დაუსვით შეკითხვები:

– ნიკა/მაია, ჩამოთვალე ტრანსპორტის ის სახეობა, რომელსაც ნახატზე ხედავ. რამდენი მსუბუქი მანქანაა? რამდენი მგზავრი ჩანს მიკროავტობუსში?

– რამდენი ქალი, კაცი და ბავშვია ქუჩაში? რას აკეთებენ?
– თქვენ რომელ ქუჩაზე/უბანში ცხოვრობთ? აღწერონ თავიანთი ქუჩა.

– როდის შეიძლება ქუჩაზე გადასვლა (რა ფერის შუქი უნდა აინთოს)?

– სად უნდა გადავიდეს მოქალაქე? (სადაც „ზებრაა“ დახაზული)



2. აღწერა დამოუკიდებლად (5 წთ)

ჰკითხეთ მოსწავლეებს, ვის აქვს სურვილი, დამოუკიდებლად აღწეროს ნახატი. ზოგადად ერთი და იგივე მოსწავლეები აქტიურობენ ხოლმე. ჩართეთ დანარჩენებიც. თუ დამოუკიდებლად გაუჭირდათ აღწერა, კითხვების დასმით შეეძველეთ. თუ რომელიმეს რაიმე გამორჩება, სხვა მოსწავლეებს მიმართეთ. საჭიროების შემთხვევაში თქვენ დაეხმარეთ. შეაქეთ და შეაფასეთ.

3. დამოკიდებულება – გამოცდილება (5 წთ)

სთხოვეთ მოსწავლეებს (ვისაც სურვილი აქვს), მოყვნენ თავისი პირადი გამოცდილებიდან რაიმე, რაც ქუჩას, ტრანსპორტს, მოგზაურობას ეხება.

4. წერა (10 წთ)

დაწერეთ დაფაზე რკალები. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (ზემოდან ქვემოთ; მარჯვნივ – მარცხნივ).

ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს გამოსაწერი ნიმუშები(პატარა რკალებია, ეს რკალი მარჯვნივ იყურება, ის კი ზევით, იწერება შუა ნაწილში) და დაინყონ წერა. აღწერის ზეპირი ნიმუში თქვენგან უნდა ისწავლონ. აუცილებლად მოსთხოვეთ მოსწავლეებს აღწერონ ის, რასაც აკეთებენ. დაეხმარეთ შეკითხვებით: დათო/ მარიამ, რას წერ? (მე ვწერ რკალებს) ბადის რომელ ნაწილში იწერება ეს რკალი? (ეს რკალი იწერება შუა ნაწილში) შუა ნაწილის მარჯვენა თუ მარცხენა მხარეს? (მარცხენა მხარეს).

ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

5. ბგერა, ასო, სიტყვა (10 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, შეხედეთ პლაკატს და ამოიცანით რა ხატია? (მანქანა, ავტობუსი, მატარებელი, თვითმფრინავი, ვერტმფრენი, მიკროვტობუსი). შეუძლიათ დაამატონ. ჰკითხეთ, რა ბგერაზე იწყება მათ მიერ დასახელებული სიტყვა.

ყველა მოსწავლე ჩართეთ. დასახელებული სიტყვებიდან ამოირჩიეთ ერთი ყველაზე მოკლე სიტყვა(მანქანა), დაამატეთ „გზა“, „ქუჩა“ და დაწერეთ დაფაზე. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით დაწერილი სიტყვა, მოსწავლემ კი დაასახელოს ბგერები. თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ სიტყვაში შემავალი ბგერების რაოდენობა. ამის შემდეგ თავად შეამოწმონ. მივიღნენ დაფასთან და დაითვალონ სიტყვის ასოები.

მოსწავლეებმა უნდა განასხვაონ ბგერა და ასო და უნდა გააცნობიერონ, რომ გარკვეული ბგერებით, ასოებით სიტყვების შექმნა შეიძლება. შეეცადეთ, თამაშის სახე მისცეთ ამ აქტივობას.

ცოდნის განმტკიცება (ლექსიკა, მოტორიკა, ფონოლოგია) (1 სთ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმისცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);**მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:**

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სიტყვაში ბერების რაოდენობის ამოცნობა; წინა გაკვეთილებზე ნასწავლი/გაგონილი სიტყვებით წინადადების შედგენა ზეპირად; ნიმუშის გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატები ჭურჭლით, ავეჯით, ტრანსპორტით და სხვადასხვა ასაკის ადამიანებით), დაფა, ცარცი.

1. შესავალი (5 წთ)

მისალმების შემდეგ მიმართეთ მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, კედელზე გამოკრულია ქართული ანბანი. დაასახელეთ ასო, რომელსაც ამოიცნობთ (თქვენ მიუთითეთ ასოზე, მოსწავლეებმა დაასახელონ).

2. სიტყვაში ბერების დათვლა (10 წთ)

დაფაზე გამოკრულია რამდენიმე პლაკატი, რომლებზეც ხატია: ბაბუა/ჰაპა, მაგიდა, ტახტი/დივანი, საათი, ჯამი, მანქანა, ქუჩა, ავტობუსი. ჯერ მთელმა კლასმა ამოიცნოს დაფაზე გამოკრული/დახატული ნახატი. შემდეგ ამოირჩიეთ მოკლე სიტყვა, მაგ., ქუჩა და სთხოვეთ მოსწავლეებს, ამოიცნონ, რამდენი ბერაა ამ სიტყვაში. სთხოვეთ, ჩუმად დაითვალონ, მიეცით ერთი-ორი წუთი. როცა მზად იქნებიან, მიეცით ნიშანი და შემოკრან ტაში იმდენჯერ, რამდენი ბერაცაა სიტყვაში. ამის შემდეგ ინდივიდუალურად გააკეთებინეთ ეს სავარჯიშო. ამ აქტივობას თამაშის სახე მიეცით და შეეცადეთ, ყველა ჩართოთ.

3. რკალების გამოწერა (8 წთ)

გადაშალონ რვეულები, გაახსენეთ, რა გამოწერეს წინა გაკვეთილებზე, აჩვენეთ ნიმუში დაფაზე, შემდეგ რვეულში. გამოწერონ რკალები დამოუკიდებლად. თითო ხაზი.

4. წინადადების შედგენა (12 წთ)

ამოირჩიეთ დაფაზე გამოკრული პლაკატებიდან რომელიმე სიტყვა (საათი), წარმოთქვით დაიკითხეთ:

– რამდენი სიტყვა ვთქვი? (ერთი)

შემდეგ წარმოთქვით მოკლე წინადადება, რომელშიც სიტყვა „საათი“ იქნება: საათი წიკნიკებს. დასვით შეკითხვა: – ახლა რამდენი სიტყვა ვთქვი?

მოსწავლეებს ათებევინეთ თითოეული სიტყვა ცალ-ცალკე. შემდეგ აუხსენით, რომ ეს წინადადებაა. წინადადებაში შეიძლება იყოს ერთი, ორი, სამი... სიტყვა. წინადადება რაღაცას გვეუბნება, მასში აზრია. შესადარებლად შეგიძლიათ რამდენიმე სიტყვა თქვათ (მანქანა, ქუჩა, მიდის) და დაანახოთ, რომ უაზროდ ნათქვამი სიტყვების ჩამონათვალი არ არის წინადადება. ამის შემდეგ სურვილის მიხედვით ამოაცნობინეთ დაფაზე გამოფენილი რომელიმე ნახატი და შეადგენინეთ წინადადებები. დაათვლევინეთ შედგენილ წინადადებაში შემავალი სიტყვების რაოდენობა. ამ აქტივობაში, შეძლებისდაგვარად, ყველა მოსწავლე ჩართეთ.

თვალი – თამაში (1 სთ)

| საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა

ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უსტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

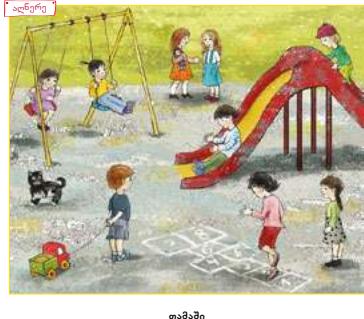
სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბგერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; საგნების დასახელება; ადამიანების მოქმედებების ამოცნობა; ფერების დასახელება; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი სიტყვის ბგერებად დაშლა და მოსმენილი ბგერებით სიტყვის შექმნა; გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი – სათამაშო მოედანი), დაფა, ცარცი, ფერადი ფანქრები, სახატავი ფურცლები.

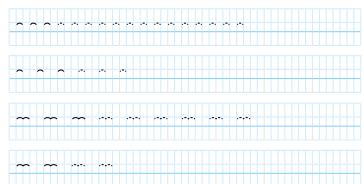
ლექსიკური მარაგი: სასრიალო, საქანელა, „კლასობანა“, „გაშეშობანა“, „დაჭერობანა“, „წრე-ში ბურთი“, თოჯინა, ლეგო.

შესავალი (5 ნორმა)

მისალმების შემდეგ დაუსვით შეკითხვა მოსწავლეებს:



თამაში



14

– ბავშვებო, რითი ერთობით თავისუფალ დროს? რას თა-
მაშობთ? ჩამოთვალეთ თქვენი საყვარელი თამაში, სათამა-
შო.

სავარაუდოდ, ყველა ბავშვი ხალისით ჩაერთვება ამ
აქტივობაში.

აღწერა (10 წთ)

შემდეგ გადააშლევინეთ რვეულები და სთხოვეთ, დააკ-
ვირდნენ ნახატს. დაუსვით შეკითხვები:

– ბავშვებო, ვის ხედავთ სურათზე? სად არიან ბავშვები?

– რას აკეთებენ? რას თამაშობს გოგონა და ბიჭი ნახატის
მარჯვენა მხარეს? („კლასობანას“)

სავარაუდოდ, არ ეცოდინებათ ეს თამაში. თუ რომელიმე
მოსწავლემ იცის, აახსნევინეთ თამაშის წესები, თუ არა,
თქვენ აუხსენით (ორი მოთამაშეა, რიგრიგობით თამაშობენ).
ჯერ ერთი ისვრის ბრტყელ ქვას, მერე მეორე. ქვა უჯრაში
უნდა მოხვდეს. ბავშვი ამ ქვამდე ასკინკილათი უნდა მი-

ვიდეს, აიღოს ქვა, ისევ ასკინკილათი უნდა დაბრუნდეს და თუ ყველაფერი სწორად გამოუვა, ქვა
ისროლოს შემდეგ უჯრაში. იქ, სადაც ორი უჯრა გვერდიგვერდაა, ორი ფეხით უნდა დახტეს.)

– რა უჭირავს პატარა ბიჭს ხელში ნახატის მარცხენა მხარეს?

– რა უჭირავს გოგონას ნახატის შეუძინა?

– რამდენი ბავშვი ქანაობს საქანელაზე? რამდენი სრიალებს?

ჩამოათვლევინეთ ეზოს თამაშები („დაჭერობანა“, „დახუჭობანა“, „წრეში ბურთი“, „გაშეშო-
ბანა“...). კარგი იქნება, თუ აღწერენ თამაშს.

შესთავაზეთ მოსწავლეებს, იქნებ რომელიმემ დამოუკიდებლად აღწეროს სურათი. შეაქეთ.

გაარითმინეთ: ეს სახალისო სავარჯიშოა. დაასახელეთ სიტყვა (მაგალითად, სახლობანა) და
ორი ვარიანტიდან შეარჩევინეთ, რომელი უფრო ჰგავს ბეჭედით („დაჭერობანა“, „გაშეშობანა“
თუ წუნაობა). ასევე: სიტყვა „სახტუნელა“, ვარიანტები: „საქანელა“, „ბურთი“.

3. სიტყვა, ბეჭედ, ასო (5 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, შეხედეთ პლაკატს, რომელ საგანზეც მიგითითებთ, დაასახელეთ და თქვით იმ
სიტყვის პირველი ბეჭედი. დაასახელებული სიტყვებიდან ამოირჩიეთ მოკლე სიტყვები (მაგ., კატა,
გოგო, ბიჭი, ბურთი...) და დააშლევინეთ ბეჭედებად.

მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი გამოყოს ბეჭედი (მაგალითად, ბ/უ/
რ/თ/ი). თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბეჭედა ამ სიტყვაში.
ეს სიტყვები დაფაზე დაწერეთ და მიუთითეთ დაწერილ სიტყვაზე. შემდეგ შეამოწმეთ და მათთან
ერთად დათვალეთ ასოები. შემდეგ, პირიქით, სიტყვა ბეჭედებად წარმოთქვით, ხოლო მოსწავლემ
უნდა შეაერთოს და სიტყვა შექმნას.

4. ხატვა – აღწერა (15 წთ)

დაახატვინეთ მოსწავლეებს სათამაშოები (ბურთი, თოჯინა, მანქანა...).

თვითონ გადაწყვიტონ, რისი დახატვა სურთ. აუცილებლად გააფერადონ.

დასრულებისას გამოიყვანეთ თითოეული მოსწავლე დაფასთან, დაანახონ თანაკლასელებს
თავიანთი ნამუშევარი და აღწერონ. თუ რამდენიმე ბავშვს ერთი და იგივე სათამაშო აქვს დახატ-
ული, ერთად გამოიძახეთ დაფასთან და სთხოვეთ რიგრიგობით, ძალიან მოკლედ აღწერონ
(დაასახელონ ფერი, ფორმა). სასურველია, ყველამ მიიღოს მონაწილეობა.

თემა – ნიგნის მაღაზია (1 სო)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

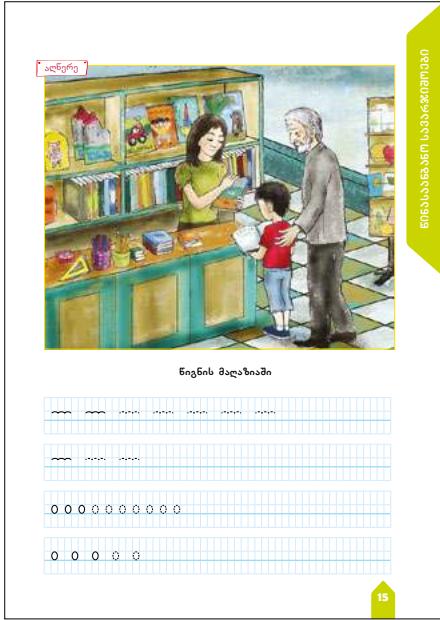
1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; საგნების დასახელება და მათი განლაგების (წინ, უკან, ზევით, ქვევით, მარჯვნივ, მარცხნივ) დადგენა; ადამიანების მოქმედებების ამოცნობა; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან.

ლექსიკური მარაგი: თარო, ყდა, ნახატი, ილუსტრაცია, გამყიდველი, მყიდველი, სალარო, ნახატებიანი/დასურათებული წიგნები, საბავშვო წიგნები.



რესურსი: რვეული, კალამი, დაფა, ცარცი, ფერადი ფანჯრები, სახატავი რვეული/ფურცლები.

1. შესავალი-აღწერა (10 წთ)

კოლეგებო, მისალმების შემდეგ დაუსვით შეკითხვები მოსწავლეებს და შეცადეთ, ყველა ჩართოთ ამ აქტივობაში. თავდაპირველად ბავშვებმა თქვენი დახმარებით აღწერონ.

– ბავშვებო, ყოფილხართ თუ არა წიგნების მაღაზიაში? რა წიგნი გიყიდია? როგორი წიგნები მოგწონთ (ილუსტრირებული, ლამაზყდიანი, საბავშვო ენციკლოპედია, ზღაპრები...)? აუცილებლად მოაყოლეთ. შემდეგ გადაშლევინეთ რვეული სათანადო გვერდზე და შეეკითხეთ:

– ვის ხედავთ სურათზე? (ქალი, კაცი, ბავშვი ან ბაბუა/პაპა და შვილიშვილი, გამყიდველი.)

– რაგორი წიგნები აწყვია? (ფერადი, ლამაზყდიანი, საბავშვო...)

– ვინ ახლავს ბიჭს? (ბაბუა/პაპა)

– რომელია მყიდველი? (ბაბუა/პაპა და შვილიშვილი)

– რომელია გამყიდველი? (ქალი)

– მაღაზიაში როგორ უნდა მიმართო გამყიდველს, როცა რაიმეს ყიდვა გინდა, მაგალითად, წიგნის? (გამარჯვება, ქალბატონო. გაქვთ თუ არა ქართული ზღაპრების წიგნი? მაჩვენეთ, თუ შეიძლება. რა ღირს? სად გადავიხადო? (სალაროში)

ვისაც სურვილი ექნება, დამოუკიდებლად აღწეროს სურათი.

2. როლური თამაში (15 წთ)

შესთავაზეთ მოსწავლეებს როლური თამაში – „წიგნის მაღაზიაში“. გამოყავით მაგიდა (თუ საკლასო ოთახში გაქვთ წიგნების თარო ან კარადა, მაგიდა ახლოს მიადგით, ვითომ წიგნების მაღაზიაა). გაუწანილეთ როლები. სავარაუდოდ ყველას მოუნდება მონაწილეობის მიღება. ამიტომ მყიდველი რამდენიმე იყოს: მაგალითად, დედა, მამა, ორი შვილი. ერთდროულად ხუთი მოსწავლე მიიღებს მონაწილეობას როლურ თამაშში. აუხსენით, რომ ისინი დედასთან/მამასთან/ბაბუასთან ერთად მიდიან წიგნის საყიდლად. მაგ., ზღაპრების წიგნის ან საბავშვო ენციკლოპედიის... რამდენიმე მონაწილის შემთხვევაში თავად გადაწყვიტონ, ვის რომელი წიგნის ყიდვა უნდა. შეახსენეთ ურთიერთობისთვის საჭირო ლექსიკა: მყიდველი – თუ შეიძლება, მომანდეთ, ქალბატონო... გამყიდველი – ახლავე, რომელი მოგანოდოთ? გადაიხადეთ სალაროში. პირველ ჯერზე თქვენი დახმარება დასჭირდებათ. ეს მეთოდი ახალისებს სასწავლო პროცესს და ზრდის მოტივაციას მოსწავლეებში.

3. ხატვა (10 წთ)

დაახატვინეთ მოსწავლეებს წიგნის ყდა. აუცილებლად ყველამ გაუკეთოს ყდას ჩარჩო, რომელსაც სურვილის მიხედვით გააფერადებს და გააფორმებს. რახან მათ არ იციან წერა, ჩახატონ ყდაში, რაც უნდათ და გააფერადონ. სასურველია, ნახატმა მიახვედროს სხვა, თუ რა წიგნია. მაგალითად, თუ წიგნი ცხოველებზეა, დაახატონ ცხოველი, თუ ფრინველებზეა – ფრინველი...

თავდაპირველად, რომ არ დაიბნენ, სასურველია, თქვენ განუსაზღვროთ რამდენიმე ტიპის წიგნი და მათ ამოირჩიონ.

აუცილებლად გააფერადონ. დასრულებისას შეაგროვეთ ნახატები. თუ დრო დაგრჩებათ, ბავშვებმა წარადგინონ თავიანთი ნამუშევრები. თუ დროში იქნებით შეზღუდული, ამის გაკეთება ხელოვნების გაკვეთილზეც შეიძლება. ყოველთვის სასურველია, მოსწავლის მიერ შესრულებულ სამუშაოს მოჰყვეს რამე სახის რეაგირება (იქვე შესწორდეს და შეფასდეს, გამოიკრას და შეფასდეს) და მოსწავლეს შეეძლოს თავისი ნამუშევრის ჩვენება (წარდგენა), ნაკითხვა.... .

თვეა – ზამთარი (2 სტ)

I საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისაგან;
- მეტყველებისა იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

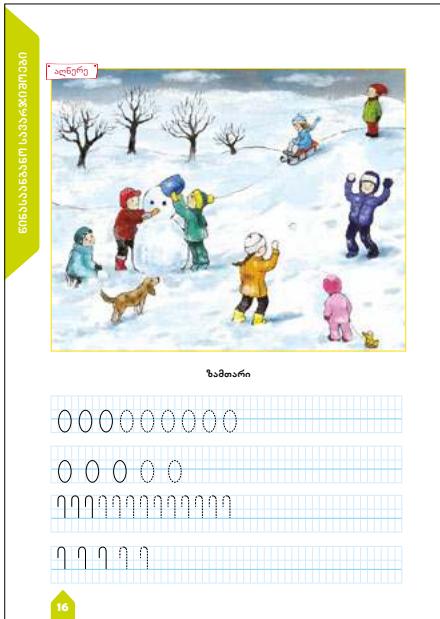
- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღნერა; საგნების დასახელება; ადამიანების მოქმედებების ამოცნობა; ფერების დასახელება; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; ზამთრის თვეების ჩამოთვლა; მოსმენილი სიტყვის ბერებად დაშლა და მოსმენილი ბერებით სიტყვის შექმნა; გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი ზამთრის პეიზაჟით), დაფა, ცარცი

ლექსიკური მარაგი: ციგა, თხილამური, ფიფქი – ბარდნის, ლოლუა, გუნდა – გუნდაობა, თოვლი – თოვს, ქურთუკი, ხელთათმანი, ყინავს, დეკემბერი, იანვარი, თებერვალი.



16

1. შესავალი (5 წთ)

მისალმების შემდეგ დაუსვით შეკითხვა მოსწავლეებს:

– ბავშვებო, გიყვართ ზამთარი? რატომ?

– დაასახელეთ ზამთრის პირველი/მეორე/მესამე თვე (დაეხმარეთ მოსწავლეებს, წარმოთქვით პირველი მარცვალი და მათ დაასრულონ. მაგალითად: დეკ... იან...).

– აღწერეთ ზამთრის ამინდი. (თოვს, ციგა, ყინავს, ფიფქებია, ხეებზე ლოლუებია)

– როგორ გაცვიათ ზამთარში? (თბილად) ჩამოთვალეთ ზამთრის ტანსაცმელი (ქურთუკი, ხელთათმანი, ქუდი, შარფი...).

– როგორ ერთობით ზამთარში, როცა თოვლია? (ვგუნდაობთ, ციგით/თხილამურით ვსრიალებთ, ეზოში თოვლით თოვლის ბაბუას ვაკეთებთ...)

აუცილებლად გაააქტიურებინეთ ზემოთ ჩამოთვლილი ლექსიკა.

სავარაუდოდ, ყველა ბავშვი ხალისით ჩაერთვება ამ აქტივობაში.

გაახალისეთ პატარა ლექსით; ბოლო სიტყვა მათ უნდა გამოიცნონ:

თოვლი, ჭყაპი, ავდარი,
ასეთია (ზამთარი)!

2. აღწერა (10 წთ)

შემდეგ გადაშლევინეთ რვეულები და სთხოვეთ დააკვირდნენ ნახატს. დაუსვით შეკითხვები:

– ბავშვებო, ვის ხედავთ სურათზე? სად არიან ბავშვები?

– რას აკეთებენ?

– საბა/ელენე, აღწერე რომელიმე ბავშვის ჩაცმულობა. (ერთ გოგონას აცვია ყვითელი ჩექმა, ღია ყავისფერი ქურთუკი, ახურავს თეთრი ქუდი და უკეთია თეთრი ხელთათმანები)

– რამდენი ხეა ნახატზე? აღწერე ხეები. (ხეებს ფოთლები არა აქვთ. ზამთრობით ხეებს ფოთლები სცვივა)

– რისი ცხვირი აქვს თოვლის ბაბუას? რატომ სტაფილო და არა კარტოფილი/ხახვი...? (სტაფილო გრძელია და ცხვირს ჰგავს; ხახვი და კარტოფილი ადვილად არ დამაგრდება)

– რა უჭირავს ბიჭს ხელში ნახატის მარჯვენა მხარეს? (გუნდა)

– ვარდისფერქუდიან ბავშვს რა სათამაშო აქვს წამოლებული? (გორგოლაჭებიანი იხვი)

მოაძებნინეთ ნახატზე გოგონა, რომელიც ციგით სრიალებს. ყველამ დაადოს თითო, თქვენ ჩამოიარეთ და შეამოწმეთ.

შესთავაზეთ მოსწავლეებს, იქნებ რომელიმემ დამოუკიდებლად აღწეროს სურათი. შეაქეთ.

3. სიტყვა, ბერა, ასო (5 წთ)

– ბავშვებო, დაასახელეთ ზამთართან დაკავშირებული სიტყვები (ციგა, თოვლი, გუნდა, ლოლუა, ფიფქი, ციგა, თხილამური, გუნდაობა, ხელთათმანი...).

დაასახელებული სიტყვებიდან ამოირჩიეთ მოკლე სიტყვები (მაგ., ციგა, გუნდა, თოვლი, ფიფქი), დაწერეთ დაფაზე. შემდეგ დააშლევინეთ ბერებად. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი გამოყოს ბერები (მაგალითად, ც/ი/გ/ა). თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბერაა ამ სიტყვაში. შემდეგ გამოიყვანეთ დაფასთან და დაათვლევინეთ სიტყვაში შემავალი ასოების რაოდენობა. იკითხეთ:

– ბავშვებო, სწორად დაასახელა დათომ ასოების რაოდენობა?

გუნდურად დაათვლევინეთ ასოები. ამის შემდეგ, იმავე სიტყვების ბერები წარმოთქვით, ხოლო მოსწავლემ უნდა შეაერთოს და სიტყვა შექმნას. ჩართეთ ყველა მოსწავლე.

4. წერა (10 წთ)

წინა გაკვეთილზე მათ არ გამოუწერიათ გადაბმული რკალები და პატარა რგოლები. გადააშლევინეთ რვეულები წინა გაკვეთილის (“წიგნის მაღაზია”) ნიმუშის გვერდზე. ჯერ თქვენ დაწერეთ დაფაზე. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (ვიწყებთ ბადის შუა ნაწილის ზედა ხაზიდან და სამ უჯრაში გადაბმულად ვწერთ პატარა რკალებს). მიუთითეთ კედელზე გამოკრულ ანბანზე და იყითხეთ: დააკვირდით ასოებს და მიპასუხეთ, რომელი ასოს ნაწილს ჰგავს გამოსაწერი ნიმუში? (ასო „ლ“) შემდეგ, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს და დაიწყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზს შეამჩნევთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

II საათი

1. შესავალი (15 წთ)

კოლეგებო, მისალმების შემდეგ მოსწავლეებს ჩამოათვლევინეთ შემოდგომის და ზამთრის თვეები. თქვენ დაეხმარეთ გახსენებაში: დაასახელეთ სიტყვის პირველი მარცვალი, მოსწავლეებმა კი დააბოლოონ. მაგ., სექ... ოქ...

შემდეგ დასვით შეკითხვები:

- ბავშვებო, გაიხსენეთ ზამთარში რომელი დღესასწაულია? (ახალი წელი)
- როგორ ვემზადებით ახალი წლისთვის? (ვრთავთ ნაძვის ხეს, მზადდება გოზინაყი...)
- სად და როგორ შეხვდით ახალ წელს? გიყვართ ეს დღესასწაული? რატომ?
- ბავშვებო, კიდევ ერთხელ ჩამოთვალეთ სიტყვები, რომლებიც ზამთარს უკავშირდება. (ციგა, თხილამური, ნაძვის ხე, გუნდა, თოვლი, ფიფქი, ლოლუა, ქუდი, ხელთათმანი, თოვს, ყინავს...). ამ სიტყვების გასააქტიურებლად შეადგენინეთ წინადადებები.
- ბავშვებო, დაფიქრდით და ისეთი წინადადება მოიფიქრეთ, რომელშიც იქნება თქვენ მიერ ჩამოთვლილი რომელიმე სიტყვა. წინადადება ზამთარზე უნდა იყოს.

შეძლებისდაგვარად ყველა მოსწავლეს ათქმევინეთ წინადადება. აუცილებლად შეაქეთ და შეაფასეთ. მაგალითად:

- დიტო/მაკა, ძალიან კარგი წინადადება მოგიფიქრებია, სწორად წარმოთქვი ყველა სიტყვა. ჩანს, ყველა სიტყვის მნიშვნელობა გესმის. ყოჩალ!
- ერეკლე/ნატო, კარგი წინადადება. მიხარია, ციგა რომ გამოიყენე წინადადებაში.
- შეიძლება ციგით სრიალის მაგივრად ციგით კატაობა თქვას. პირდაპირ არ შეუსწოროთ. ჯერ ეცადეთ, მიახვედროთ. ჰკითხეთ:
 - წინა გაკვეთილზე, სურათის აღწერისას, რას ვამბობდით? ბიჭი ციგით... რას შვრება?
 - უნდა გაიხსენოს და გიპასუხოთ – სრიალებს. თუ ვერ გიპასუხათ, კლასს მიმართეთ. სავარაუდოდ იტყვიან სწორ ზმნას – სრიალებს. ამის შემდეგ კიდევ ერთხელ ათქმევინეთ წინადადება.
 - დაიმახსოვრე! უნდა თქვა, ბავშვი ციგით სრიალებს. გაამეორებინეთ, შეაქეთ!

2. ხატვა (5-7 წთ)

გადაშალონ სახატავი რვეულები და დაახატვინეთ პატარა და დიდი ოვალური რგოლები. ნიმუში დაუხატეთ დაფაზე. ერთი რიგი პატარა რგოლები დახატონ, მეორე – დიდი. პატარა რგოლები გააფერადონ სხვადასხვაფრად. ჩამოუარეთ, საჭიროების შემთხვევაში დაეხმარეთ, შეაქეთ. აუხსენით, რომ სჯობს ერთი ხელის მოსმით დახატონ. დასრულებისას ყველა მოსწავლემ სათითაოდ დაასახელოს ფერები, რომლებიც გამოიყენა პატარა რგოლების გასაფერადებლად.

3. წერა (10-13 წთ)

დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი რგოლები. გაამახვილებინეთ ყურადღება, ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს და დაიწყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზს შეამჩნევთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი. ასევე მოიქეცით მეორე ნიმუშის გამოწერისას.

გაკვეთილის ბოლოს შეგიძლიათ აჩვენოთ მულტფილმი „გუდა-გუდა“.

თემა – სპორტი (1 სტ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (ჟესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; სურათზე გამოსახულ მოთამაშეთა რაოდენობის ჩამოთვლა, სპორტის სახეობის ამოცნობა, სპორტის სხვადასხვა სახეობის ჩამოთვლა, საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი სიტყვის ბერებად დაშლა და მოსმენილი ბერებით სიტყვის შექმნა; რკალების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: ჩოგბურთი, ტანვარჯიში, ჩოგანი, სპორტის სახეობა, გულშემატკივარი

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, დაფა, ცარცი.

1. შესავალი (5 ნთ)

ძვირფასო კოლეგებო, მისალმების შემდეგ იკითხეთ, ვინ დადის სპორტზე. მოსწავლეებს ჩამოათვლევინეთ სპორტის სხვადასხვა სახეობა (ფეხბურთი, კალათბურთი, ჩოგბურთი, წყალბურთი, ცურვა, ტანვარჯიში, რაგბი...).

ამ აქტივობაში ყველა ჩართეთ. შემდეგ გადააშლევინეთ რვეული და დაუსვით შეკითხვები:

– ბავშვებო, რას ხედავთ ნახატზე? (ფეხბურთის მოედანს, ბავშვები ფეხბურთს თამაშობები)

– ნიკა/მაია, რამდენი მოთამაშეა? რამდენი მაყურებელია?

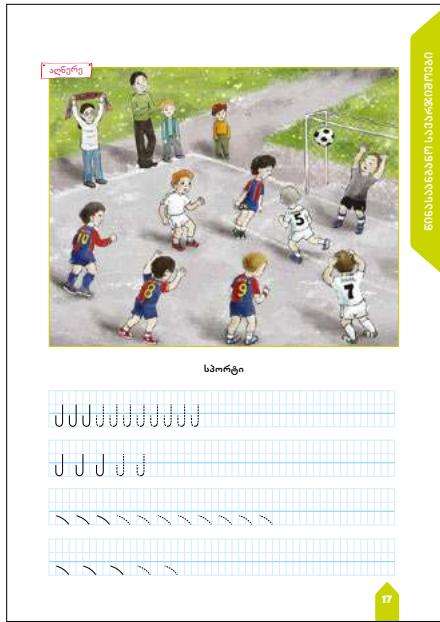
– სპორტის, რომელი სახეობა გიყვართ?

– სპორტის, რომელ სახეობაში იყენებენ ბურთს?

– რა ფორმისაა ფეხბურთის, წყალბურთის, კალათბურთის ბურთები? (მრგვალი) რაგბის? (ოვალური, როგორც გამოსაწერი რგოლები)

– ჩოგბურთის თამაშის დროს ბურთის გარდა რა სჭირდება ადამიანს, რომ ითამაშოს? (ჩოგანი)

სავარაუდოდ, არ ეცოდინებათ ჩოგანის მნიშვნელობა. დაუხატეთ, ადვილი დასახატია.



2. აღწერა დამოუკიდებლად (5 ნთ)

სასურველია, შეძლებისდაგვარად ყველამ აღწეროს დამოუკიდებლად ნახატი. თუ რომელიმე მოსწავლეს დამოუკიდებლად გაუჭირდება აღწერა, კითხვების დასმით შეეშველეთ. თუ რომელიმე მოსწავლეს რაიმე გამორჩება, სხვა მოსწავლეებს მიმართეთ. საჭიროების შემთხვევაში თქვენ დაეხმარეთ. შეაქეთ და შეაფასეთ.

3. დამოკიდებულება – გამოცდილება (5 ნთ)

სთხოვეთ მოსწავლეებს (ვისაც სურვილი აქვს), მოჰყვნენ თავისი პირადი გამოცდილებიდან რაიმე, რაც სპორტს ეხება: შეიძლება რომელიმე დასწრებია თამაშს და გაგიზიაროთ შთაბეჭდილებები ან დადის სპორტის რომელიმე სახეობაზე და ამის შესახებ სურს მოყოლა. სასურველია, მოსწავლემ თავისი დამოკიდებულება (მომწონს/არ მომწონს) რაიმე მოვლენის/ადამიანის ან სასაუბრო ობიექტის მიმართ ახსნას (დაფიქრდი, რატომ ფიქრობს ასე?).

4. წერა (10 ნთ)

შემდეგი აქტივობა არის წერა. დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი ნიმუში. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (ზემოდან ქვემოთ; მარჯვნივ – მარცხნივ).

ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს გამოსაწერი ნიმუშები (ბადის შუა ნაწილიდან ქვედა ნაწილში ჩამოდის სწორი ხაზი, ბოლოვდება რკალით, რომელიც ცოტა გრძელდება ისევ სწორი, მოკლე ხაზით). აღწერის ზეპირი ნიმუში თქვენ უნდა მიაწოდოთ. სავარაუდოდ, აღწერა დამოუკიდებლად გაუჭირდებათ, ამიტომ დაუსვით შეკითხვები: საიდან იწყება წერა? (ბადის შუა ნაწილიდან) სად მთავრდება? (ბადის ქვედა ნაწილში) სწორი ხაზი უჯრის მარჯვენა შხარესაა თუ მარცხენა? (მარჯვენა) ამის შემდეგ დაიწყონ წერა. მეორე ნიმუშიც ამის მსგავსად შეასრულებინეთ.

ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. წებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი. წერის დასრულებისას დაუსვით შეკითხვა;

– ბავშვებო, დააკვირდით ანბანის ასოებს. ვინ იტყვის, რომელი ასოს ნაწილები გამოწერეთ დღეს? ყველა მსურველს დაასახელებინეთ სავარაუდო ასო.

5. ბგერა, ასო, სიტყვა (10 წთ)

მიმართეთ მოსწავლეებს:

- ბავშვებო, კიდევ ერთხელ მიპასუხეთ, რას თამაშობენ ბავშვები ნახატზე? (ფეხბურთს) გაიმეორეთ სიტყვა და დასვით შეკითხვა:
- როგორი თამაშია „ფეხბურთი“? სხეულის, რომელ ნაწილს იყენებენ? (ფეხს) როგორ მიხდით? (უნდა თქვან, რომ სიტყვა „უთხრა“/სიტყვიდან)

ჩამოთვალეთ სხვა სიტყვებიც: ხელბურთი, წყალბურთი, ჩოგბურთი და იკითხეთ რამდენი სიტყვა ესმით და რას მიგვანიშნებს ეს სიტყვები? (ხელბურთი – ხელით თამაშობენ, წყალბურთი – წყალში თამაშობენ, ჩოგბურთი – ჩოგანით თამაშობენ)

- ბავშვებო, რომელი სიტყვა მეორდება ამ სიტყვებში (ისევ ჩამოთვალეთ გარკვევით და ნელა)? (ბურთი)

შეაქეთ და დაწერეთ „ბურთი“ დაფაზე. მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით დაწერილი სიტყვა, მოსწავლემ კი დაასახელოს ბგერები. შემდეგ დაათვლევინეთ სიტყვაში შემავალი ბგერების რაოდენობა. ამის შემდეგ თავად შეამოწმონ. მივიღნენ დაფასთან და დაითვალონ სიტყვის ასოები. შეეცადეთ, თამაშის სახე მისცეთ ამ აქტივობას.

6. ლექსი (5 წთ)

კოლეგებო, გთავაზობთ გურამ კობერიძის მოკლე, საბავშვო ლექსს „ბურთს უთქვამს“. წაუკითხეთ მოსწავლეებს:

გულში წყენამ გამკენწლაო,
ბიჭმა რომ ვერ ამკენწლაო.

იკითხეთ, რომელი სიტყვა ვერ გაიგეს? სავარაუდოდ, გამკენწლა/ამკენწლა იქნება. შეიძლება, რომელიმე ბავშვმა ახსნას, თუ ვერ შეძლეს, თქვენ აუხსენით (აკენწლა – ფეხით ბურთის რამდენჯერმე/ბევრჯერ ასროლა. „გულში წყენამ გამკენწლაო“ – გულში წყენამ გამიარა, მეწყინა).

შემდეგ თქვით ერთი სტრიქონი და გაამეორებინეთ მთელ კლასს, შემდეგ – მეორე და ისიც გაამეორებინეთ. ამის შემდეგ ორივე სტრიქონი ერთად ათქმევინეთ მთელ კლასს. იკითხეთ, იქნება, რომელიმე მოსწავლეს მოუნდეს ლექსის დამოუკიდებლად თქმა. თუ რამდენიმე მსურველი იქნება, აუცილებლად ყველას ათქმევინეთ. შეაქეთ.

თემა – ზაფხული (2 სთ)

I საათი

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (ჟესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბეჭერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბეჭერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; საგნების დასახელება; ადამიანების მოქმედებების ამოცნობა; ფერების დასახელება; დამოკიდებულების გამოხატვა და საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; ზაფხულის თვეების ჩამოთვლა; მოსმენილი სიტყვის ბეჭერებად დაშლა და მოსმენილი ბეჭერებით სიტყვის შექმნა; გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, თვალსაჩინოება (პლაკატი ზაფხულის პეიზაჟით), დაფა, ცარცი.

ლექსიკური მარაგი: ცხელა, მზე აცხუნებს, ვირუსები, პლაჟი/ზღვის სანაპირო, ქოლგა, ჩრდილი, ქვიშა, ნიჩაბი, საცურაო რგოლი, გასაბერი ლეიიბი, აუზი, ივნისი, ივლისი, აგვისტო, მდინარე, ტბა.

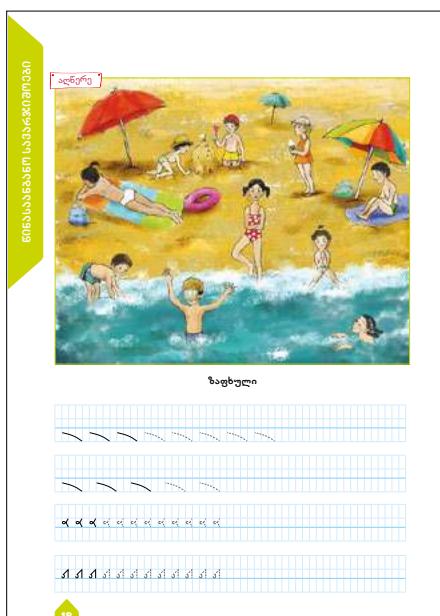
1. შესავალი (5 წთ)

მისალმების შემდეგ დაუსვით შეკითხვა მოსწავლეებს:

- ბავშვებო, გიყვართ ზაფხული? რატომ?
- დაასახელეთ ზაფხულის პირველი/მეორე/მესამე თვე.

თქვენ დაიხყეთ, ბავშვებმა დაასრულონ:

- ივნ... ივლ... აგ...
- აღწერეთ ზაფხულის ამინდი. (მზე აცხუნებს, ცხელა...)
- როგორ გაცვიათ ზაფხულში? (ხალვათად/თხლად) ჩამოთვალეთ ზაფხულის ტანსაცმელი (მზის ქუდი, შორტი, მაისური, სარაფანი...).
- როგორ ერთობით ზაფხულში? (ვწუნაობთ, ვცურავთ, ეზოში ვთამაშობთ, დასასვენებლად მივდივართ...)



აუცილებლად გაააქტიურებინეთ ზემოთ ჩამოთვლილი ლექსიკა.
სავარაუდოდ, ყველა ბავშვი ხალისით ჩაერთვება ამ აქტივობაში.

2. აღწერა (10 წთ)

შემდეგ გადაშლევინეთ რვეულები და სთხოვეთ, დააკვირდნენ ნახატს. დაუსვით შეკითხვები:
– ბავშვებო, ვის ხედავთ სურათზე? სად არიან ბავშვები?

– რას აკეთებენ? (ცურავენ, ჭყუმპალაობენ ზღვაში, ირუჯებიან/ მზეს ეფიცხებიან/ მზის აბაზანებს იღებენ, ქვიშით სახლს აშენებენ)

– საბა/ელენე, აღწერე რომელიმე ბავშვის ჩაცმულობა. (ერთ გოგონას აცვია ყვითელი სარაფანი, მეორეს – წითელი თეთრკოპლებიანი საცურაო კოსტიუმი, ბიჭებს აცვიათ საცურაო ტრუსები: ერთს – თეთრი, მეორეს – ყვითელი, მესამეს – ლურჯი; ერთ გოგონას თავზე ქუდი ახურავს)

– რამდენი ბავშვია სანაპიროზე/პლაჟზე? რამდენია ზღვაში?

– როგორი ამინდია: მზიანი თუ მოღრუბლული? (მზიანი) რატომ ფიქრობ ასე? (ზოგიერთი ბავშვი ქოლგის ქვეშ ზის, ჩრდილში)

– ორი ბიჭი ქვიშით თამაშობს. რა უჭირავს ერთ ბიჭს ხელში? (პატარა ნიჩაბი)

შესთავაზეთ მოსწავლეებს, იქნებ რომელიმე დამოუკიდებლად აღწეროს სურათი. შეაქეთ.

3. სიტყვა, ბგერა, ასო (5 წთ)

ბავშვებო, დაასახელეთ ზაფხულთან დაკავშირებული სიტყვები (მზე, ცხელა, ზღვა, მდინარე...). დაასახელებული სიტყვებიდან ამოირჩიეთ მოკლე სიტყვები (მაგ., ზღვა, მზე, ცხელა), დაწერეთ დაფაზე. შემდეგ დააშლევინეთ ბგერებად.

მკაფიოდ და ნელა წარმოთქვით სიტყვა, მოსწავლემ კი გამოყოს ბგერები (მაგალითად, ზ/ღვ/ა). თითოეული სიტყვის წარმოთქმის შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი ბგერაა ამ სიტყვაში. შემდეგ გამოიყვანეთ დაფასთან და დაათვლევინეთ სიტყვაში შემავალი ასოების რაოდენობა. გუნდურად დაათვლევინეთ ასოები (თქვენ მიუთითეთ ასოზე, მათ დაითვალონ). ამის შემდეგ, იგივე სიტყვების ბგერები წარმოთქვით, ხოლო მოსწავლემ უნდა შეაერთოს და სიტყვა შექმნას. ჩართეთ ყველა მოსწავლე.

4. წერა (10 წთ)

ამ გაკვეთილს ახლავს სამი ტიპის გამოსაწერი, ამიტომ გაყავით. პირველ გაკვეთილზე გამოაწერინეთ ორი ნიმუში, მეორეზე – ერთი. დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი რკალი (ასო „ლ“-ს ფეხი) და აუხსენით, რომ ეს რკალი სამ უჯრაში იწერება, ბადის ქვედა ნაწილში. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (წერას ვიწყებთ მარცხნიდან და მივემართებით მარჯვნივ). გამოაწერინეთ რვეულში. შემდეგ მეორე ნიმუშზე გადადით. წერის დამთავრების შემდეგ, მიუთითეთ კედელზე გამოკრულ ანბანზე და იკითხეთ: დააკვირდით ასოებს და მიპასუხეთ, რომელი ასოს ნაწილს ჰგავს გამოსაწერი ნიმუში? (ასო „ლ“, ასო „ჭ“) ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზს შეამჩნევთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი.

II საათი

1. შესავალი (15 წთ)

კოლეგებო, მისალმების შემდეგ მოსწავლეებს ჩამოათვლევინეთ გაზაფხულის და ზაფხულის თვეები. დასვით შეკითხვა:

– ბავშვებო, კიდევ ერთხელ ჩამოთვალეთ სიტყვები, რომლებიც ზაფხულს უკავშირდება. (მზე, ზღვა, ცხელა, აუზი, სანაპირო, ვირუჯები...).

ამ სიტყვების გასააქტიურებლად შეადგენინეთ წინადადებები. ამჯერად თქვენ შეარჩიეთ რამდენიმე სიტყვა (მცხუნვარე, მზე, ჩრდილი, ზღვა)

– ბავშვებო, დაფიქრდით და ისეთი წინადადება მოიფიქრეთ, რომელშიც იქნება ჩემ მიერ ჩამოთვლილი რომელიმე სიტყვა. წინადადება ზაფხულზე უნდა იყოს.

შეძლებისდაგვარად ყველა მოსწავლეს ათქმევინეთ წინადადება. აუცილებლად შეაქეთ და

შეაფასეთ. მაგალითად:

– დიტო/მაკა, ძალიან კარგი წინადადება მოგიფიქრებია, სწორად წარმოთქვი ყველა სიტყვა. ჩანს, ყველა სიტყვის მნიშვნელობა გესმის. ყოჩალ!

– ერეკლე/ნატო, კარგი წინადადებაა. მიხარია, სიტყვა „მცხუნვარე“ რომ გამოიყენე წინა-დადებაში.

შეიძლება „მცხუნვარე მზის“ მაგივრად – „ცხუნვარე მზე“ თქვას. პირდაპირ არ შეუსწოროთ, არც აღნიშნოთ. ჯერ ეცადეთ მიახვედროთ. ჰერთხეთ:

– ერეკლე/ნატო, კიდევ ერთხელ თქვი, როგორი მზე იყო? მითხარი პირველი სიტყვის პირველი ბერა.

თუ ისევ შეცდომით იტყვის, სხვა ბავშვები ჩართეთ. დაუსვით შეკითხვა:

– თქვენც ასე ფიქრობთ?

შეიძლება სწორად თქვას რომელიმემ. ამ შემთხვევაში შეაქეთ და მთელ კლასს გაამეორებინეთ გუნდურად.

– ბავშვებო, დაიმახსოვრეთ! უნდა თქვათ „მცხუნვარე“.

2. ხატვა (5-7 წთ)

გადაშალონ სახატავი რვეულები და დახატვინეთ ზღვა, მდინარე ან ტბა, რომლებიც მათ უნახავთ (სოფელში, ქალაქში, მოგზაურობისას). დასრულებისას ყველა მოსწავლემ სათითაოდ დაასახელოს, რომელი ზღვა/მდინარე/ტბა დახატა. შეიძლება იცოდნენ სახელები. შეახსენეთ, რომ საქართველოში არის შავი ზღვა, საქართველოს დედაქალაქში, თბილისში ჩამოედინება მტკვარი.

3. წერა (10-13 წთ)

დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი ნიმუში. გაამახვილებინეთ ყურადღება, ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). დააკვირდნენ ანბანს და ამოიცნონ, რომელი ასოს ნაწილია გამოსაწერი („უ“). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს და დაინყონ წერა. ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზს შეამჩნევთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი. ასევე მოიქეცით მეორე ნიმუშის გამოწერისას.

თამა – ხელოვნება (1 სტ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბეჭერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (1).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კალიგრაფიის საბაზისო ნორმების დაცვა (ვგულისხმობთ ასოთა დეტალების მოხაზვას).

აღნერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

სათქმელის გასაგებად გადმოცემა; სხვისი მოსმენა, დასმულ შეკითხვებზე პასუხი და კითხვის დასმა; კონკრეტული ინფორმაციის ამოცნობა; ბეჭერების მკაფიოდ გამოთქმა; ლაპარაკისას მკაფიოდ, გაბმულად, გასაგებად მეტყველება და ლექსიკის ადეკვატურად გამოყენება; სურათის აღწერა; სურათზე გამოსახულ ადამიანთა რაოდენობის ჩამოთვლა, საკრავების დასახელება, საკუთარი გამოცდილების დაკავშირება თემასთან; მოსმენილი სიტყვის ბეჭერებად დაშლა და მოსმენილი ბეჭერებით სიტყვის შექმნა; რკალების გამოწერა ბადეში (მოტორიკის განვითარება).

ლექსიკური მარაგი: სცენა, მღერის, უკრავს, პიანინო, დოლი, სალამური, გიტარა, ჩონგური, სიმი, კლავიში.

რესურსი: რვეული, საწერ-კალამი, დაფა, ცარცი, თვალსაჩინოება (პლაკატი სხვადასხვა ინსტრუმენტით).



1. შესავალი (10 წთ)

ძვირფასო კოლეგებო, მისალმების შემდეგ იკითხეთ, ვინ მღერის/ცეკვავს? რომელი სიმღერა უყვართ, ყოფილან თუ არა კონცერტზე/თვითონ თუ გამოსულან სცენაზე, იციან თუ არა დაკვრა რაიმე ინსტრუმენტზე. მოსწავლეებს ალაპარაკეთ ამ თემებზე, მოუსმინეთ, დასმევინეთ კითხვები ბავშვებს (იქნებ რამემ დააინტერესოთ, შესთავაზეთ შეკითხვის დასმა), მოსწავლეებს ჩამოათვლევინეთ სხვადასხვა ინსტრუმენტი (პიანინო, როიალი, სალამური, გიტარა, ჩონგური, ვიოლინო, დოლი, საყვირი...). მიუთითეთ პლაკატზე, ამოიცნონ ინსტრუმენტები. აღმოაჩინონ განსხვავება პიანინოსა და გიტარას შორის/დოლსა და სალამურს შორის (გიტარას სიმები აქვს, პიანინოს – კლავიშები; დოლზე ხელის მტევანს ვარტყავთ, სალამურს/საყვირს უნდა ჩავბეროთ).

ამ აქტივობაში ყველა ჩართეთ. შემდეგ გადააშლევინეთ

რვეული და დაუსვით შეკითხვები:

- ბავშვებო, რას ხედავთ ნახატზე? რამდენი გოგოა? რამდენი – ბიჭი?
- სად დგანან ბავშვები?
- რა ინსტრუმენტზე უკრავს ბიჭი?
- უსმენთ თუ არა მუსიკას? მოგწონთ?

2. აღწერა დამოუკიდებლად (5 ნო)

სასურველია, შეძლებისდაგვარად ყველამ აღწეროს დამოუკიდებლად ნახატი. თუ რომელიმე მოსწავლეს დამოუკიდებლად გაუჭირდება აღწერა, კითხვების დასმით შეეშველეთ. თუ რომელიმე მოსწავლეს რაიმე გამორჩება, სხვა მოსწავლეებს მიმართეთ. საჭიროების შემთხვევაში თქვენ დაეხმარეთ. შეაქეთ და შეაფასეთ.

3. წერა (7 ნო)

ამ გაკვეთილს ახლავს გამოსაწერი ოთხი ნიმუში. სასურველია, გავყოთ და ორ ნაწილად დავაწერინოთ. შუალედში შევთავაზოთ მსუბუქი აქტივობა.

დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი ნიმუში. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (მხოლოდ ზემოთ; ზემოდან ქვემოთ; მარჯვნივ – მარცხნივ).

ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს გამოსაწერი ნიმუშები (ბადის შუა ნაწილში, ერთ უჯრაში იწერება, კლავნილია; მეორე – ზედა ნაწილიდან იწყება, ჩამოდის შუამდე, ჯერ პატარა, დახრილი ხაზია, შემდეგ სწორი). აღწერის ზეპირი ნიმუში თქვენ უნდა მიაწოდოთ. სავარაუდოდ, აღწერა დამოუკიდებლად გაუჭირდებათ, ამიტომ დაუსვით შეკითხვები: საიდან იწყება წერა? (ბადის შუა ნაწილიდან) სად მთავრდება? (ბადის ქვედა ნაწილში) სწორი ხაზი უჯრის მარჯვენა მხარესაა თუ მარცხენა? (მარჯვენა) ამის შემდეგ დაიწყონ წერა. მეორე ნიმუშიც ამის მსგავსად შეასრულებინეთ.

ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი. წერის დასრულებისას დაუსვით შეკითხვა:

– ბავშვებო, დააკვირდით ანბანის ასოებს. ვინ იტყვის, რომელი ასოს ნაწილები გამოწერეთ დღეს? ყველა მსურველს დაასახელებინეთ სავარაუდო ასო.

4. მხიარული აქტივობა (5 ნო)

ცოტა ხანს დაასვენეთ მოსწავლეები. რვეულები გადაშლილი ჰქონდეთ. დაუსვით შეკითხვა:

– ბავშვებო, რომელიმე თქვენგანი მღერის? თუ კლასში აღმოჩნდება ასეთი მოსწავლე (შეიძლება რამდენიმე აღმოჩნდეს), გამოიყვანეთ და ამღერეთ.

თუ კლასში არ აღმოჩნდებიან „მომღერლები“, გაამეორებინეთ წინა გაკვეთილებზე ნასწავლი ორი პატარა ლექსი: „წარწერა სამკითხველოში“ და „ბურთს უთქვამს“. ათქმევინეთ გუნდურადაც და ინდივიდუალურადაც.

5. წერა (8 ნო)

დაუბრუნდით წერას. დაწერეთ დაფაზე გამოსაწერი ნიმუში. გაამახვილებინეთ ყურადღება მიმართულებაზე (შუიდან ქვემოთ, მარჯვნივ – მარცხნივ).

ბადის რომელ ნაწილში იწერება (ზემოთ, შუაში, ქვევით თუ მთელ სიგრძეზე). გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული, კიდევ ერთხელ დააკვირდნენ ნიმუშს, რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს გამოსაწერი ნიმუშები(იწერება ბადის შუა და ქვედა ნაწილებში, ორი რკალია გადაბმული: დიდი და პატარა; მეორე ნიმუში – ზედა ნაწილში, მარცხნივ პატარა რგოლია, მეორე რგოლი დიდია და შუა ნაწილის მთელ უჯრაში იწერება). აღწერის ზეპირი ნიმუში თქვენ უნდა მიაწოდოთ. სავარაუდოდ, აღწერა დამოუკიდებლად გაუჭირდებათ, ამიტომ დაუსვით შეკითხვები: საიდან იწყება წერა? (ბადის შუა ნაწილიდან) სად მთავრდება? (ბადის ქვედა ნაწილში) რკალები უჯრის მარჯვენა მხარესაა თუ მარცხენა? (მარჯვენა) თითოეული ნიმუშის დახასიათების შემდეგ გამოაწერინეთ.

ჩამოუარეთ მოსწავლეებს, დააკვირდით, დაეხმარეთ, გაამხნევეთ, შეაქეთ. ნებისმიერი

აქტივობის შემდეგ შეაფასეთ. თუ რაიმე ხარვეზი შეამჩნიეთ, ჯერ შეაქეთ, შემდეგ კი ურჩიეთ, როგორ გამოასწორონ ან გააუმჯობესონ შედეგი. წერის დასრულებისას დაუსვით შეკითხვა; ბავშვებო, დააკვირდით ანბანის ასოებს. ვინ იტყვის, რომელი ასოს ნაწილები გამოწერეთ დღეს? ყველა მსურველს დაასახელებინეთ სავარაუდო ასო.

საანბანო პერიოდი

ასო-ბერა 6 (2 სო)

გაცემის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;
- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/ პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უესტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ისმენს და ადეკვატურად ალიქვამს მარტივ ინფორმაციას ნაცნობ თემაზე;
- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო წორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- განარჩევს მსგავსი ულერადობის მარცვლებს/ სიტყვებს;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- ამოიცნობს და სათანადოდ იყენებს სამეტყველო ეტიკეტის ენობრივ ფორმულებს (მისალმება, დამშვიდობება, ბოლიშის მოხდა, მაღლობის გადახდა და ა. შ.);
- წინადადების დასრულებას გამოხატავს პაუზით და შესაბამისი ინტონაციით;
- თავს არიდებს პარაზიტი ჩანართების („ესე იგი“, „დიახ“, „მნა-მნა“...) გამოყენებას სამეტყველო პაუზების დროს;
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: კითხვა

1. ქართ. დაწყ. (I).6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს განაფულად კითხვა.
 - სიტყვებში გამოყოფს და წარმოთქამს მარცვლებს, მარცვლებში – ბგერებს;
 - სიტყვებს შლის ბგერებად, ბგერებს აერთიანებს სიტყვებად;
 - თავისუფლად ცნობს ხშირად გამოყენებული სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს;
 - ნაცნობ ასოებს ამთლიანებს მარცვლებად, მარცვლებს - სიტყვებად;
 - თავისუფლად კითხულობს ნაცნობ სიტყვებს;
 - თავისუფლად კითხულობს ანბანის ყველა ასოს;
 - ხმამაღლა (მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით) კითხულობს და იგებს მარტივი წინადადებებით შედგენილ მცირე ზომის სხვადასხვა ტიპის ტექსტებს;
 - ხმამაღლა კითხვისას სწორად მონიშნავს წინადადების საზღვრებს ტექსტში, იცავს პაუზას;
 - ცდილობს სათანადო ინტონაციით გამოხატოს წინადადების მოდალობა (თხრობითი და კითხვითი წინადადებების);
 - აგრძელებს სხვის მიერ დაწყებულ კითხვას სათანადო ადგილიდან.
2. ქართ. დაწყ. (I).10. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მაორგანიზებელი ელემენტების, სტრუქტურული დაკომპოზიციური მახასიათებლების ამოცნობა.
 - განარჩევს ერთმანეთისაგან წიგნის გარეკანს, თავფურცელს, სათაურს, ძირითად ტექსტს, ავტორის გვარსა და სახელს, ტექსტის ბოლოს მოცემულ კითხვებს, სხვ.;
 - ამოცნობს ტექსტის მაორგანიზებელ ელემენტებს (სათაურს, ილუსტრაციას, აბზაცს, წარწერას, ლოგოს, ტიპოგრაფიულ მახასიათებლებს, მაგ., მსხვილ შრიფტს და სხვ.).
3. ქართ. დაწყ. (I).11. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების ლექსიკურ და სემანტიკურ მხარეზე, ენობრივ ფორმებზე დაკვირვება.
 - განარჩევს წინადადებათა მოდალობებს (თხრობით, კითხვით, ბრძანებით წინადადებებს);
 - ცდილობს უცნობი ლექსიკური ერთეულების, ენობრივი ფორმების მნიშვნელობის გააზრებას (სხვათა დახმარებით);
 - ამოცნობს სასვენ ნიშნებს (წერტილს, კითხვის ნიშანს, ძახილის ნიშანს).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (I).13. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის მცირე ზომის მარტივი ტექსტების შექმნა ნაცნობ თემატიკაზე.
 - წერს მარტივ წინადადებებს, ფრაზებს, მცირე ზომის ტექსტებს ნაცნობ თემებზე, გასაგებად გადმოსცემს აზრს.
2. ქართ. დაწყ. (I).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკის, ნასწავლი ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციებისა და სტრუქტურული ელემენტების ადეკვატურად გამოყენება; კალიგრაფიისა და მართლწერის საბაზისო ნორმების დაცვა.
 - აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);
 - იცავს ხაზოვან სისტემაში ასოების განლაგების პრინციპს;
 - ხელის სწორი მოძრაობით წერს ანბანის ყველა ასოს შესაბამისი მიმართულებით;
 - დამოუკიდებლად წერს სიტყვებს, რომელთა ორთოგრაფიული ხატი მისთვის ნაცნობია;
 - წერს აკურატულად, იცავს კალიგრაფიის საბაზისო პრინციპებს (მანძილს ასოებს, სიტყვებს, სტრიქონებს შორის, სხვ.);
 - სათანადოდ იყენებს საგნების, მათი თვისებებისა და მოქმედების გამომხატველ სიტყვებს;
 - სათანადოდ იყენებს სასვენ ნიშნებს წინადადების ბოლოს (წერტილს, კითხვის ნიშანს).
3. ქართ. დაწყ. (I).15. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წერის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.
 - სიტყვის წერისას ჩუმი ხმით ასახელებს გამოსაყვანი ასოს შესაბამის ბგერას;
 - ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

ასო-ბგერა „ხ“-ს ამოცნობა; სიტყვების დამარცვლით წაკითხვა; მარცვლების ხმოვანი და

თანხმოვანი ასოების ამოცნობა; წინადადებების ინტონაციით წაკითხვა; ნიმუშის მიხედვით ასოს, სიტყვის სწორად დაწერა; შესრულებულ სავარჯიშოებში შეცდომების აღმოჩენა (თვით-შეფასება).

რესურსი: სახელმძღვანელო, რვეული, საწერ-კალამი, დაფა, ცარცი, თვალსაჩინოება, მოძრავი ანბანი.



თხა
თ ხ ა
ხ

ახ. ხა-ხა. თი-ხა.
თხა. ა-ხა. ა-ხი-ა.

აი თხა. ათ ხა. ათი თხა. ასი თხა.
ახ ხა. თხის ხა. აი თასი. თხის თასი.
აი ხის თასი. აი საათი. საათი ხისა.
აი ხის საათი. აი თათის თხა.

ხ თ ხ ა

ესობის განვითარებისათვის

I საათი

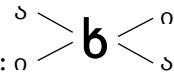
1. შესავალი (5 წთ)

მოსწავლებს გამოკრულ ანბანზე მიუთითეთ და სთხოვეთ, თქვენთან ერთად წაკითხონ ანბანის ასოები. წარმოთქვან ნასწავლი თანხმოვანი და ხმოვანი ასო-ბერები.

2. ამოცნობა (10 წთ)

დაწერეთ დაფაზე ასო „ხ“ და აღწერეთ:

– ინერება ბადის ორ ნაწილში. იწყება ზედა ნაწილში და მთავრდება შუა ნაწილში (გასახალისებლად ამ ნაწილებს შეიძლება სართულებიც ვუწოდოთ). აქვს მრგვალი მუცელი. ინერება ერთ უჯრაში. რომელი ასო უნდა მივუწეროთ „ხ“-ს, რომ მარცვალი შეიქმნას?



თქვენი დახმარებით განმარტონ მოსწავლეებმა, რატომ არის „ახ“, „იხ“, „ხა“, „ხი“ მარცვლები. დაეხმარეთ კითხვებით:

- ხ თანხმოვანია თუ ხმოვანი?
- ა და ი თანხმოვნებია თუ ხმოვნები?
- ა და ხ ერთად რას ქმნის? (ი და ხ, ხ და ა, ხ და ი)
- მარცვალში რამდენი ხმოვანი უნდა იყოს?
- ჩამოთვალეთ ხ-ზე დაწყებული სიტყვები (ხე, ხელი, ხარი, ხმა, ხმაური, ხარხარი...).

3. სიტყვების ბერებად დაშლა (5 წთ)

დაწერეთ დაფაზე ასო „ხ“-ზე დაწყებული სიტყვები: ხე, თხა და დაშლევინეთ. მკაფიოდ და ნელა თქვით სიტყვა „ხე“. სთხოვეთ რომელიმე მოსწავლეს, დაშალოს ეს სიტყვა ბერებად. დაფაზე დაწერილს ააფარეთ ხელი. როცა დაშლის, გამოაჩინეთ ნაწერი და ჰქითხეთ:

- ასო „ხ“ პირველი ასოა სიტყვაში თუ მეორე?

შემანახვის სიტყვები:	ხ
ხანძარი	ხელი
ხატილი	თხა

შეადგინ სიტყვები:

თ	ხა
თი	ხი
თხა	ხა

ჩანარი:

ხ	ხ
ხ	ხ

ხის თასი:

ხ	ხ
ხ	ხ

დაასახულე, რა ხატუა და ჩანარი სიტყვა:

ხ	ხ
ხ	ხ

ესობის განვითარებისათვის

4. კითხვა (10 წთ)

წაკითხეთ „დედა ენის“ შესაბამისი გვერდის ტექსტი გაგრძელებით, თითის გაყოლებით. თითოეულ მოსწავლეს ერთი სიტყვა ან ერთი წინადადება წაკითხეთ.

5. წერა (5 წთ)

დაკვირდნენ სავარჯიშოების რვეულში დაწერილ ასოს და მიამსგავსონ. შეახსენეთ ერთი უჯრის გამოტოვება ასოებს შორის.

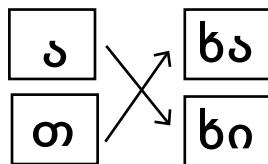
წერისას შეაქეთ, საჭიროების შემთხვევაში მიეხმარეთ, აუხსენით უფრო კარგად. გახსოვდეთ, ისინი ნერვიულობენ, როცა არ გამოსდით.

საშინაო დავალება: წაიკითხონ ტექსტი, გადაიწერონ დედანში შესაბამისი დავალება.

II საათი

1. შესავალი (10 წთ)

გადააშლევინეთ სავარჯიშოების რვეული სათანადო გვერდზე და გააკეთებინეთ სავარჯიშოები: სიტყვების შედგენა და სიტყვების ჩაწერა. ჯერ ზეპირად დაასახელონ კვადრატებში ჩაწერილი ასო და მარცვლები. შემდეგ შეაერთონ ხაზებით კვადრატებში ისე, რომ სიტყვა გამოვიდეს. ნიმუში დაფაზე დაუხაზეთ:



ერთად მსხდომმა მოსწავლეებმა ნამუშევარი გადამოწმონ ერთმანეთთან. წააკითხეთ და დაწერეთ დაფაზე. გადაამოწმეთ, ყველას სწორად აქვს თუ არა შეერთებული.

მეორე სავარჯიშოს შესრულებამდე დაასახელებინეთ მოსწავლეებს, რა ხატია ჩარჩოში. სიტყვა რამდენიმე მოსწავლეს დააშლევინეთ და ჩაწერინეთ. ჩამოიარეთ და შეამოწმეთ. თუ რომელიმე მოსწავლეს გამოტოვებული აქვს ასო, შეასწორებინეთ.

2. კითხვა (15 წთ)

მიუბრუნდით „დედა ენას“, ოთხ სტრიქონად განთავსებულ წინადადებებს. წააკითხეთ გაგრძელებით, გამოიყენეთ ამორჩევის მეთოდიც:

- ნიკა, წაიკითხე მესამე სტრიქონის პირველი წინადადება.
- ნინო, წაიკითხე მეოთხე სტრიქონის მესამე წინადადება.

დაათვლევინეთ, რამდენი სიტყვაა პირველ სტრიქონში. რამდენი სიტყვაა პირველი სტრიქონის პირველ წინადადებაში. რამდენი მარცვალია ამა თუ იმ სიტყვაში და ა. შ.

3. წერა (10 წთ)

სავარჯიშო რვეულში შესაბამის გვერდზე ჩაწერილი სიტყვები ჯერ წააკითხეთ, შემდეგ გამოაწერინეთ. შეახსენეთ, რომ ყოველი სიტყვის შემდეგ ორი უჯრა უნდა გამოტოვონ. შემდეგ ჩაწერონ სიტყვები ნიმუშის მიხედვით. შეამოწმეთ ნამუშევრები. შეაქეთ.

საშინაო დავალება: წაიკითხონ ტექსტი; გამოწერონ დედანში შესაბამისი დავალება.

კოლეგებო, როგორც იცით, წიგნს დართული აქვს დამატებითი საკითხავი. თქვენი შეხედულებისამებრ, წააკითხეთ მოსწავლეებს ასო-ბერა „ხ“-ხ დამატებითი საკითხავი (მოსწავლის წიგნი, გვ. 107).

ასო-ბერა უ (2 სო)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).1. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სათანადო სამეტყველო ქცევის გამოვლენა ნაცნობ საკომუნიკაციო სიტუაციაში;

- სწორად რეაგირებს ნაცნობ სამეტყველო სიტუაციებში;
- გასაგებად გამოხატავს სათქმელს;

- გადმოსცემს ფაქტებს;
- საჭიროების მიხედვით, ადეკვატურად ცვლის სამეტყველო როლებს (უსმენს სხვებს, სვამს/პასუხობს შეკითხვებს);
- ასრულებს მასწავლებლის მარტივ ზეპირ ინსტრუქციებს;
- ამოიცნობს და მიზნის შესაბამისად იყენებს მეტყველების ვერბალურ და არავერბალურ საშუალებებს (უსტებს, მიმიკასა და სხვ.).

2. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ისმენს და ადეკვატურად ალიქვამს მარტივ ინფორმაციას ნაცნობ თემაზე;
- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- მკაფიოდ გამოთქვამს ბგერებს/ მარცვლებს სიტყვაში;
- განარჩევს მსგავსი ულერადობის მარცვლებს/ სიტყვებს;
- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, პრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- ამოიცნობს და სათანადოდ იყენებს სამეტყველო ეტიკეტის ენობრივ ფორმულებს (მისალმება, დამშვიდობება, ბოლიშის მოხდა, მადლობის გადახდა და ა. შ.);
- წინადადების დასრულებას გამოხატავს პაუზით და შესაბამისი ინტონაციით;
- თავს არიდებს პარაზიტი ჩანართების („ესე იგი“, „დიახ“, „მნა-მნა“...) გამოყენებას სამეტყველო პაუზების დროს;
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: კითხვა

1. ქართ. დაწყ. (1).6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს განაფულად კითხვა.

- სიტყვებში გამოყოფს და წარმოთქვამს მარცვლებს, მარცვლებში – ბგერებს;
- სიტყვებს შლის ბგერებად, ბგერებს აერთიანებს სიტყვებად;
- თავისუფლად ცნობს ხშირად გამოყენებული სიტყვის ორთოგრაფიულ ხატს;
- ნაცნობ ასოებს ამთლიანებს მარცვლებად, მარცვლებს - სიტყვებად;
- თავისუფლად კითხულობს ნაცნობ სიტყვებს;
- თავისუფლად კითხულობს ანბანის ყველა ასოს;
- ხმამაღლა (მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით) კითხულობს და იგებს მარტივი წინადადებებით შედგენილ მცირე ზომის სხვადასხვა ტიპის ტექსტებს;
- ხმამაღლა კითხვისას სწორად მონიშნავს წინადადების საზღვრებს ტექსტში, იცავს პაუზას;
- ცდილობს სათანადო ინტონაციით გამოხატოს წინადადების მოდალობა (თხრობითი და კითხვითი წინადადებების);
- აგრძელებს სხვის მიერ დაწყებულ კითხვას სათანადო ადგილიდან.

2. ქართ. დაწყ. (1).10. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მაორგანიზებელი ელემენტების, სტრუქტურული დაკომპაზიციური მახასიათებლების ამოცნობა.

- განარჩევს ერთმანეთისაგან წიგნის გარეკანს, თავფურცელს, სათაურს, ძირითად ტექსტს, ავტორის გვარსა და სახელს, ტექსტის ბოლოს მოცემულ კითხვებს, სხვ.;
- ამოიცნობს ტექსტის მაორგანიზებელ ელემენტებს (სათაურს, ილუსტრაციას, აბზაცს, წარწერას, ლოგოს, ტიპოგრაფიულ მახასიათებლებს, მაგ., მსხვილ შრიფტს და სხვ.).

3. ქართ. დაწყ. (I).11. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების ლექსიკურ და სემანტიკურ მხარეზე, ენობრივ ფორმებზე დაკვირვება.
- განარჩევს ნინადადებათა მოდალობებს (თხრობით, კითხვით, ბრძანებით ნინადადებებს);
 - ცდილობს უცნობი ლექსიკური ერთეულების, ენობრივი ფორმების მნიშვნელობის გააზრებას (სხვათა დახმარებით);
 - ამოიცნობს სასვენ ნიშნებს (წერტილს, კითხვის ნიშანს, ძახილის ნიშანს).

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (I).13. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის მცირე ზომის მარტივი ტექსტების შექმნა ნაცნობ თემატიკაზე.
- წერს მარტივ ნინადადებებს, ფრაზებს, მცირე ზომის ტექსტებს ნაცნობ თემებზე, გასაგებად გადმოსცემს აზრს.
2. ქართ. დაწყ. (I).14. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკის, ნასწავლი ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციებისა და სტრუქტურული ელემენტების ადეკვატურად გამოყენება; კალიგრაფიისა და მართლწერის საბაზისო ნორმების დაცვა.
- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);
 - იცავს ხაზოვან სისტემაში ასოების განლაგების პრინციპს;
 - ხელის სწორი მოძრაობით წერს ანბანის ყველა ასოს შესაბამისი მიმართულებით;
 - დამოუკიდებლად წერს სიტყვებს, რომელთა ორთოგრაფიული ხატი მისთვის ნაცნობია;
 - წერს აკურატულად, იცავს კალიგრაფიის საბაზისო პრინციპებს (მანძილს ასოებს, სიტყვებს, სტრიქონებს შორის, სხვ.);
 - სათანადოდ იყენებს საგნების, მათი თვისებებისა და მოქმედების გამომხატველ სიტყვებს;
 - სათანადოდ იყენებს სასვენ ნიშნებს ნინადადების ბოლოს (წერტილს, კითხვის ნიშანს).
3. ქართ. დაწყ. (I).15. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წერის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.
- სიტყვის წერისას ჩუმი ხმით ასახელებს გამოსაყვანი ასოს შესაბამის ბგერას;
 - ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

ასო-ბგერა უ-ს ამოცნობა; ასო-ბგერა უ-ს წაკითხვა სიტყვაში; ასო-ბგერა უ-ს დაწერა; სიტყვების დამარცვლით წაკითხვა.

რესურსი: სახელმძღვანელო, კალამი, დაფა, ცარცი, მოძრავი ანბანი, თვალსაჩინოება, რვეული.

I საათი

1. შესავალი (3-5 ნთ)

მოსწავლეებმა ამოიკითხონ ანბანის ყველა ასო. კედელზე გაკრულია ქართული ანბანი და თქვენი დახმარებით, ძვირფასო მასწავლებლები, მოსწავლეები ასახელებენ ასოებს. შემდეგ ჩამოათვლევინეთ ის ხმოვნები, რომლებიც ისწავლეს. ამ აქტივობამ ტემპში უნდა ჩაიაროს.

2. ამოცნობა-წაკითხვა (10 ნთ)

დაწერეთ დაფაზე „უ“ და აუხსენით, როგორ იწერება.

მასწავლებელი – ბავშვებო, ეს ბოლო ხმოვანია; იწერება ორ უჯრაში; იწყება შუა „სართულზე“ და ჩამოდის ქვედა „სართულზე“; აქვს „რქა“.

ეცადეთ, მოაწონოთ ასო. ჰკითხეთ, რას ამსგავსებენ.

მოიფიქრონ უ ბგერაზე დაწყებული სიტყვები (ურიკა,



უთო
უ თო
უ თ თ
უ

სუ. თუ. თუ-თა. თა-თუ.
ხუ-თი. უ-თი.

ეს თუთა. ის უთოა. აი თათუს უთო.
აა ხუთო თითო. ია ხუთო უთო. ია თითო ხე.
აა ათი თუთა. ეს თუთა სოსოსაა. სუ, სუსე!
ის თითათა თუ თუთა? ის თუთის ხე.
აა ხუთო ხე. აი თათუს სახე. ეს თათიას უთოა.

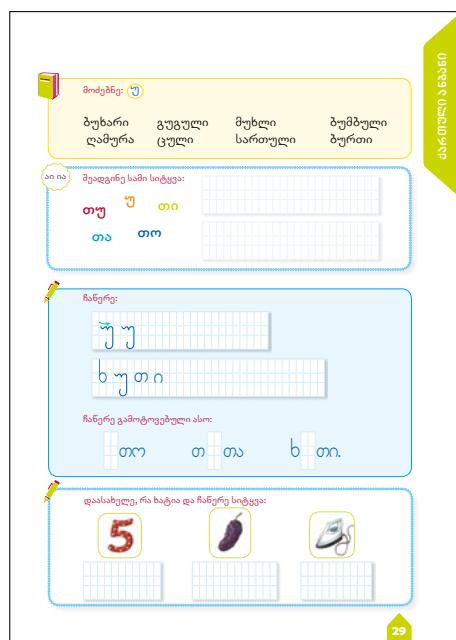
უ	თუ
---	----

18

უნაგირი, ურემი, ულვაში...). დაწერეთ რამდენიმე სიტყვა დაფაზე: უთო, კუ, თუთა, ხუთი და წააკითხეთ გუნდურად. დაუსვით შეკითხვები:

- რამდენი ხმოვანია პირველ სიტყვაში?
- ჩამოთვალეთ ეს ხმოვნები (უ, ო).
- რამდენი მარცვალია? რატომ ფიქრობთ ასე? (თუ სიტყვაში ორი ხმოვანია, ის სიტყვა ორმარცვლიანია.)

გადააშლევინეთ სავარჯიშო რვეული 29-ე გვერდზე. აუხსენით | სავარჯიშო. სთხოვეთ, შეასრულონ. ჩამოიარეთ და შეამოწმეთ.



3. წერა (5 წთ)

რვეულის 29-ე გვერდზე ჩაწერონ ასო „უ“. საჭიროების შემთხვევაში დაეხმარეთ.

4. კითხვა (15 წთ)

წააკითხეთ „დედა ენის“ მე-10 გვერდზე მოცემული ტექსტი, გააგრძელებინეთ, წააკითხეთ თითის გაყოლებით, წააკითხეთ ცალკეულ მოსწავლეს ამორჩევით.

მასწავლებელი:

- ნიკა, წაიკითხე პირველი სიტყვა.
- რამდენი ხმოვანია?
- რამდენმარცვლიანია?
- ნინო, წაიკითხე მეორე წინადადება.
- რამდენი სიტყვაა? და ა. შ.

ტექსტში გვხვდება კითხვითი და ბრძანებითი წინადადებები. აუცილებლად შეაჩერეთ ყურადღება სასვენ წიწნებზე. ტექსტის წაკითხვამდე დაწერეთ ორივე წიშანი დაფაზე და იკითხეთ, იქნებ რომელიმე მოსწავლემ იცოდეს რა წიწნებია.

შემდეგ დაუსახელეთ და აუხსენით, რომ კითხვის წიშანი კითხვითი წინადადების ბოლოს იწერება. ძახილის წიშანი კი ბრძანებითი წინადადების ბოლოს დაისმის. თავად დასვით შეკითხვა. გაამახვილეთ ყურადღება ინტონაციაზე. დაასმევინეთ მოსწავლეებს კითხვები. ერთმა დასვას კითხვა, მეორემ უპასუხოს. უთხარით, რომ პირველი წინადადება კითხვითა, მეორე – თხრობითი. დაწერეთ დაფაზე რამდენიმე კითხვითი წინადადება:

ეს ათი თითია? ის უთოა თუ თოხი? ის თათუს ხეა?

ჯერ თავად წაიკითხეთ, შემდეგ წააკითხეთ მოსწავლეებს. მიაქციეთ ყურადღება ინტონაციას. კითხვითი სიტყვით დაწყებული წინადადებები ზეპირად თქვით (ასო „რ“, „ვ“ ჯერ არ იციან). წინო, რამდენი წლის ხარ? ამ შემთხვევაში მახვილი კითხვით სიტყვაზე მოდის. მოაფიქრებინეთ მოსწავლეებს წყვილებში წინადადებები ზეპირად. ერთმა ჰქითხოს რამე, მეორემ უპასუხოს. თავად მათ განმარტონ (თქვენი დახმარებით) თქვენ მიერ დასმული შეკითხვები:

- რატომ ჰქითხია კითხვითი და თხრობითი წინადადებები?
- რა იწერება ამა თუ იმ წინადადების ბოლოს?

ბრძანებითი წინადადების მაგალითებიც უთხარით: მაკა, მოდი აქ! ეს სავარჯიშო შინ შეასრულეთ! ნიკა, კარგად წერე!

განუმარტეთ, რომ ძახილის წიშანი დაისმის მაშინ, როცა ვინმეს ვეძახით, ვავალებთ მას რამეს, ან ვუწოდებთ (კარგად მოიქეცი!).

რვეულის 29-ე გვერდზე გააკეთებინეთ მეორე სავარჯიშო (სიტყვების შედგენა). გააფრთხილეთ, არ წამოიძახონ. იმუშაონ წყვილებში, თუ რომელიმე მოსწავლეს არა ჰყავს მეწყვილე, გადასვით სხვებთან ან თქვენ მიუჯექით. ჩამოიარეთ და შეამოწმეთ. წააკითხეთ შედგენილი სიტყვები. შეაქეთ.

II საათი

1. შესავალი (5-7 ნთ)

ჩამოათვლევინეთ „უ“-ზე დაწყებული სიტყვები და დაამარცვლინეთ.
თქვენ დაასახელეთ სიტყვები, მოსწავლეებმა იმდენჯერ შემოკრან ტაში, რამდენი მარცვალი-
ცაა.

2. კითხვა (10 ნთ)

წააკითხეთ გაგრძელებით, თითის გაყოლებით. თუ კლასში ბევრი მოსწავლეა, ამორჩევითაც
წააკითხეთ.

- მასწავლებელი – ნიკა, წაიკითხე მე-3 სტრიქონის პირველი წინადადება.
– ნინო, წაიკითხე მე-2 სტრიქონის მესამე წინადადება და ა. შ.

3. გამოტოვებული ასოს ჩაწერა (5-7 ნთ)

რვეულის 29-ე გვერდზე გააკეთებინეთ სავარჯიშოები „ჩაწერე გამოტოვებული ასო“ და
„ჩაწერე, რა ხატია“.

მასწავლებელი:

- ბავშვებო, რომელი ასო აკლია? ჩაწერეთ.
- რა ხატია?
- სანდრო, დაშალე ბგერებად სიტყვა ხუთი.
- ჩაწერეთ.

ჩამოიარეთ და შეამოწმეთ. შეაფასეთ ნაწერი, შეაქეთ.

4. წერა (10 ნთ)

დედანში სიტყვის ჩაწერა (გვ. 10). ჯერ წააკითხეთ. გაარკვიონ, რამდენი ასოა და მარცვალია
სიტყვაში. გამოწერონ 2-ჯერ: ჯერ წყვეტილი ხაზების დახმარებით, შემდეგ კი დამოუკიდებლად.
შეახსენეთ, რომ სიტყვასა და სიტყვას შორის უნდა გამოტოვონ ორი უჯრა. ჩამოიარეთ და შეა-
მოწმეთ. შეაფასეთ.

დამატებითი საკითხავი ტექსტი მოცემული მოსწავლის წიგნში 107-ე გვერდზე.

ანბანის შემდგომი პერიოდი

ისტორიული ამბები „მეფე ვახტანგ გორგასალი“ (2 სთ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა
ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ისმენს და ადეკვატურად ალიქვამს მარტივ ინფორმაციას ნაცნობ თემაზე;
- ამოიცნობს ზღაპარს დასაწყისისა და დასასრულის ფორმულების მიხედვით („იყო და არა იყო
რა“; „ჭირი იქა, ლხინი აქა“...);
- ამოიცნობს ფაქტების/მოქმედებების თანამიმდევრობას ტექსტში;
- ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;
- ილუსტრაციებს უკავშირებს მოსმენილ ტექსტს და განალაგებს მათ მოქმედებათა
თანამიმდევრობის მიხედვით;

- გადმოსცემს ნაცნობი ტექსტის/ტექსტის ეპიზოდის შინაარსს (მარტივი საყრდენების გამოყენებით ან მათ გარეშე).

2. ქართ. დაწყ. (I).3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა ტექსტის თემის, მასში განხილული საკითხების მიმართ; მხატვრული ნაწარმოების პერსონაჟ(ებ)ის, მისი/ მათი ქცევის შეფასება და საკუთარი თვალსაზრისის ახსნა.

- იხსენებს მოსმენილის მსგავს ამბავს, ცდილობს ახსნას, რით ჰეგავს იგი მოსმენილს;
- აფასებს პერსონაჟსა და მის საქციელს (კეთილია / ბოროტია; კარგად მოიქცა / ცუდად მოიქცა და ა.შ.);
- აფასებს მოსმენილს (მომეწონა / არ მომეწონა), ცდილობს ნათქვამის ახსნას.

3. ქართ. დაწყ. (I).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- წინადადების დასრულებას გამოხატავს პაუზით და შესაბამისი ინტონაციით;
- თავს არიდებს პარაზიტი ჩანართების („ესე იგი“, „დიახ“, „მნა-მნა“...) გამოყენებას სამეტყველო პაუზების დროს;
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (I).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: კითხვა

1. ქართ. დაწყ. (I).6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს განაფულად კითხვა.

- ხმამაღლა (მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით) კითხულობს და იგებს მარტივი წინადადებებით შედგენილ მცირეზომის სხვადასხვა ტიპის ტექსტებს;
- ხმამაღლა კითხვისას სწორად მონიშნავს წინადადების საზღვრებს ტექსტში, იცავს პაუზას;
- ცდილობს სათანადო ინტონაციით გამოხატოს წინადადების მოდალობა (თხრობითი და კითხვითი წინადადებების);
- აგრძელებს სხვის მიერ დაწყებულ კითხვას სათანადო ადგილიდან.

2. ქართ. დაწყ. (I).7. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების წაკითხვა და გაგება-გააზრება; ტექსტში ვერბალური და არავერბალური ფორმით მოწოდებული ინფორმაციის (მაგ., ილუსტრაციისა და ტექსტის) ურთიერთადაკავშირება.

- ამოიცნობს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (ვინ, სად, როდის, რამდენი, როგორ...);
- აკავშირებს ერთმანეთთან ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (მასწავლებლის დახმარებით ან დამოუკიდებლად);
- დამოუკიდებლად იგებს სავარჯიშოს/დავალების პირობას;
- ერთმანეთთან აკავშირებს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციასა და ილუსტრაციას.

3. ქართ. დაწყ. (I).9. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წაკითხული ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა; ტექსტის თემის და/ან მასში განხილული კონკრეტული საკითხების შეფასება.

- წაკითხული ტექსტის მიმართ გამოხატავს პირად დამოკიდებულებას (მომეწონა/არ მომეწონა);

4. ქართ. დაწყ. (I).10. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მაორგანიზებელი ელემენტების, სტრუქტურული დაკომპოზიური მახასიათებლების ამოცნობა.

- განარჩევს ერთმანეთისაგან წიგნის გარეკანს, თავფურცელს, სათაურს, ძირითად ტექსტს,

ავტორის გვარსა და სახელს, ტექსტის ბოლოს მოცემულ კითხვებს, სხვ.;

- ამოიცნობს ტექსტის მაორგანიზებელ ელემენტებს (სათაურს, იღუსტრაციას, აბზაცს, წარწერას, ლოგოს, ტიპოგრაფიულ მახასიათებლებს, მაგ., მსხვილ შრიფტს და სხვ.);
 - ამოიცნობს ტექსტის, აბზაცის, სტროფის, წინადადების დასაწყისა და დასასრულს;

5. ქართ. დაწყ. (I).12. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კითხვის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.

- კონტექსტზე დაყრდნობით ცდილობს ამოიცნოს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა ან მიმართავს მასწავლებელს/მშობელს;
 - ილუსტრაციაზე დაყრდნობით გამოთქვამს ვარაუდს, რაზე/ვისზე შეიძლება იყოს ნაწარმოები;
 - საჭიროებისამებრ იყენებს საყრდენებს/მინიშნებებს (ილუსტრაციას, მარტივ გეგმას, სხვ.);

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (I).13. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის მცირებულების მარტივი ტექსტების შექმნა ნაკრობ თემატიკაზე.

- აღნერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);
 - წერილობით პასუხობს მარტივ კითხვების.

2. ქართ. დაწყ. (I).15. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წერის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.

- იყენებს მოდელს, მითითებებს/საყრდენებს (ტექსტების შეღვენისა და სათანადოდ გაფორმების მიზნით);
 - ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

ტექსტის წაკითხვა და შინაარსის გააზრება; თავისი დამოკიდებულების გამოხატვა წაკითხული ტექსტის მიმართ; ახალი სიტყვების გამოყენებით საგნის, მოვლენის დამოკიდებლად აღწერა; ლიქვის სწორად გადაწერა რევიულში.

რესურსი: სახელმძღვანელო, საწერ-კალამი, რვეული, თვალსაჩინოება; დაფა, ცარცი, ფერა-დი ფანქრები, სახატავი ფურცლები.

| ୬୩

შესავალი (5-10 წთ)

ძვირფასო კოლეგებო, სასურველია, კედელზე გამოკრული გქონდეთ მეფეების პორტრეტები (დაცილის, თამარის).

მიმართათ მოსწავლეებს:

- ბავშვებო, დაასახელეთ, რომელი ქართველი მეცნი იცით?

სავარაუდოდ, დაასახელებენ თამარ მეფეს და დავით აღ-
მაშენებლს. შეიძლება ვახტანგი/კ ახსენონ.

- ვინ იკის, როგორ თაარსდა თბილისი?

თუ რომელიმე მოსწავლემ იცის ლეგენდა თბილისზე, მოაყოლეთ. მიეხმარეთ კითხვებით. თქვენც დაუმატეთ ინფორმაცია და ბოლოს გადააშლევინეთ სახელმძღვანელო სა-თანადო გვირდზე.

2. ტექსტზე მუშაობა (15 წთ)

ნაკაითხეთ სათაური. სთხოვეთ, გამოთქვან ვარაუდი, რის შესახებ შეიძლება იყოს ტექსტი. შემდეგ თქვენ ნაიკითხეთ. გამოიყენეთ ჩუმი კითხვის მეთოდი და კლასს ნაკაითხეთ. შემდეგ კი ხმამაღლა ნააკითხეთ ტექსტი რამდენიმე მოსწავლის.

ჰკითხეთ, რა ვერ გაიგეს. აუხსენით ყველა გაუგებარი სიტყვა. სავარაუდოდ იკითხავენ, რა არის იალბუზი და კავკასია. სანამ იალბუზს აუხსენიდეთ, ჯერ წაიკითხეთ ხმამაღლა ლექსი და კიდევ ერთხელ იკითხეთ, რა შეიძლება იყოს იალბუზი.

3. ხატვა (10 წთ)

რამდენიმე მოსწავლემ აღწეროს იალბუზი, შემდეგ დაახატვინეთ. თუ დრო დაგრჩებათ, ლექსი გუნდურად ათქმევინეთ. თქვენც აყევით. დაავალეთ, ლექსი გადაწერონ რვეულებში.

II საათი

1. შესავალი (5 წთ)

იკითხეთ, ვინმემ თუ დაიმახსოვრა ლექსი ზეპირად. გამოიყვანეთ და ათქმევინეთ. წააკითხეთ გუნდურად.

2. კითხვა-აღწერა (20 წთ)

გადაშალონ წიგნები სათანადო გვერდზე და დასვით შეკითხვები:

- რომელმა მეფემ დააარსა ქალაქი თბილისი? (თბილისი დააარსა ვახტანგ გორგასალმა).
 - გიორგი, მოძებნე ტექსტში ის ადგილი, სადაც წერია ეს და წაიკითხე.
 - როგორი მეომარი იყო ვახტანგ მეფე? (ვახტანგი კარგი მეომარი იყო/ჩინებული მეომარი იყო/ძლიერი მეომარი იყო).
 - თამარ, წაიკითხე ტექსტში მეორე წინადადება.
- ამ მეთოდით ამოაკითხვინეთ ტექსტიდან სხვადასხვა წინადადება.
- დაახასიათებინეთ მოსწავლეებს ვახტანგ გორგასალი. საჭიროების შემთხვევაში დაეხმარეთ შეკითხვებით.
- რა გააკეთა მან? (დააარსა ქალაქი თბილისი).
 - როგორი მეფე იყო? (მამაცი მებრძოლი. მტრისაგან იცავდა ქვეყანას. ღონიერი იყო. ღმერთს უყვარდა).
- გაკვეთილის ბოლოს შეაქეთ მოსწავლეები.

3. წერა (10 წთ)

აირჩიონ ტექსტიდან რომელიმე წინადადება და გადაწერონ დედანში. წერის დასრულების შემდეგ წააკითხეთ და ჰკითხეთ, რატომ აირჩიეს ეს წინადადება. თუ დრო დარჩა, წააკითხეთ, ვინ რა დაწერა.

თემა: ისტორიული ამპერა „თამარ მეფე“ (2 სთ)

გაკვეთილის მოსალოდნელი შედეგები:

მიმართულება: ზეპირმეტყველება

1. ქართ. დაწყ. (1).2. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მოსმენა;

- ისმენს და ადეკვატურად აღიქვამს მარტივ ინფორმაციას ნაცნობ თემაზე;
 - ამოიცნობს ზღაპარს დასაწყისისა და დასასრულის ფორმულების მიხედვით („იყო და არა იყო რა“; „ჭირი იქა, ლხინი აქა“...);
 - ამოიცნობს ფაქტების/მოქმედებების თანამიმდევრობას ტექსტში;
 - ამოიცნობს კონკრეტულ ინფორმაციას;
 - ილუსტრაციებს უკავშირებს მოსმენილ ტექსტს და განალაგებს მათ მოქმედებათა თანამიმდევრობის მიხედვით;
 - გადმოსცემს ნაცნობი ტექსტის/ტექსტის ეპიზოდის შინაარსს (მარტივი საყრდენების გამოყენებით ან მათ გარეშე).
2. ქართ. დაწყ. (I).3. მოსწავლემ უნდა შეძლოს პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა ტექსტის

თემის, მასში განხილული საკითხების მიმართ; მხატვრული ნაწარმოების პერსონაჟ(ებ)ის, მისი/ მათი ქცევის შეფასება და საკუთარი თვალსაზრისის ახსნა.

- იხსენებს მოსმენილის მსგავს ამბავს, ცდილობს ახსნას, რით ჰგავს იგი მოსმენილს;
- აფასებს პერსონაჟსა და მის საქციელს (კეთილია / ბოროტია; კარგად მოიქცა / ცუდად მოიქცა და ა.შ.);
- აფასებს მოსმენილს (მომენტი / არ მომენტი), ცდილობს ნათქვამის ახსნას.

3. ქართ. დაწყ. (1).4. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ნაცნობი ლექსიკისა და ენობრივ-სინტაქსური კონსტრუქციების სათანადოდ გამოყენება; მართლმეტყველებისა და სამეტყველო ეტიკეტის საბაზისო ნორმების დაცვა;

- ადეკვატურად იყენებს აქტიურ ლექსიკას;
- პაუზით გამოყოფს სიტყვებს ერთმანეთისგან;
- მეტყველებისას იყენებს წინადადების მოდალობებს (თხრობას, შეკითხვას, თხოვნას, ბრძანებას) და შესაბამის ინტონაციას;
- იყენებს საკავშირებელ სიტყვებს (და, რომ, მაგრამ...);
- წინადადების დასრულებას გამოხატავს პაუზით და შესაბამისი ინტონაციით;
- თავს არიდებს პარაზიტი ჩანართების („ესე იგი“, „დიახ“, „მნა-მნა“...) გამოყენებას სამეტყველო პაუზების დროს;
- მეტყველებს გაბმულად (შეფერხებების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად.

4. ქართ. დაწყ. (1).5. მოსწავლემ უნდა შეძლოს ზეპირმეტყველების ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად;

- სვამს შეკითხვებს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობის, კონკრეტული ფაქტის/ინფორმაციის დასაზუსტებლად;
- მიზნის შესაბამისად იყენებს საყრდენებს (მაგ., მინიშნებებს, ილუსტრაციებს, შეთავაზებულ მარტივ სქემას, ინსტრუქციასა და სხვ.).

მიმართულება: კითხვა

1. ქართ. დაწყ. (I).6. მოსწავლემ უნდა შეძლოს განაფულად კითხვა.

- ხმამაღლა (მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით) კითხულობს და იგებს მარტივი წინადადებებით შედგენილ მცირე ზომის სხვადასხვა ტიპის ტექსტებს;
- ხმამაღლა კითხვისას სწორად მონიშნავს წინადადების საზღვრებს ტექსტში, იცავს პაუზას;
- ცდილობს სათანადო ინტონაციით გამოხატოს წინადადების მოდალობა (თხრობითი და კითხვითი წინადადებების);
- აგრძელებს სხვის მიერ დაწყებულ კითხვას სათანადო ადგილიდან.

2. ქართ. დაწყ. (I).7. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის ტექსტების წაკითხვა და გაგება-გააზრება; ტექსტში ვერბალური და არავერბალური ფორმით მოწოდებული ინფორმაციის (მაგ., ილუსტრაციისა და ტექსტის) ურთიერთადაკავშირება.

- ამოიცნობს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (ვინ, სად, როდის, რამდენი, როგორ...);
- აკავშირებს ერთმანეთთან ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (მასწავლებლის დახმარებით ან დამოუკიდებლად);
- დამოუკიდებლად იგებს სავარჯიშოს/დავალების პირობას;
- ერთმანეთთან აკავშირებს ტექსტში მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციასა და ილუსტრაციას.

3. ქართ. დაწყ. (I).9. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წაკითხული ტექსტის მიმართ პირადი დამოკიდებულების გამოხატვა და ახსნა; ტექსტის თემის და/ან მასში განხილული კონკრეტული საკითხების შეფასება.

- წაკითხული ტექსტის მიმართ გამოხატავს პირად დამოკიდებულებას (მომენტი/არ მომენტი);

4. ქართ. დაწყ. (1).10. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სხვადასხვა ტიპის ტექსტების მაორგანიზებელი ელემენტების, სტრუქტურული დაკომპოზიციური მახასიათებლების ამოცნობა.

- განარჩევს ერთმანეთისაგან წიგნის გარეკანს, თავფურცელს, სათაურს, ძირითად ტექსტს, ავტორის გვარსა და სახელს, ტექსტის ბოლოს მოცემულ კითხვებს, სხვ.;
- ამოიცნობს ტექსტის მაორგანიზებელ ელემენტებს (სათაურს, ილუსტრაციას, აბზაცს, წარწერას, ლოგოს, ტიპოგრაფიულ მახასიათებლებს, მაგ., მსხვილ შრიფტს და სხვ.);

- ამოიცნობს ტექსტის, აპზაცის, სტროფის, წინადადების დასაწყისსა და დასასრულს;
5. ქართ. დაწყ. (I).12. მოსწავლემ უნდა შეძლოს კითხვის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.
- კონტექსტზე დაყრდნობით ცდილობს ამოიცნოს უცნობი სიტყვის მნიშვნელობა ან მიმართავს მასწავლებელს/მშობელს;
 - ილუსტრაციაზე დაყრდნობით გამოთქვამს ვარაუდს, რაზე/ვისზე შეიძლება იყოს ნაწარმოები;
 - საჭიროებისამებრ იყენებს საყრდენებს/მინიშნებებს (ილუსტრაციას, მარტივ გეგმას, სხვ.);

მიმართულება: წერა

1. ქართ. დაწყ. (I).13. მოსწავლემ უნდა შეძლოს სტანდარტით განსაზღვრული სხვადასხვა ტიპის მცირე ზომის მარტივი ტექსტების შექმნა ნაცნობ თემატიკაზე.
- აღწერს კონკრეტული ასოს ზედა/ქვედა/შუა ნაწილებს (მაგ., სად არის სწორი ხაზი, რგოლი, რკალი, საით მრგვალდება რკალი, რამდენი რკალია და ა.შ.);
 - წერილობით პასუხობს მარტივ კითხვებს.
2. ქართ. დაწყ. (I).15. მოსწავლემ უნდა შეძლოს წერის ნაცნობი სტრატეგიების გამოყენება მიზნის შესაბამისად.
- იყენებს მოდელს, მითითებებს/საყრდენებს (ტექსტების შედგენისა და სათანადოდ გაფორმების მიზნით);
 - ხმადაბლა, დამარცვლით გადაიკითხავს ნაწერს შეცდომების აღმოჩენისა და გასწორების მიზნით.
 -

მიზანი – მოსწავლეს შეუძლია:

ტექსტის დამარცვლით ან მთლიანი სიტყვებით წაკითხვა და შინაარსის გაგება; დამოკიდებულების გამოხატვა წაკითხულის მიმართ; ლექსის მკაფიოდ, სათანადო ინტონაციით ზეპირად თქმა; მარტივი წინადადებებით, თანმიმდევრულად გადმოსცენ ლექსიდან და ტექსტიდან მიღებული ინფორმაცია.

რესურსი: სახელმძღვანელო, საწერ-კალამი, დაფა, ცარცი, თვალსაჩინოება (თამარ მეფის რომელიმე ფრესკის რეპროდუქცია ან ნახატი).

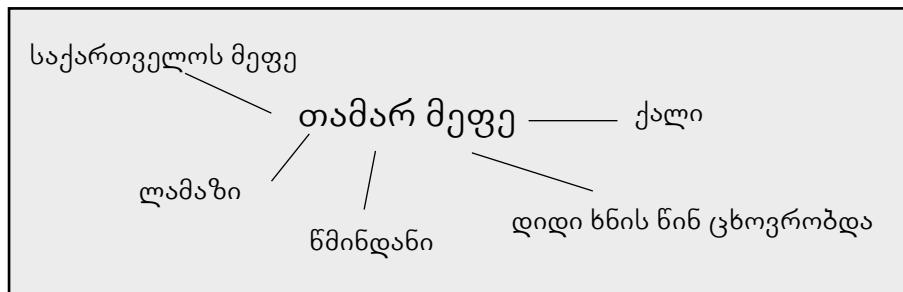
I საათი

შესავალი: (10 წთ)

დაწერეთ დაფაზე „თამარ მეფე“ და დასვით შეკითხვები:

– ვინ იყო თამარ მეფე? როგორი იყო?

პასუხები ჩამოწერეთ დაფაზე:



სასურველია, დაამატოთ მცირე ინფორმაცია: თამარ მეფემ დააარსა კლდეში ნაკვეთი ქალაქი ვარძია. იქვე არის მისი ერთ-ერთი ფრესკა. თამარზე არსებობს ხალხური ლექსები. ხალხურმა ლექსებმა ზეპირი სახით მოაღწია ჩვენამდე. ამ ლექსების ავტორი არ არის ცნობილი. აუხსენით, რა არის ფრესკა.

ტექსტზე მუშაობა (15 წთ)

წაკითხეთ სათაური. თქვენ წაუკითხეთ ტექსტი და ლექსი თქვით ზეპირად. შემდეგ წაკითხეთ მოსწავლეებს გაგრძელებით. წაკითხვის შემდეგ ჰქონით, რა ვერ გაიგეს, აუხსენით გაუგე-

ბარი სიტყვები. დაუსვით შეკითხვები სახელმძღვანელოდან. სასურველია, ყველა მოსწავლემ მიიღოს კითხვაში მონაბილეობა. გამოიყენეთ ამორჩევით კითხვის მეთოდი:

- ნიკა, წაიკითხე მეორე წინადადება.
- თამარ, წაიკითხე ბოლო წინადადება.
- სანდრო, მოძებნე ტექსტში ის წინადადება, რომელშიც ლაპარაკია თამარის გონიერებაზე და სილამაზეზე.
- ნინო, წაიკითხე ლექსის მეორე სტრიქონი და ახსენი.
- გიორგი, შენ ბოლო ორი სტრიქონი წაიკითხე და ახსენი.

3. წერა (10 წთ)

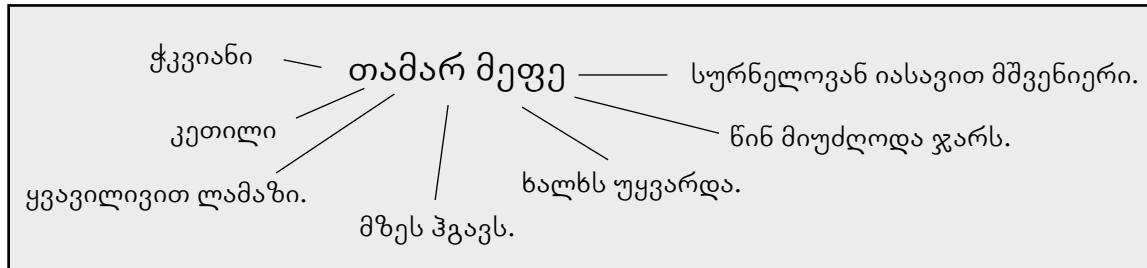
სთხოვეთ მოსწავლეებს, დედანში გადაწერონ ლექსი. შეახსენეთ ლექსის ჩანერის წესი. შეამოწმეთ ნამუშევარი. ბოლოს წააკითხეთ ლექსი რამდენიმე მოსწავლეს და შეაქეთ.

საშინაო დავალება: ისწავლონ ტექსტი და ლექსი კარგად კითხვით; III, IV, და V შეკითხვებს გასცენ სრული პასუხი და ჩან-ერონ დედანში. შეკითხვების გადაწერა არ არის საჭირო.

II საათი

1. შესავალი (10 წთ)

თუ რომელიმე მოსწავლემ იცის ლექსი ზეპირად, ათემევინეთ. იკითხეთ, მოეწონათ თუ არა ლექსი, რატომ მოეწონათ. შემდეგ ისევ დაწერეთ დაფაზე „თამარ მეფე“ და დაახასიათებინეთ ერთი-ორი სიტყვით. მოსწავლეებმა უნდა გამოიყენონ ტექსტიდან და ლექსიდან მიღებული ინფორმაცია. ჩამოწერეთ:



2. ინფორმაციის თანამიმდევრულად გადმოცემა (10 წთ)

დაახასიათებინეთ თამარ მეფე (3-4 წინადადება). მათ თანამიმდევრულად უნდა გადმოსცენ ტექსტიდან და ლექსიდან მიღებული ინფორმაცია. რაც შეიძლება ბევრმა მოსწავლემ დაახასიათოს. საჭიროების შემთხვევაში, ჯერ კლასს მიმართეთ დახმარებისთვის, შემდეგ თქვენ დაეხმარეთ. შეასრულონ სავარჯიშოების გვერდზე მოცემული დავალება. სთხოვეთ, ხაზებით დააკავშირონ მსგავსი სიტყვები ერთმანეთთან. თუ დამოუკიდებლად მუშაობა გაუჭირდათ, დაეხმარეთ.

3. დამოუკიდებელი სამუშაო (15 წთ)

გადააშლევინეთ რვეულები, დააწერინეთ სათაური, სთხოვეთ, დაახასიათონ თამარ მეფე. მოიტოვეთ 5 წუთი დავალების შესამოწმებლად. წააკითხეთ თავიინთი ნაწერი და შეაფასეთ სიტყვიერად. შეაქეთ.

საშინაო დავალება: ისწავლონ ლექსი ზეპირად. გა-დაიწერონ დედანში წიგნის სავარჯიშოების გვერდიდან ბოლო ორი წინადადება.

თამარ მეფე

მეფორმეტე საუკუნიში ჩინენ ქვეყნის მეფე, ფირორის, ჰაფუდე ერთაგანის შეიდა – თამარ, მისი მეუღლე განიტმული იყო ჭეკათ, სოლმაშინი და სიტურული. იგი წინ მოუძიროდა ჯარის რმას და კოლექტის გამრიგევებულ ბრუნვებით, თავას მიუღირდა სახლს. მას ანარინი მშეკრის ლექსი მიუძღვნეს.

თამარ, ლამაზია ყვავილო, სურნელოვანი იასი, სოლმაშინ და სიტურული მზისგან გადაგილავა.



10

სიტყვიერის ავალი

10

სავარჯიშოები

- ? 1. რომელ საუკუნეში ცხოვრისდა თამარ მეფე?
- ? 2. რატომ ამაშელებს თამარი?
- ? 3. რითით გაითქამოს სახელი მეუღლე თამარმა?
- ? 4. რომელ ფეხვილის მეუღლის ლექსი თამარ მეფე?
- ? 5. რატომ ადარებს ხაზი თამარი მზეს?
- ? 6. რა ერთგული მეტები მაბას?

გადამიტონ ლექსი რევულო.

იმავე შეცვალი სატელების წყველი:

- | | |
|-----------------|------------|
| 1. მეუღლე | მეტრული |
| 2. მეტები | მაბა |
| 3. სახელმძღვანი | სეკულირული |

★ საგრატულო სატელების მეტებია გვარია.

★ თამარ მეფე დაფათ აღმაშენებლის შეიღია შევლი იყო.

? დააკავშირო, სად აკლა წერტილია?

თამარ მეუღლე ძლიერ უყვარდა ხალხს მას არაურით მშეკრის ლექსი მოუძღვნეს

104

სავარჯიშო რვეულში მოცემული ძირითადი აქტივობების აღწერა

(საანგანო პერიოდი)

გავეცნოთ რვეულში შეტანილი რუბრიკების ნიმუშებს:

1. ჩაწერე – (ს)

დაწერეთ დაფაზე ახალი ასო, მაგალითად „ს“. იკითხეთ, რა ასოა, მიუთითეთ მიმართულებაზე, ბადები რომელ „სართულზე“ იწერება (ზედა და შუა), მოაწონეთ ასო, შეეკითხეთ, რას აგონებთ ასო „ს“, შემდეგ გადამლევინეთ სავარჯიშო რვეული სათანადო გვერდზე და ჩაწერინეთ. შეასენეთ, დააკვირდნენ ნიმუშს. დააკვირდით, როგორ წერენ, შეაქეთ, საჭიროების შემთხვევაში დაეხმარეთ (მიუჯექით და თქვენი ხელით შემოახაზვინეთ), გაამხნევეთ. შეახსენეთ, რომ ყოველი ასოს შემდეგ ერთი უჯრა უნდა გამოტოვონ.

2. ჩაწერე – (აი საათი).

წააკითხეთ წინადადება და ჰქითხეთ:

- ბავშვებო, რამდენი სიტყვაა წინადადებაში?
- რატომ წერია ბოლოში წერტილი?
- რამდენი უჯრა უნდა გამოტოვოთ სიტყვაში ასოს შემდეგ?
- რამდენი უჯრა უნდა გამოტოვოთ სიტყვის შემდეგ წინადადებაში?

წააკითხეთ ჯერ პირველი სიტყვა, შემდეგ მეორე. ამის შემდეგ დაიწყონ ჩაწერა. თქვენ დააკვირდით, როგორ წერენ, შეაქეთ, საჭიროების შემთხვევაში დაეხმარეთ, გაამხნევეთ.

3. მოძებნე (თ)

სავარჯიშოების გვერდზე მოცემულია წინადადებები. ბევრი ასო მათ ჯერ არ უსწავლიათ. მნიშვნელოვანია, ამოიცნონ ის ასო, რომლის შესწავლასაც იმ დღეს აპირებენ. მათ უნდა შეამჩნიონ ასო, ამოიკითხონ და შემოხაზონ ან გახაზონ. თუ მოსწავლებს აქვთ ფერადი ფანქრები, გააფერადონ ასო „თ“. ეს მათთვის თამაშია, თანაც იმახსოვრებენ ახალ ასოს და სწავლობენ მის ამოკითხვას სხვადასხვა ნიმუშიდან.

4. დაასახელე, რა ხატია და ჩაწერე პირველი ასო:

ჯერ დაასახელონ ნახატი, შემდეგ დაამლევინეთ სიტყვა. მაგ. სამი – ს ა მ ი. ჰქითხეთ, რომელია პირველი ასო? პასუხის შემდეგ ჩაწერინეთ. რამდენიმე მსგავსი სავარჯიშოს გაკეთების შემდეგ დამოუკიდებლად ჩაწერინეთ პირველი ასო და შემდეგ შეამოწმეთ.

იმავე წესის დაცვით შეასრულონ მსგავსი სავარჯიშოები, როდესაც მეორე, მესამე ან ბოლო ასოა ჩასაწერი.

5. დაასახელე, რა ხატია და ჩაწერე:

მოსწავლეებმა უნდა დაასახელონ, რაც ხატია. შემდეგ კი დაამლევინეთ ეს სიტყვა ერთ-ორ მოსწავლეს. იკითხეთ:

- რამდენი ბგერა გესმით?
- დაასახელე პირველი ბგერა.
- დაასახელე მეორე ბგერა.

ამის შემდეგ ჩაწერონ ბადები სიტყვა. ჩამოიარეთ და შეამოწმეთ. თუ რომელიმე მოსწავლეს შეეშლება (გამორჩება ასო ან არასწორად ჩაწერს), შეუსწორეთ.

6. დამარცვლე: მეგელითად, თავთავი თავ-თა-ვი / ჩაწერე რამდენი მარცვალია?

წააკითხეთ სიტყვა. ჰქითხეთ:

- რამდენი ხმოვანია სიტყვაში?
- დაასახელეთ.

– რამდენი მარცვალია? როგორ მიხვდი?

შემდეგ გააცანით წესი: ბავშვებო, მე ვიტყვი სიტყვას, თქვენ იმდენჯერ შემოჰკარით ტაში, რამდენი მარცვალიცაა ამ სიტყვაში (რაოდენობა ჩაანერინეთ უჯრაში).

წააკითხეთ მარცვლებად: მაგ. შავი შა-ვი; თოკი თო-კი. ამის შემდეგ შეგიძლიათ ეს სავარჯიშოები რვეულში ჩაანერინოთ.

7. გამოიცანი ერთმარცვლიანი სიტყვა: მთა, სურა, მზე, ვაზი, რუ.

დაწერეთ დაფაზე სიტყვები. წააკითხეთ მოსწავლეებს. მათ უნდა თქვან, რამდენი ხმოვანიასოა ამა თუ იმ სიტყვაში და თვითონ დაასკვნან, ერთი ხმოვნის შემთხვევაში რამდენმარცვლიანია სიტყვა.

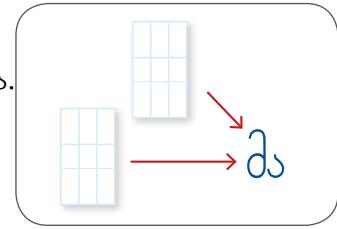
8. მოიფიქრე ასო და გამოვა სიტყვა:

უნდა დაუზუსტოთ, რომ მოსაფიქრებელი ასო თანხმოვანია. ათქმევინეთ ვარიანტები და ჩაანერინეთ. შემდეგ ჰქითხეთ:

– რამდენი სიტყვა გამოვიდა?

– რამდენმარცვლიანი სიტყვებია? როგორ მიხვდი?

წაიკითხეთ მიღებული სიტყვები.



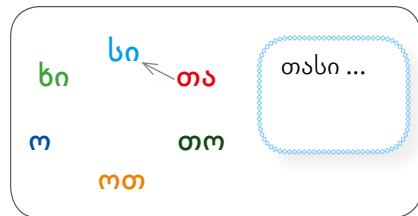
9. შეადგინე 5 სიტყვა:

მოსწავლეებს ამოაკითხვინეთ ოვალში

ჩანერილი სიტყვა, შემდეგ კი მარცვლები. ჰქითხეთ:

– რატომ არის „სი“, „თი“, „თა“ მარცვლები?

– რამდენი ასოა ამ მარცვლებში?



სასურველია, ისარი გამოიყენონ. თავიდან გაუჭირდებათ, შემდეგ მიეჩვევიან. სიტყვები წააკითხეთ. შეგიძლიათ, რვეულებშიც ჩაანერინოთ.

სავარაუდოდ, უნდა შეადგინონ შემდეგი სიტყვები: თასი, ოთხი თოხი, ოთახი

10. ჩანერე მეორე სიტყვა: ადამიანს ღამით სძინავს, დღისით ღვიძავს.

ჯერ რამდენიმე მოსწავლეს წააკითხეთ წინადადება. შემდეგ დაათვლევინეთ, რამდენი სიტყვაა ამ წინადადებაში. მეორე სიტყვა (ღამით) დამოუკიდებლად ჩაანერინეთ. შეამოწმეთ. არასწორი პასუხის შემთხვევაში, შეასწორებინეთ.

11. გამოიცანი და ჩანერე: ვაშრე, ვაშრე, ვერ გავაშრე.

წააკითხეთ გამოცანა. გამოიცნონ პასუხი (ენა) და ჩანერონ. დასვით კითხვები:

– რამდენი ასოა სიტყვაში?

– რამდენი ხმოვანია? ჩამოთვალე.

– რამდენი თანხმოვანია? დაასახელე.

– ამ სიტყვაში „ნ“ რომელ ადგილზეა, პირველზე თუ მეორეზე?

– პირველი ასო დაასახელეთ.

– ბოლო ასო დაასახელეთ.

ამ კითხების მეშვეობით შეამოწმეთ, რამდენად სწორად დაწერეს მოსწავლეებმა სიტყვა. მიეცით საშუალება, თვითონ შეასწორონ შეცდომა.

12. ჩანერე სიტყვები:

მასწავლებელი:

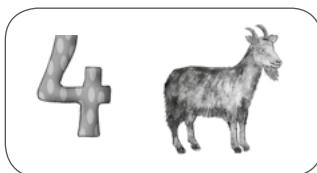
– ბავშვებო, რა ხატია?

– რამდენი სიტყვაა?

– რამდენმარცვლიანია პირველი სიტყვა?

– ჩანერეთ ჯერ პირველი სიტყვა, შემდეგ – მეორე.

მოსწავლეები ჩანერენ პირველ სიტყვას „ოთხი“. წააკითხეთ. შემდეგ მეორე სიტყვას ჩანერენ „ოთხა“. წააკითხეთ ორივე ერთად და შეახსენეთ, რომ წერტილი უნდა დასვან.



13. გამოიცანი ერთმარცვლიანი სიტყვა: □თა □ძა □ძ ხ (მთა, ძმა, ხე, ძე)

მასწავლებელი:

- რამდენი ხმოვანი ასოა ერთმარცვლიან სიტყვებში?
- პირველ სიტყვაში ხმოვანი აკლია თუ თანხმოვანი?
- გამოიცანი და ჩანერე.

მოსწავლეები ასახელებენ და წერენ ასოს. შემდეგ აკითხებთ სიტყვებს და კითხვის დახმარებით თვითონ აყალიბებენ წესს, რომ ერთმარცვლიან სიტყვებში მხოლოდ ერთი ხმოვანი ასოა.

14. შეავსე ხმოვნებით:

ჩამოათვლევინეთ ხმოვნები. შეავსონ სიტყვები ხმოვნებით. დაათვლევინეთ ხმოვნები თო-თოეულ სიტყვაში და იკითხეთ, რამდენმარცვლიანია სიტყვა. დაამარცვლინეთ ზეპირად.

15. დაასრულე სიტყვები:

წაბ – –

წკეპ – –

მასწავლებელი: – ბავშვებო, სიტყვებს აკლია ბოლო 1 მარცვალი. აბა, გამოიცანით.

როცა გამოიცნობენ, ჩაანერინეთ. შეიძლება წკეპლა ვერ გამოიცნონ. დაეხმარეთ გამოცნობაში და აუხსენით მნიშვნელობა.

16. შეადგინე სიტყვები:

სასურველია, ამ სავარჯიშოსთვის მოსწავლეებს ჰქონდეთ მოძრავი ანბანი. ამ შემთხვევაში სიტყვების აწყობა წყვილებშია შესაძლებელი. დააწყობინეთ მოსწავლეებს მოცემული ასოები მერჩე. ორმა მოსწავლემ ერთად შეადგინოს სიტყვები. შემდეგ ყველას წააკითხეთ. თუ მოძრავი ანბანი არ გაქვთ, მაშინ ზეპირად ივარჯიშეთ. ვინც პირველი მოიფიქრებს სიტყვას, იმას ათქმევინეთ.

ზოგიერთი სავარჯიშოს პასუხები

1. სავარჯიშოების რვეული:

1. დაასახელე, რა ხატია და ჩაწერე:

- გვ. 24. თათი, თითა
- გვ. 28. სახე, ხე, ოთხი
- გვ. 32. შეშა, შოშია
- გვ. 41. ღორი, კოლო, ღამურა
- გვ. 43. ქოთანი, აქლემი, ქალი
- გვ. 44. ქოლგა, გემი, თაგვი
- გვ. 45. ბუ, ობობა, ბელი
- გვ. 47. ყური, ყბა, ლოყა
- გვ. 49. ტყე, ტოტი, ტბა
- გვ. 50. ნარბი, ნამწამი, შუბლი

2. დაასრულე სიტყვა:

- გვ. 40. თავი, თავთავი

3. შეადგინე ოთხი სიტყვა:

- გვ. 27. თოხი, ოთხი, ოსი, სიო
- გვ. 32. შუშა, მუშა, შოთი, ათი
- გვ. 33. კოკა, მიხაკი, თოკი, მამიკო; (ან სახელები: კახა, თომა, მაკა, მაკაკო)
- გვ. 34. კომში, თავი, თათი, თავთავი
- გვ. 35. ოთახი, ოფოფი, ფისო, ძაფი

4. შეადგინე სამი სიტყვა:

- გვ. 39. ფარა, ფარი, ფაფარი

5. ისე დაალაგე ასოები, რომ მიიღო სიტყვა:

- გვ. 43. ქვა, რქა, ქაფი
- გვ. 44. გული, გვარი, გაგრა, გემი

6. დაასახელე, რა ხატია და ჩაიწერე პირველი ასო:

- გვ. 39. ჩარჩო, ჩანთა, ჩირჩორი

7. ჩაწერე ექვსი ასო და შეადგინე 6 სიტყვა:

- გვ. 46. კარი, ხარი, დარი, სარი, ბარი, ქარი

8. შეადგინე სიტყვები:

- გვ. 48. ცა, ცერი, კვიცი, ცვარი
- გვ. 53. კოლო, რტო, უოლო, ჯეჯილი, უირაფი, ფინჯანი, ჭია, კაჟი, ჭა, ტბა
- გვ. 54. ჰაერი, რეჰანი, ჰავა, ქორი, წინილა, უანგი, ჯარი

9. კროსვორდი:

- გვ. 59. 1 – მარტი, 2 – აპრილი, 3 – მაისი

10. შეაფასე შენი პასუხი:

- გვ. 60. 1 – ნაძვს, 2 – ვარდს, 3 – თხილს, 4 – სიმინდს, 5 – ყურძენს, 6 – ალუბალს
გვ. 62. 1 – მიმინო, 2 – ცხვარი, 3 – ზუთხი, 4 – კოლო, 5 – ირემი, 6 – ვეფხვი, 7 – ვირი,
8 – ინდაური
გვ. 67. 1 – ზღარბს, 2 – აქლემს, 3 – ლომს, 4 – ცხვარს, 5 – კუს
გვ. 68. საპირისპირო სიტყვა: 1 – მშიშარა, 2 – ზანტი, 3 – მკვახე, 4 – პანაწინა.
გვ. 68. მსგავსი სიტყვა: 1 – საკვირველი, 2 – განიერი, 3 – უამრავი, 4 – ღონიერი.

11. გამოცანა:

- გვ. 69. კარი, მაგიდა; ყინული, წყალი, წვიმა.

2. „დედა ენის“ სავარჯიშოები:

1. გაიხსენე საპირისპირო სიტყვა:

- გვ. 50. ზარმაცი – ბეჭითი, ცრუ – მართალი
გვ. 61. მარხვა შეინახა – მარხვა გატეხა, იმედი გაუჩნდა – იმედი გადაეწურა, იმედი გაუცრუვდა.

2. რებუსები:

- გვ. 41. მზეწვია ჩიტია.
გვ. 47. მაია წიგნს ათვალიერებს.
გვ. 49. საკუთარი სახელი.
გვ. 61. საკუჭნაოში ბევრი ძეხვია.
გვ. 70. კაკაბმა ქორის ხასიათი ისურვა; კურდლლის ბაჭია ჩემზე მეტად მოხერხებულია.
გვ. 74. ღამურას თვალთვალი სჩვევია; ჩოჩორი დაცხრა და ახლა მშვიდია.
გვ. 82. ლერწამი ბუმბულივით მსუბუქია.

3. გამოცანა:

- გვ. 47 წიგნი
გვ. 63. ნემსი და ძაფი
გვ. 67. 12 თვე

4. გამოიცანი:

- გვ. 54. ცხოველია; შინაური
გვ. 55. კამეჩი
გვ. 63. მშრომელი
გვ. 66. ზე, ში, ზე, ში
გვ. 72. გვრიტი, მტრედმა, დახმარების, დაცინვა, მახე, შენიშნა, დასცინი, გადაგხდება.
გვ. 100. თავსატეხი – სწორია ბ

5. კროსვორდი:

- გვ. 52. 1 – ქათამი, 2 – ბატი, 3 – იხვი

მასალა დაფიდან გადასაწერად და ასო-ბერებზე სავარჯიშოდ

გურამ კობერიძის საბავშვო ლექსები
კრებულიდან „ბუ, ხარი და ბუხარი“

1. მოფერება

კატამ ლეკვს უთხრა,
უკაცრავადო,
ვერ მოგეფერე
უკანრავადო.

2. დილის ნამი

დილის ნამი სამყურებს
ჰერიდებს სამ-სამ საყურეს,
მზე კი ბალახს მოცვარულს
ტოვებს ხელებმოცარულს.

3. თოლია

თოლია თევზს აშინებს,
ტალღებს აშალაშინებს,
თან მარგალიტს სადაფში
დაეძებს ზღვის სარდაფში.

[ასო „შ“-ს შესწავლისას]

4. წარწერა სამკითხველოში

დამსვრელი
ყდის თუ
ყუისა,
წიგნებთან
ყველა
ტყუისა.

[ასო „ყ“-ს შესწავლისას]

5. ქორ-წინილა

ეს წინილა პანია
ქორმა ცაში ასწია,
არ დავუთმეთ, ავტეხეთ
ერთი განამანია.

ამბობს ქორი ფლიდიო:
– ფრენას ვასწავლიდიო!

6. ბურთს უთქვამს

გულში წყენამ
გამკენნლაო,
ბიჭმა რომ ვერ
ამკენნლაო.

[ასო „ნ“-ს შესწავლისას]

7. ლიას თუთიყუში

– ჩემო ლია, ადრე გემზე
მე ვცხოვრობდი გალიაში,
ხან ვიყავი მექსიკაში,
ხანაც პორტუგალიაში;
ვეცნობოდი იტალიას,
ავსტრალიას, ბრაზილიას...

– რატომ არ ვარ თუთიყუში?
ახრჩობს გულში ბრაზი ლიას.

[კარგია ასო „ლ“-ს შესწავლისას]

8. მოწყენილი სკოლა

გულმხურვალე აგვისტოვ,
ივნისო და ივლისო,
მოწყენილი სკოლა წუხს,
ჩემთან ვიღა ივლისო;

მოიწყინეს მერხებმა,
მოიწყინა ზარმაცო,
გრძელო არდადეგებო,
არვინ გაგვიზარმაცო.

რამდენიმე სიტყვის განმარტება

1. **ალი** – ცეცხლის მნათი ნაწილი, რომელიც ცეცხლმოდებული საგნის თავზე ჩანს, – ცეცხლის ენა
2. **ბილიკი** – საცალფეხო, ვინრო გზა
3. **განთიადი** – გათენების დასაწყისი (გარიურაჟი, ალიონი)
4. **დელგმა** – კოკისპირული წვიმა, თავსხმა
5. **მაშა** – ორად მოკეცილი იარაღი რისიმე ჩასავლებად, მოსაჭერად ან ასაღებად (ნაკვერჩხლის ასაღებად, ნატეხი შაქრის ასაღებად).
6. **ურემი** – ტვირთის გადასაზიდი ორბორბლიანი ძველებური საშუალება, რომელიც ცოცხალი გამწევი ძალის (ხარების) მეშვეობით გადაადგილდება.
7. **ხარიხა** – ორ საყრდენს შორის გადებული ძელი.
8. **ჩამიჩი** – იგივეა, რაც ქიშმიში.
9. **ფურეჩი** – სიმინდის ტაროზე შემოხვეული ფოთლები.
10. **შარა** – სოფლის გზა.
11. **ნამგალი** – ხელის მოკლეტარიანი სამუშაო იარაღი, აქვს რკალისებური ფორმა და მჭრელი პირი, იყენებენ სათიბად, სამკალად.
12. **ქაფქირი** – დახვრეტილი დიდი კოვზი მოხარშული საჭმლის მშრალად ამო-საღებად.
13. **ჯარა** – ხელით სამუშავებელი მარტივი მანქანა, იყენებენ მატყლის დასარ-თავად, ძაფის საგრეხად ან დასახვევად.
ჯარასავით ტრიალებს (გამოთქმა) – მარდად, ცოცხლად საქმიანობს.
14. **ფური** – ზრდასრული მსხვილფეხა დედალი ცხოველი.
15. **კაჟი** – ძალიან მაგარი ქვა, გამოიყენებოდა ცეცხლის დასანთებად.
16. **ფარდაგი** – მატყლის მსხვილი ძაფის ქსოვილი იატაკზე დასაფენად ან კე-დელზე დასაკიდად.

მოსწავლის წიგნში მოცემული ანდაზების ახსნა

გ3.31

ვინც მოითმენს, ის მოიგებს.

სულსწრაფობა, მოუთმენლობა ადამიანს არასწორ საქციელს ჩაადენინებს, რაც შეიძლება სანახებელიც კი გაუხდეს. ამიტომ ადამიანმა უნდა გამოიმუშაოს მოთმინების უნარი. ის მას აუცილებლად გამოადგება.

ზარმაცისათვის ყოველი დღე უქმეა.

ამ ანდაზით იმას მიმართავენ, ვინც ზარმაცობს და ყოველთვის იმიზეზებს რაღაცას, რომ არ იმუშაოს/ისწავლოს: ხან დაღლილია, ხან რაღაც სტკივა, ხან კი დასვენების დღეა და ხვალისთვის გადადებს ხოლმე საქმეს.

გ3.32

თაგვმა თხარა, თხარაო, კატა გამოთხარაო.

თაგვმა იმდენი ქნა, სანამ თავის მტერს, კატას არ ჩაუვარდა ხელში. ზოგჯერ, ადამიანიც ასე იქცევა: არ მოისვენებს ხოლმე, სანამ რაიმე უბედურებას არ გადაეყრება.

სადაც შევარდენი ბუდობს, მტრედი ვერ გაიხარებსო.

შევარდენი მაღლა კლდეზე ბუდობს, სადაც მტრედის ადგილი არ არის. შევარდენი მტაცებელი, დაუნდობელი ფრინველია. თავისი ბასრი კლანჭებით მსხვერპლზე ნადირობს. მტრედი კი, მშვიდობისმოყვარე და უწყინარია. ანდაზა გვეუბნება:

სამწუხაროდ, სადაც დაუნდობლობაა, იქ მშვიდობა და სიკეთე ფეხს ვერ იკიდებს.

გ3.33

კაცი კაცის წამალია.

ადამიანს გასაჭირის დროს (როცა ის ავად არის, უჭირს, დარდიანია, დაცვა სჭირდება...) მეორე ადამიანის დახმარება ისე სჭირდება, როგორც ავადმყოფს წამალი.

წინა კაცი უკანა კაცის ხიდია.

ახალი საქმის წამოწყება ყოველთვის ძნელია. ერთი კაცის მიერ გაკვალული გზა მეორეს ყოველთვის დაეხმარება.

გ3.34

ურემს რომ მეტს დაუდებენ, ჭრიალს დაიწყებს.

ზედმეტი ტვირთით დამძიმებული ურემი კარგად ვეღარ მოძრაობს; ეს ანდაზა გადატანითი მნიშვნელობით ნიშნავს: ნუ აიღებ შენს თავზე იმაზე მეტს, რის გაკეთებასაც ვერ შეძლებ/გაგიჭირდება!

თუ მასპინძელი არ მღერის, სტუმარსაც მოეწყინება.

იგულისხმება მასპინძლის კარგი დახვედრა. მასპინძელი არ უნდა დახვდეს სტუმარს მოღუშული, არ უნდა აგრძნობინოს თავისი გასაჭირი (აქ არ იგულისხმება მეგობარი, რომელსაც, პირიქით, შეიძლება გაუზიაროს თავისი წუხილი) ის უნდა შეეცადოს, ასიამოვნოს სტუმარს თავისი დახვედრით.

გ3.35

ასჯერ გაზომე, ერთხელ გაჭერი.

ანდაზა გვეუბნება: სანამ რაიმე გადაწყვეტილებას მიიღებ, ძალიან კარგად დაფიქრდი.

ცუდად ჯდომას ცუდად შრომა სჯობია.

უსაქმურობას უმნიშვნელო საქმის კეთებაც კი სჯობს.

ხერხი სჯობია ლონესა, თუ კაცი მოიგონებსა.

ზოგჯერ ადამიანს ლონის გამოყენება არ შველის, საჭიროა გონებით გადაჭრას საკითხი . მაგალითად, გაიხსენეთ ზღაპარი „ნაცარქექია“ - ის არ იყო ლონიერი, სამაგიეროდ მოხერხებული, საზრიანი იყო და დაამარცხა კიდეც ძლიერი, ლონიერი დევი.

გ3.37

მელა კვდებოდა და თავი საქათმისაკენ მიჰქონდაო.

მელას ისე უყვარს ქათამი, რომ სიკვდილის დროსაც არ იშლის მასზე ფიქრს. ზოგიერთ ადამიანს გამოუვალ, მძიმე მდგომარეობაშიც კი, ცუდი საქმისაკენ უჭირავს თვალი.

მადლი ჰქენი, ქვაზე დადე, გაიარე, წინ დაგხვდება.

სიკეთის გაკეთება თუ გინდა, არასდროს იფიქრო და მოითხოვო სამაგიერო. სიკეთე აუცილებლად დაგიფასდება.

გ3.45

სწავლა სინათლეა, უსწავლელობა - სიბნელეო.

უსწავლელი, უცოდინარი ადამიანისთვის ძალიან ძნელია ცხოვრება. სწავლული და უსწავლელი ადამიანების ცხოვრება ისე განსხვავდება ერთმანეთისგან, როგორც სინათლე და სიბნელე.

გ3.51

ფრინველს ფრთები ამშვენებს, ადამიანს - გონებაო.

ფრინველი ფრთების გარეშე ვერაფერს გააკეთებს. ვერ იფრენს, ვერ გადაადგილდება. ადამიანიც ხელფეხშეკრულია გონების, ჭკუის, განათლების გარეშე.

გ3.54

ქათამმა წყალი დალია და ღმერთს შეხედაო.

თუ დაკვირვებიხართ, ქათამი წყლის დალევისას თავისდა უნებლიერ ზევით, ცისკენ წევს თავს, თითქოს წყლის დალევისთვის ღმერთს მადლობას ეუბნება. ანდაზა გვეუბნება: ნუ გგონია, რომ ყველაფერი ღვთის წყალობაა.

გ3.56

ადრე ამდგარსა კურდღელსა ვერ დაეწევა მწევარი.

მწევარი მონადირე ძალლია, რომელიც ძალიან სწრაფად დარბის. მიუხედავად ამისა, კურდღელი თუ ფხიზლად იქნება, მწევარი მას ვერ დაეწევა. ანდაზა გვეუბნება: ყველა საქმეს დროულად უნდა გაკეთება. არ ღირს გადადება. თუ საქმეს არ გადადებ, მოგებული დარჩები.

გ3.66

ბუზი ბევრი ბზუისო, ფუტკართან ყველა ტყუისო.

ფუტკარი ბევრს შრომობს: აშენებს ფიჭას, მოიპოვებს ნექტარს, გადაამუშავებს და აგროვებს თაფლს. ის შრომისმოყვარეა და არავის ანუხებს ბზუილით: ნახეთ, რამდენს ვმრომობო. ბუზი კი მთელი დღეები ბზუის და შემანუხებელია. მან, რაც არ უნდა იბზუოს ფუტკარს ვერ შეედრება და ვერ აჯობებს. ასეა ზოგი ადამიანიც: ვინც ბევრს მუშაობს, ნაკლებს ლაპარაკობს და არ ანუხებს.

ებს სხვას ბაქი-ბუქობით. ზოგიერთი კი მხოლოდ ტრაბახობს და ყურს უჭედავს სხვებს თავისი მცირედი საქმიანობით.

გ3.70

მარტი თუ წინ გელის, ზამთარს ნურც აქებ და ნურც აძაგებო.

იცით თუ არა, რას ამბობენ მარტზე? – მარტი გიუიაო. ეს იმიტომ, რომ არასდროს იცი, როგორი ამინდი იქნება მარტში: შეიძლება დაცხეს, შეიძლება მოთოვოს ან ქარი ამოვარდეს. ამიტომ ანდაზაც გვაფრთხილებს: სანამ მარტი არ ჩაივლის, ნუ გეგონება, რომ ზამთარი დამთავრდა და ახლა მხოლოდ კარგი ამინდები იქნება. გაიხსენე, რა დაემართა მეცხვარეს მოთხრობაში „მეცხვარე და მარტი“?

საქმის კეთებისას სანამ ყველაზე რთულ ეტაპს არ გადალახავ, ნუ იფიქრებ, რომ ის წარმატებით მოაგვარე.

გ3.71

თივაში ცეცხლი არ დაიმალებაო.

თივას თუ ცეცხლი მოეკიდა, აალდება და ყველა შეამჩნევს. ცუდი, უღირსი საქციელიც ადვილი შესამჩნევია.

გ3.72

ორი კურდლის მაღევარი ვერც ერთს ვერ დაიჭერსო.

ჩვენი პერსონაჟის(ქორი) მსგავსად ორ რამეს ერთდროულად ნუ მოინდომებ, ორ საქმეს ერთდროულად ნუ შეეჭიდები! შეიძლება არც ერთი გამოგივიდეს და არც მეორე.

გ3.73

ნუ დასცინი სხვასაო, გადაგხდება თავსაო.

დაცინვა ცუდია! სხვას გულს სტკენ. თანაც, შეიძლება თავად შეგემთხვას ის, რაც სხვას დაუნუნე, რის გამოც სხვას დასცინე. ამ იგავ - არაკშიც ხომ ასეა, კოლომ დასცინა ლომს, რომელმაც ვერ შესძლო მისი მოგერიება, მაგრამ გზად თავად გაება ობობის ქსელში, საიდანაც თავი ვერ დაიძვრინა.

გ3.82

ტყუილის მთქმელს მართალსაც არ დაუჯერებენო.

ჩვენი გმირის მსგავსად, თუ მატყუარას სახელს დაიმკვიდრებ, არასდროს დაგიჯერებენ. ყველა იტყვის: არ დაუჯეროთ, ის ხომ მატყუარაა.

გ3.86

ცხრა ძმამ ერთი თხილის გული გაიყოო.

ძმებმა, დებმა, მეგობრებმა ყველაფერი თანაბრად უნდა გაიყონ, თუნდაც მცირედი. სიხარბე არ უნდა გამოიჩინონ. ეს პატარა მოთხრობაც ამის მაგალითია: ძმები ერთმანეთს უნანილებენ თავის სარჩიოს.

გ3.88

ავი ძალლი არც თვითონ ჭამს და არც სხვას აჭმევსო.

მოთხრობაში ნაამბობი ამბავი ადამიანებზე შეიძლება გადავიტანოთ. ძუნწი თავისთვის გამოუსადეგარ ნივთს არც თვითონ ხმარობს და არც სხვას არ უთმობს.

დამატებითი საკითხავი

მოსმენა – წაკითხულის გააზრება

ამანათი

მამამ ბავშვებს აგარაკზე ამანათი გამოუგზავნა. რა არ იყო ამ პატარა ყუთში:

მოქარგული პერანგები, ფერად-ფერადი წინდები, ტყავის ლამაზი ფეხსაცმელები და შოკოლადი.

დედამ ყველას თავისი კუთვნილი გადასცა და მერე თქვა:

- აბა, შოკოლადი თანაბრად გავანანილოთ, რომ ყველას თითო ფილა ერგოს!
- არა! ბებოს მეტი უნდა მისცეთ! – წამოიძახა უცბად ყველაზე უმცროსმა ბიჭიკომ.
- რატომ, ბიჭიკო? მე რა, თქვენზე მეტი მადა მაქვს თუ ყველაზე უფროსი რომ ვარ?! – შეეკითხა გაკვირვებული და კმაყოფილი ბებო.
- მე ვიცი შენი ჩვეულება! შენ შოკოლადს ჩვენთვის შეინახავ! ერთსაც არ მოაკლებ!
- ყველას გაეცინა და ზედმეტი შოკოლადი სულ ბებიას გადასცეს.

მარიჯანი

ფისოს დაავიწყდა, როგორ ეთხოვთ საზოგადო

ერთ დილას პატარა გოგონას დაავიწყდა, ფისოსათვის რძე დაესხა.

ფისოს კი ძალიან შიოდა. უნდოდა, გოგონასთვის ეთხოვა, მაჭამე რამეო, მაგრამ ვერ გაიხსნა, როგორ ეთხოვა.

ატირდა პატარა ფისუნია და გაიქცა ეზოში.

ეზოში ცხენი იდგა, დაინახა ფისუნია და ჰქითხა:

- რა გატირებს, საბრალო ფისუნია?
- ძალიან მშია, დამავიწყდა, როგორ ვთხოვო საჭმელი გოგონას.
- მიდი გოგონასთან და უთხარი: – ხვი-ხვი-ხვი-ხვი და მაშინვე გაჭმევს, მე ყოველთვის ასე ვთხოვ, როცა ჭამა მინდა, – დაიჭიხვინა ცხენმა.
- არა, ასე ცხენები თხოულობენ, კატებმა სულ სხვანაირად უნდა ითხოვონ, – უპასუხა ფისომ და გაიქცა.

გზაზე ძროხა შემოეყარა. შეეცოდა ძროხას ფისუნია და ჰქითხა:

- რატომ ტირი, პატარა ფისო?
- ძალიან მშია და მე კი დამავიწყდა, როგორ უნდა ვთხოვო გოგონას საჭმელი.
- აბა, ამისათვის რა გატირებს. გაიქცი გოგონასთან და უთხარი: – მუ, მუ, მუუ, მეტი არაფერი და მაშინვე გაჭმევს.

– არა, არა. ასე ძროხები თხოულობენ, კატებმა რაღაც სხვანაირად იციან თხოვნა, – მიუგო ფისუნიამ და გაიქცა.

მამალი შემოეყარა. ატირებული კატა რომ დაინახა, გაჩერდა და ჰქითხა:

- ფისო, ფისო, რა გატირებს?
- იმიტომ ვტირი, რომ ძალიან მშია და მე კი დამავიწყდა, როგორ ვთხოვო გოგონას საჭმელი.
- აბა, ამისათვის რას ტირი. მიდი გოგონასთან და დაიყვირე: ყიყ-ლი-ყორ და მაშინვე გაჭმევს.

– არა, ასე მამლები თხოულობენ საჭმელს, კატებმა სხვანაირად უნდა ითხოვონ, - უთხრა კატამ და გაიქცა. ბეღელთან რომ მიირბინა, ბეღლიდან დიდი, შავი კატა გამოვიდა, დაინახა ატირებული ფისო და ჰქითხა:

- რა გატირებს?
- როგორ რა მატირებს, ძალიან მშია და მე კი დამავიწყდა, როგორ ვუთხრა გოგონას, მაჭამე-მეთქი.
- წადი გოგონასთან და უთხარი: – მიაუ, – უთხრა მას დიდმა, შავმა კატამ.
- გაუხარდა ფისოს, მოაგონდა, როგორ უნდა ეთხოვა საჭმელი, მაშინვე გაიქცა და დიდ კატასავით დაიკუნავლა:
- მიაუ, მიაუ, მიაუ!
- ვაი, ვაი, რა მომივიდა, როგორ დამავიწყდა ფისოსათვის რძის მირთმევა, – თქვა შეწუხ-ებულმა გოგონამ. მაშინვე გაიქცა, მოარბენინა ლამბაქი და დაუსხა რძე. ფისომ შესვლიპა რძე, გამხიარულდა და აკრუტუნდა.

ნინო ნაკაშიძე

ანკესი

პატარა ნუცა სახლის წინ თამაშობდა, დაინახა, რომ უფროს ძმას, კონოს, ანკესისთვის ძაფი გამოუბამს და სადღაც მიდის.

- სად მიდიხარ, კონო? – ჰერთა ნუცამ.
- სათევზაოდ მივდივარ, გინდა წაგიყვანო?
- მინდა, მინდა! – გაუხარდა ნუცას.
- წავიდეთ, მაგრამ ჯერ შენ გაიქეცი და თაროდან შენი პატარა კოლოფი ჩამოიღე.
- ნუცა გაიქცა, გამოიტანა კოლოფი და ორივენი გაუდგნენ გზას.
- ბოსტანში რატომ მივდივართ? მდინარე ხომ იქით არის? – დააყარა კითხვები ნუცამ.
- უჰ, ამდენ კითხვაზე ერთბაშად როგორ გიპასუხო?
- მაშ, კარგი, ჯერ მითხარი – თევზს როგორ დაიჭერ?
- აი, ამ ანკესით, – კონომ აჩვენა ანკესი.
- რა გრძელი ძაფი აქვს გამობმული, თანაც როგორი შავია!
- ნუცამ წაავლო ხელი ანკესს.
- ჩვენს ფეხმარდ ცხენს გამოვაძრე ფაფარიდან, ეს ძუა ძალიან მაგარია და არ გაწყდება, როდესაც დიდი თევზი წამოეგება ანკესს და გასწევს. თუ ძუა არ გაქვს, რასაკვირველია, მაგარი ძაფიც შეიძლება.

ამასობაში ბავშვები ბოსტანში მივიდნენ. კონომ ამოჩიჩქნა ნაკელიანი მიწა, ჭიაყელები ამოიყვანა და ნუცას კოლოფში ჩასხა.

- აი, თურმე რატომ წამოვსულვართ აქეთ! – თქვა ნუცამ და ამოიხრა, თავის ლამაზ კოლოფში ჭიაყელები რომ დაინახა.

მდინარის პირად კონომ ჭიაყელა ანკესის კაუჭს წამოაცვა და წყალში ჩაუშვა.

ნუცა ძმის გვერდით ჩაცუცქდა, მან დაინახა, როგორ გამოცურდნენ თევზები ჭიაყელისაკენ. თევზები ჯერ შორიდან უცქეროდნენ, შემდეგ ერთი გათამამდა და ეცა ჭიაყელას.

ნუცამ სიხარულისაგან ვერც კი მოასწრო დაყვირება, კონომ სწრაფად ამოსწია ბამბუკის ჯოხი და თევზი მოხსნა ანკესს. შემდეგ ისევ გაუკეთა ჭიაყელა და მეორე ადგილას ჩაუშვა.

ანკესი ახლა აღარ ჩანდა, რადგან აქ უფრო ღრმა იყო წყალი. ზედაპირზე ძაფზე გამობმული საცობი დაცურავდა. უცებ საცობი შექანდა, კონომ მაშინვე ამოსწია ანკესი მაღლა და ახლა კიდევ უფრო მოზრდილი თევზი ამოიყვანა.

საღამომდის კონომ წვრილი თევზების გარდა, მოზრდილებიც ბლომად დაიჭირა.

საღამო ხანს და-ძმა სახლისაკენ წამოვიდა.

ნინო ნაკაშიძე

დასვით შეკითხვები

1. რა აღმოჩნდა კონოს ანკესის შავი ძაფი?
 2. რატომ ჩასხა კოლოფში ჭიაყელები ბიჭმა?
 3. ბამბუკის ჯოხი, გრძელი ძაფი ან ძუა, საცობი – კიდევ რა ნაწილები აქვს ანკესა?
 4. რა დანიშნულება აქვს საცობს?
 5. საიდან ვხვდებით, რომ და-ძმა ქალაქში კი არა, სოფლად ცხოვრობს?
- შეარჩიე ორი მინიშნება.

გულითადი მაგობრაპი

ერთ ტყეში ცხოვრობდნენ შველი, ყვავი, თაგვი და კუ.

ერთხელ კუმ დაინახა, რომ ყვავი ბადეში გაბმულიყო, ფართხალებდა, უნდოდა თავის გათავისუფლება, მაგრამ ამაოდ.

კუ შეეხვენა თაგვს:

— თაგუნავ, მიშველე, გაათავისუფლე ყვავი!

თაგვმა მარდად მიირბინა ბადესთან, გადალრლნა ბაზარი, გაათავისუფლა ყვავი. ყვავმა მადლობა უთხრა თაგუნიას და კუს. კუ, თაგუნია და ყვავი დამეგობრდნენ, ყოველდღე ხვდებოდნენ ერთმანეთს წყაროსთან და უამბობდნენ თავიანთ თავგადასავალს. ერთხელ, როდესაც ყვავი ჰაერში დასრიალებდა და თან ჩვეულებრივად ჩხაოდა, მან დაინახა, რომ შველი მონადირის მიერ დაგებულ მახეში მოტანებულიყო. საჩქაროდ გაეშურა წყაროსაკენ, სადაც ერთად იყვნენ კუ და თაგუნია, უამბო, რა გაჭირვებაში იყო შველი.

მაშინვე გაეშურნენ შვლისაკენ.

ყვავი მიიფრინავდა, თაგვი ტყე-ტყე მიეშურებოდა. კუც მათ გეზს გაჰყვა, მაგრამ, რასაკვირველია, ძლიერ ჩამორჩა ამხანაგებს. ყვავი და თაგვი თითქმის ერთსა და იმავ დროს მივიდნენ მახესთან. თაგვი მაშინვე შეუდგა საქმეს: თოკებს ღრღნიდა; ყვავი კი ჩაჰკრავდა ხოლმე თოკის წვეროებს ნისკარტს და ხსნიდა კვანძებს. ძნელი სამუშაო იყო.

ჩქარობდნენ — მონადირეს არ მოესწრო. ის იყო, გაათავისუფლეს შველი და კიდეც გამოჩნდა მონადირე. შველი ისარივით დაეშვა ტყეში, თაგუნია შეუმჩნევლად გაცუნცულდა ბალახებში, ყვავი აფრინდა ხეზე და იქიდან დაიწყო ყურება, რა სეირი იქნებაო.

უცებ შენიშნა, რომ კუ მხოლოდ ახლა წამოსწეოდათ და მიბობლავდა მახისაკენ, მაგრამ შეასწრო მონადირეს თვალი და გაჩერდა.

მონადირე ძალიან გაჯავრებული იყო, რომ შველი ხელიდან გაუსხლტა, დასწვდა კუს და გამოახვია ხელსახოცში. ყვავი მაშინვე გაეშურა ამხანაგებისაკენ და შეატყობინა, რა უბედურებაც შეემთხვა კუს.

შველმა ერთი ხერხი მოიგონა კუს დასახსნელად. უთხრა ამხანაგებს. ყველას მოეწონა და მაშინვე შეუდგნენ საქმეს.

შველი წავიდა და დაწვა იმ გზაზე, რომელზედაც მონადირეს უნდა გამოევლო, თავი მოიკვდარუნა. ყვავი დააჯდა ზევიდან და ზანტად კორტნიდა. მონადირემ დაინახა შუა გზაზე გაშელართული შველი, რომელსაც ყვავი უნისკარტებდა, ეჭვიც არ შეჰპარვია, რომ ცოცხალია. გასწია მისკენ, კუ ხელსახოციანად გზის პირად დადო და მივიდა შველთან.

მანამ მონადირე შველს ათვალიერებდა, ყვავმა გამოხსნა ხელსახოცი, გაათავისუფლა კუ და მასთან ერთად მიიმალა ტყეში.

ბალახებიდან ისკუპა თაგვმა და მონადირეს სახელოში შეუძვრა. მონადირემ იგრძნო, რომ რაღაც დაცოცავს მის ტანზე. შეშინებულმა დაიწყო ჩოხის გახდა. შველი წამოვარდა ზეზე და ელვის სისწრაფით გაქანდა ტყისაკენ. მონადირეს სიჩქარით ხელი სახელოში გაეხლართა და როცა გაიძრო ჩოხა, უკვე გვიან იყო. შველი აღარც ჩანდა.

თაგვი მაშინვე მიიმალა.

ამნაირად გადაარჩინეს კუ.

მას შემდეგ უფრო დამეგობრდნენ და ამ ოთხ მეგობარს ხშირად ნახავდით ტყეში ერთად მოსეირნეს.

იროდიონ ევდომევილი

დასვით შეკითხვები

1. ამ მოთხოვნაში მნერალმა ცხოველების დამეგობრება აღნირა. რა თვისებებით გამოირჩევა კუ? (აღნიშნე მისი ორი თვისება).
2. რითი ჰგვანან ერთმანეთს: კუ, თაგუნა, ყვავი და შველი?
3. იმსჯელეთ, როგორ ადასტურებს მნერალი ამ მოთხოვნით მოსაზრებას, რომ ძალა მართლაც ერთობაშია.
4. რა ბედი ეწია მონადირეს, რომელსაც შვლის დაჭერა სურდა?
5. მოთხოვნის ბოლოს მნერალი ამბობს: „მას შემდეგ უფრო დამეგობრდნენ“. შენი აზრით, რატომ გაძლიერდა უფრო მეგობრობა?

შემაჯამებელი სამუშაო

აქვე გთავაზობთ სამ შემაჯამებელ სამუშაოს, რომლებიც შეგიძლიათ გადაამრავლოთ და დაურიგოთ მოსწავლეებს.

პირველი და მეორე შემაჯამებელი სამუშაოები ჩაატარეთ ანბანის შესწავლის დასრულების შემდეგ, კი სასწავლო წლის დასასრულს, როდესაც მოსავლეებს ყველა ანდაზა და გამოცანა უკვე ექნებათ შესწავლილი.

მსგავსი ტიპის შემაჯამებელი სამუშაოები თავადაც შეგიძლიათ შექმნათ და მათი საშუალებით პერიოდულად შეამოწმოთ მოსწავლეთა ცოდნა.

შემაჯამებელი სამუშაო № 1

სახელი _____ გვარი _____

1. იპოვე ხმოვნები და გააფეროდე წითლად:

ა ბ გ დ ე ვ ზ ზ თ ი კ ლ
ქ ჩ ხ ვ პ უ რ ს ტ ე უ

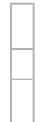
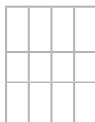
2. იპოვე სიტყვებში ორი ერთნაირი ხმოვანი და შემოხაზე:

ოქტომბერი თებერვალი ჭიანჭველა კენგურუ აპრილი

3. რამდენი ხმოვანია სიტყვაში? შემოხაზე სწორი ციფრი:

ფაფუკი – 1 2 3 მამალი – 1 2 3 მერცხალი – 1 2 3
ბუზი – 1 2 3 ხმა – 1 2 3 ვაშლი – 1 2 3

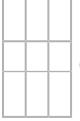
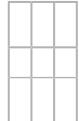
4. გამოიცანი და ჩაწერე გამოტოვებული ასო:

მერც  ალი თა  თავი კო  ში ბუ  ბული

5. ჩაწერე ბოლო ასო:

წარბ  ორმ  ენ  კლდ 

6. ჩაწერე პირველი ასო:

 მა  კო  თა  მა

7. სიტყვაში რამდენი მარცვალია? შემოხაზე სწორი ციფრი:

თხა – 1 2 3 ფაფარი – 1 2 3 წიგნი – 1 2 3

შემაჯამებელი სამუშაო № 2

სახელი _____

გვარი _____

1. უპოვე ყვავილს ფერი:

- | | |
|---------|--------|
| ყაყაჩი | ლურჯი |
| გვირილა | წითელი |
| ია | თეთრი |

2. ხაზებით შეაერთე სწორი გამოთქმები:

- | | |
|---------|-----------|
| ბაყაყი | გალობს |
| ბუზი | ყიყინებს |
| ცხენი | ბზუის |
| ბულბული | ჭიხვინებს |

3. უპოვე ნაშიერს მშობელი:

- | | |
|--------|---------|
| კატა | ბოკვერი |
| ძაღლი | კოზაკი |
| აქლემი | ლეკვი |
| ლომი | კნუტი |

4. ამათგან რომელია ცხოველი? შემოხაზე:

- ქათამი მტრედი ირემი არწივი ყვავი

5. ამათგან რომელია ფრინველი? შემოხაზე:

- ლომი ხარი ლოკოკინა ოფოფი კუ

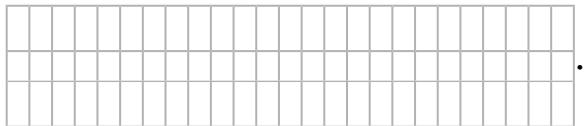
შემაჯამებელი სამუშაო № 3

სახელი _____

გვარი _____

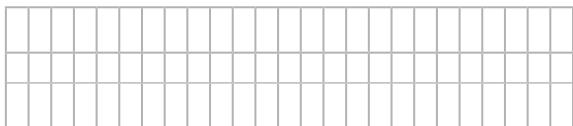
1. დაასრულე ანდაზა:

თაგვიმა თხარა თხარაო, კატა



2. ჩაწერე გამოტოვებული სიტყვა:

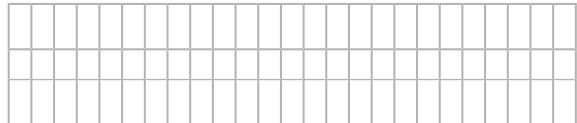
ბუზი ბევრი ბზუისო,



ყველა ტყუისო.

3. ჩაწერე გამოტოვებული სიტყვა:

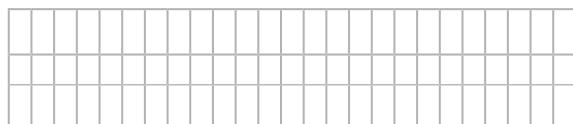
ხერხი სჯობია



, თუ კაცი მოიგონებსა.

4. ჩაწერე გამოტოვებული სიტყვა:

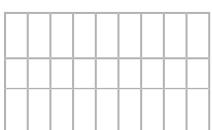
ცუდად ჯდომას ცუდად



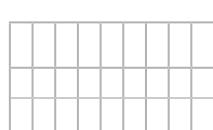
სჯობიაო.

5. ჩაწერე გამოტოვებული სიტყვები:

შორი



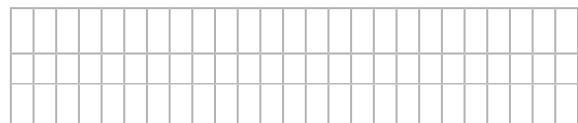
მოიარე,



მშვიდობით მიდიო.

6. დაასრულე ანდაზა:

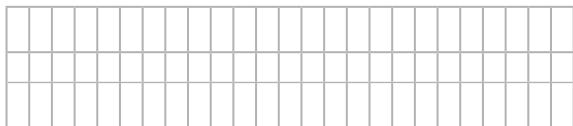
ზარმაცისთვის ყოველი დღე



7. გამოიცანი და პასუხი ჩაწერე:

გარეთ – ატლასი,

შიგნით – ათასი.



დანართი 1

მოსწავლეთა შეფასების ფურცლების ნიმუშები

წინასაანბანო პურიოდის მოსწავლეთა შეფასების ფურცლის ნიმუში

ზეპირისიტყვიერების, კითხვის და წერის მიმართულებით მოსწავლეებს შეუძლიათ:

წერა	აღნიშვნა განვითარების და მოვალეობის მიმართულების შეუძლიათ:	
	კითხვა	ზოგისი ტაქირება
		მოსწავლის სახელი, გვარი
1		
2		
3		
4		
5		
6		
7		
8		
9		
10		
11		
12		
13		
14		
15		
16		
17		
18		
19		
20		

მოსწავლეების შესაფასებლად ცხრილში შეგიძლიათ გამოიყენოთ შემდეგი პირობითი ნიშნები:

კლევს სრულყოფილად	+
ძლიერს საშუალოდ	✓
საჭიროებს დამტკით მუშაობას	-

სანამ ან პიროვნეული გადატყის მოვალეობა შეფერხდეთ ამ მარტინის ნიშანი

ზუგდიდის მუნიციპალიტეტის შეუძლიათ:

卷之三

მოსწავლის თვითშეფასების ფორმის ნიმუში

მოსწავლის სახელი, გვარი

ჩემი აზრით,	ქარგად ც	საშუალოდ	მჭირდება დამატებითი მუშაობა
საკლასო და საშინაო დაფალებებს ყოფილთვის კასრულებ			
კვითხულობ ტექსტს ხმიასღლა და გარევევით			
კიტრ დაფიდნ ან წაგნიდნ რევულში სიტყვებს და წინადადებებს გარკვევით			
ვპასუხობ მასწავლებლის შეკითხვებს			
მონაწილეობას ვიღებ ჯაზუფურ მუშაობის და შემთიმლია პრეზენტაცია მოცემული დაცალების			
ვმუშაობ მეწყვილესთან ერთად და ვიზიარებ მის აზრაც			
აზრს გამოვთქვამ ნასწავლ მოთხოვაზე, ლექსიზ			
ვიმასხლევობ ახალ ნაწარს სიტყვებს			
ვქმნი ილუსტრაციას და ვსაუბრობ მის ირგვლივ			
ახალ მასალას ყოფილთვის ვიგებ			
ვარულებ ჩემს პერსონალურ კომპიუტერში მასწავლებლის მოცემულ დაცვლებას			

მასწავლებლის კომენტარი:

მოსწავლის სახოლოო შეფასების ფორმის ნიმუში

მოსწავლის სახელი, გვარი

	სარულყოფილოდ საშუალოდ	საშუალოდ დამატებით მუნიციპას
ზეპირისტულება		
მეტყველებს გამტულად (შეფერხების გარეშე), მკაფიოდ და გასაგებად ადგვირულად იყენებს აქტურ ლექსიკას		
ამოაცნობს და სათანადოდ იყენებს საშეტყველო ეტიკუტის ენობრივ ფორმულებს გადმოსცემს ნაცნობი ტექსტის ტექსტის ეპიზოდის შინაარსს		
აფასებს პერსონაჟსა და მის საციელს		
კითხვა		
თავისუფლად კითხულობს ნაცნობ სიტყვებს ხმამლა (მთლიანი სიტყვებით ან დამარცვლით) კითხულობს და იჯებს მარტივი წინადაღებით შეღვენილ მცირე ზომის სხვადასხვა ტაპის ტექსტებს		
ცდილობს სათანადო ინტენსივით გამოხატოს წინადაღების მოდალობა (თხრისთი და კითხვითი წინადაღების)		
ამოცნობს ტექსტი მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციას (ვინ, სად, როდის, რამდენი, როგორ...)		
იგებს და ასრულებს მარტივი ენით დაწერილ სამ- ან თიხსაფეხურიან ინსტრუქციებს (მაგ., იცავს უსაფრთხოების წესებს, ქმნის მარტივ ნაკრთხას და სხვ.)		
დამოუკიდებლად იგებს სავარჯიშოს/დავალების პირობას		
ერთმანეთთან აკავშირებს ტექსტი მოცემულ კონკრეტულ ინფორმაციასა და ილუსტრაციას წაკითხული ტექსტის მიმართ გამოხატავს პირად დამოკიდებულებას (მომწონა/არ მომწონა)		
განარჩევს ერთმანეთისაგან წიგნის გარეკანს, თავფურცელს, სათაურს, ძირითად ტექსტს, ავტორის გვარსა და სახელს, ტექსტის ზოლის მოცემულ კითხვებს, სხვ.		
ამოცნობს ტექსტის მათრგანიზებელ ელემენტებს (სათაურს, ილუსტრაციას, აზრაცს, წარწერას, ლოგოს, ტიპოგრაფიულ მახსასიათზებებს, მაგ., მსხვილ შრიფტს და სხვ.)		
საჭიროებისამებრ იყენებს მულტიმედიურ რესურსებს (წესტუის მასალას)		
წერა		
ხელის სწორი მოძრაობით წერს ანხანის ყველა ასოს შესახამისი მიმარტულებით წერს აკურატულად, იცავს კალიგრაფიისასაზორის პრინციპებს (მანძილს ასაკებს, სიტყვებს, სტრიქონებს შორის, სხვ.)		
სათანადოდ იყენებს სასვენ ნიშნებს წინადაღების ბოლოს		
წერს მარტივ წინადაღებებს, ფრაზებს, მცირე ზომის ტექსტებს ნაცნობ თემებზე გასაგებად გადმოსცემს აზრს		
წერილობით პასუხობს მარტივ კითხვებს		

წერს და აფორმებს მარტივი სახის პრაგმატულ ტექსტებს (მოდელის, საყრდენების, მინიშენების გამოყენებით)	
სხვა უნარ-ჩვეულები	
გამოიწრევა შემოქმედებითობით	
ჯგუფში და მეწყვილესთან მუშაობისას თანამშრომლობით	
მაღალი ჩართულობით საგაკვირთილო პროცესში	
საკუთარი ნამუშევრის პრზეზებულების უნარით	

დანართი 2

სურათებიანი ბარათები და შესაბამისი აქტივობები

სახალისო აქტივობების სურათების გარამაზით

ძვირფასო კოლეგებო, მასწავლებლის წიგნში მოცემული ნახატები შეგიძლიათ გამოიყენოთ სახალისო აქტივობებისთვის. შემოთავაზებული აქტივობები თამაშით სწავლას გულისხმობს.

ნინასაანბანო პერიოდი

აქტივობა 1

ნახატები დაჭრით ბარათებად წარწერის გარეშე (წარწერები ცალკე გამოჭრით, შემდგომში გამოგადგებათ). დაყავით კლასი ჯგუფებად (3 ჯგუფად). I ჯგუფს დაურიგეთ შინაური და გარეული ცხოველები, II ჯგუფს - შინაური და გარეული ფრინველები, III ჯგუფს კი - ხილი და ბოსტნეული. მიეცით ინსტრუქცია: მათ უნდა დააჯგუფონ გარეული და შინაური ცხოველები/ ფრინველები, ხილი და ბოსტნეული და შეძლონ დასახელება. ამისთვის მიეცით 5-7 წთ. ამის შემდეგ გამოიყვანეთ დაფასთან ჯერ პირველი ჯგუფის მოსწავლეები. თითოეულმა წევრმა ჯერ შინაური ცხოველები დასახელონ და აჩვენონ ბავშვებს ნახატი, შემდეგ - გარეული ცხოველები. ასევე მოიქცნენ მეორე და მესამე ჯგუფების მოსწავლეებიც. თუ რომელიმე ჯგუფის წევრს შეეძლება სხვა ჯგუფის მოსწავლეებს შეასწორებინეთ.

აქტივობა 2

კალათაში (ყუთში) მოათავსეთ ხილის, ბოსტნეულის და ყვავილების ბარათები. მოსწავლეები რიგრიგობით გამოვიდნენ, ამოიღონ ერთი ბარათი, დასახელონ და აღწერონ (ფერი, ფორმა, მწარეა, მჟავე თუ ტკბილი).

მეორე და მესამე ჯერზე გამოიყენეთ ტრანსპორტის, ავეჯის, ჭურჭლის და საოჯახო ნივთების ბარათები.

აქტივობა 3

მთელ კლასს დაანახეთ ბარათი. მათ სწრაფად უნდა დაასახელონ რასაც დაინახავენ. სასურველია ავეჯის, ჭურჭლისა და საოჯახო ნივთების ბარათებზე გაავარჯიშოთ. ეს თამაში სწრაფად ამოცნობაზეა.

აქტივობა 4

კალათში ჩაყარეთ სხვადასხვა ბარათი (მაგ. ხილი და ბოსტნეული ან შინაური და გარეული ცხოველები/ფრინველები. ავეჯი და ჭურჭელი ან ჭურჭელი და საოჯახო ნივთები), გაყავით კლასი ორ ჯგუფად. სხვადასხვა მხარეს დააყენეთ მოსწავლეები. ერთი ჯგუფის მხარეს, დაფასთან ორი სკამი დადგით, მეორე მხარესაც ორი. კალათა ოთახის შუაში მდგარ მაგიდაზე მოათავსეთ. ერთი სკამი ხილისთვის იქნება განკუთვნილი, მეორე - ბოსტნეულისთვის (ორივე მხარისთვის ერთნაირად). რომ არ აერიოთ, სკამები რაიმე ნიშნით გამოყავით (რახან კითხვა არ იციან მიაკარით ერთს რომელიმე ხილი, მეორეს ბოსტნეული). ბავშვები რიგრიგობით გამოვიდნენ ჯერ ერთი ჯგუფიდან, მერე - მეორედან და ამოიღონ ბარათი. თუ შეხვდებათ ხილი, დადონ ხილის სკამზე, თუ შეხვდებათ ბოსტნეული - ბოსტნეულის სკამზე. ბოლოს გააცანით მთელ კლასს რამდენად კარგად გაართვეს თავი ამ დავალებას.

ანბანის შემდგომი პერიოდი

აქტივობა 5

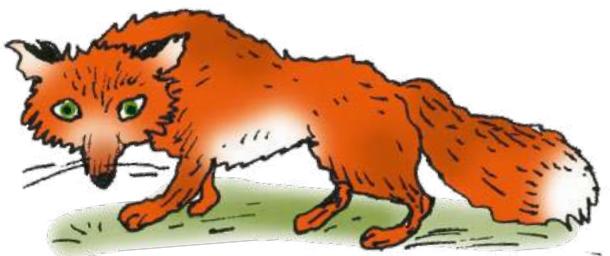
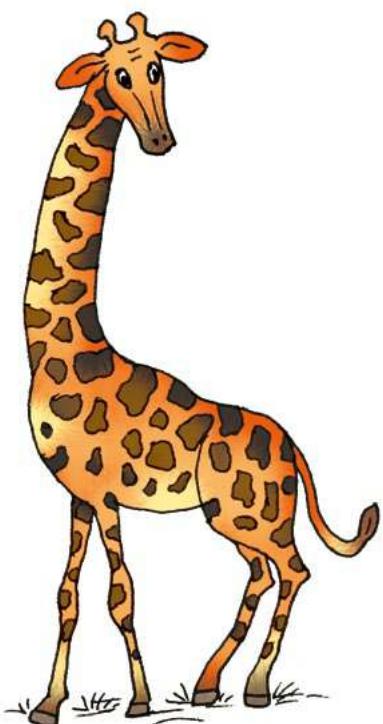
ანბანის დასრულებისას ამუშავეთ წყვილებში. თითო წყვილს მიეცით ექვსი სხვადასხვა თემატიკის ბარათი და დასახელება. მათ უნდა მოუძებნონ ნახატს შესაბამისი სიტყვა. მიეცით დრო (5-7 წთ.). დასრულებისას ყველამ რიგრიგობით აჩვენოს კლასს ნახატი დასახელოს სიტყვა, რომელიც შეურჩია. ამ „თამაშში“ ყველა უნდა ჩართოთ.

გარეული ცხოველები და ფრინველები



მაიმუნი

ზებრა



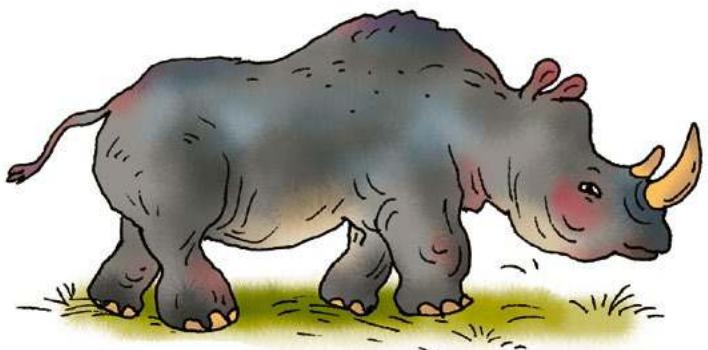
ჟირაფი

მელა



ဒေါ်ခြား

ပျော်ခြား



အုလောမို

ပာရစိုက်ဗျာ



სირაქლემა

დათვი



ლომი

ირემი



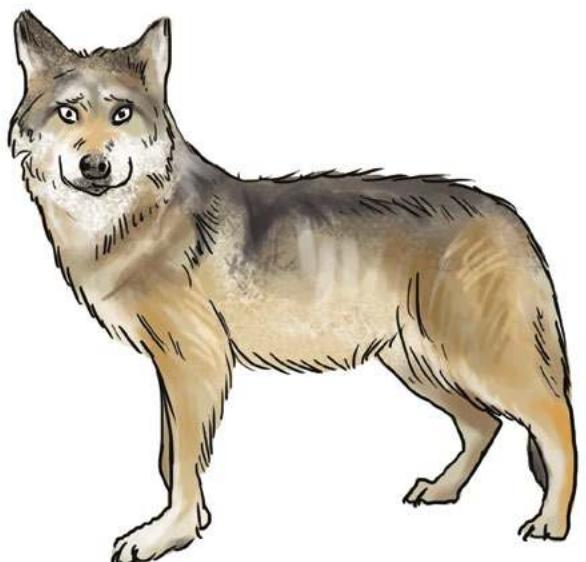
კოდალა



ბუ

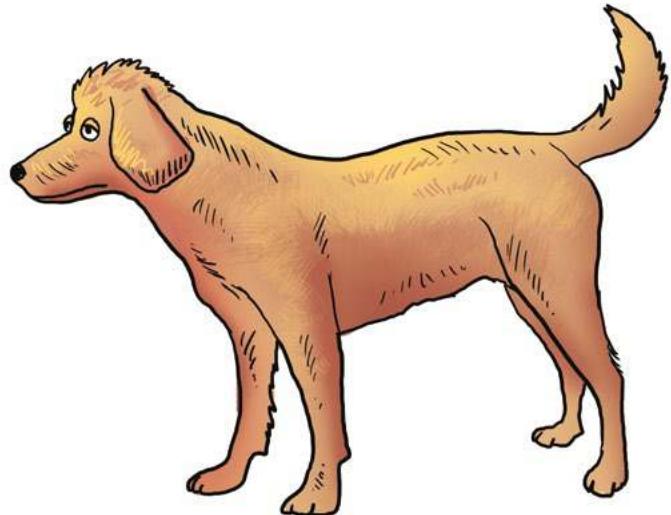


ოფოფი



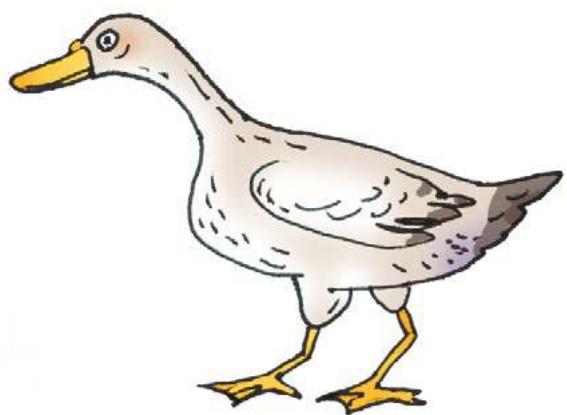
მგელი

შინაური ცხოველები და ფრინველები



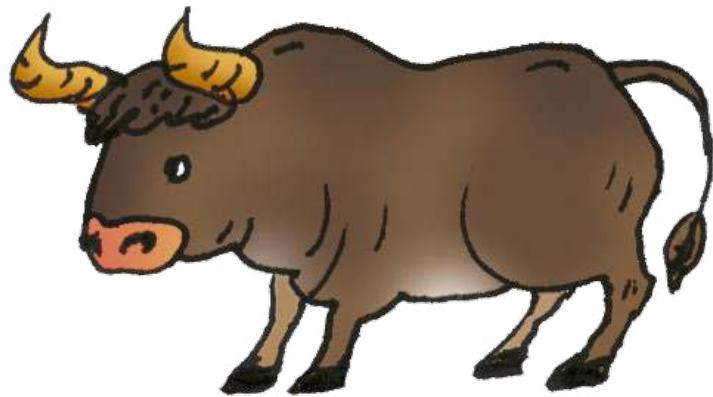
კატა

ძაღლი



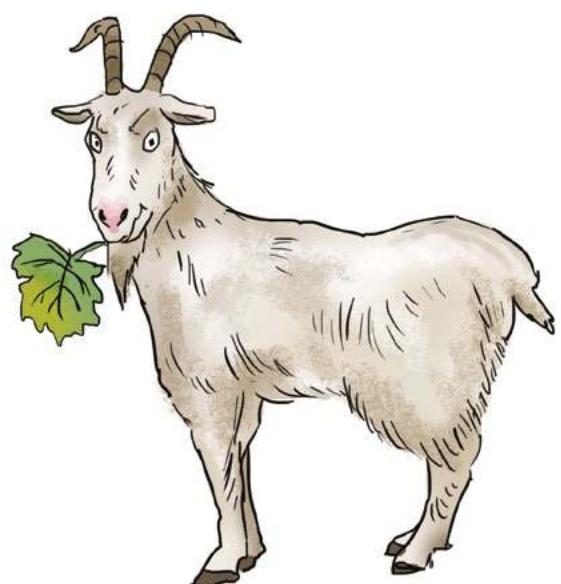
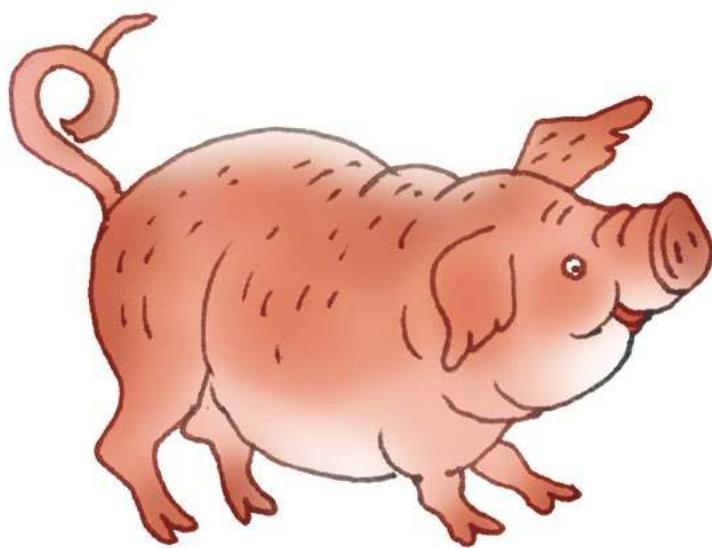
ვირი

პატი



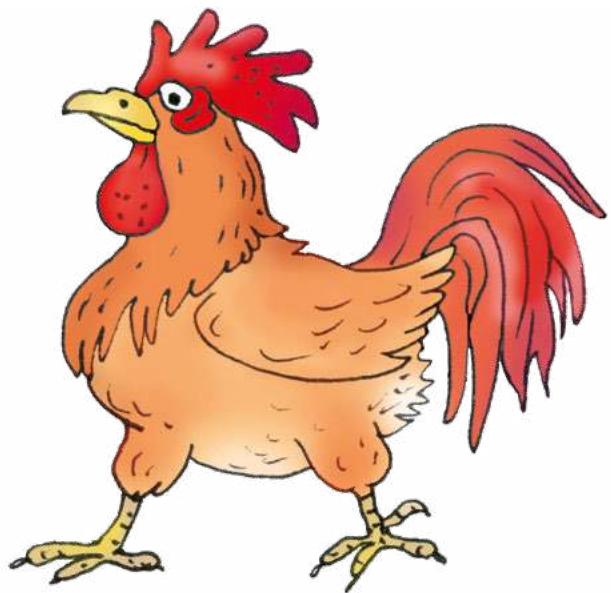
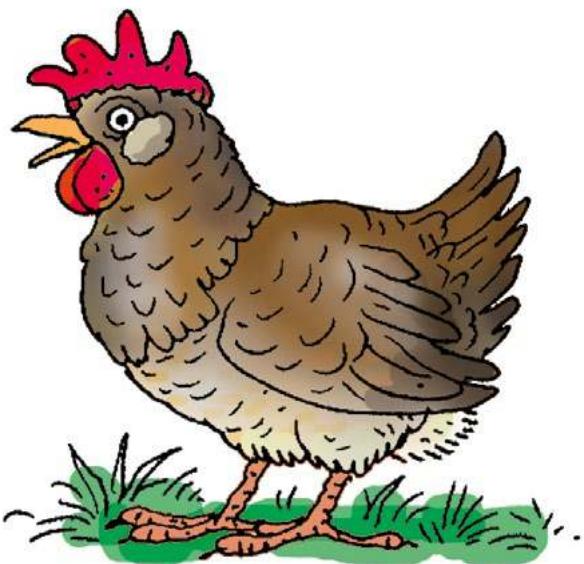
ხარი

ძროხა



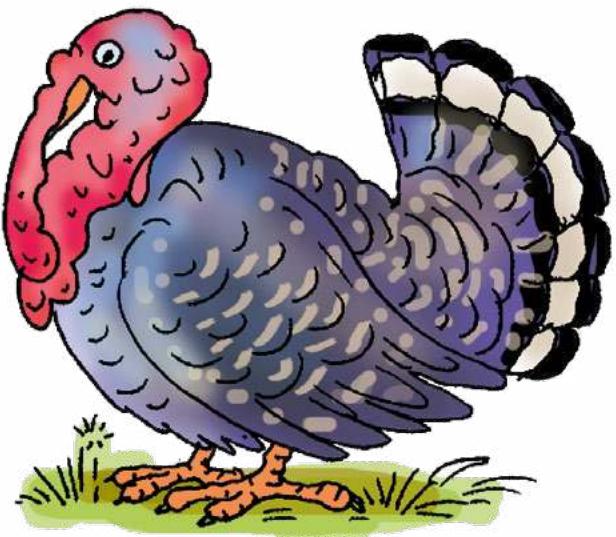
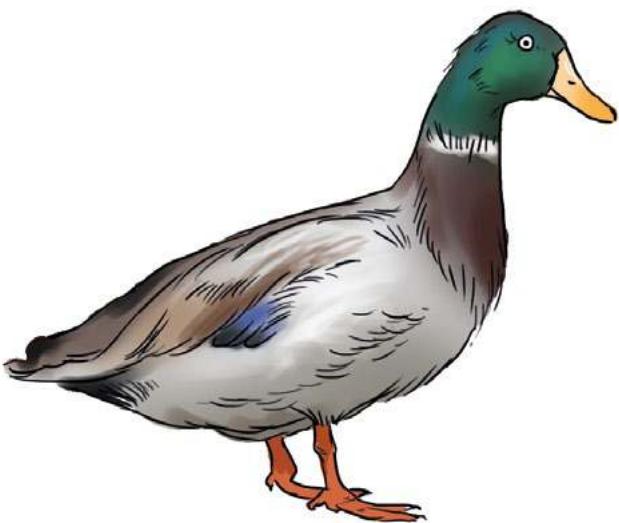
ღორი

თხა



ქათამი

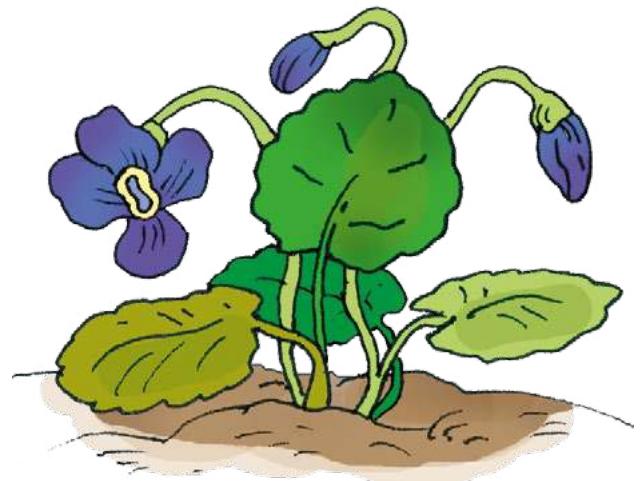
მამალი



იხვი

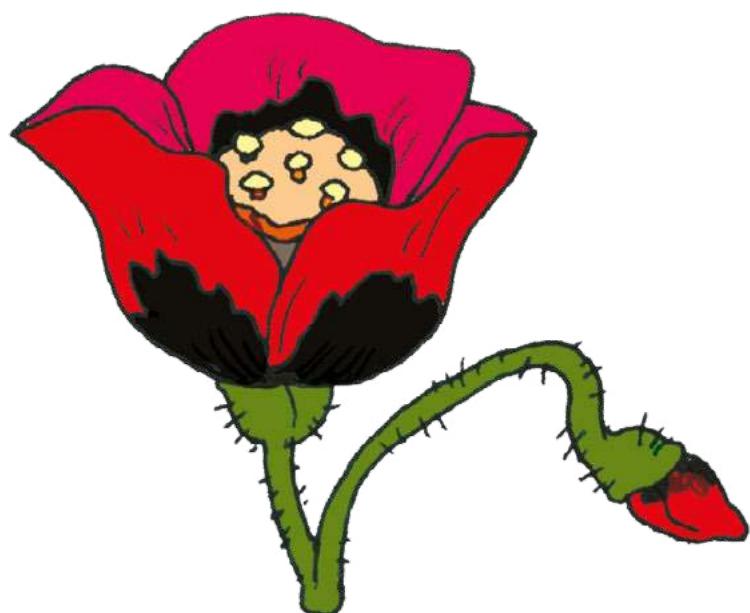
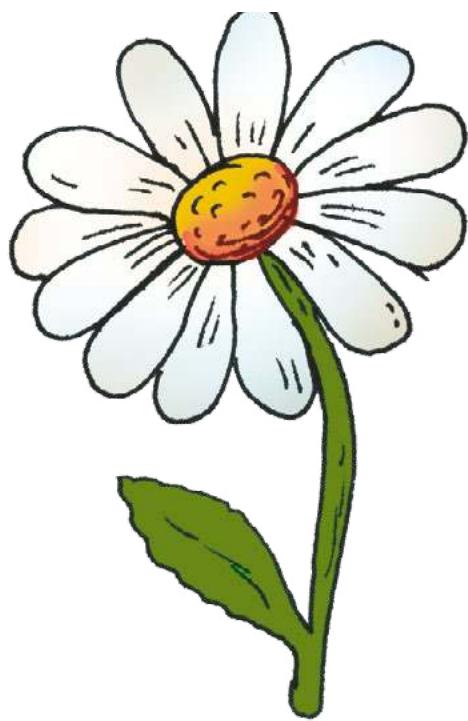
ინდაური

ყვავილები



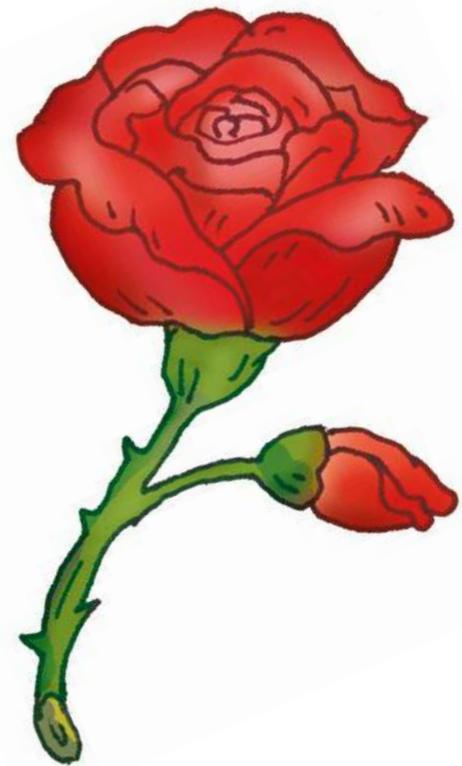
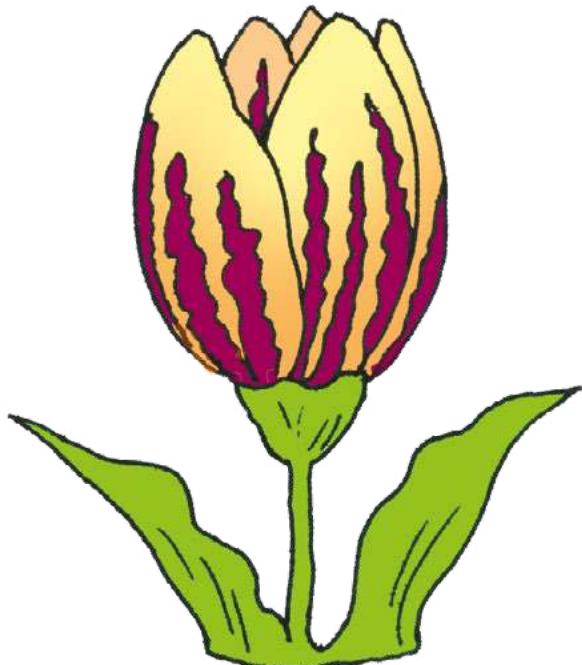
ენდელა

ია



გვირილა

ყაყაჩო



ტიტა

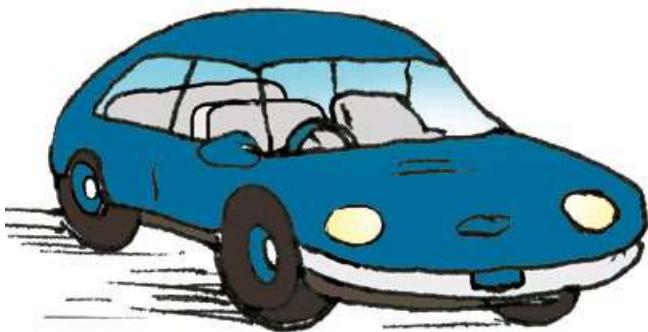
ვარდი



მზესუმზირა

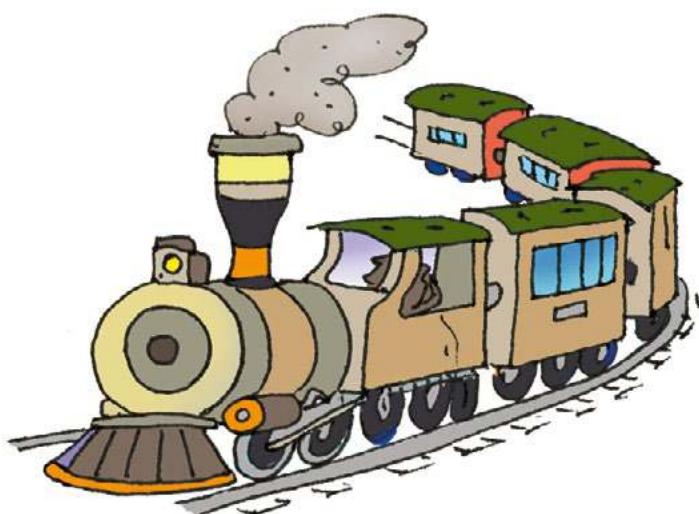
იასამანი

ტრანსპორტი



ავტომობილი

ავტობუსი



მატარებელი

გემი



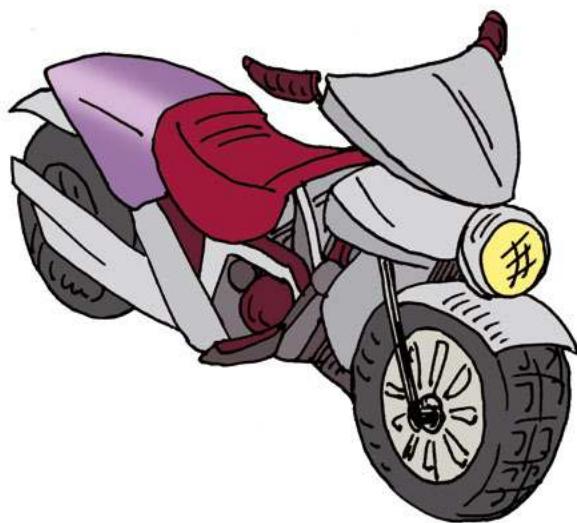
ვერტმფრენი

თვითმფრინავი



ტრაქტორი

ველოსიპედი



მოტოციკლეტი

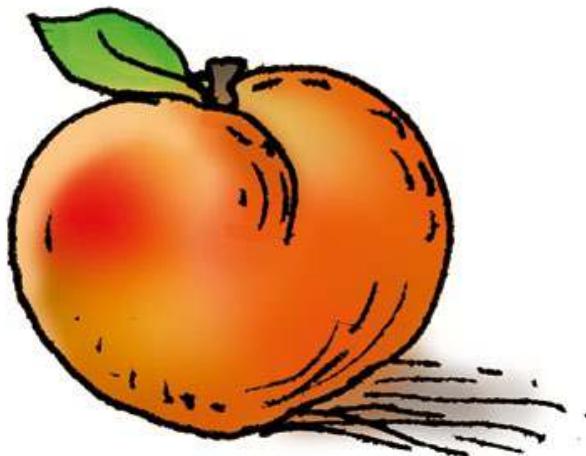
ნავი



სატვირთო მანქანა

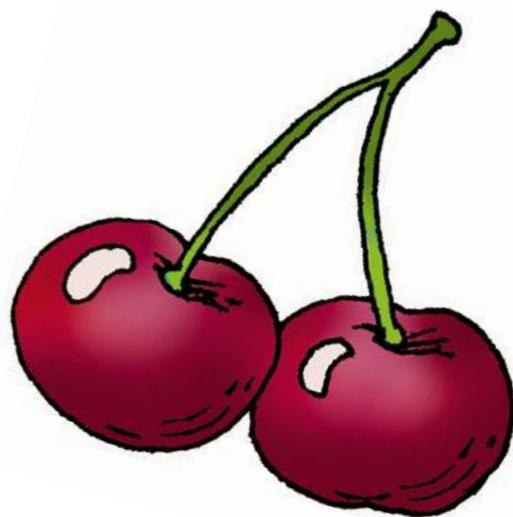
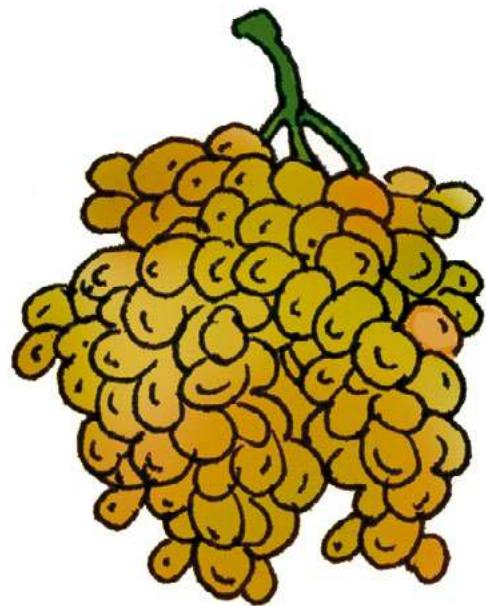
ტროლეიბუსი

ხილი და პოსტნეული



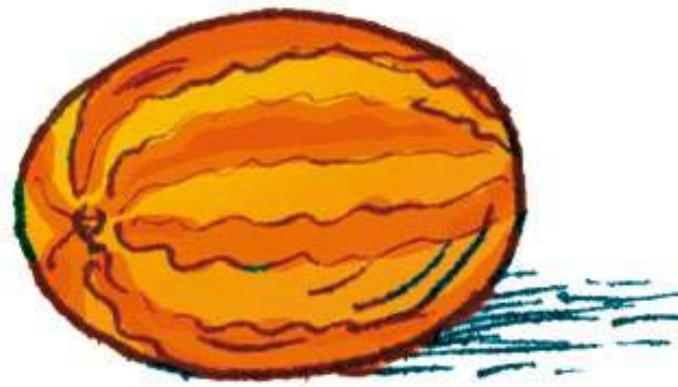
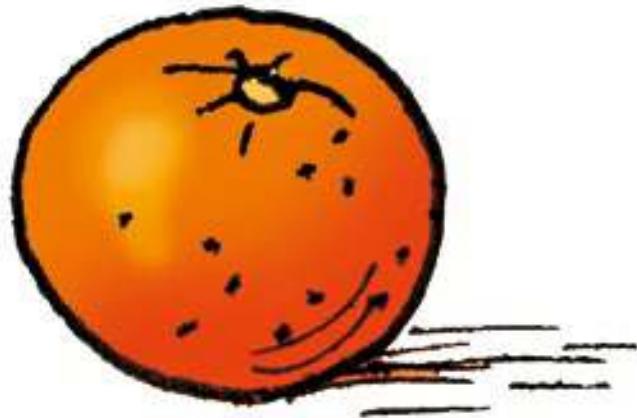
ატამი

ვაშლი



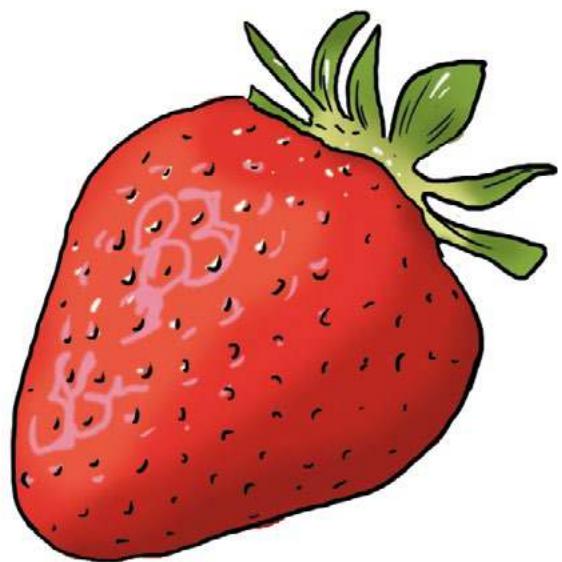
ყურძენი

ალუბალი



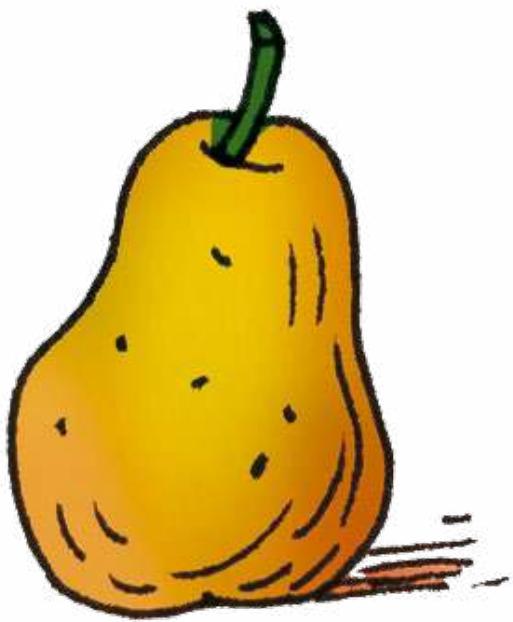
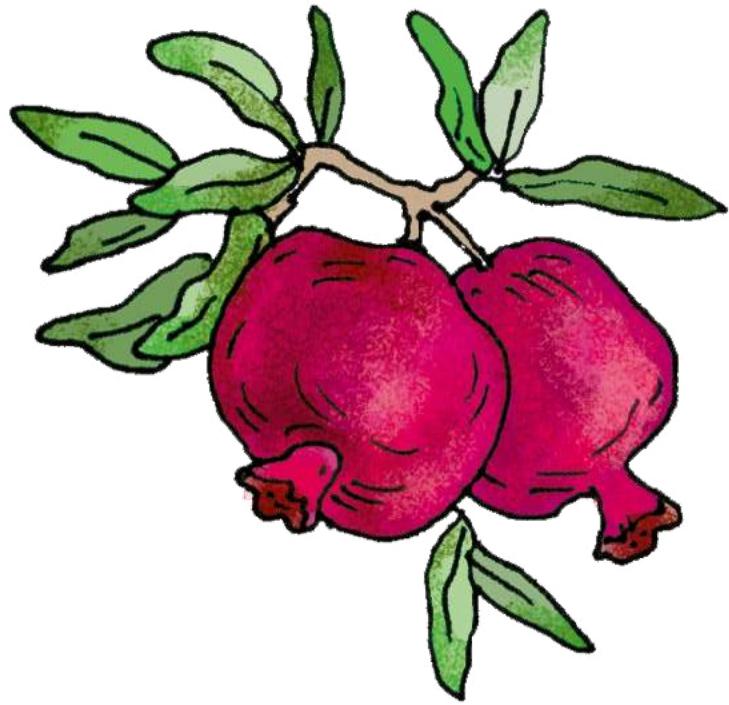
ფორთოხალი

ნესვი



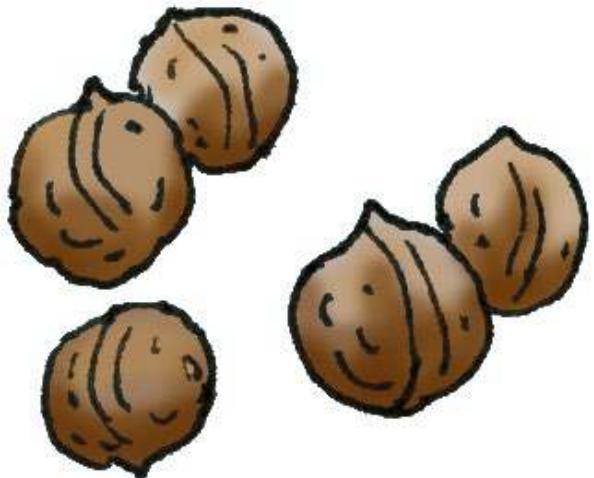
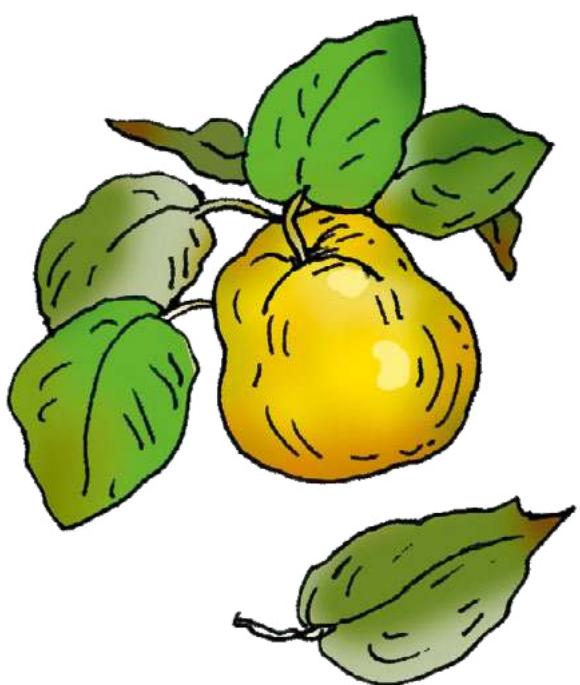
ჟოლო

მარწყვი



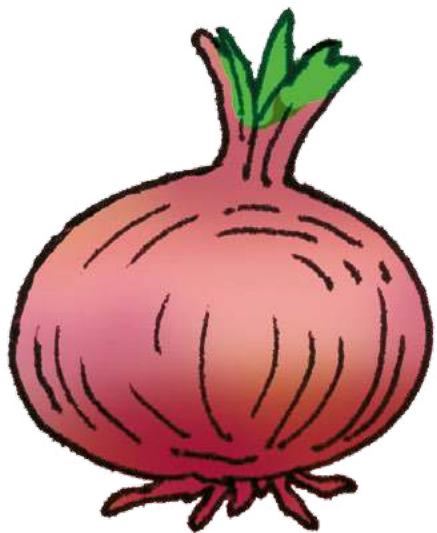
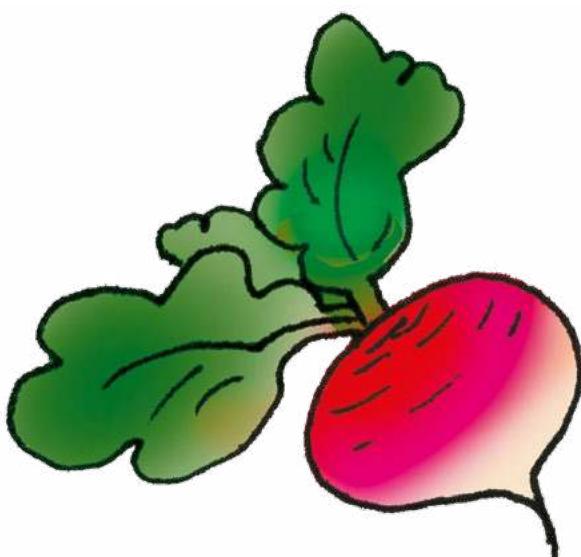
ბრონეული

მსხალი

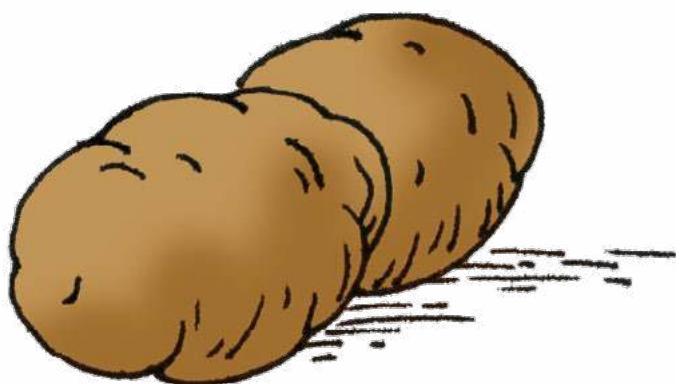
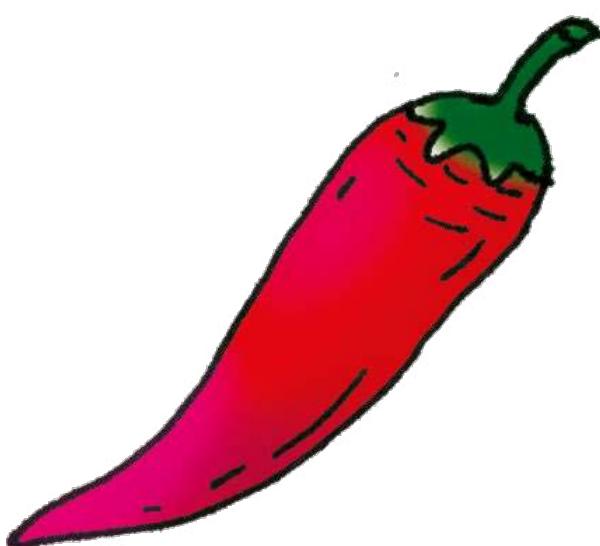


კომში

კაკალი

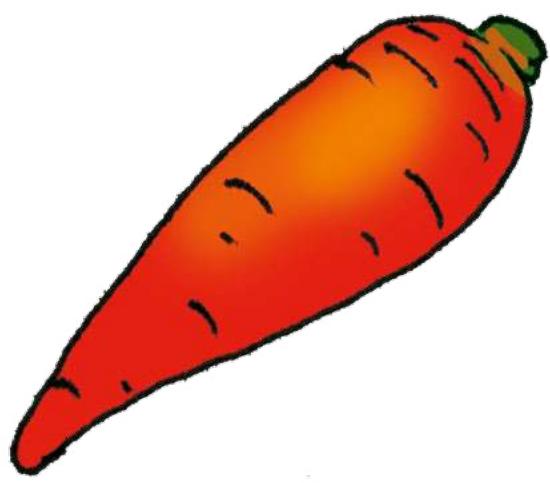
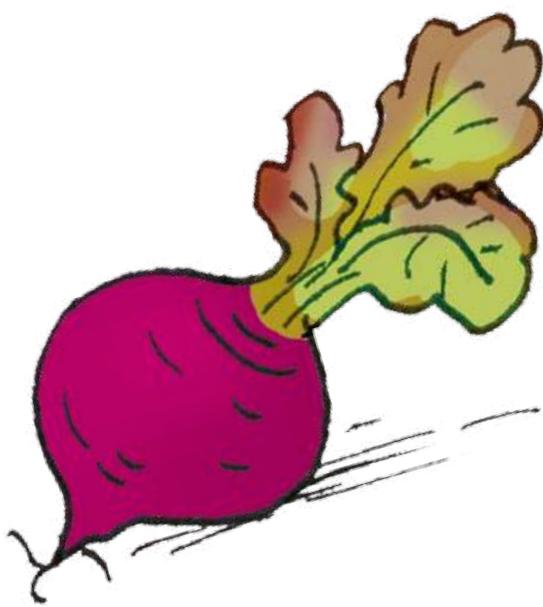


ბოლოკი



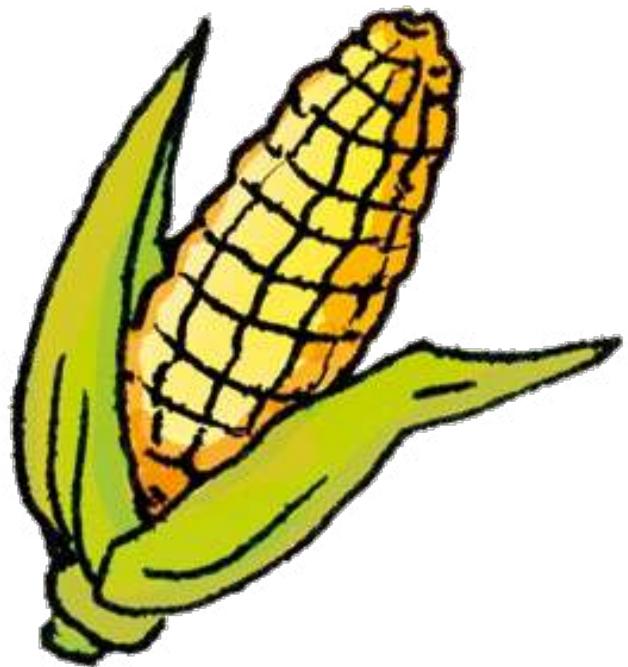
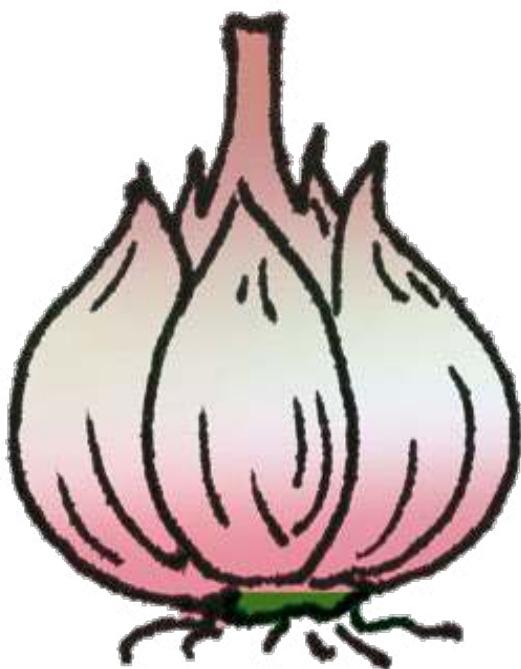
ნინაკა

კარტოფილი



ქარხალი

სტაფილო



ნიორი

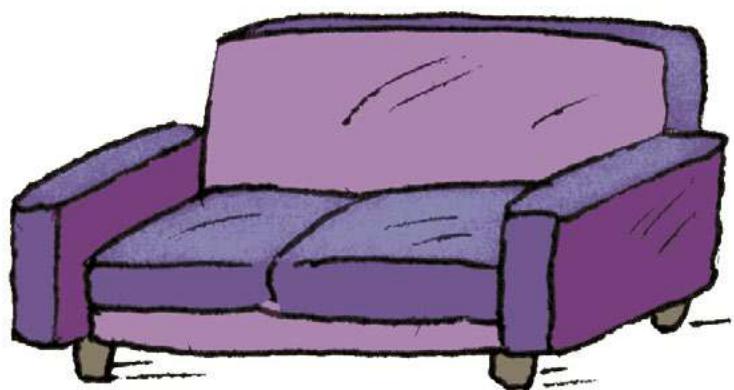
სიმინდი

ავეჯი



მაგიდა

სკამი



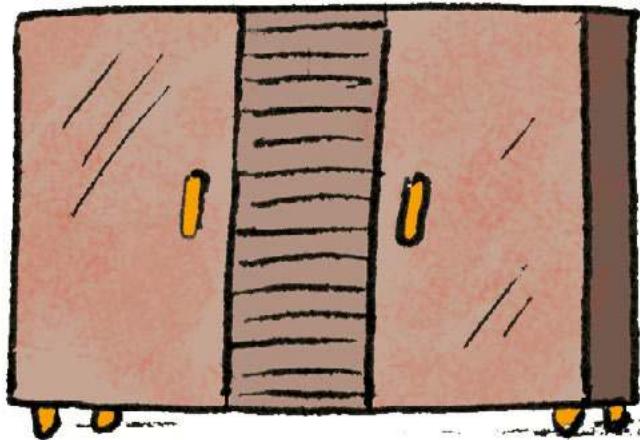
სავარძელი

დივანი



სანოლი

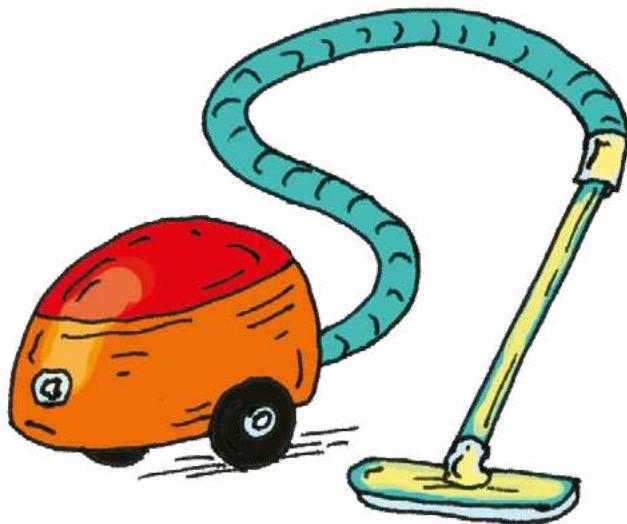
ტუმბა



კარავა

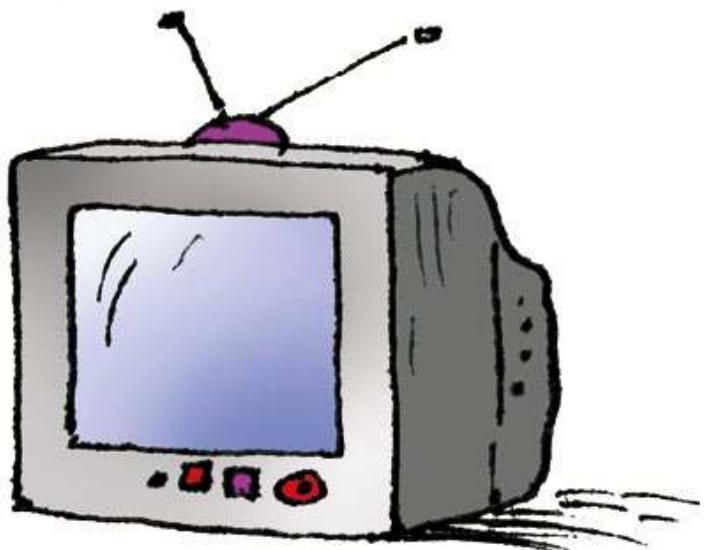
თარო

საოჯახო ნივთები



მტვერსასრუტი

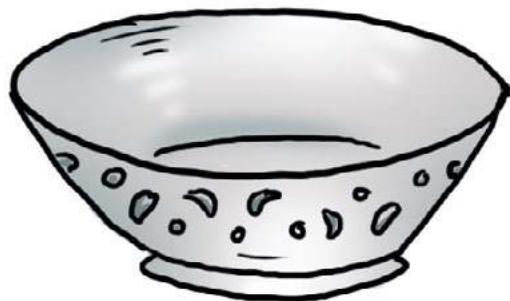
ცოცხი



უთო

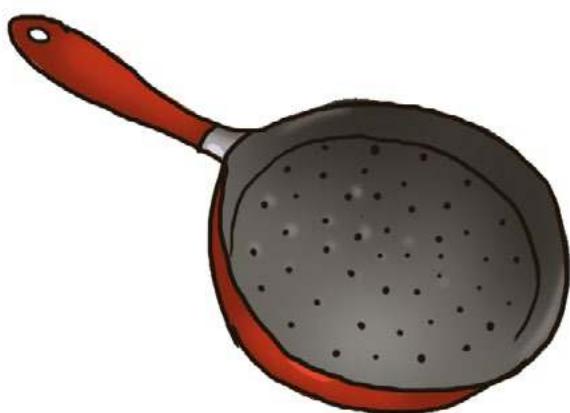
ტელევიზორი

ჭურჭელი



ჩაიდანი

თასი



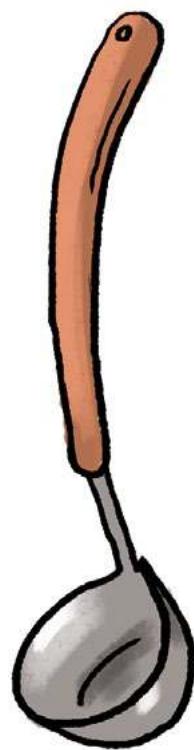
ტაფა

ქვაბი



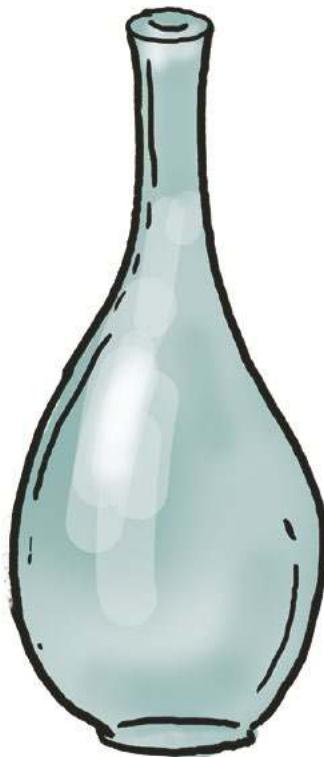
ფინჯანი და კოვზი

დანა და ჩანგალი



ჩამჩა

ქაფქირი



სურა

ჭიქა



დოქი

ქოთანი

